

**ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ
ԱԶԴԱԳԻՐ**

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»

**փակ բաժնետիրական ընկերության կողմից թողարկվող
պարտատոմսերի վերաբերյալ**

Երևան 2018

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»
Թողարկողի ֆիրմային անվանումը

փակ բաժնետիրական ընկերություն
Կազմակերպա-իրավական ձևը

0010, Հայաստանի Հանրապետություն, ք.Երևան, Վ. ՍԱՐԳՍՅԱՆ 10,
հեռ. (+374 10) 54 07 28, (+374 10) 52 95 93
Էլ.փոստ՝ info@armswissbank.am,
ինտերնետային կայք՝ www.armswissbank.am

Առաջին տրանշ

<i>Արժեթղթերի տեսակը՝</i>	անվանական, արժեկտրոնային պարտատոմս
<i>Արժեթղթերի ձևը՝</i>	ոչ փաստաթղթային
<i>Արժեթղթերի քանակը՝</i>	120,000 (մեկ հարյուր քսան հազար) հատ
<i>Արժեթղթերի անվանական արժեքը՝</i>	50,000 (հիսուն հազար) ՀՀ դրամ
<i>Արժեթղթերի թողարկման ծավալը՝</i>	6,000,000,000 (վեց միլիարդ) ՀՀ դրամ
<i>Արժեկտրոնը՝</i>	11.50%
<i>Շրջանառության ժամկետը՝</i>	5 տարի
<i>Տեղաբաշխման ձևը՝</i>	Չերաշխավորված

Երկրորդ տրանշ

<i>Արժեթղթերի տեսակը՝</i>	անվանական, արժեկտրոնային պարտատոմս
<i>Արժեթղթերի ձևը՝</i>	ոչ փաստաթղթային
<i>Արժեթղթերի քանակը՝</i>	60,000 (վաթսուն հազար) հատ
<i>Արժեթղթերի անվանական արժեքը՝</i>	100 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար
<i>Արժեթղթերի թողարկման ծավալը՝</i>	6,000,000 (վեց միլիոն) ԱՄՆ դոլար
<i>Արժեկտրոնը՝</i>	6.50 %
<i>Շրջանառության ժամկետը՝</i>	7 տարի
<i>Տեղաբաշխման ձևը՝</i>	Չերաշխավորված

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»

Տեղաբաշխողի անվանումը

Փակ բաժնետիրական ընկերություն

Կազմակերպա-իրավական ձևը

0010 Հայաստանի հանրապետություն, ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 10,

հեռ. (37460) 757000, (37411) 757000,

էլ. Փոստ՝ info@armswissbank.am

Ինտերնետային կայք՝ www.armswissbank.am

«ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից Ծրագրային ազդագրի (Այսուհետ՝ Ազդագիր) գրանցումը չի հավաստում ներդրման ապահովությունը, ներկայացված տեղեկատվության ճշտությունը կամ իսկությունը»:

ՊԱՏՎԱԽԱՎԱՏՈՒ ԿԵՆՏՐՈՆ

Մենք՝ ստորագրող անձինք, հավաստիացնում ենք, որ գործադրել ենք բոլոր
նորոգման ջանքերը, որպեսզի պարզենք ներառված տեղեկությունների ճշգրիտ և
լիարժեք լինելը: Ըստ այդմ, մենք հավաստիացնում ենք, որ մեր լավագույն
տեղեկացվածության համաձայն սույն փաստաթղթում ներառված տեղեկությունները
ճշգրիտ և լիարժեք են, չեն պարունակում բացթողումներ, որոնք կարող են
խեղաթյուրել փաստաթղթի բովանդակությունը:

Ստորագրող անձինք

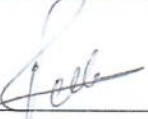
Վարտան Սիրմակյան

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ Խորհրդի նախագահ

Պատրիկ Բիտտել

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ Խորհրդի անդամ

Արդեն Սելեֆյան

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ Խորհրդի անդամ

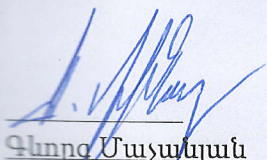
Գևորգ Չարմիշյան

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ Խորհրդի անդամ

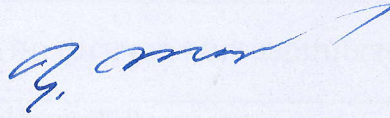
Աշոտ Սալնազարյան

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ Խորհրդի անդամ

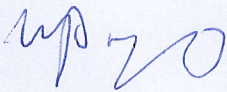

Գևորգ Մաչախյան
«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ
Տնօրինության նախագահ - Գործադիր տնօրեն

Կարեն Տուրյան
«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ
Տնօրինության անդամ,
Գործադիր տնօրենի տեղակալ – Ներդրումային դեպարտամենտի տնօրեն

Գրիգոր Մովսիսյան
«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ
Տնօրինության անդամ,
Գործադիր տնօրենի տեղակալ – Ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության ապահովման
դեպարտամենտի տնօրեն

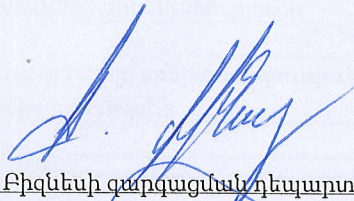

Գրիգոր Հովհաննիսյան
«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ
Տնօրինության անդամ,
Գործադիր տնօրենի տեղակալ – Վարկավորման դեպարտամենտի տնօրեն

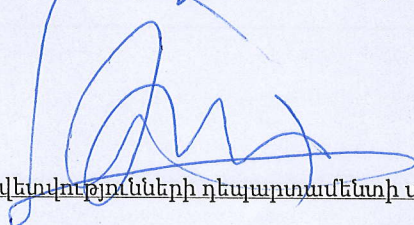

Գևորգ Խաչատրյան
«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ
Տնօրինության անդամ,
Գործադիր տնօրենի տեղակալ – Հաճախորդների սպասարկման դեպարտամենտի տնօրեն

Արկաղի Փինաչյան
«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ
Տնօրինության անդամ,
Գործադիր տնօրենի տեղակալ – Բիզնեսի զարգացման դեպարտամենտի տնօրեն

Մեղրակ Բաղդասարյան
«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ
Տնօրինության անդամ,
Հաշվապահական հաշվառման և հաշվետվությունների դեպարտամենտի տնօրեն
Գլխավոր հաշվապահ

Բ Ո Վ Ա Ն Դ Ա Կ ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

ԱՍՓՈՓԱԹԵՐԹ	
ԲԱԺԻՆ 1.	
ԱՍՓՈՓ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԲԱՆԿԻ և ԹՈՂԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ	
Տեղեկատվություն Բանկի և Բանկի գործունեության վերաբերյալ	7
Բանկին և պարտատոմսերին առնչվող ռիսկեր	11
Բանկի գործունեության զարգացման և ֆինանսական վիճակի փոփոխություններ	12
Բանկի աուդիտ իրականացնող անձ	13
Բանկի կառավարման մարմինների կազմի վերաբերյալ համառոտ տեղեկատվություն	13
Բանկի թողարկած արժեթղթերի վերաբերյալ տեղեկություններ	15
Բանկի պարտատոմսերի հիմնական տվյալները	15
Բանկի ամփոփ ֆինանսական տվյալները	18
ԲԱԺԻՆ 2.	
ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
Ռիսկային գործոններ	20
Հիմնական տեղեկատվություն	21
Առաջարկի համակողմանի նկարագիրը	21
Առաջարկի ժամկետները և պայմանները	27
Առևտրի թույլտվությունը և առևտրի կազմակերպումը	30
ԲԱԺԻՆ 3.	
ԲԱՆԿԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	
Անկախ աուդիտորները	30
Ռիսկային գործոններ	30
Տեղեկատվություն Բանկի մասին	32
Բիզնեսի նկարագիրը	33
Բանկի կառուցվածքը	39
Բանկի զարգացման վերջին միտումները	40
Բանկի շահույթի կանխատեսումը	40
Բանկի կառավարման մարմինները և կառավարման մարմինների անդամները	41
Բանկի կառավարման մարմինների գործունեությունը	49
Հսկող անձինք	49
Տեղեկատվություն Բանկի ակտիվների, պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի մասին	49
Էական պայմանագրեր	49
Այլ տեղեկատվություն	49
<i>Հաշվետվություններ</i>	50

ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ

Ամփոփաթերթը հանդիսանում է «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Բանկ) և վերջինիս կողմից թողարկվող պարտատոմսերի համառոտ նկարագրություն, հետևաբար առաջարկվող արժեթղթերում ներդրում անելու վերաբերյալ ներդրողի որոշումը պետք է հիմնված լինի ամբողջական փաստաթղթի վրա:

Ամփոփաթերթում պարունակվող տեղեկատվության ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ լինելու դեպքում ամփոփաթերթի կազմման համար պատասխանատու անձինք կրում են քաղաքացիական պատասխանատվություն:

Ներդրողը կարող է ձեռք բերել սույն փաստաթուղթը և դրան կից ներկայացվող փաստաթղթերը փաստաթղթային տարբերակով Բանկի գրասենյակում, իսկ էլեկտրոնային տարբերակով՝ վերջիններիս ինտերնետային կայքում՝ www.armswissbank.am:

1 ԲԱԺԻՆ. ԱՄՓՈՓ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԲԱՆԿԻ ԵՎ ԹՈՂԱՐԿՎԱԾ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

1.1 Տեղեկատվություն Բանկի և Բանկի գործունեության վերաբերյալ

Բանկի լրիվ ֆիրմային անվանումն է
հայերեն՝ «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ:
ռուսերեն՝ ЗАКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «АРМСВИСБАНК».
անգլերեն՝ “ARMSWISSBANK” CLOSED JOINT STOCK COMPANY.

Բանկի կրճատ ֆիրմային անվանումն է
հայերեն՝ «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ
ռուսերեն՝ ЗАО “АРМСВИСБАНК”
անգլերեն՝ “ARMSWISSBANK” CJSC

Բանկի պետական գրանցման վայրն է՝
ՀՀ, ք. Երևան, Վազգեն Սարգսյան 10:
Բանկի պետական գրանցման համարն է 26:

Բանկի գտնվելու վայրն է՝
ՀՀ, ք. Երևան, Վազգեն Սարգսյան 10

Վապի միջոցները՝
հեռ. (37460) 757-000,
ֆաքս (37410) 54-06-27,

էլ. փոստ info@armswissbank.am,
ինտերնետային կայք՝ www.armswissbank.am:

Բանկի հիմնադրման երկիրը՝ Հայաստանի Հանրապետություն:
Պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված հարցերի դեպքում ներդրողները կարող են կապվել Բանկի մասնագետների հետ հետևյալ հեռախոսահամարով՝

/37460/ 757-001:

Բանկը հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում 2004թ. սեպտեմբերի 15-ին որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն: «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկում 2004թ-ի հոկտեմբերի 7-ին: Բանկի պետական գրանցման վկայականի համարն է N 0476: 2005թ. փետրվարի 25-ին «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ին տրամադրվել է բանկային գործունեության թիվ 84 լիցենզիան:

Բանկի ապրանքային նշանն է՝

որը գրանցվել է ՀՀ մտավոր սեփականության գործակալության կողմից 25.08.2005թ.:

Բանկի հիմնադրումը: Բանկը ավելի քան 10 տարի է ծավալում է գործունեություն ՀՀ բանկային շուկայում: Բանկի հիմնադիր է հանդիսանում շվեյցարական ժամացույցների «Ֆրանկ Սյուլլեր Ուոչլանդ» ընկերության հիմնադիր, սեփականատեր և գործադիր տնօրեն, հայազգի գործարար Վարտան Սիրմակեսը: Ներկայումս Վարտան Սիրմակեսը հանդիսանում է Բանկի անուղղակի նշանակալից մասնակից /վերջնական շահառու/:

Բանկի առաքելությունն է բացահայտել հաճախորդների կարիքները՝ նրանց տրամադրելով միջազգային լավագույն փորձին համահունչ ֆինանսական լուծումներ:

Բանկի տեսլականն է՝ լինել ՀՀ-ում կորպորատիվ, ներդրումային և փրայվիթ բանկային ծառայություններ մատուցող առաջատար Բանկ՝ անձնակազմի պրոֆեսիոնալիզմի ու ճկունության, սպասարկման որակի շնորհիվ:

Բանկի հեռանկարային նպատակներն են՝

1. իրավաբանական անձ հաճախորդներին առաջարկել կորպորատիվ բանկային ծառայությունների լայն փաթեթ, որը կներառի ինչպես ավանդական, այնպես էլ ոչ ավանդական բանկային ծառայություններ, մասնավորապես՝ վարկեր, վարկային գծեր, հիփոթեքային վարկավորում, օվերդրաֆթ, ֆակտորինգ, լիզինգ, ինչպես նաև առևտրի ֆինանսավորման գործիքներ (ակրեդիտիվ, երաշխիք, գնման պատվերի ֆինանսավորում, արտահանման խթանման ֆինանսավորում և այլն), և հաճախորդի կարիքներից բխող այլ ծառայություններ:
2. ՀՀ ֆինանսական շուկայում լինել առաջատարներից, ինչպես ՀՀ այնպես էլ արտասահմանյան արժեթղթերով իրականացվող ներդրումային գործառնությունների գծով:
3. Կորպորատիվ արժեթղթերի շուկայում մատուցել անդերրայթինգի և մարքեթ մեյքերության ծառայություններ և այս գծով զբաղեցնել առաջատար դիրքեր:

4. ՀՀ ֆինանսական շուկայում ամրապնդել հաստատված դիրքը որպես կայուն և վստահելի ֆինանսական կառույց, ինչպես նաև լինել լավագույններից որպես բանկերի և ոչ բանկ ֆինանսական կազմակերպությունների համար մարքեթմեյթեր հաստատություն:
5. Իրականացնել միջազգային շուկաներում Բանկի ներդրումային ծառայությունների առաջնդման ուղղությամբ միջոցառումներ:

Բանկի կանոնադրական կապիտալը կազմում է 8,752,800,000 (ութ միլիարդ յոթ հարյուր հիսուներկու միլիոն ութ հարյուր հազար) ՀՀ դրամ, որը բաժանված է 14,588 (տասնչորս հազար հինգ հարյուր ութսունութ) հատ հասարակ (սովորական) անվանական բաժնետոմսի, յուրաքանչյուրը 600,000 (վեց հարյուր հազար) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի 11670 (տասնմեկ հազար վեց հարյուր յոթանասուն) հատ (80%) սովորական բաժնետոմսերի սեփականատեր է հանդիսանում «Էյչ-Վի-Էս Հոլդինգ» ՍՊԸ-ն, իսկ 2918 (երկու հազար ինը հարյուր տասնութ) հատ (20%) սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերն է հանդիսանում <<Բելեգինգամաչեփիջ Ջոնգո>> ՍՊԸ-ն:

Միննույն ժամանակ 14588 (տասնչորս հազար հինգ հարյուր ութսունութ) հատ սովորական բաժնետոմսերով Վարտան Սիրմակետը հանդիսանում է անուղղակի նշանակալից մասնակից:

Բիզնեսի համառոտ նկարագիր: Բանկը համաձայն իր կողմից որդեգրված ռազմավարության՝ իր հաճախորդներին մատուցում է հետևյալ ֆինանսական ծառայությունները.

1. Վարկային ծառայություններ, որոնց մեջ կարելի է առանձնացնել՝

1.1 **Բիզնես վարկերը** (փոքր և միջին բիզնեսի ֆինանսավորում, վերականգնվող էներգետիկայի, մասնավորապես՝ ՀԷԿ-երի կառուցման և վերազինման, ինչպես նաև այլ նախագծերի ֆինանսավորում, և այլն): Բանկը նախապատվություն է տալիս կայացած կորպորատիվ հաճախորդներին, որոնք ունեն կայուն զարգացող բիզնես, բարի համբավ գործարար աշխարհում և կառավարման որակյալ համակարգ: Հարկ է նշել, որ Բանկը դեռևս 2006թ.-ից ներգրավված է «Վերականգնվող էներգիայի զարգացման ֆինանսավորում» ծրագրում և հանդիսանում է ՀՀ բանկային համակարգի ընդգծված առաջատարներից մեկը:

1.2 **Տեղական և միջազգային ֆակտորինգ:** Բանկը բանկային համակարգում առաջադեմ և նորարար գործիքների ներդնողի ավանդույթ ունի: Մասնավորապես, ներքին ու արտաքին ֆակտորինգի ոլորտի զարգացման գործում բանկն ունի լուրջ դերակատարություն, ինչը կարելի է համարել ոչ միայն մեր բանկի, այլ նաև ՀՀ բանկային համակարգի, ինչպես նաև ՀՀ ֆինանսական շուկայի ձեռքբերումը: 2008թ. Բանկն առաջինը տարածաշրջանում, անդամակցեց FCI (Factors Chain International) միջազգային ֆակտորինգային ընկերությանը, ինչը հեռանկարային զարգացման ուղիներ բացեց Բանկում ֆակտորինգային ծառայությունների զարգացման համար:

1.3 **Առևտրի Ֆինանսավորման գործիքներ:** Առևտրի ֆինանսավորման ոլորտում Բանկի հիմնական գործընկերներն են Վերակառուցման և զարգացման Եվրոպական բանկը (ՎԶԵԲ), որի հետ Բանկը համագործակցում է 2010թ.-ից, Ասիական զարգացման բանկը

(ԱԶԲ), Հայաստանի արտահանման ապահովագրական գործակալությունը (ՀԱԱԳ): Առևտրի ֆինանսավորման ոլորտում Բանկի ամենաակտիվ գործընկերն է ՎԶԵԲ-ը: Վերջինիս առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի համար նախատեսված սահմանաչափը կազմում է 9 մլն ԱՄՆ դոլար, իսկ ԱԶԲ-ի առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի սահմանաչափը կազմում է 5 մլն ԱՄՆ դոլար: Բանկի և ՎԶԵԲ-ի միջև Առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում երկարատև համագործակցության արդյունքում 2014թ.-ի հուլիսին ՎԶԵԲ-ի կողմից Բանկին շնորհվել է «Հաստատող բանկ»-ի կարգավիճակ, ինչը թույլ կտա Բանկին հաստատել արտասահմանյան բանկերի կողմից թողարկվող ակրեդիտիվները և երաշխիքները:

1.4 **Գնումների պատվերների ֆինանսավորումը:** Այս գործիքը հայաստանյան բանկային շուկայում ներդրվել է Բանկի կողմից՝ կորպորատիվ հաճախորդների բազմակողմանի սպասարկումն ապահովելու նպատակով:

1.5 **Հիփոթեքային վարկեր:** Բանկն առաջարկում է հիփոթեքային վարկեր՝ ՀՀ տարածքում անշարժ գույքի ձեռքբերման, ինչպես նաև վերանորոգման նպատակով: Վարկավորումը իրականացվում է ինչպես Բանկի ռեսուրսներով, այնպես էլ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ-ի և «Երիտասարդ ընտանիքին՝ մատչելի բնակարան» ծրագրերի շրջանակներում, նշված ընկերությունների հետ համապատասխան պայմանագրերի հիմքով:

2. Գործառնություններ արժեթղթերով և ոսկով

2.1 Գործառնությունները պետական և կորպորատիվ արժեթղթերով

2.2 Բրոքերային ծառայություններ

2.3 Ոսկով գործառնությունները

2.4 Արժեթղթերի թողարկման և տեղաբաշխման կազմակերպման հետ կապված ծառայությունների մատուցում

2.5 Պահառուական ծառայությունները

3. Հաշվարկադրամարկղային ծառայություններ, որոնք ստանդարտ, ավանդական բանկային ծառայություններ են և իրենց մեջ ներառում են՝

3.1 Ավանդների ընդունում

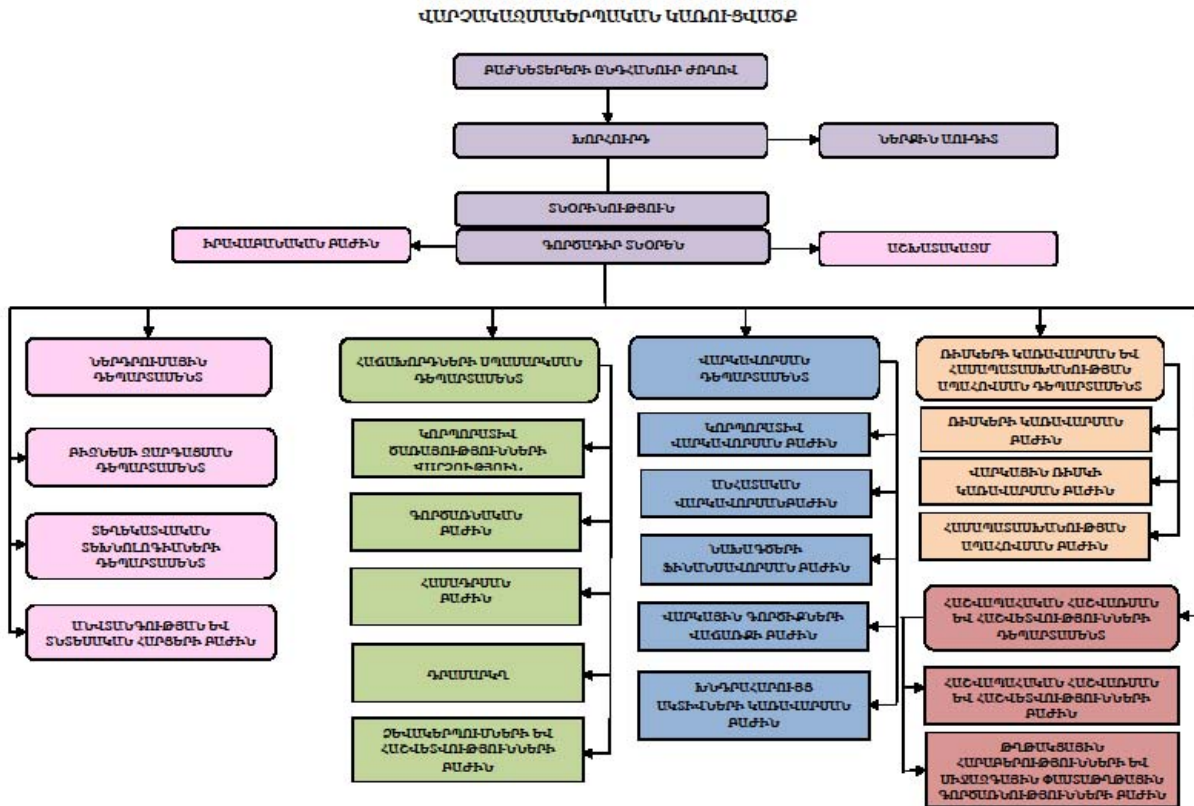
3.2 Դրամական փոխանցումներ

3.3 Միջազգային փոխանցումներ

3.4 Արտարժույթային փոխարկումներ

3.5 Պահախցիկները և այլն:

Բանկի ներքին վարչակազմակերպական կառուցվածքը հետևյալն է.

Բանկը ներկայումս մասնաճյուղեր և ներկայացուցչություններ չունի և չի հանդիսանում որևէ խմբի անդամ:

1.2 Բանկին և պարտատոմսերին առնչվող ռիսկեր

Ինչպես բոլոր տնտեսվարող սուբյեկտները, Բանկն իր գործունեության ընթացքում բախվում է տարբեր ռիսկային գործոնների հետ: Ներդրողները մինչև պարտատոմսերում ներդրում կատարելու մասին որոշում ընդունելը պետք է տեղյակ լինեն այդ ներդրման հետ կապված ռիսկերի մասին:

Ընդհանուր առմամբ, պարտատոմսերում ներդրում կատարողները բախվում են ինչպես թողարկող կազմակերպության գործունեության հետ կապված, այնպես էլ ֆինանսական շուկայում տիրող իրավիճակից առաջացող ռիսկերի (շուկայական ռիսկ) և պարտատոմսերի իրացվելիության ռիսկի հետ:

1.2.1. Թողարկողի ռիսկը կապված է վերջինիս ֆինանսատնտեսական գործունեության առանձնահատկությունների հետ: Այս առումով, Բանկի համար առավել էական ռիսկերն են.

- **Գործընկերների կամ վարկային ռիսկը**, ինչի էությունը կայանում է նրանում, որ գործընկերները/հաճախորդները չեն կատարի Բանկի նկատմամբ ստանձնած իրենց վարկային պարտավորությունները,

- **Իրացվելիության ռիսկը**, երբ Բանկի ազատ դրամական միջոցները բավարար չեն ստանձնած պարտավորությունները սահմանված ժամկետներում մարելու համար,
- **Ընդհանուր տնտեսության ռիսկերը**, երբ ՀՀ մակրոտնտեսական իրավիճակի վատթարացումը կարող են բացասաբար ազդել Բանկի գործունեության, մասնավորապես վարկավորման ծավալների վրա,
- **Օրենսդրական ռիսկը**, երբ օրենսդրական դաշտի փոփոխությունները կարող են բացասաբար ազդել Բանկի գործունեության վրա,
- **Գործառնական ռիսկը**, ինչը կարող է ի հայտ գալ ինչպես Բանկի կողմից օգտագործվող տեխնիկական միջոցների խափանման, այնպես և մարդկային գործոնի պատճառով:
Պարտատոմսերին առնչվող ռիսկերից կարելի է առանձնացնել՝
- **Տոկոսադրույքների ռիսկ**՝ տոկոսադրույքների փոփոխման ռիսկը կարող է ազդել պարտատոմսերի գրավչության վրա: Մասնավորապես, շուկայում տոկոսադրույքների բարձրացման դեպքում, պարտատոմսի գինը նվազում է, ինչի արդյունքում ներդրողը կարող է չստանալ նախատեսվող շահույթը, կամ անգամ վնասներ կրել:
- **Արտարժույթի ռիսկ**՝ արտարժույթի ռիսկը առաջանում է փոխարժեքի տատանումների պատճառով և կարող է բացասական ազդեցություն ունենալ ներդրողի՝ պարտատոմսերից ստացված եկամուտների վրա:
- **Պարտատոմսերի իրացվելիության ռիսկ**՝ պարտատոմսերի շուկայի զարգացվածության ցածր մակարդակի պայմաններում կարող է ստեղծվել այնպիսի իրավիճակ, երբ պարտատոմսի սեփականատերը ցանկացած պահի պարտատոմսերը վաճառելու հետ կապված դժվարությունների կրախվի:

1.3 Բանկի գործունեության զարգացման և ֆինանսական վիճակի փոփոխություններ

Բանկի գործունեությունը մշտապես գտնվում է Բանկի խորհրդի Գործադիր մարմնի ուշադրության ներքո, որոնք օպերատիվ արձագանքում են շուկայական իրավիճակի փոփոխություններին՝ համապատասխանեցնելով Բանկի գործունեությունը շուկայի պահանջներին, ինչպես նաև նվազեցնելով տարբեր ռիսկային գործոնների բացասական ազդեցությունը:

2017 թվականի ընթացքում Բանկի ակտիվներն աճել են մոտ 32 մլրդ ՀՀ դրամով կամ 24 %-ով՝ պայմանավորված վարկային պորտֆելի և արժեթղթերի պորտֆելի աճով: Բանկի ստացված զուտ շահույթը 2016 թվականի համեմատ աճել է 384 մլն ՀՀ դրամով՝ կազմելով 3,7 մլրդ ՀՀ դրամ: Բանկի ընդհանուր կապիտալը 2017 թվականի ընթացքում աճել է 29%-ով և կազմել 37 մլրդ ՀՀ դրամ՝ պայմանավորված ինչպես շահույթի, այնպես էլ վերագնահատման պահուստների աճով: Բանկի պարտավորություններն աճել են 23%-ով՝ կազմելով 125 մլրդ ՀՀ դրամ: 2016 թվականի համեմատ 2017 թվականին Բանկի զուտ տոկոսային եկամուտն աճել է 12%-ով՝ կազմելով 6.3 մլրդ ՀՀ դրամ:

Հազար ՀՀ դրամ

	2017/31/12	2016/31/12	2015/31/12
Զուտ տոկոսային եկամուտ	6,593,421	4,709,923	3,638,830
Գործառնական եկամուտ	7,515,920	5,584,080	4,210,979
Շահույթ մինչև հարկումը	4,640,504	4,089,651	2,256,771
Զուտ շահույթ	3,668,130	3,283,980	1,863,313

Ընդհանուր ակտիվներ	161,978,659	130,253,135	85,261,260
Ընդհանուր պարտավորություններ	125,010,256	101,561,913	67,019,174
Ընդհանուր կապիտալ	36,968,403	28,691,222	18,242,086

Աուդիտ իրականացնող անձ

Բանկի 2015 և 2016 թվականների անկախ աուդիտորական ստուգումն իրականացվել է «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ աուդիտորական կազմակերպության կողմից:

«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է «Գրանթ Թորնթոն Ինտերնեյշնալի» անդամ:

«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ի հասցեն է՝ ՀՀ ք. Երևան 0012, Վաղարշյան 8/1

հեռ.՝ +374 10 26-09-54, ինտերնետային կայքի հասցեն է՝ www.gta.am: Կազմակերպության տնօրեն-բաժնետեր է հանդիսանում Գագիկ Գյուլբուդադյանը:

2016թ. սեպտեմբերի 27-ին Բանկի բաժնետերերի արտահերթ ընդհանուր ժողովի կողմից որպես Բանկի 2016-18թթ. գործունեության աուդիտն իրականացնող աուդիտորական կազմակերպություն է ընտրվել «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն: Աուդիտի նպատակն է ձեռք բերել բավարար երաշխիքներ՝ համոզվելու համար, որ ֆինանսական հաշվետվությունները զերծ են էական անճշտություններից: «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ի եզրակացությունները ներկայացված են կից Հավելվածներում: Նախորդող վերջին 3 տարվա ընթացքում Բանկի աուդիտն իրականացրած անձի կողմից աշխատանքից հրաժարման դեպք չի եղել:

1.4 Բանկի կառավարման մարմինների կազմի վերաբերյալ համառոտ տեղեկատվություն

Բանկի կանոնադրությամբ սահմանված են կառավարման հետևյալ մարմինները՝

- Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը, այսուհետ նաև ժողով,
- Խորհուրդ,
- Գործադիր մարմին:

Բանկի 11670 (տասնմեկ հազար վեց հարյուր յոթանասուն) հատ (80%) սովորական բաժնետոմսերի սեփականատեր է հանդիսանում «Էյչ-Վի-Էս Հոլդինգ» ՍՊԸ-ն, իսկ 2918 (երկու հազար ինը հարյուր տասնութ) հատ (20%) սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերն է հանդիսանում «Բելեգինգամաչեփիջ Ջոնգո» ՍՊԸ-ն:

Միննույն ժամանակ 14588 (տասնչորս հազար հինգ հարյուր ութսունութ) հատ սովորական բաժնետոմսերով Վարտան Սիրմակետը հանդիսանում է անուղղակի նշանակալից մասնակից:

Բանկի Խորհուրդը բաղկացած է հինգ անդամից.

Հ/հ	Անուն Ազգանուն	Պաշտոն
1	Վարտան Սիրմակետ	Խորհրդի նախագահ
2	Պատրիկ Բիտտել	Խորհրդի անդամ
3	Արդեն Սելեֆյան	Խորհրդի անդամ
4	Գևորգ Չաքմիշյան	Խորհրդի անդամ
5	Աշոտ Սալնազարյան	Խորհրդի անդամ

Բանկի Գործադիր մարմինը բաղկացած է.

Գևորգ Մաչանյան, տ.գ.թ.

Տնօրինության նախագահ, Գործադիր տնօրեն

Գևորգ Մաչանյանն ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ-ի Գործադիր տնօրենն է հիմնադրման օրվանից: Նա ունի ավելի քան երեսունամյա աշխատանքային փորձ բանկային համակարգում, որից քսանը ղեկավար պաշտոններ է զբաղեցրել ՀՀ կենտրոնական բանկում:

Ծնվել է 22/08/1959թ.-ին, ավարտել է Երևանի պետական տնտեսագիտական ինստիտուտը:

Գրիգոր Մովսիսյան

Տնօրինության անդամ, Գործադիր տնօրենի տեղակալ - Ռիսկերի կառավարման և համապատասխանության ապահովման ղեկավարտամենտի տնօրեն

Ծնվել է 26/03/1974թ.-ին, ավարտել է Երևանի պետական տնտեսագիտական ինստիտուտը: Բանկում աշխատում է Բանկի հիմնադրման օրվանից:

Գրիգոր Հովհաննիսյան

Տնօրինության անդամ, Գործադիր տնօրենի տեղակալ-Վարկավորման ղեկավարտամենտի տնօրեն

Ծնվել է 16/02/1974թ.-ին, ավարտել է Երևանի Պետական Ճարտարագիտական Համալսարանը, բանկում աշխատում է 2009թ.-ից:

Կարեն Տուրյան, տ.գ.թ.

Տնօրինության անդամ, Գործադիր տնօրենի տեղակալ-Ներդրումային ղեկավարտամենտի տնօրեն

Ծնվել է 05/05/1976թ.-ին, ավարտել է Հայաստանի Պետական Ճարտարագիտական Համալսարանը, ունի տնտեսագիտական գիտությունների թեկնածուի կոչում:

Բանկում աշխատում է 2005թ.-ի մայիսից:

Սեդրակ Բաղդասարյան

Տնօրինության անդամ, Հաշվապահական հաշվառման և հաշվետվությունների ղեկավարտամենտի տնօրեն-Գլխավոր հաշվապահ

Ծնվել է 27/04/1976թ.-ին, ավարտել է Երևանի Պետական Տնտեսագիտական Ինստիտուտը: Բանկում աշխատում է 2005թ.-ի հոկտեմբերից:

Գևորգ Խաչատրյան

Տնօրինության անդամ, Գործադիր տնօրենի տեղակալ-Հաճախորդների սպասարկման ղեկավարտամենտի տնօրեն

Ծնվել է 29/06/1970թ.-ին, ավարտել է Երևանի պետական համալսարանը:

Բանկում աշխատում է Բանկի հիմնադրման օրվանից:

Արկադի Փինայան

Տնօրինության անդամ, Գործադիր տնօրենի տեղակալ - Բիզնեսի զարգացման ղեկավարտամենտի տնօրեն

Ծնվել է 18/02/1976թ.-ին, ավարտել է Երևանի պետական համալսարանը:

Բանկում աշխատում է 2006թ. հունվարից:

Բանկի աշխատակիցների թիվը 16.02.2018թ.-ի դրությամբ կազմում է 121 աշխատակից:

1.6 Բանկի թողարկած արժեթղթերի վերաբերյալ տեղեկություններ

Բանկը թողարկել է բաժնետոմսեր և պարտատոմսեր:

Բանկի կանոնադրական կապիտալը կազմում է 8,752,800 հազար ՀՀ դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության՝ բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 14,588 բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 600,0 հազ. ՀՀ դրամ անվանական արժեքով: Բանկի 11670 (տասնմեկ հազար վեց հարյուր յոթանասուն) հատ (80%) սովորական բաժնետոմսերի սեփականատեր է հանդիսանում «Էյչ-Վի-Էս Հոլդինգ» ՍՊԸ-ն, իսկ 2,918 (երկու հազար ինը հարյուր տասնութ) հատ (20%) սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերն է հանդիսանում <<Բելեգինգսամաչեֆիջ Ջոնգո>> ՍՊԸ-ն:

Հաշվի առնելով Բանկի կազմակերպատիրավական ձևը՝ Բանկի կողմից թողարկված բաժնետոմսերը չեն շրջանառվում կարգավորող շուկայում: Բանկի բաժնետոմսերը թողարկված են անժամկետ:

2015-2017թթ. ընկած ժամանակահատվածում Բանկը թողարկել և տեղաբաշխել է պարտատոմսեր ներքոնշյալ աղյուսակում ներկայացված հիմնական պայմաններով.

Տարբերակիչ ծածկագիր ISIN	Թողարկման ծավալ/անվանական	Տեղաբաշխված ծավալ/անվանական	Շրջանառության ժամկետ	Արժեկտրոն	Արժեկտրոնի վճարման պարբերականություն
AMSWISB 21ER7	2,000,000 ԱՄՆ դոլար	2,000,000 ԱՄՆ դոլար	3 (երեք) տարի	7.50%,	Էռամսյակային
AMSWISB 22ER5	3,000,000 ԱՄՆ դոլար	3,000,000 ԱՄՆ դոլար	4 (չորս) տարի	8.00%,	Էռամսյակային
AMSWISB 23ER3	5,000,000 ԱՄՆ դոլար	5,000,000 ԱՄՆ դոլար	5 (հինգ) տարի	8.50%,	Էռամսյակային
AMSWISB 24ER1	10,000,000 ԱՄՆ դոլար	10,000,000 ԱՄՆ դոլար	7 (յոթ) տարի	6.75 %	Կիսամսյակային
AMSWISB 25ER8	10,000,000 Եվրո	10,000,000 Եվրո	6 (վեց) տարի	5.00 %	Կիսամսյակային
AMSWISB 26ER6	2,000,000,000 ՀՀ դրամ	2,000,000,000 ՀՀ դրամ	4 (չորս) տարի	12.75 %	Կիսամսյակային

1.7 Բանկի՝ առաջարկվող պարտատոմսերի հիմնական տվյալները

Առաջին տրանշ

1. Պարտատոմսերի թողարկման պայմանները

1.1 Պարտատոմսերի տեսակը՝ անվանական, ֆիքսված արժեկտրոնով.

1.2 Պարտատոմսերի ձևը՝ ոչ փաստաթղթային.

1.3 Պարտատոմսերի փոխարկելիությունը՝ ոչ փոխարկելի.

1.4 Պարտատոմսերի թողարկման ծավալը՝ 6,000,000,000 (վեց միլիարդ) ՀՀ դրամ.

1.4.1 Բանկն իրավասու է թողարկվող պարտատոմսերը /միննույն թողարկումը/ տեղաբաշխելու ամբողջությամբ կամ մաս-մաս՝ թողարկման վերաբացման միջոցով: Յուրաքանչյուր վերաբացման ծավալը վերջնական պայմաններով հրապարակվում է դրա տեղաբաշխման օրվանից նվազագույնը երեք օր առաջ: Թողարկված հերթական վերաբացված ծավալն ամբողջությամբ չտեղաբաշխվելու դեպքում չտեղաբաշխված պարտատոմսերի ծավալը գումարվում է Ազդագրով առաջարկի շրջանակներում տեղաբաշխման ենթակա պարտատոմսերի ծավալին:

1.4.2 Հերթական տեղաբաշխման ժամանակ տեղաբաշխման ենթակա պարտատոմսերի ծավալը, տեղաբաշխման/առաջարկի եղանակը/ Շուկա ստեղծողի/ստեղծողների կողմից ձեռք բերման ենթակա պարտատոմսերի նվազագույն ծավալը, գինը, անհրաժեշտության դեպքում նաև այլ պայմաններ հաստատված համարել Բանկի Գործադիր մարմնի կողմից սահմանված պայմանների համաձայն՝ Բանկի Խորհրդի 20.12.2017թ. թիվ 91-2017-1-Լ որոշմամբ սահմանված սահմանափակման ներքո:

1.5 Պարտատոմսերի քանակը՝ 120,000 (մեկ հարյուր քսան հազար) հատ.

1.6 Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը՝ 50,000 (հիսուն հազար) ՀՀ դրամ.

1.7 Պարտատոմսերի թողարկման օրը՝ ՀՀ ԿԲ կողմից պարտատոմսերի Ազդագրի գրանցմանը հաջորդող չորրորդ աշխատանքային օրը:

1.8 Պարտատոմսերի շրջանառության ժամկետը՝ մինչև պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրը.

1.9 Պարտատոմսերի մարման կատարում և/կամ արժեկտրոնների վճարում՝ պարտատոմսերի մարման օրը և/կամ արժեկտրոնների վճարման օրը պարտատոմսի սեփականատիրոջ բանկային հաշվին համապատասխան վճարումների մուտքագրում.

1.10 Առաջարկի գինը՝ Պարտատոմսերի լրիվ գինը յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց: Պարտատոմսերի գինը հաշվարկվում է 1.16 կետում նշված բանաձևով:

- 1.11 Հերթական տեղաբաշխման օրվանից առնվազն 3 աշխատանքային օր առաջ Բանկը տեղաբաշխման գնի վերաբերյալ տեղեկատվությունը հրապարակում է իր պաշտոնական կայքում: Վերջինս նշված տեղեկությունը կարող է հրապարակել/տարածել նաև այլ միջոցներով.
- 1.12 Պարտատոմսերի մարման օրը՝ Պարտատոմսերի թողարկման օրվանից հաշվարկված 60-րդ ամսվա համապատասխան օրը: Եթե պարտատոմսերի մարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա պարտատոմսերի մարումը կատարվում է մարման օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը.
- 1.13 Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը՝ ֆիքսված՝ տարեկան 11.50%
- 1.14 Արժեկտրոնների վճարման պարբերականությունը՝ կիսամյակային (2 անգամ օրացուցային տարվա մեջ), թողարկման օրվան հաջորդող 6-րդ, 12-րդ, 18-րդ, 24-րդ, 30-րդ, 36-րդ, 42-րդ, 48-րդ, 54-րդ և 60-րդ ամիսների համապատասխան օրը: Եթե արժեկտրոնների վճարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա արժեկտրոնների վճարման օր է հանդիսանում այդ օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը.
- 1.15 Արժեկտրոնի գումար՝ ֆիքսված գումար՝ 2,875 (երկու հազար ութ հարյուր յոթանասունհինգ) ՀՀ դրամ յուրաքանչյուր վճարման ժամանակ 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց:
- 1.16 Պարտատոմսերի գինը՝ Պարտատոմսերի գինը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$DP = \frac{C}{f} \sum_{t=1}^N \frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{t-1+\tau}} + \frac{100}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{N-1+\tau}}$$

$$\tau = \frac{DSN}{DCC}$$

որտեղ՝

DP- Պարտատոմսի գինն է,

DSN- գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա միջև եղած օրերի քանակն է,

DCC-գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքի հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակն է,

f-արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է,

N-հաշվարկման պահին մնացած արժեկտրոնների վճարումների թիվը

C- տարեկան արժեկտրոնը 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց

γ- մինչև մարում եկամտաբերություն.

1.17 Պարտատոմսերի շրջանառության ձևը՝ ազատ շրջանառության իրավունքով.

1.18 Պարտատոմսերի ապահովվածությունը՝ չապահովված.

1.19 Պարտատոմսերի նկատմամբ իրավունքների հաշվառման համակարգը՝ Պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրի վարումն իրականացվում է «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» բաց բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Դեպոզիտարիա) կողմից.

1.20 Արժեկտրոնները հաշվարկվում են թողարկման օրվանից և վճարումներն իրականացվում է ՀՀ դրամով, անկանխիկ եղանակով

1.21 Պարտատոմսերի մարումն իրականացվում է ՀՀ դրամով, անկանխիկ եղանակով.

1.22 Արժեկտրոնների վճարումներն և պարտատոմսերի մարումն իրականացվում է արժեկտրոնի վճարման օրվան և/կամ պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրվա վերջի (ժամը 24:00–ի) դրությամբ Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքի հիման վրա, համաձայն որի Բանկը մարման օրը համապատասխան գումարները փոխանցում է Պարտատոմսերի սեփականատերերի՝ ՀՀ տարածաբլում գործող բանկերում բացված համապատասխան բանկային հաշիվներին (ՀՀ դրամով) (այսուհետ՝ բանկային հաշիվ).

1.23 Պարտատոմսի մարման և մարման կատարման (վճարման) ամսաթվերը նույնն են.

1.24 Արժեկտրոնի մարման և արժեկտրոնների վճարման ամսաթվերը (յուրաքանչյուր ժամկետի համար) նույնն են.

1.25 Կազմակերպությունը չի փոխանցում վճարումները այն սեփականատերերին, որոնց բանկային հաշվի մասին տեղեկությունները բացակայում են Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքում և Կազմակերպությունը այլ կերպ չի տիրապետում այդ տեղեկությանը: Այս դեպքում Կազմակերպությունը երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում, այդ սեփականատերերի վճարումները փոխանցում է նոտարի դեպոզիտ.

1.26 Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից մեկ ամսվա ընթացքում (հնարավոր սեղմ ժամկետներում) Կազմակերպությունը սահմանված կարգով դիմում է Բորսա՝ պարտատոմսերի շրջանառությունը կարգավորվող շուկայում ապահովելու նպատակով.

1.27 Պարտատոմսերի ազատ շրջանառելիության սահմանափակում չի սահմանվում.

1.28 Պարտատոմսերի տեղաբաշխումն իրականացնում է Բանկը.

1.7 Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ձևը՝ չերաշխավորված տեղաբաշխում:

Բանկի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման հիմնական նպատակն է հանդիսանում շուկայից միջոցների ներգրավումը: Տեղաբաշխման արդյունքում ներգրավված դրամական միջոցներն ուղղվելու են վարկերի տրամադրմանը և ներդրումների իրականացմանը:

Երկրորդ տրանշ

2. Պարտատոմսերի թողարկման պայմանները

2.1 Պարտատոմսերի տեսակը՝ անվանական, ֆիքսված արժեկտրոնով.

2.2 Պարտատոմսերի ձևը՝ ոչ փաստաթղթային.

2.3 Պարտատոմսերի փոխարկելիությունը՝ ոչ փոխարկելի.

2.4 Պարտատոմսերի թողարկման ծավալը՝ 6,000,000 (վեց միլիոն) ԱՄՆ դոլար.

2.4.1 Բանկն իրավասու է թողարկվող պարտատոմսերը /միննույն թողարկումը/ տեղաբաշխելու ամբողջությամբ կամ մաս-մաս՝ թողարկման վերաբացման միջոցով: Յուրաքանչյուր վերաբացման ծավալը վերջնական պայմաններով հրապարակվում է դրա տեղաբաշխման օրվանից նվազագույնը երեք օր առաջ: Թողարկված հերթական վերաբացված ծավալն ամբողջությամբ չտեղաբաշխվելու դեպքում չտեղաբաշխված պարտատոմսերի ծավալը գումարվում է Ազդագրով առաջարկի շրջանակներում տեղաբաշխման ենթակա պարտատոմսերի ծավալին:

2.4.2 Հերթական տեղաբաշխման ժամանակ տեղաբաշխման ենթակա պարտատոմսերի ծավալը, տեղաբաշխման/առաջարկի եղանակը, Շուկա ստեղծողի/ստեղծողների կողմից ձեռք բերման ենթակա պարտատոմսերի նվազագույն ծավալը, գինը, անհրաժեշտության դեպքում նաև այլ պայմաններ հաստատված համարել Բանկի Գործադիր մարմնի կողմից սահմանված պայմանների համաձայն՝ Բանկի Խորհրդի 20.12.2017թ. թիվ 91-2017-1-Լ որոշմամբ սահմանված սահմանափակման ներքո:

2.5 Պարտատոմսերի քանակը՝ 60,000 (վաթսույն հազար) հատ.

2.6 Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը՝ մեկ հարյուր (Մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար:

2.7 Պարտատոմսերի թողարկման օրը՝ ՀՀ ԿԲ կողմից պարտատոմսերի Ազդագրի գրանցմանը հաջորդող չորրորդ աշխատանքային օրը:

- 2.8 Պարտատոմսերի շրջանառության ժամկետը՝ մինչև պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրը.
- 2.9 Պարտատոմսերի մարման կատարում և/կամ արժեկտրոնների վճարում՝ պարտատոմսերի մարման օրը և/կամ արժեկտրոնների վճարման օրը պարտատոմսի սեփականատիրոջ բանկային հաշվին համապատասխան վճարումների մուտքագրում.
- 2.10 Առաջարկի գինը՝ Պարտատոմսերի լրիվ գինը յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց: Պարտատոմսերի գինը հաշվարկվում է 2.16 կետում նշված բանաձևով:
- 2.11 Տեղաբաշխման առաջին օրվանից առնվազն 3 աշխատանքային օր առաջ Բանկն այդ մասին տեղեկությունը հրապարակում է իր պաշտոնական կայքում: Վերջինս նշված տեղեկությունը կարող է հրապարակել/տարածել նաև այլ միջոցներով.
- 2.12 Պարտատոմսերի մարման օրը՝ Պարտատոմսերի թողարկման օրվանից հաշվարկված 84-րդ ամսվա համապատասխան օրը: Եթե պարտատոմսերի մարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա պարտատոմսերի մարումը կատարվում է մարման օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը.
- 2.13 Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը՝ ֆիքսված՝ տարեկան 6.50%
- 2.14 Արժեկտրոնների վճարման պարբերականությունը՝ կիսամյակային (2 անգամ օրացուցային տարվա մեջ), թողարկման օրվան հաջորդող 6-րդ, 12-րդ, 18-րդ, 24-րդ, 30-րդ, 36-րդ, 42-րդ, 48-րդ, 54-րդ, 60-րդ, 66-րդ, 72-րդ, 78-րդ և 84-րդ ամիսների համապատասխան օրը: Եթե արժեկտրոնների վճարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա արժեկտրոնների վճարման օր է հանդիսանում այդ օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը.
- 2.15 Արժեկտրոնի գումար՝ ֆիքսված գումար՝ 3.25 (երեք) ԱՄՆ դոլար և 25 ցենտ յուրաքանչյուր վճարման ժամանակ 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց:
- 2.16 Պարտատոմսերի գինը՝ Պարտատոմսերի գինը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$DP = \frac{C}{f} \sum_{t=1}^N \frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{t-1+\tau}} + \frac{100}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{N-1+\tau}}$$

$$\tau = \frac{DSN}{DCC}$$

որտեղ՝

DP- Պարտատոմսի գինն է,

DSN- գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա միջև եղած օրերի քանակն է,
DCC-գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքի հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակն է,
f-արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է,
N-հաշվարկման պահին մնացած արժեկտրոնների վճարումների թիվը
C- տարեկան արժեկտրոնը 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց
y- մինչև մարում եկամտաբերություն.

2.17 Պարտատոմսերի շրջանառության ձևը՝ ազատ շրջանառության իրավունքով.

2.18 Պարտատոմսերի ապահովվածությունը՝ չապահովված.

2.19 Պարտատոմսերի նկատմամբ իրավունքների հաշվառման համակարգը՝ Պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրի վարումն իրականացվում է «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» բաց բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Դեպոզիտարիա) կողմից.

2.20 Արժեկտրոնները հաշվարկվում են ԱՄՆ դոլարով, թողարկման օրվանից, իսկ վճարումներն իրականացվում է ՀՀ դրամով, հաշվարկված վճարման իրականացման օրվա համար գործող ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված միջին փոխարժեքով, անկանխիկ եղանակով:

2.21 Պարտատոմսերի մարումն իրականացվում է ԱՄՆ դոլարով, անկանխիկ եղանակով.

2.22 Արժեկտրոնների վճարումներն և պարտատոմսերի մարումն իրականացվում է արժեկտրոնի վճարման օրվան և/կամ պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրվա վերջի (ժամը 24:00–ի) դրությամբ Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքի հիման վրա, համաձայն որի Բանկը մարման օրը համապատասխան գումարները փոխանցում է Պարտատոմսերի սեփականատերերի՝ ՀՀ տարածաբլում գործող բանկերում բացված համապատասխան բանկային հաշիվներին (այսուհետ՝ բանկային հաշիվ).

2.23 Պարտատոմսի մարման և մարման կատարման (վճարման) ամսաթվերը նույնն են.

2.24 Արժեկտրոնի մարման և արժեկտրոնների վճարման ամսաթվերը (յուրաքանչյուր ժամկետի համար) նույնն են.

2.25 Կազմակերպությունը չի փոխանցում վճարումները այն սեփականատերերին, որոնց բանկային հաշվի մասին տեղեկությունները բացակայում են Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքում և Կազմակերպությունը այլ կերպ չի տիրապետում այդ տեղեկությանը: Այս դեպքում Կազմակերպությունը երեք

աշխատանքային օրվա ընթացքում, այդ սեփականատերերի վճարումները փոխանցում է նոտարի դեպոզիտ.

2.26 Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից մեկ ամսվա ընթացքում (հնարավոր սեղմ ժամկետներում) Կազմակերպությունը սահմանված կարգով դիմում է Բորսա՝ պարտատոմսերի շրջանառությունը կարգավորվող շուկայում ապահովելու նպատակով.

2.27 Պարտատոմսերի ազատ շրջանառելիության սահմանափակում չի սահմանվում.

2.28 Պարտատոմսերի տեղաբաշխումն իրականացնում է Բանկը.

2.29 Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ձևը՝ չերաշխավորված տեղաբաշխում.

Բանկի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման հիմնական նպատակն է հանդիսանում շուկայից միջոցների ներգրավումը: Տեղաբաշխման արդյունքում ներգրավված դրամական միջոցներն ուղղվելու են վարկերի տրամադրմանը և ներդրումների իրականացմանը:

Բանկի ամփոփ ֆինանսական տվյալները

Ստորև ներկայացվում են Բանկի 2015-2017թթ. Ամփոփ ֆինանսական տվյալները.

Ցուցանիշի անվանումը	2017/31/12	2016/31/12	2015/31/12
Չուտ շահույթ շահութահարկի ծախսի նվազեցումից հետո (ԶԾ), 1000 ՀՀ դրամ	3,668,130	3,283,980	1,863,313
Սեփական կապիտալի միջին մեծություն (ՄԿ), 1000 ՀՀ դրամ	36,968,403	28,691,222	17,875,180
Սեփական կապիտալի շահութաբերություն (ROE)% = (ԶԾ)/(ՄԿ)	9.92	11.45	10.42
Չուտ շահույթ շահութահարկի ծախսի նվազեցումից հետո (ԶԾ), 1000 ՀՀ դրամ	3,668,130	3,283,980	1,863,313
Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն (ՄԱ), 1000 ՀՀ դրամ	161,978,659	130,253,135	85,261,260
Ակտիվների շահութաբերություն (ROA)% = (ԶԾ)/(ՄԱ)	2.26	2.52	2.19
Չուտ շահույթ շահութահարկի ծախսի նվազեցումից հետո (ԶԾ), 1000 ՀՀ դրամ	3,688,130	3,283,980	1,863,313
Գործառնական եկամուտ (ԳԵ), 1000 ՀՀ դրամ	7,515,920	5,622,093	4,210,979
Չուտ շահույթի մարժա (NPM) % (ԶԾ)/(ԳԵ)	0.49	0.58	0.44
Գործառնական եկամուտ (ԳԵ), 1000 ՀՀ դրամ	7,515,920	5,622,093	4,210,979
Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն (ՄԱ), 1000 ՀՀ դրամ	161,978,659	130,253,135	85,261,260
Ակտիվների օգտագործման գործակից % (AU) = (ԳԵ)/(ՄԱ)	0.05	0.04	0.05
Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն (ՄԱ), 1000 ՀՀ դրամ	161,978,659	130,253,135	85,261,260

Սեփական կապիտալի միջին մեծություն (ՄԿ), 1000 ՀՀ դրամ	36,968,403	28,691,222	17,875,180
<i>Սեփական կապիտալի մուտքայիկատոր (EM) = (ՄԱ)/(ՄԿ)</i>	4.38	4.54	4.77
Զուտ տոկոսային եկամուտ (ԶՏԵ), 1000 ՀՀ դրամ	6,691,489	4,860,095	3,720,561
Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն (ՄԵԱ), 1000 ՀՀ դրամ	144,461,727	106,842,265	65,117,789
<i>Զուտ տոկոսային մարժա (NIM) (A/B)</i>	0.05	0.05	0.06
Տոկոսային եկամուտ (ՏԵ), 1000 ՀՀ դրամ	14,555,934	10,108,943	8,700,685
Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն (ՄԵԱ), 1000 ՀՀ դրամ	144,461,727	106,842,265	65,117,789
<i>Եկամտաբեր ակտիվների եկամտաբերություն (ՏԵ)/(ՄԵԱ),</i>	0.10	0.09	0.13
Տոկոսային ծախսեր (ՏՕ), 1000 ՀՀ դրամ	7,864,445	5,248,848	4,980,124
Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր (ՄՕՊ), 1000 ՀՀ դրամ	121,885,380	99,761,633	66,841,613
<i>Ծախսատարություն այն պարտավորությունների, որոնց գծով կատարվում են ծախսեր (ՏՕ)/(ՄՕՊ)</i>	0.065	0.053	0.075
Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո (ԶՇ), 1000 ՀՀ դրամ	3,668,130	3,283,980	1,863,313
Բաժնետոմսերի միջին կշռված թիվը (ԲՔ)	14,588	14,588	14,588
<i>Զուտ շահույթը մեկ բաժնետոմսի հաշվով (EPS) (ԶՇ)/(ԲՔ), 1000 ՀՀ դրամ</i>	251.45	225.12	127.73
<i>ՄՊԴԵԴ = (ՏԵ)/(ՄԵԱ)-(ՏՕ)/(ՄՕՊ)</i>	0.036	0.042	0.059

Բանկի տարեկան և եռամսյակային ֆինանսական հաշվետվությունները, ներառյալ կից ծանոթագրությունները տեղադրված են Բանկի ինտերնետային էջում, հետևյալ հասցեով

<http://www.armswissbank.am>:

2 ԲԱԺԻՆ. ԱՈՍԱԶԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2.1 Ռիսկային գործոններ

2.1.1 Ներդրումները պարտատոմսերում, ինչպես և այլ արժեթղթերում, ենթակա են որոշակի ռիսկերի, որոնք կապված են ինչպես թողարկողի ֆինանսատնտեսական վիճակից և գործունեության արդյունքներից (թողարկողի ռիսկ), այնպես էլ ֆինանսական շուկայում տիրող իրավիճակից (շուկայական ռիսկ): Ներդրողը ներդրում կատարելու վերաբերյալ որոշում կայացնելու ընթացքում պետք է մանրակրկիտ ուսումնասիրի և վերլուծի ներդրման հետ կապված և սույն փաստաթղթում բացահայտված հավանական ռիսկերը, ինչպես նաև ներկայացված այլ տեղեկատվությունը

2.1.2 Շուկայական ռիսկը առաջանում է տնտեսությունում պարտատոմսերի գնի վրա ազդող գործոնների փոփոխության հետևանքով, ինչի արդյունքում ներդրողը կարող է կրել կորուստներ:

2.1.3 Պետք է հաշվի առնել նաև, որ սույն փաստաթղթում ներկայացված ռիսկերի ցանկը սպառնիչ չէ և հնարավոր է անկանխատեսելի բնույթ ունեցող որևէ իրադարձության/ռիսկի (այլ ռիսկեր) ի հայտ գալը, որը կարող է բացասական ազդեցություն ունենալ ներդրումների վերադարձելիության կամ արժեքի վրա: Ներդրողը պետք է ներդրման որոշումը կայացնելիս ամբողջությամբ գիտակցի ներդրման էությունը և առաջնորդվի նաև իր սեփական փորձով, նպատակներով և ակնկալիքներով:

2.1.4 **Շուկայական ռիսկ**՝ շուկայական ռիսկի հիմնական տարատեսակներն են տոկոսադրույքի ռիսկը և արտարժույթային ռիսկը:

Տոկոսադրույքի ռիսկը առաջանում է շուկայական տոկոսադրույքների փոփոխության հետևանքով՝ տոկոսադրույքների աճի դեպքում պարտատոմսերի գինը նվազում է, ինչը կարող է հանգեցնել նրան, որ ներդրողը, մինչև մարումը պարտատոմսը վաճառելու դեպքում կարող է կրել վնասներ, կամ չստանալ նախատեսված եկամուտը:

Արտարժույթի ռիսկը առաջանում է ազգային դրամի փոխարժեքի տատանումների պատճառով և կարող է բացասական ազդեցություն ունենալ ներդրողի պարտատոմսերից ստացված եկամուտների վրա, երբ ներդրողը պարտատոմսից ստացված եկամուտը գնահատում է ՀՀ դրամով (օրինակ՝ ներդրում կատարելու համար ներդրողը ՀՀ դրամը փոխարկել է արտարժույթի և պարտատոմսի մարումից հետո ստացված արտարժույթը փոխարկում է ՀՀ դրամի): Մասնավորապես, ազգային արժույթի արժեվորման դեպքում, պարտատոմսի մարումից ստացված գումարները (ներառյալ տոկոսները) փոխարկելու դեպքում, ՀՀ դրամով հաշվարկված եկամուտը կարող է նախատեսվածից քիչ (բացասական) լինել: Նույն տրամաբանությունը գործում է նաև այն դեպքում, երբ ներդրում կատարելու համար ներդրողը արտարժույթը փոխարկել է ՀՀ դրամի և պարտատոմսի մարումից հետո ստացված արտարժույթը փոխարկում է արտարժույթի: Այս դեպքում արդեն ազգային արժույթի արժեզրկման դեպքում, պարտատոմսի մարումից ստացված գումարները (ներառյալ տոկոսները) փոխարկելու դեպքում, արտարժույթով հաշվարկված եկամուտը կարող է նախատեսվածից քիչ (բացասական) լինել:

2.1.5 **Պարտատոմսերի իրացվելիության ռիսկ**՝ պարտատոմսերի շուկայի զարգացվածության ցածր մակարդակի պայմաններում, շուկայում ձևավորված իրավիճակի կտրուկ փոփոխության, ինչպես նաև, Բանկի ֆինանսական վիճակի վատթարացման հետևանքով կարող է ստեղծվել այնպիսի իրավիճակ, երբ պարտատոմսի սեփականատերը ցանկացած պահի պարտատոմսերը վաճառելու հետ կապված դժվարությունների բախվի: Մասնավորապես, հնարավոր է, որ պարտատոմսի սեփականատերը չկարողանա իր ուզած պահին վաճառել պարտատոմսը կամ ստիպված լինի այն վաճառել ցածր գնով, կրելով վնասներ: Այս ռիսկը նվազեցնելու նպատակով Բանկը նախատեսում է ապահովել թողարկվող պարտատոմսերի համար շուկա ստեղծողի գործառույթների իրականացում, այդ դեպքում ներդրողը ցանկացած պահին կկարողանա վաճառել իր պարտատոմսերը, բայց դա չի երաշխավորում պարտատոմսի սեփականատիրոջ կողմից շահավետ գնով վաճառք: Համաձայն «ՆԱՄԴԱՔ ՕԷՄԵՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ «Շուկա ստեղծողի կանոնների» Կորպորատիվ պարտատոմսերի յուրաքանչյուր դասի /տրանշի/ համար գնման և/կամ վաճառքի հայտում նշվող նվազագույն գնանշման ծավալը սահմանվում է մեկ արժեթղթի ճշտությամբ՝ տվյալ դասի /տրանշի/ թողարկված պարտատոմսերի քանակի 0.5 (զրո ամբողջ հինգ տասնորդական) տոկոսի չափով:

2.1.6 Վերը նշված ռիսկերից բացի Թողարկողը կարող է բախվել նաև այլ ռիսկերի հետ, որոնք

Բանկը սույն փաստաթղթում նշելու համար էական չի համարել:

2.2 Հիմնական տեղեկատվություն

Բանկի կողմից անվանական պարտատոմսերի թողարկման և դրան հետևող տեղաբաշխման նպատակն է միջոցների ներգրավումը, որոնք ուղղվելու են Բանկի հիմնական գործունեության ֆինանսավորմանը, այն է վարկերի տրամադրմանը և այլ ներդրումների իրականացմանը:

2.3 Առաջարկի ծրագրի համակողմանի նկարագիրը

- 2.3.1 Սույն ազդագրի շրջանակներում Բանկը տեղաբաշխելու է 6,000,000,000 /վեց միլիարդ/ ՀՀ դրամ ընդհանուր անվանական ծավալով և 6,000,000 /վեց միլիոն/ ԱՄՆ դոլար անվանական ծավալով պարտատոմսեր: Պարտատոմսերը տեղաբաշխվելու են ամբողջությամբ կամ մաս-մաս՝ թողարկման վերաբացման միջոցով: Յուրաքանչյուր վերաբացման ծավալը վերջնական պայմաններով հրապարակվում է դրա տեղաբաշխման օրվանից նվազագույնը երեք օր առաջ: Թողարկված հերթական ծավալն ամբողջությամբ չտեղաբաշխվելու դեպքում չտեղաբաշխված պարտատոմսերի ծավալը գումարվում է Ազդագրով առաջարկի շրջանակներում տեղաբաշխման ենթակա պարտատոմսերի ծավալին: Հերթական վերաբացված ծավալն ենթակա է տեղաբաշխման «ՆԱՄԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով, Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված կարգով: Յուրաքանչյուր վերաբացված տրանշը տեղաբաշխվում է նույն ԱՄՏՕ-ով, սեփականատիրոջը տալիս է նույն իրավունքները, ունենում է նույն մարման օրը և արժեկտրոնային եկամտաբերությունը:
- 2.3.2 Բանկի պարտատոմսերն անվանական, արժեկտրոնային, ոչ փաստաթղթային պարտատոմսեր են, որոնց թողարկումն իրականացվում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների և որոնց շուրջ ծագող վեճերը, այդ թվում՝ դատական, ենթակա են լուծման ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով:
- 2.3.3 Պարտատոմսերի ռեեստրը վարվում է «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ի (այսուհետ՝ ՀԿԴ) կողմից՝ համաձայն Բանկի և ՀԿԴ-ի միջև 2018 թվականի մարտի 15-ին կնքված թիվ 25000/07/2018, 25000/08/2018:
- 2.3.4 ՀԿԴ կողմից պարտատոմսերին շնորհված ԱՄՏՕ-ն է (արժեթղթերի միջազգային տարբերակիչ ծածկագիր) համապատասխանաբար՝
Առաջին տրանշ՝ AMSWISB27ER4
Երկրորդ տրանշ՝ AMSWISB28ER2
- 2.3.5 Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը՝
Առաջին տրանշ 50,000.00 (հիսուն հազար) ՀՀ դրամ: Թողարկման արժույթը՝ ՀՀ դրամ
Երկրորդ տրանշ 100.00 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար: Թողարկման արժույթը՝ ԱՄՆ դոլար:
Թողարկվող պարտատոմսերի քանակը՝
Առաջին տրանշ 120,000 (մեկ հարյուր քսան հազար) հատ պարտատոմս՝ 6,000,000,000.00
(վեց միլիարդ) ՀՀ դրամ ընդհանուր անվանական արժեքով.
Երկրորդ տրանշ 60,000 (վաթսուն հազար) հատ պարտատոմս՝ 6,000,000.00 (վեց միլիոն)
ԱՄՆ դոլար ընդհանուր անվանական արժեքով.
- 2.3.6 Պարտատոմսերի արժեկտրոնները վճարվելու են կիսամյակային պարբերականությամբ:
- 2.3.7 Պարտատոմսերը փոխարկելի չեն:
- 2.3.8 Բանկն օգտվելու է շուկա ստեղծողի/ների (marketmaker)-ի ծառայություններից:
- 2.3.9 Համաձայն «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների և ապահովագրական կազմակերպությունների սնանկության մասին»

օրենքի Բանկի սնանկության դեպքում վերջինիս պարտավորությունները մարվում են լուծարային միջոցների հաշվին, հետևյալ հերթականությամբ՝

ա) առաջին՝ ադմինիստրացիայի, լուծարային կառավարչի կողմից սահմանված լիազորությունների իրականացման համար անհրաժեշտ և հիմնավորված ծախսերը, այդ թվում՝ աշխատավարձը՝ Կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից հաստատված նախահաշվի շրջանակներում:

բ) երկրորդ՝ այն պարտատերերի պահանջները, որոնք բանկին վարկ, փոխառություն են տրամադրել կամ բանկում ավանդ են ներդրել կամ բանկային հաշվին դրամական միջոցներ են մուտքագրել բանկում ադմինիստրացիա նշանակվելուց հետո, բացառությամբ պարտատիրոջ և Կենտրոնական բանկի միջև կնքված պայմանագրով սահմանված դեպքերի:

գ) երրորդ՝ Հայաստանի Հանրապետության և օտարերկրյա քաղաքացիների, ինչպես նաև քաղաքացիություն չունեցող անձանց Հայաստանի Հանրապետության դրամով բանկային ավանդները և բանկային հաշիվներին առկա մնացորդները՝ մինչև 2 միլիոն դրամի չափով, իսկ արտարժույթային ավանդների (հաշիվների) դեպքում՝ 1 միլիոն դրամին համարժեք չափով: Մեկ անձի՝ բանկում մեկից ավելի ավանդներ (հաշիվներ) ունենալու դեպքում նրա բոլոր ավանդները միավորվում են, և դրանց հանրագումարը համարվում է մեկ ավանդ:

դ) չորրորդ՝ բանկի այլ պարտավորությունները, բացառությամբ երկրորդ հերթում ընդգրկված բանկային ավանդների և բանկային հաշիվների մնացորդների:

ե) հինգերորդ՝ պետական բյուջեի և համայնքների բյուջեների նկատմամբ բանկի պարտավորությունները, Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված այլ պարտադիր վճարումները:

ե.1) վեցերորդ՝ ստորադաս փոխառություններից բխող պահանջները:

զ) յոթերորդ՝ բանկի մասնակիցների պահանջները:

Առաջարկվող պարտատոմսերի դեպքում, սեփականատերերի պահանջները կբավարարվեն Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների և ապահովագրական կազմակերպությունների սնանկության մասին» ՀՀ օրենքի 31-րդ հոդվածի 2-րդ կետի ա) և բ) ենթակետերով սահմանված պահանջները բավարարելուց հետո:

Բանկի պարտավորությունների մարման հերթականության տեսանկյունից պարտատոմսերից բխող պահանջները ենթակա չեն վերադասակարգման:

Պարտատոմսերի թողարկմամբ ներգրավված միջոցները երաշխավորվում են «Ֆիզիկական անձանց բանկային ավանդների հատուցումը երաշխավորելու մասին» ՀՀ օրենքով և նույն օրենքով սահմանված կարգով ենթակա են հատուցման հետևյալ չափերով՝

ա) եթե ավանդատուն անվճարունակ բանկում ունի միայն դրամային բանկային ավանդ, ապա երաշխավորված ավանդի չափը տասը միլիոն հայկական դրամ է:

բ) եթե ավանդատուն անվճարունակ բանկում ունի միայն արտարժույթային բանկային ավանդ, ապա երաշխավորված ավանդի չափը հինգ միլիոն հայկական դրամ է:

գ) եթե ավանդատուն անվճարունակ բանկում ունի դրամային և արտարժույթային բանկային ավանդներ, և դրամային բանկային ավանդի գումարը հինգ միլիոն հայկական դրամից ավելի է, ապա երաշխավորվում է միայն դրամային ավանդը՝ մինչև տասը միլիոն հայկական դրամով:

դ) եթե ավանդատուն անվճարունակ բանկում ունի դրամային և արտարժույթային բանկային ավանդներ, և նրա դրամային բանկային ավանդի գումարը պակաս է հինգ

միլիոն հայկական դրամից, ապա երաշխավորվում է դրամային բանկային ավանդն ամբողջությամբ և արտարժույթային բանկային ավանդը՝ հինգ միլիոն դրամի և հատուցված դրամային բանկային ավանդի տարբերության չափով:

2.3.10 Պարտատոմսերի ապահովվածությունը՝ չապահովված:

2.3.11 Պարտատոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն.

2.3.11.1 ինքնուրույնաբար տնօրինել, տիրապետել և օգտագործել իր սեփականության ներքո գտնվող Պարտատոմսերը,

2.3.11.2 Պարտատոմսերով իրականացնել ցանկացած գործառույթ, որը բխում է սեփականության իրավունքից,

2.3.11.3 Թողարկման օրվանից հաշված կիսամյակային պարբերությամբ՝ համապատասխան արժեկտրոնների վճարման օրերին ստանալ արժեկտրոնային եկամուտը: Եթե տվյալ օրը ոչ աշխատանքային օր է, ապա արժեկտրոնի վճարումը իրականացվում է տվյալ օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը,

2.3.11.4 Պարտատոմսերի մարման օրը ստանալ պարտատոմսերի անվանական արժեքը (մարման գումարը): Եթե տվյալ օրը ոչ աշխատանքային օր է, ապա պարտատոմսերի մարման գումարի վճարումը իրականացվում է տվյալ օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը,

2.3.11.5 Բանկի կողմից Պարտատոմսերի մարման գումարը, ինչպես նաև արժեկտրոնի վճարումը սահմանված ժամկետից ուշացնելու հիմքով դատական կարգով օգտվել պարտատիրոջ օրենքով վերապահված իրավունքներից,

2.3.11.6 գրավադրել Պարտատոմսերը՝ օրենքով սահմանված կարգով,

2.3.11.7 ՀԿԴ հաշվի օպերատորների միջոցով ստանալ իր արժեթղթերի հաշվից քաղվածք,

2.3.11.8 Օրենքով նախատեսված այլ իրավունքներ:

2.3.12 Պարտատոմսերի սեփականատիրոջ պարտավորությունները.

2.3.12.1 Պարտատոմսերում պոտենցիալ ներդրողները պարտավոր են մինչև Պարտատոմսերի ձեռք բերումը ՀԿԴ արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկային միասնական համակարգում կամ ՀԿԴ ենթապահառու հանդիսացող այլ անձանց մոտ ունենալ սեփականատիրոջ (անվանատիրոջ) արժեթղթերի հաշիվ:

2.3.12.2 իր հաշվին կատարել պարտատոմսերի ձեռք բերման կամ օտարման հետ կապված պարտադիր վճարները՝ կապված սեփականության իրավունքի գրանցման և/կամ գործարքների ձևակերպման հետ:

2.3.12.3 կատարել Պարտատոմսերի ձեռքբերումից, օտարումից և այլ գործառնություններից ծագող դրամային և ոչ դրամային ցանկացած պարտավորություն:

2.3.13 Պարտատոմսերը տեղաբաշխվում են

2.3.13.1 Առաջին տրանշ՝ «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով, Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված կարգով:

2.3.13.2 Երկրորդ տրանշ՝ բաց բաժանորդագրության միջոցով

2.3.13.3 Հերթական վերաբացման միջոցով տեղաբաշխվող յուրաքանչյուր հաջորդ ծավալ /յուրաքանչյուր տրանշի դեպքում/ «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով, Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման

կանոններով» սահմանված կարգով:

2.3.14 Պարտատոմսերի թողարկման վերաբերյալ թիվ 91-2017-1-Լ որոշումն ընդունվել է 2017 թվականի դեկտեմբերի 20-ին Բանկի Խորհրդի կողմից:

Պարտատոմսերի թողարկման օրը`

Առաջին տրանշ Պարտատոմսերի թողարկման օրը` ՀՀ ԿԲ կողմից սույն ազդագրի գրանցման օրվան հաջորդող չորրորդ աշխատանքային օրը,

Երկրորդ տրանշ Պարտատոմսերի թողարկման օրը` ՀՀ ԿԲ կողմից սույն ազդագրի գրանցման օրվան հաջորդող չորրորդ աշխատանքային օրը,

Պարտատոմսերի տեղաբաշխման օրը`

Առաջին տրանշ Պարտատոմսերի տեղաբաշխման օրը` սահմանվում է Բանկի Գործադիր մարմնի որոշմամբ,

Երկրորդ տրանշ Պարտատոմսերի առաջարկի սկիզբ և ավարտ` սահմանվում է Բանկի Գործադիր մարմնի որոշմամբ,

Տեղաբաշխման օրվանից առնվազն 3 աշխատանքային օր առաջ Բանկը տեղաբաշխման վերջնական պայմանները հրապարակում է իր պաշտոնական կայքում: Վերջինս նշված տեղեկությունը կարող է հրապարակել/տարածել նաև այլ միջոցներով.

2.3.15 Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը`

Առաջին տրանշ ֆիքսված` տարեկան 11.50%,

Երկրորդ տրանշ ֆիքսված` տարեկան 6.5%,

2.3.16 Արժեկտրոնի արժույթը`

Առաջին տրանշ` ՀՀ դրամ, վճարումն իրականացվում է ՀՀ դրամով,

Երկրորդ տրանշ` ԱՄՆ դոլար, վճարումն իրականացվում է համարժեք ՀՀ դրամով, հաշվարկված վճարման իրականացման օրվա համար գործող ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված միջին փոխարժեքով:

2.3.17 Արժեկտրոնների վճարման պարբերականությունը`

Առաջին տրանշ կիսամյակային (2 անգամ օրացուցային տարվա մեջ), թողարկման օրվան հաջորդող 6-րդ, 12-րդ, 18-րդ, 24-րդ, 30-րդ, 36-րդ, 42-րդ, 48-րդ, 54-րդ և 60-րդ ամիսների համապատասխան օրը: Եթե արժեկտրոնների վճարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա արժեկտրոնների վճարման օր է հանդիսանում այդ օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը: Արժեկտրոնը սկսվում է հաշվարկվել թողարկման օրվանից:

Երկրորդ տրանշ կիսամյակային (2 անգամ օրացուցային տարվա մեջ), թողարկման օրվան հաջորդող 6-րդ, 12-րդ, 18-րդ, 24-րդ, 30-րդ, 36-րդ, 42-րդ, 48-րդ, 54-րդ, 60-րդ, 66-րդ, 72-րդ, 78-րդ և 84-րդ ամիսների համապատասխան օրը: Եթե արժեկտրոնների վճարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա արժեկտրոնների վճարման օր է հանդիսանում այդ օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը: Արժեկտրոնը սկսվում է հաշվարկվել թողարկման օրվանից:

Արժեկտրոնի կուտակումը սկսում է հաշվարկվել պարտատոմսերի թողարկման օրվանից,

2.3.18 Պարտատոմսերի գինը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով

$$DP = \frac{C}{f} \sum_{t=1}^N \frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{t-1+\tau}} + \frac{100}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{N-1+\tau}}$$

$$\tau = \frac{DSN}{DCC}$$

որտեղ՝

DP- Պարտատոմսի գինն է,

DSN- գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա միջև եղած օրերի քանակն է,

DCC-գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքի հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակն է,

f-արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է,

N-հաշվարկման պահին մնացած արժեկտրոնների վճարումների թիվը

C- տարեկան արժեկտրոնը 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց

y- մինչև մարում եկամտաբերություն:

2.3.19 Պարտատոմսերի մինչև մարում եկամտաբերությունը երկու տրանշների համար հաշվարկվում է 2.3.17 կետում ներկայացված բանաձևի միջոցով:

2.3.20 Պարտատոմսերի մարման օրը՝

Առաջին տրանշ պարտատոմսերի թողարկման օրվանից հաշվարկված 60-րդ ամսվա համապատասխան օրը: Եթե պարտատոմսերի մարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա պարտատոմսերի մարման օր է հանդիսանում այդ օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը,

Երկրորդ տրանշ պարտատոմսերի թողարկման օրվանից հաշվարկված 84-րդ ամսվա համապատասխան օրը: Եթե պարտատոմսերի մարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա պարտատոմսերի մարման օր է հանդիսանում այդ օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը,

2.3.21 Արժեկտրոնները հաշվարկվում են՝

Առաջին տրանշ շՀ դրամով, ֆիքսված գումար՝ 2,875 (երկու հազար ութ հարյուր յոթանասունհինգ) շՀ դրամ յուրաքանչյուր վճարման ժամանակ 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց: Վճարումն իրականացվում է շՀ դրամով, անկանխիկ եղանակով.

Երկրորդ տրանշ՝ ԱՄՆ դոլարով, արժեկտրոնի գումար՝ ֆիքսված գումար՝ 3.25 (երեք) ԱՄՆ դոլար և 25 ցենտ յուրաքանչյուր վճարման ժամանակ 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց: Վճարումն իրականացվում է համարժեք շՀ դրամով, հաշվարկված վճարման իրականացման օրվա համար գործող շՀ ԿԲ կողմից հրապարակված միջին փոխարժեքով, անկանխիկ եղանակով.

Արժեկտրոնների վճարումներն և պարտատոմսերի մարումն իրականացվում է արժեկտրոնի վճարման օրվան և/կամ պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրվա վերջի (ժամը 24:00-ի) դրությամբ Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքի հիման վրա, համաձայն որի Բանկը մարման օրը համապատասխան գումարները փոխանցում է Պարտատոմսերի սեփականատերերի՝ համապատասխան բանկային հաշիվներին (շՀ դրամով, ԱՄՆ դոլարով) (այսուհետ՝ բանկային հաշիվ): ԱՄՆ դոլարով իրականացվող վճարումները /փոխանցումները/Ներդրողի՝ շՀ տարածքից դուրս գործող Բանկային հաշվեհամարներին փոխանցվելու պարագայում, միջազգային փոխանցման հետ կապված բոլոր ծախսերը կրում է տվյալ Ներդրողը (վերջնական շահառուն):

2.3.22 Պարտատոմսերի մարման կատարում և/կամ արժեկտրոնների վճարում՝ պարտատոմսերի մարման օրը և/կամ արժեկտրոնների վճարման օրը պարտատոմսի

- սեփականատիրոջ բանկային հաշվին համապատասխան գումարների մուտքագրում;
- 2.3.23 Պարտատոմսի մարման և մարման կատարման (վճարման) ամսաթվերը նույնն են: Արժեկտրոնի մարման և արժեկտրոնների վճարման ամսաթվերը (յուրաքանչյուր ժամկետի համար) նույնն են:
- 2.3.24 Բանկը չի փոխանցում վճարումները այն սեփականատերերին, որոնց բանկային հաշվի մասին տեղեկությունները բացակայում են Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքում և Բանկն այլ կերպ չի տիրապետում այդ տեղեկությանը: Այս դեպքում Բանկը երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում, այդ սեփականատերերի վճարումները փոխանցում է նոտարի դեպոզիտ:
- 2.3.25 Պարտատոմսերի ազատ շրջանառելիության սահմանափակում պարտատոմսերի թողարկման պայմաններով սահմանված չէ,
- 2.3.26 Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից հետո մեկ ամսվա ընթացքում (հնարավոր սեղմ ժամկետներում) Բանկը սահմանված կարգով դիմում է Բորսա՝ պարտատոմսերի շրջանառությունը կարգավորվող շուկայում ապահովելու նպատակով: Պարտատոմսերի շրջանառությունը կարգավորվող շուկայում չապահովվելու դեպքում, թողարկումը համարվում է չեղյալ: Թողարկումը չեղյալ համարվելու դեպքում Բանկը՝ ՀԿԴ-ից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ցուցակի հիման վրա 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում հետ է վերադարձնում Պարտատոմսերի սեփականատերերի վճարված գումարները, ներառյալ կուտակված տոկոսները, Ներդրողների համապատասխան հաշիվներին փոխանցելու միջոցով:
Շուկայում առևտրին թույլատրված արժեթուղթն արգելվում է վաճառել տվյալ շուկայից դուրս, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված դեպքերի:
- 2.3.27 Պարտատոմսերից ստացված եկամուտը ենթակա է հարկման ըստ հետևյալ հարկատեսակների.
- Շահութահարկ,
  - Եկամտային հարկ:
- 2.3.28 Ընդհանուր առմամբ, պարտատոմսերից եկամուտ ստացվում է հետևյալ տեսքով.
1. Տոկոսային եկամուտ (պարտատոմսերի դիմաց ստացվող տոկոս),
  2. Կապիտալի հավելված (ձեռք բերումից հետո պարտատոմսի գնի աճ, իսկ կապիտալի հավելվածը հաշվարկվում է, որպես մինչև մարումը վաճառքի և ձեռք բերման գնի դրական տարբերություն):
- 2.3.29 Շահութահարկ վճարող են համարվում ՀՀ տարածքում գործող ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձինք: Հարկվող շահույթը հարկատուի՝ ՀՀ հարկային օրենսգրքով /ՀՀ հարկային օրենսգրք, հոդված 104/ սահմանված համախառն եկամտի և սահմանված նվազեցումների /ՀՀ հարկային օրենսգրք, հոդված 110/ դրական տարբերությունն է: Ներկայումս շահութահարկի դրույքը կազմում է հարկվող շահույթի 20%: Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց շահութահարկի դրույքաչափը պարտատոմսերում ներդրումներից ստացված եկամտի (տոկոսներ, կապիտալի հավելված) համար կազմում է 10%: Բանկի պարտատոմսերում ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձ ներդրողների համար Բանկը հանդիսանում է հարկային գործակալ:
- 2.3.30 Եկամտային հարկ վճարող են համարվում ՀՀ ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձինք: Ռեզիդենտությունը սահմանվում է ՀՀ օրենսդրությամբ: Հարկվող եկամուտը հաշվարկվում է, որպես ֆիզիկական անձի՝ ՀՀ հարկային օրենսգրքով սահմանված համախառն եկամտի /ՀՀ հարկային օրենսգրք, հոդված 141/ և սահմանված նվազեցումների /ՀՀ հարկային օրենսգրք, հոդված 147/ դրական տարբերություն:

Ֆիզիկական անձանց համար պարտատոմսերից ստացված միայն տոկոսային եկամուտն է ենթակա հարկման, իսկ հարկման դրույքաչափը ներկայումս սահմանված է 10%: Բանկի պարտատոմսերում ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձ ներդրողների համար Բանկը հանդիսանում է հարկային գործակալ:

2.4 Առաջարկի ժամկետները և պայմանները

2.4.1 Առաջարկի պայմանները, առաջարկի վիճակագրությունը, ակնկալվող ժամանակացույցը և այն գործողությունները, որոնք անհրաժեշտ են առաջարկից օգտվելու համար

2.4.1.1 Բանկի կողմից թողարկվող պարտատոմսերի ծավալը կազմում է՝
Առաջին տրանշ 6,000,000,000.00 (վեց միլիարդ) ՀՀ դրամ, 120,000 (մեկ հարյուր քսան հազար) հատ պարտատոմս, յուրաքանչյուրը 50,000.00 (հիսուն հազար) ՀՀ դրամ անվանական արժեքով,

Երկրորդ տրանշ 6,000,000.00 (վեց միլիոն) ԱՄՆ դոլար, 60,000 (վաթսուն հազար) հատ պարտատոմս, յուրաքանչյուրը 100.00 (մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար անվանական արժեքով,

2.4.1.2 Պարտատոմսերը տեղաբաշխվում են

2.4.1.2.1 Առաջին տրանշ՝ «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով, Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված կարգով, սույն Ազդագրի 2.4 բաժնում սահմանված կարգով:

Պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդին անմիջապես կարող են մասնակցել միայն Բորսայի անդամները, որոնց ցանկը հասանելի է «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ պաշտոնական կայքում (www.nasdaqomx.am): Բորսայի անդամ չհանդիսացող ներդրողները կարող են աճուրդին մասնակցել (օգտվել առաջարկից) Բորսայի անդամների միջոցով՝ վերջիններիս կողմից սահմանված կարգով և պայմաններով:

Բորսայի տարբեր մասնակիցներ կարող են սահմանել աճուրդին մասնակցելու (առաջարկից օգտվելու) տարբեր գործընթացներ, պարտատոմսերի դիմաց վճարումներ կատարելու մեթոդներ և ժամկետներ, արժեթղթերը ստանալու մեթոդներ և ժամկետներ, արժեթղթերի վերաբերյալ քաղվածք ստանալու ձևեր, ներդրողների հայտերի բավարարման արդյունքների մասին իրազեկման կարգեր և ձևեր, ինչպես նաև սահմանել տարբեր սակագներ: Այդ իսկ պատճառով, Կազմակերպությունը չի կարող սպառիչ տեղեկություններ հրապարակել նշված հարցերի վերաբերյալ և հորդորում է Բորսայի անդամ չհանդիսացող պոտենցիալ ներդրողներին ուսումնասիրել Բորսայի անդամների կողմից առաջարկվող պայմանները իրենց համար լավագույն տարբերակ գտնելու համար:

Աճուրդն անցկացվում է տեղաբաշխման օրը ժամը 11:00-ից (առաջարկի իրականացման սկիզբ) մինչև ժամը 13:30 (առաջարկի իրականացման ավարտ)

2.4.1.2.2 Երկրորդ տրանշ՝ բաց բաժանորդագրության միջոցով, սույն Ազդագրի 2.4 բաժնում սահմանված կարգով:

2.4.1.2.3 Պոտենցիալ ներդրողները կարող են մասնակցել բաց բաժանորդագրությանը (օգտվել առաջարկից) համապատասխան հայտը Բանկ ներկայացնելու միջոցով:

2.4.1.2.4 Պարտատոմսերի առաջարկի սկիզբ (Հայտերի ընդունման սկիզբ)՝ ՀՀ ԿԲ կողմից պարտատոմսերի Ազդագրի գրանցմանը հաջորդող չորրորդ աշխատանքային օրը

ժամը 10:00-ից:

- 2.4.1.2.5** Պարտատոմսերի առաջարկի ավարտ (Հայտերի ընդունման ավարտ)՝
Պարտատոմսերի առաջարկի առաջին օրվան հաջորդող երեսուներորդ օրը ներառյալ ժամը 16:30:
- 2.4.1.3 Պարտատոմսերի թողարկման օրը՝
Առաջին տրանշ ՀՀ ԿԲ կողմից պարտատոմսերի Ազդագրի գրանցմանը հաջորդող չորրորդ աշխատանքային օրը,
Երկրորդ տրանշ ՀՀ ԿԲ կողմից պարտատոմսերի Ազդագրի գրանցմանը հաջորդող չորրորդ աշխատանքային օրը,
- 2.4.1.4 Պարտատոմսերի տեղաբաշխման օրը
Առաջին տրանշ Պարտատոմսերի տեղաբաշխման օրը՝ սահմանվում է Բանկի Գործադիր մարմնի որոշմամբ,
Երկրորդ տրանշ Պարտատոմսերի առաջարկի սկիզբ և ավարտ՝ սահմանվում է Բանկի Գործադիր մարմնի որոշմամբ,
Տեղաբաշխման օրվանից /առաջարկի առաջին օրվանից/ առնվազն 3 աշխատանքային օր առաջ Բանկն այդ մասին տեղեկատվությունը հրապարակում է իր պաշտոնական կայքում: Վերջինս նշված տեղեկությունը կարող է հրապարակել/տարածել նաև այլ միջոցներով
- 2.4.1.5 Ներդրողները կարող են Պարտատոմսերի Ազդագրին ծանոթանալ Բանկի գործունեության վայրից (հասցեն՝ ՀՀ, ք. Երևան 0010, Վ.Սարգսյան 10, ինչպես նաև Բանկի ինտերնետային կայքից www.armswissbank.am հասցեով:
- 2.4.1.6 Պարտատոմսերերի երկրորդ տրանշում ներդրում իրականացնել ցանկացող ֆիզիկական և/կամ իրավաբանական անձինք.
- 2.4.1.6.1** Կարող են մասնակցել բաց բաժանորդագրությանը միայն սույն բաժնով սահմանված կարգով Պարտատոմսեր ձեռք բերելու նպատակով Բանկի կողմից սահմանված ձևով Հայտը պատշաճ կերպով լրացնելու և Բանկ ներկայացնելու միջոցով:
- 2.4.1.6.2** Հայտերը կարող են ներկայացվել տեղաբաշխման ժամկետի ցանկացած աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ թղթային տարբերակով, էլեկտրոնային կապի միջոցներով ժամը 10:00-17:00-ն ընկած ժամանակահատվածում,
- 2.4.1.6.3** Թղթային տարբերակով Հայտը ներկայացնելու դեպքում Ներդրողը Բանկում պատշաճ ձևով լրացնում և ներկայացնում է Հայտը Բանկի հաճախորդների սպասարկման համար պատասխանատու ստորաբաժանում,
- 2.4.1.6.4 Էլեկտրոնային կապի միջոցներով ներկայացվող Հայտը պետք է Ներդրողի կողմից ուղարկվի հետևյալ էլեկտրոնային հասցեին՝ investments@armswissbank.am, կամ ֆաքսիմիլային կապի միջոցով՝ (010) 54-06-27 հեռախոսահամարով:
- 2.4.1.6.5 Պարտատոմսերի փաստացի ձեռքբերումն իրականացվում է Ներդրողի կողմից Հայտում նշված ծավալով Պարտատոմսեր ձեռք բերելու համար անհրաժեշտ դրամական միջոցները (որը որոշվում է հետևյալ ձևով՝ Պարտատոմսերի ձեռքբերվող քանակ բազմապատկած գին՝ հաշվարկված սույն Ազդագրի 2.3.17 կետում սահմանված բանաձևով) Բանկում այդ նպատակով բացված՝ 2500039300060201 USD տարանցիկ հաշվին մուտքագրելուց հետո:
- 2.4.1.7 Պարտատոմսերի ձեռքբերման համար անհրաժեշտ գումարները 2.4.1.6.5 կետում նշված հաշվին մուտքագրվում են անկանխիկ, ֆիզիկական անձանց կողմից նաև կանխիկ եղանակով: Կանխիկ եղանակով գումարները մուտքագրելու դեպքում Ներդրողը Հայտին կից Բանկ է ներկայացնում նաև անձը հաստատող

փաստաթուղթ, ինչպես նաև /եթե տվյալ ներդրողը չի հանդիսանում Բանկի հաճախորդ/ հայտում նշում է այլ բանկում ունեցած համապատասխան արժույթով հաշվի համար սույն Ազդագրի 2.4.1.17 կետում նշված դեպքերի համար: Անկանխիկ եղանակով գումար փոխանցելու դեպքում Ներդրողը Հայտին կից պարտավոր է ներկայացնել նաև ձեռք բերման ենթակա Պարտատոմսերի դիմաց վճարումը հավաստող փաստաթուղթ, ինչպես նաև անձը հաստատող փաստաթղթի պատճենը, եթե տվյալ Ներդրողը Բանկի հաճախորդ չի հանդիսանում:

- 2.4.1.8 Եթե Ներդրողի կողմից համապատասխան դրամական միջոցները 2.4.1.6.5 կետում նշված տարանցիկ հաշվին մուտքագրվել են մինչև տվյալ աշխատանքային օրվա ժամը 16:00, ապա այդ դրամական միջոցները մուտքագրված կհամարվեն տվյալ աշխատանքային օրը, իսկ եթե համապատասխան գումարները մուտքագրվել են տվյալ աշխատանքային օրվա ժամը 16:00-ից հետո, ապա դրանք մուտքագրված կհամարվեն մուտքագրմանը հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը և համապատասխան պարտատոմսերի տեղաբաշխման գինը կորոշվի այդ օրվա հաշվարկով: Ընդ որում, եթե Հայտում նշված Պարտատոմսերի ձեռքբերման համար անհրաժեշտ գումարը 2.4.1.6.5 կետում նշված հաշվին մուտքագրվում է մաս առ մաս, ապա Հայտի համապատասխան դրամական միջոցների մուտքագրման ժամ կհամարվի դրամական միջոցների վերջին մասի մուտքագրման ժամը:
- 2.4.1.9 Բանկը մերժում է Բանկի սույն բաժնով սահմանված կարգից շեղումներով ներկայացված Հայտերի կատարումը:
- 2.4.1.10 Հայտերը բավարարվում են ըստ 2.4.1.6.5 կետում նշված հաշվին Հայտերի համապատասխան գումարների մուտքագրման հերթականության: Եթե տեղաբաշխման որևէ օրվա ընթացքում միևնույն ժամին ներկայացված Հայտերում նշված Պարտատոմսերի ծավալը գերազանցում է չվաճառված պարտատոմսերի ծավալին, ապա՝ Հայտերը բավարարվում են համամասնորեն՝ ըստ Հայտերի ծավալների: Ընդ որում՝ եթե առաջանում են ոչ ամբողջական պարտատոմսեր, ապա դրանք ենթակա են կլորացման թվաբանական կլորացման եղանակով: Չբավարարված/մասնակի բավարարված Հայտերի համապատասխան դրամական միջոցները Բանկի կողմից ենթակա են վերադարձման երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ Հայտերում Ներդրողի կողմից նշված բանկային հաշվին փոխանցելու միջոցով:
- 2.4.1.11 Բանկը 2.4.1.6.5 կետում նշված տարանցիկ հաշվին գումարի մուտքագրման օրվա ընթացքում համապատասխան տեխնիկական միջոցների օգնությամբ «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ (այսուհետ նաև՝ ՀԿԴ) է ներկայացնում Թողարկողի թողարկման հաշվից Պարտատոմսերի փոխանցման հանձնարարագիր՝ ՀԿԴ-ի կանոններով սահմանված կարգով:
- 2.4.1.12 Տեղաբաշխման ընթացքում ներդրողները պարտատոմսերով կատարված գործարքների վերաբերյալ տեղեկություններ կարող են ստանալ Բանկից կամ այն Հաշվի օպերատոր հանդիսացող կազմակերպությունից, որի հետ Ներդրողն ունի կնքած համապատասխան պայմանագրեր (որտեղ բացված է տվյալ ներդրողի արժեթղթերի հաշիվը):
- 2.4.1.13 Ներդրողը կարող է հետկանչել նախկինում ներկայացված Հայտը համապատասխան դիմում /Հավելված 2/ ներկայացնելու միջոցով՝ եթե տվյալ Հայտը մասնակի կամ ամբողջությամբ չի բավարարվել և տվյալ Հայտի հիման վրա

- գործարք չի կատարվել:
- 2.4.1.14 Հայտի հետկանչման դիմումը բավարարելու արդյունքում Ներդրողին վերադարձման ենթակա գումարը, Հայտում կամ Դիմումի մեջ նշված հաշվին փոխանցվում կամ կանխիկ տրամադրվում է Դիմումը ներկայացնելու օրվան հաջորդող առավելագույնը 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում:
- 2.4.1.15 Տեղաբաշխումը չեղյալ ճանաչվելու դեպքում Ներդրողների գումարները վերադարձվում են տեղաբաշխման չեղյալ ճանաչելու պահից 3 աշխատանքային օրվա ընթացքում՝ անկանխիկ եղանակով (Հայտերում նշված բանկային հաշիվներին փոխանցելու միջոցով):
- 2.4.1.16 Տեղաբաշխման ողջ ընթացքում, յուրաքանչյուր աշխատանքային օրվա համար, 2.4.1.6.5 կետում նշված տարանցիկ հաշվին հավաքագրված ողջ գումարը կարող է ազատ տնօրինվել Բանկի կողմից:
- 2.4.1.17 Ազդագրի 2.4.1.10. և 2.4.1.15. կետերով սահմանված դեպքերում գումարների հետ փոխանցումը Բանկն իրականացնում է իր հաշվին:
- 2.4.1.18 Տեղաբաշխման ընթացքում Հայտերի բացակայությունը և պարտատոմսերով գործարքների չկատարումը պարտատոմսերի տեղաբաշխումը չեղյալ ճանաչելու հիմք չեն:
- 2.4.2 ***Տեղաբաշխման պլանը***
- 2.4.2.1 Սույն փաստաթղթով ներկայացվող առաջարկն ուղղված է ներդրողների բոլոր խմբերին՝ հանրությանը, ինստիտուցիոնալ ներդրողներին և այլն,
- 2.4.2.2 Ներդրողն իր կողմից ներկայացված հայտի բավարարման մասին տեղեկանում է
- 2.4.2.2.1** Երկրորդ տրանշ՝ Բանկից, մինչև Հայտի ներկայացման աշխատանքային օրվա ավարտը հնարավոր սեղմ ժամկետներում:
- 2.4.2.2.2** Առաջին տրանշ՝ իրեն սպասարկող Բորսայի անդամից:
Ներդրողները արժեթղթերի սեփականության վերաբերյալ քաղվածք/հաշվետվություն կարող են ստանալ իրենց արժեթղթերի հաշիվը սպասարկող պահառուից կամ Հաշվի օպերատորից՝ Բանկի կամ իրեն սպասարկող Բորսայի անդամի կողմից հայտի բավարարման մասին տեղեկացվելուց հետո:
- 2.4.3 ***Առաջարկի գինը***
- 2.4.3.1 Երկրորդ տրանշի պարագայում՝ Պարտատոմսերի լրիվ գինը յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց /Բաց բաժանորդագրության ողջ ընթացքում Պարտատոմսերը վաճառվում են անվանական արժեքով՝ ներառյալ կուտակված արժեկտրոնը ըստ յուրաքանչյուր օրվա/:
- 2.4.3.2 Առաջին տրանշի պարագայում՝ յուրաքանչյուր ներդրող ինքնուրույն է որոշում իր կողմից ներկայացվող գինը,
- 2.4.3.3 Պարտատոմսերի գինը հաշվարկվում է սույն Ազդագրի 2.3.17 կետում սահմանված բանաձևով:
- 2.4.3.4 Բաժանորդագրման հայտեր ընդունելու համար որևէ ծախս Բանկի կողմից նախատեսված չէ:
- 2.4.4 ***Տեղաբաշխումը***
- 2.4.4.1 Սույն փաստաթղթով առաջարկվող պարտատոմսերի տեղաբաշխման համար նախատեսված չէ երաշխավորված տեղաբաշխում:
- 2.4.4.2 Սույն Ազդագրով նախատեսված պարտատոմսերի տեղաբաշխումն իրականացնում է Բանկը:

2.5 Առևտրին թույլտվություն և առևտրի կազմակերպումը

- 2.5.1 Մույն փաստաթղթում ներկայացված պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից հետո մեկ ամսվա ընթացքում (հնարավոր սեղմ ժամկետներում) Բանկը դիմելու է Բորսա տեղաբաշխված պարտատոմսերը կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլատրելու համար: Բորսան կարող է չբավարարել Բանկի հայտը: Այս դեպքում թողարկումը համարվում է չեղյալ և Պարտատոմսերի սեփականատերերին հետ են վերադարձվում համապատասխան գումարները Ազդագրի 2.4.1.22 կետում սահմանված կարգով:
- 2.5.2 Երկրորդային շուկայում սույն Ազդագրի շրջանակներում տեղաբաշխվող Պարտատոմսերի իրացվելիությունն ապահովելու նպատակով Բանկը նախատեսում է կնքել Շուկա ստեղծողի ծառայությունների մատուցման պայմանագիր նման ծառայություններ մատուցող իրավաբանական անձի/անձանց հետ:

Լրացուցիչ տեղեկություններ

- 2.5.3 Պարտատոմսերի մասին տեղեկությունների մասում ներկայացված տեղեկությունների հետ կապված խորհրդատու հանդես չի եկել:
- 2.5.4 Պարտատոմսերի մասում ներկայացված տեղեկությունները Բանկի արտաքին աուդիտ իրականացնող անձի կողմից աուդիտի չի ենթարկվել:
- 2.5.5 Պարտատոմսերի մասին տեղեկությունների մեջ երրորդ անձից ստացված տեղեկատվություն չկա:
- 2.5.6 Բանկին և թողարկվող պարտատոմսերին վարկանիշ չի շնորհվել:

3 ԲԱՆԿԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

3.1 Անկախ աուդիտորները

- 3.1.1 Բանկի 2015 և 2016 թվականների անկախ աուդիտորական ստուգումն իրականացվել է «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ աուդիտորական կազմակերպության կողմից: «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է «Գրանթ Թորնթոն Ինտերնեյշնալի» անդամ: «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ի հասցեն է՝ ՀՀ ք. Երևան 0012, Վաղարշյան 8/1 հեռ.՝ +374 10 26-09-54, ինտերնետային կայքի հասցեն է՝ www.gta.am:
Կազմակերպության տնօրեն-բաժնետեր է հանդիսանում Գագիկ Գյուլբուդաղյանը: 2016թ. սեփտեմբերի 27-ին Բանկի բաժնետերերի արտահերթ ընդհանուր ժողովի կողմից որպես Բանկի 2016-18թթ. գործունեության աուդիտն իրականացնող աուդիտորական կազմակերպություն է ընտրվել «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն: Աուդիտի նպատակն է ձեռք բերել բավարար երաշխիքներ՝ համոզվելու համար, որ ֆինանսական հաշվետվությունները զերծ են էական անճշտություններից: «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ի եզրակացությունները ներկայացված են կից Հավելվածներում: Նախորդող վերջին 3 տարվա ընթացքում Բանկի աուդիտն իրականացրած անձի կողմից աշխատանքից հրաժարման դեպք չի եղել:
- 3.1.2 Վերջին երեք տարիների ընթացքում Բանկի աուդիտն իրականացնող անձի փոփոխություն և հեռացում չի եղել:

3.2 Ռիսկային գործոններ

3.2.1 Ցանկացած տնտեսվարող սուբյեկտի, այդ թվում՝ Բանկի պարտատոմսերում ներդրումները կապված են որոշակի ռիսկերի հետ: Ներդրողը պետք է ուշադիր դիտարկի ներքո շարադրած ռիսկերի ամփոփ նկարագրությունը և սույն փաստաթղթում տեղ գտած բոլոր այլ տեղեկությունները մինչև առաջարկվող պարտատոմսերի գնելու որոշումն ընդունելը: Ներդրողը պետք է գիտակցի, որ նկարագրված ռիսկերը ոչ բոլոր ռիսկերն են, որոնք Բանկը կարող է երբևէ կրել: Բանկը բացահայտել է միայն այն ռիսկերը, որոնք համարել է էական: Ենթադրաբար կարող են լինել լրացուցիչ ռիսկեր, որոնք Բանկն այժմ չի համարում էական, կամ որոնք ներկայումս հայտնի չեն նրան, և ցանկացած այդպիսի ռիսկ կարող է հանգեցնել ներդրողի կողմից ներդրված գումարի մասնակի կամ ամբողջական կորստին:

3.2.2 Բանկի գործունեությանն առնչվող հիմնական ռիսկերն են.

- **Վարկային ռիսկ:** Վարկային ռիսկը Բանկի վարկառուների կողմից իրենց պայմանագրային պարտավորությունների ժամանակին և ամբողջական չկատարելու ռիսկն է, որը կարող է հանգեցնել բանկի շահույթի և/կամ կապիտալի նվազմանը: Վարկային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռսիկն առկա է նաև արտահաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները հիմնականում առաջանում են վարկերի Նշված ռիսկը կառավարելու համար Բանկը սահմանել է վարկային ռիսկի կենտրոնացման սահմանաչափեր առանձին փոխառուների և նրանց փոխկապակցված խմբերի, տնտեսության ճյուղերի և աշխարհագրական վայրերի նկատմամբ: Բանկի վարկային պորտֆելի կառուցվածքն ըստ ռիսկի դասերի հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	2017/31/12	2016/31/12	2015/31/12
Ստանդարտ	59,268,253	43,431,977	34,830,254
Հսկվող	832,169	2,139,527	1,883,564
Ոչ ստանդարտ	1,484,400	134,491	470,755
Կասկածելի	277,871	369,964	278,715
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	63,441,410	46,075,959	37,463,288
Հնարավոր կորուստների պահուստ	(1,578,717)	(1,302,804)	(1,164,364)
Խնդրահարույց վարկեր/Վարկային պորտֆել	4.09%	5.74%	7.03%

- **Իրացվելիության ռիսկ:** Իրացվելիության ռիսկը Բանկի կողմից իր պարտավորությունները ժամանակին և ամբողջական կերպով չկատարելու ռիսկն է, որը կարող է առաջանալ ակնկալվող դրամական հոսքերի չստացման, անակնկալ կորուստների, օրենսդրական փոփոխությունների և այլ պատճառներով: Իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Իրացվելիության ռիսկի կառավարման նպատակով Բանկն իր միջոցների մի մասը

ներդնում է բարձր իրացվելի ակտիվներում, ինչպես նաև հնարավորինս համապատասխանեցնում է ակտիվների և պարտավորությունների մարման ժամկետներն ու ծավալները և իրականացնում դրամական հոսքերի պարբերական մոնիթորինգ:

- **Տոկոսադրույքի ռիսկ:** Տոկոսադրույքի ռիսկը Բանկի՝ կորուստներ կրելու հավանականությունն է շուկայական տոկոսադրույքների անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով: Նշված ռիսկի զսպման նպատակով Բանկում վերահսկվում է և պարբերապար վերանայվում է ակտիվների գնագոյացման գործընթացը: Բանկում տոկոսադրույքի կառավարման նպատակով կիրառվում են բազիսային, եկամտաբերության կորի փոփոխության և ժամկետային անհամապատասխանության ռիսկերի գծով վերլուծություններ:

- **Արտարժութային ռիսկ:** Արտարժութային ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Արտարժութային ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը սահմանել է արտարժույթային դիրքերի ներիքն առավելագույն սահմանաչափեր և իրականացնում է դրանց պահպանման օրական վերահսկողություն: Ներքին սահմանաչափերի պահպանման նպատակով Բանկն օգտագործում է նաև հեջավորման ռազմավարություն:

- **Գործառնական ռիսկ:** Գործառնական ռիսկը ներքին գործընթացների և համակարգերի ոչ համարժեքության կամ խափանումների, ինչպես նաև մարդկանց և արտաքին գործոնների անբարենպաստ ազդեցության արդյունքում կորուստների առաջացման հավանականությունն է: Գործառնական ռիսկերը բավական տարաբնույթ են և կարող են պայմանավորված լինել ինչպես տեխնիկական միջոցների խափանմամբ, այնպես և մարդկային գործոններով: Տեխնիկական միջոցների խափանման հետ կապված ռիսկերից Բանկի համար առավել մեծ նշանակություն ունեն տվյալների բազայի ամբողջական պահպանմանը վտանգող ռիսկերը: Այս առումով Բանկը իրականացնում է տվյալների բազայի պարբերաբար արխիվացում, որոնց կրկնօրինակները պահվում են ինչպես Բանկի սերվերների և համակարգիչների մեջ, այնպես և արտաքին կրիչների վրա: Ընդ որում, արտաքին կրիչները պահվում են ինչպես Բանկի տարածքում՝ չիրկիզվող պահարանում, այնպես և Բանկի տարածքից դուրս: Մարդկային գործոններով պայմանավորված ռիսկերը նվազեցնելու նպատակով Բանկում ներդրված է ներքին հսկողության համակարգ, ինչի տար են հանդիսանում գործարքների կրկնակի ստուգումը և առնվազն երկու անձի կողմից հաստատումը: Գործառնական ռիսկի նույնականացման և գնահատման հիմնական գործիքներն են ներքին/արտաքին աուդիտորների բացահայտումները, տիպաբանությունները, գործարար գործընթացների գծապատկերումը, ինքնագնահատումը, ռիսկի ցուցիչները (ռիսկի ցուցիչների օրինակներ են արագ աճը, նոր ծառայությունները, սխալների և թերացումների քանակը, համակարգերի խափանումների քանակը, բողոքների հաճախականությունը, աշխատակիցների հոսունությունը և այլն) և այլն:

- **Օրենսդրական դաշտի փոփոխությունների ռիսկ:** Օրենսդրական դաշտի փոփոխությունների ռիսկերի առաջացման աղբյուր կարող են հաղիսանալ օրենսդրության փոփոխությունները, որոնք կարող են ազդել ինչպես Բանկի գործունեության, այնպես էլ շուկայում տիրող իրավիճակի վրա: Բանկային գործունեությունը պետական կառավարման մարմինների կողմից լիցենզավորման կարգավորման ենթակա գործունեություն է: Բանկային գործունեության ոլորտում

պետական կարգավորման նպատակը հանդիսանում է ներդրողների և հաճախորդների իրավունքների պաշտպանությունը, որն իրականացվում է տնտեսական գործունեության նորմատիվների և բանկային ռիսկերի կառավարման համակարգերի սահմանմամբ: Դա նշանակում է, որ հնարավոր են պետական կարգավորման հետ կապված փոփոխություններ, որոնք կարող են էապես ազդել Բանկի գործառնությունների վրա և անգամ բացասաբար ազդել ֆինանսական ցուցանիշների վրա:

- **Մրցակցային ռիսկ:** Մրցակցային ռիսկն առաջանում է ՀՀ բանկային ծառայությունների շուկայում անընդհատ սրվող մրցակցության պայմաններում: ՀՀ-ում բանկային ծառայությունների շուկան խիստ մրցակցային է և Բանկն, իր մրցակցային դիրքերն ամրապնդելու առումով, հետևողականորեն առաջնորդվում է կորպորատիվ կառավարման սկզբունքներով, իրականացնում է իր կառավարման համակարգի ինստիտուցիոնալ համակարգված բարեփոխումներ, ներդնում է բանկային ինովացիոն առաջավոր տեխնոլոգիաներ, բարձրացնում է մատուցվող ծառայությունների որակն ու մատչելիությունը:

3.2.3 Վերը նշված ռիսկերից բացի Թողարկողը կարող է բախվել նաև այլ ռիսկերի հետ, որոնք Բանկը սույն փաստաթղթում նշելու համար էական չի համարել:

3.2.4 Գիտակցելով վերը նշված ռիսկերը և մշտապես գնահատելով գործունեության միջավայրի փոփոխություններն ու դրանցով պայմանավորված մարտահրավերները՝ Բանկը պատրաստ է իրականացնելու այլընտրանքային ռազմավարություններ՝ նպատակ ունենալով նվազագույնի հասցնել իր գործունեության վրա դրանց բացասական ազդեցությունն ու ապահովել հիմնական թիրախային ցուցանիշների կատարումը:

3.3 *Տեղեկատվություն Բանկի մասին*

Բանկի պատմությունը և զարգացումը.

3.3.1 **Բանկի լրիվ ֆիրմային անվանումն է**

հայերեն՝ «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱՏՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ:

ռուսերեն՝ ЗАКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «АРМСВИСБАНК».

անգլերեն՝ “ARMSWISSBANK” CLOSED JOINT STOCK COMPANY.

Բանկի կրճատ ֆիրմային անվանումն է

հայերեն՝ «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ

ռուսերեն՝ ЗАО “АРМСВИСБАНК”

անգլերեն՝ “ARMSWISSBANK” CJSC

3.3.2 Բանկը հիմնադրվել է Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում 2004թ. սեպտեմբերի 15-ին որպես փակ բաժնետիրական ընկերություն: «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ն գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկում 2004թ-ի հոկտեմբերի 7-ին: Բանկի պետական գրանցման վկայականի համարն է N 0476: 2005թ. փետրվարի 25-ին «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ին տրամադրվել է բանկային գործունեության թիվ 84 լիցենզիան:

Բանկի ապրանքային նշանն է՝

որը գրանցվել է ՀՀ մտավոր սեփականության գործակալության կողմից 25.08.2005թ.:

3.3.3 ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ-ը հիմնադրման օրվանից ի վեր, շուրջ 10 տարի, ծավալում է գործունեություն ՀՀ բանկային շուկայում: Բանկի հիմնադիր և հիմնական բաժնետերն է

հանդիսանում շվեյցարական ժամացույցների «Ֆրանկ Մյուլլեր Ուոչլանդ» ընկերության հիմնադիր, սեփականատեր և գործադիր տնօրեն, հայազգի գործարար Վարտան Սիրմակետը:

3.3.4 Բանկի պետական գրանցման վայրն է՝

ՀՀ, ք. Երևան, Վազգեն Սարգսյան 10:
Բանկի պետական գրանցման համարն է 26:

Բանկի գտնվելու վայրն է՝

ՀՀ, ք. Երևան, Վազգեն Սարգսյան 10,

Կապի միջոցները՝

հեռ. (37410) 58-44-19, (37410) 52-95-93

ֆաքս (37410) 54-07-28

էլ. փոստ info@armswissbank.am,

ինտերնետային կայք՝ www.armswissbank.am:

Բանկի հիմնադրման երկիրը՝ Հայաստանի Հանրապետություն:

3.3.5 Բանկը մասնաճյուղեր և ներկայացուցչություններ չունի:

3.3.6 Ներքոնշյալ աղյուսակում ներկայացվում են Բանկային գործունեության վերահսկման նպատակով ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանված տնտեսական նորմատիվների, մասնավորապես, պոտենցիալ ներդրողների կողմից Բանկի իրացվելիության մասին գնահատական տալու համար անհրաժեշտ տեղեկատվություն՝

Նորմատիվի անվանումը	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանած նորմատիվի թույլատրելի մեծություն	Նորմատիվի փաստացի մեծություն 31.12.2015թ.	Նորմատիվի փաստացի մեծություն 31.12.2016թ.	Նորմատիվի փաստացի մեծություն 31.12.2017թ.
Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և ընդհանուր ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	Նվազագույնը 15%	41.59%	53.35%	58.64%
Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ պարտավորությունների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	Նվազագույնը 60%	263.05%	494.25%	462.71%

3.4 Բիզնեսի նկարագիրը

Հիմնական գործունեություն

3.4.1 Բանկն իրականացնում է օրենքով և այլ իրավական ակտերով բանկերին թույլատրված ֆինանսական գործառնություններ ինչպես Հայաստանի Հանրապետության, այնպես էլ միջազգային ֆինանսական շուկաներում:

- 3.4.2 Բանկը ֆինանսական գործառնություններն իրականացնում է ինչպես ՀՀ դրամով, այնպես էլ արտարժույթով:
- 3.4.3 Բանկն իր գործունեությունն իրականացնում է կորպորատիվ և ներդրումային ուղղություններով՝ ներդնելով միջազգային բանկային համակարգում ընդունված փրայվիթ բանկային տեխնոլոգիաները և ձեռնպահ մնալով զանգվածային ծառայությունների մատուցումից:
- 3.4.4 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկն ունի թղթակցային նոստրո հաշիվներ 8 բանկում, որից 5-ը ոչ ռեզիդենտ են և 6 բանկերի թղթակցային լոբո հաշիվներ, որից 1-ը ոչ ռեզիդենտ է: Բանկը դեպո հաշիվներ ունի 4 ֆինանսական կազմակերպություններում, որից 2-ը արտասահմանյան բանկերում և 2-ը արտասահմանյան ֆինանսական ընկերություններում:
- 3.4.5 Իր գործունեությունն իրականացնելու համար Բանկը օգտվում է ինչպես միջազգային SWIFT Վճարային, Bloomberg և Reuters տեղեկատվական, այնպես էլ ՀՀ գործող BankMail և CBANet համակարգերից:
- 3.4.6 Բանկը համաձայն իր կողմից որդեգրված ռազմավարության՝ իր հաճախորդներին մատուցում է հետևյալ ֆինանսական ծառայությունները.

3.4.6.1 Վարկային ծառայություններ, որոնց մեջ կարելի է առանձնացնել՝

Բիզնես վարկերը (փոքր և միջին բիզնեսի ֆինանսավորում, վերականգնվող էներգետիկայի, մասնավորապես՝ ՀԷԿ-երի կառուցման և վերազինման, ինչպես նաև այլ նախագծերի ֆինանսավորում, և այլն): Բանկը նախապատվություն է տալիս կայացած կորպորատիվ հաճախորդներին, որոնք ունեն կայուն զարգացող բիզնես, բարի համբավ գործարար աշխարհում և կառավարման որակյալ համակարգ: Հարկ է նշել, որ Բանկը դեռևս 2006թ.-ից ներգրավված է «Վերականգնվող էներգիայի զարգացման ֆինանսավորում: ծրագրում և հանդիսանում է ՀՀ բանկային համակարգի ընդգծված առաջատարներից մեկը:

Հիփոթեքային վարկեր: Բանկն առաջարկում է հիփոթեքային վարկեր՝ ՀՀ տարածքում անշարժ գույքի ձեռքբերման, ինչպես նաև վերանորոգման նպատակով: Վարկավորումը իրականացվում է ինչպես Բանկի ռեսուրսներով, այնպես էլ «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ-ի և «Երիտասարդ ընտանիքին՝ մատչելի բնակարան! ծրագրերի շրջանակներում:

3.4.6.2 Տեղական և միջազգային ֆակտորինգ: Բանկը բանկային համակարգում առաջադեմ և նորարար գործիքների ներդնողի ավանդույթ ունի: Մասնավորապես, ներքին ու արտաքին ֆակտորինգի ոլորտի զարգացման գործում բանկն ունի լուրջ դերակատարություն, ինչը կարելի է համարել ոչ միայն մեր բանկի, այլ նաև ՀՀ բանկային համակարգի, ինչպես նաև ՀՀ ֆինանսական շուկայի ձեռքբերումը: 2008թ. Բանկն առաջինը տարածաշրջանում, անդամակցեց FCI (Factors Chain International) միջազգային ֆակտորինգային ընկերությանը, ինչը հեռանկարային զարգացման ուղիներ բացեց Բանկում ֆակտորինգային ծառայությունների զարգացման համար:

3.4.6.3 Առևտրի ֆինանսավորման գործիքներ: Առևտրի ֆինանսավորման ոլորտում Բանկի հիմնական գործընկերը հանդիսանում է Վերակառուցման և զարգացման Եվրոպական բանկը (ՎՁԵԲ), որի հետ Բանկը համագործակցում է 2010թ.-ից: Առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում մեկնարկած համագործակցության սկզբում Բանկի համար հաստատված 3 մլն ԱՄՆ դոլար վարկային գիծը համագործակցության ընթացքում եռապատկվեց և այժմ կազմում է 9 մլն ԱՄՆ դոլար: Բանկի և ՎՁԵԲ-ի միջև Առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում

երկարատև համագործակցության արդյունքում 2014թ.-ի հուլիսին ՎՋԵԲ-ի կողմից ՏԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ-ին շնորհվել է ՏՀաստատող Բանկ-ի կարգավիճակ, ինչը թույլ կտա Բանկին հաստատել արտասահմանյան բանկերի կողմից թողարկվող ակրեդիտիվները և երաշխիքները:

3.4.6.4 Գնումների պատվերների ֆինանսավորումը: Այս գործիքը հայաստանյան բանկային շուկայում ներդրվել է Բանկի կողմից՝ կորպորատիվ հաճախորդների բազմակողմանի ապասարկումն ապահովելու նպատակով:

3.4.6.5 Գործառնություններ արժեթղթերով և ոսկով՝

- Գործառնությունները պետական և կորպորատիվ արժեթղթերով
- Բրոքերային ծառայություններ
- Ոսկով գործառնություններ /կանխիկ և անկանխիկ/
- Արժեթղթերի թողարկման և տեղաբաշխման կազմակերպում հետ կապված ծառայությունների մատուցում
- Պահառուական ծառայությունները,

3.4.6.6 Հաշվարկադրամարկդային ծառայություններ,

- Ավանդների ընդունում
- Դրամական փոխանցումներ
- Միջազգային փոխանցումներ
- Արտարժույթային փոխարկումներ
- Պահախցիկները և այլն

Հիմնական շուկաները

3.4.7 Բանկը, հավատարիմ մնալով իր որդեգրած քաղաքականությանը, շարունակում է գործունեություն ծավալել երեք հիմնական ուղղություններով և մասնագիտանալ կորպորատիվ, ներդրումային և անհատական (private) բանկային ծառայությունների մատուցման ոլորտում՝ իր առջև ունենալով Հայաստանում այդ ուղղությամբ առաջատար բանկ դառնալու տեսլականը:

3.4.8 Բանկն առանձնանում է կորպորատիվ հաճախորդներին առաջարկվող համալիր ծառայությունների լայն տեսականիով՝ սկսած ավանդական բանկային ծառայություններից (վճարահաշվարկային, վարկային ծառայություններ, դեպոզիտային ձևեր սխեմաներ, առևտրի ֆինանսավորում և այլն) մինչև ոչ ավանդական բանկային ծառայություններ (այլընտրանքային ֆինանսավորում, ֆակտորինգ, ֆորվարդ, սվոփ, օպցիոն, ֆինանսական խորհրդատվության մատուցում և այլն):

3.4.9 Առևտրի ֆինանսավորումը, ֆակտորինգային ծառայությունները, ինչպես նաև ապրանքային և ֆինանսական ֆյուչերսները հիմնականում ուղղված են արտահանման և ներմուծման ոլորտում գործող հաճախորդներին՝ նպատակ ունենալով պահպանել նրանց մրցունակությունը տեղական, և միջազգային շուկաներում, ընձեռելով նոր շուկաներ ներթափանցելու հնարավորություն: 2008թ.-ից Բանկն անդամակցում է Factors Chain International-ին (Միջազգային ֆակտորինգային ասոցիացիա), ինչը հնարավորություն է տալիս Բանկին միջազգային ֆակտորինգային գործառնություններ

իրականացնել ավելի քան 70 երկրում գտնվող շուրջ 270 անդամ-բանկերի միջոցով:

- 3.4.10 Բանկի ռազմավարական ուղղություններից է միջազգային չափանիշներին համապատասխան ներդրումային բանկային ծառայությունների մատուցումը: Բանկն իր հաճախորդներին առաջարկում է ներդրումային գործիքների բավականին լայն տեսականի՝ ամերիկյան, եվրոպական, ռուսական ընկերությունների ու ներդրումային հիմնադրամների բաժնետոմսեր, դեպոզիտար ստացականներ, պետական ու կորպորատիվ պարտատոմսեր, ապրանքային ֆյուչերսներ, օտարերկրյա արժեթղթերով ռեպո մարժինալ գործառնություններ, կանխիկ ու անկանխիկ ոսկով գործառնություններ և այլն:
- 3.4.11 Ֆինանսավորման ածանցյալ գործիքների միջոցով Բանկի հաճախորդներն առավել արդյունավետ կարող են իրականացնել իրենց ռիսկերի դիվերսիֆիկացումը, ինչպես նաև դրամական հոսքերի կառավարումը:
- 3.4.12 Ժամանակակից շուկաների նորանոր մարտահրավերներին դիմագրավելու, ինչպես նաև ներդրումային նախագծեր մշակելու և իրագործելու համար Բանկն իր կորպորատիվ հաճախորդներին առաջարկում է արժեթղթերի թողարկման ու տեղաբաշխման կազմակերպման ծառայություններ:
- 3.4.13 Բանկը, լինելով առաջատարներից ՀՀ պետական պարտատոմսերի շուկայում և հանդիսանալով ՀՀ պետական պարտատոմսերի շուկայի Գործակալ, իրականացնում է շուկա ստեղծողի (մարքեթ-մեյքեր) գործառնություններ՝ նպաստելով արժեթղթերի հայաստանյան շուկայի իրացվելիության բարձրացմանը: Բանկը շարունակում է իր ակտիվ մասնակցությունը ՀՀ արժեթղթերի շուկայի ֆինանսական միջնորդության ոլորտի օրենսդրական դաշտի բարեփոխումներին վերաբերող նախաձեռնություններին:
- 3.4.14 Բանկն իր հաճախորդներին առաջարկում է անհատականացված (tailor-made) պրոդուկտների փաթեթ՝ արժեթղթերի անհատական, կոլեկտիվ և այլ տիպի պորտֆելների ձևավորում, բրոքերային ու պահառուական ծառայություններ, ներդրումային գործառնությունների վերաբերյալ խորհրդատվության մատուցում: Ճկունությունը հաճախորդների հետ աշխատելիս կարևոր գործոն է Բանկի առաջանցիկ զարգացման ապահովման «ԱՐՄՄՎԻՍԲԱՆԿ» բրենդի առաջնորման գործում:
- 3.4.15 Բանկն իր հաճախորդների հետ ձևավորում է երկարատև ու գործընկերային հարաբերություններ, որոնց հիմքում ընկած են սերտ ու փոխշահավետ համագործակցությունը: Հմուտ և փորձառու անձնակազմի շնորհիվ Բանկը բացահայտում է հաճախորդների կարիքները և ժամանակին տալիս բարձրակարգ ֆինանսական լուծումներ:
- 3.4.16 Հաշվի առնելով բանկային համակարգում առկա մրցակցությունը՝ Բանկը մշտապես իրականացնում է մրցակցային դիրքի վերլուծություններ, շուկայում գործող ծառայությունների պայմանների և տոկոսադրույքների ուսումնասիրություններ: 2016թ. շարունակել է կայուն զարգանալ և նոր ձեռքբերումներ արձանագրել՝ ՀՀ բանկային համակարգում ամրապնդելով իր մրցակցային դիրքերը:
- 3.4.17 Բանկն իր գործունեության ընթացքում առանձնակի ձգտում չի ցուցաբերել իր քանակական ցուցանիշներով բանկային համակարգում առաջատար դիրքեր զբաղեցնելու ուղղությամբ: Փոխարենը, Բանկը մշտապես ձգտել է առաջատար դիրքեր գրավել և այդ դիրքերը պահպանել բարձրակարգ բանկային ծառայությունների որակական հատկանիշների ապահովմամբ:
- 3.4.18 Բանկն իր ուրույն տեղն է զբաղեցնում և առաջատար դիրքերում է որոշակի ծառայությունների մատուցմամբ և ներդրմամբ, մասնավորապես՝
- Ֆակտորինգ,

- Գնման պատվերի ֆինանսավորում,
- Մետաղական հաշիվներով գործառնություններ,
- Ոսկու ձուլակտորների առք ու վաճառք,
- Պարտատոմսերի տեղաբաշխման/թողարկման կազմակերպում, ինչպես նաև գործառնություններ երկրորդային շուկայում,
- Կորպորատիվ հաճախորդների համար համալիր լուծումներ:

Բանկի կողմից մատուցվող ծառայությունների տեսականին և ծավալները շարունակում են ընդլայնվել հետևյալ գործոնների առկայության պարագայում՝ սպասարկման որակ, աշխատակիցների պրոֆեսիոնալիզմ, նոր տեխնոլոգիաների կիրառում, տարածքի միջազգային չափանիշներին համապատասխանող պայմաններ: Իր գործունեության ընթացքում Բանկն առաջատար է հանդիսացել իր կողմից կազմակերպված արժեթղթերի թողարկումների ծավալներով:

Բանկը մշտապես բաց է եղել միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների հետ համագործակցություն սկսելու գործում՝ միաժամանակ հանդիսանալով գրավիչ և վստահելի գործընկեր:

Վարկային ծրագրերի շրջանակներում Բանկը ներկայումս համագործակցում է մի շարք միջազգային և տեղական վարկատու կազմակերպությունների հետ, մասնավորապես՝

- «Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկ»-ի հետ՝ ՓՄՁ վարկավորման, Առևտրի ֆինանսավորման և Էներգախնայողության ծրագրերի շրջանակներում,
- «Գերմանահայկական հիմնադրամ»-ի հետ՝ «Վերականգնվող էներգիայի զարգացման ֆինանսավորում», «ՓՄՁ զարգացում» ու «Գյուղի և գյուղատնտեսության զարգացում» ծրագրերի շրջանակներում,
- «Ասիական Զարգացման Բանկ»-ի հետ՝ Առևտրի ֆինանսավորման ծրագրերի շրջանակներում,
- «Պրոմսվյազբանկ»-ի հետ՝ Առևտրի ֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում,
- «Ազգային Հիփոթեքային Ընկերություն» ՎՎԿ ՓԲԸ-ի հետ՝ հիփոթեքային վարկերի վերաֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում, ինչպես նաև էներգաարդյունավետ վերանորոգման վարկերի և բնակարանային միկրովարկերի շրջանակներում,
- «Բնակարան երիտասարդներին» ՎՎԿ ՓԲԸ-ի հետ՝ հիփոթեքային վարկերի վերաֆինանսավորման ծրագրի շրջանակներում:

Առևտրի ֆինանսավորման ծառայությունների շրջանակներում Բանկը համագործակցում է «Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկի» (ՎԶԵԲ), «Առաջատար ֆակտորինգային կազմակերպությունների ցանցի» (FCI), ինչպես նաև «Ասիական Զարգացման Բանկի» (ԱԶԲ) և «Հայաստանի արտահանման ապահովագրական գործակալության» (ՀԱԱԳ) հետ:

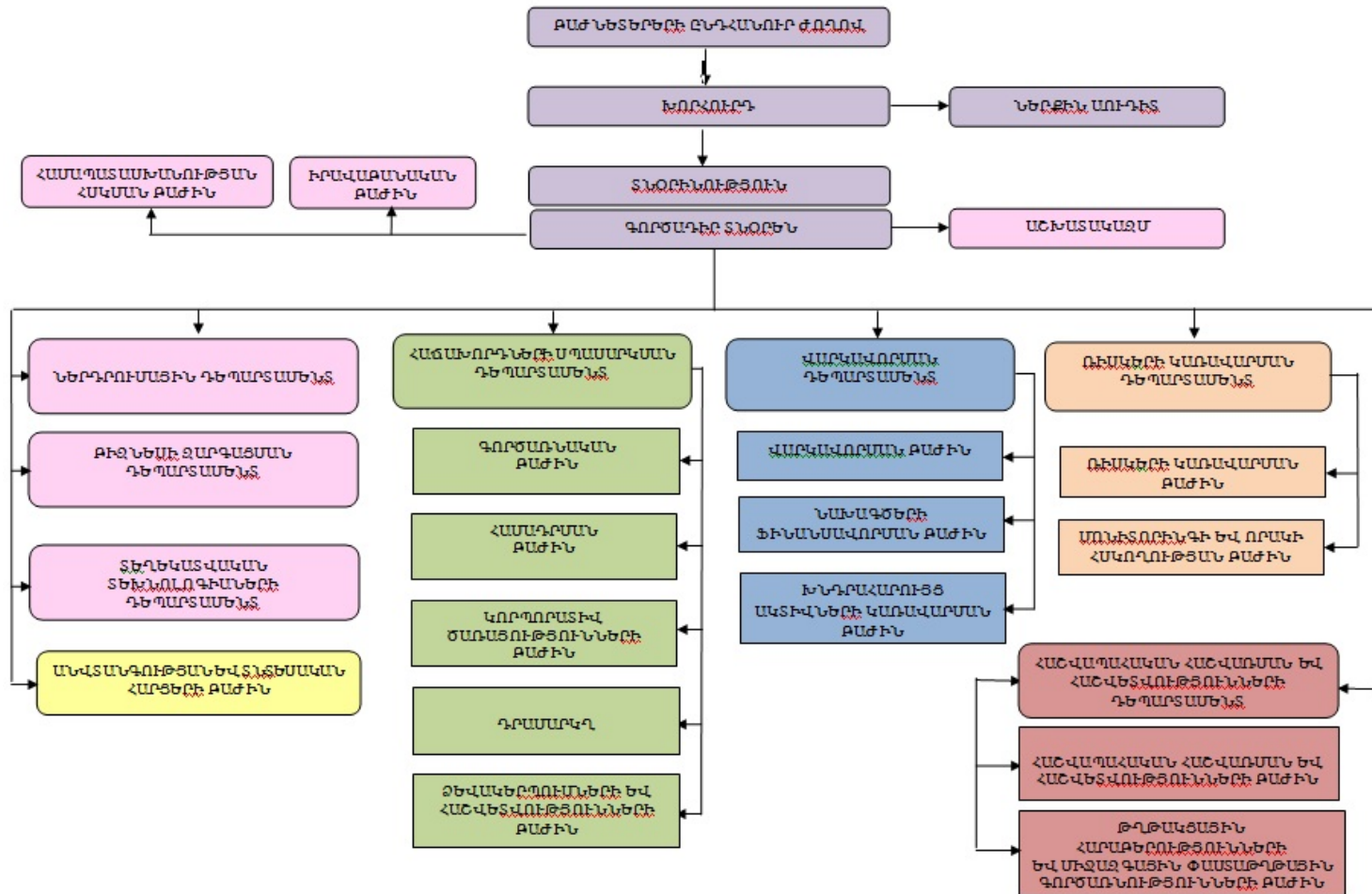
2008թ. Բանկն առաջինը տարածաշրջանում անդամակցեց FCI /Factors Chain International/ միջազգային ֆակտորինգային ընկերությանը, ինչը նպաստեց ներքին ֆակտորինգային գործարքների կտրուկ ակտիվացման, ինչպես նաև նպաստեց Բանկի կողմից իրականացված միջազգային ֆակտորինգային գործառնությունների զարգացմանը:

Բանկը նախատեսում է ընդլայնել իր գործընկերների շրջանակը՝ շեշտադրելով միջազգային կազմակերպությունների հետ համագործակցությունը: Այդ նպատակով Բանկը շարունակում է ակտիվ գործունեություն ծավալել ինչպես առկա գործընկերների մասով համագործակցության ընդլայնման, այնպես էլ նոր միջազգային կառույցների հետ համագործակցության հաստատման ու զարգացման ուղղությամբ:

3.5 Բանկի կառուցվածքը

Բանկը որևէ խմբի անդամ չէ: Ստորև ներկայացվում է Բանկի ներքին վարչակազմակերպչական կառուցվածքը:

Գծապատկեր 4

3.6 *Բանկի զարգացման վերջին միտումները*

3.6.1 Վերջին հաշվետու տարվա ավարտից մինչև Ազդագրի ներկայացման օրն ընկած ժամանակահատվածում Բանկի կողմից մատուցվող ծառայությունների սակագների էական աճ չի գրանցվել, որոնք ողջամիտ ներդրողը կկարևորեր ներդրումային որոշումներ կայացնելիս:

Ստորև բերված աղյուսակում Պոստենցիալ ներդրողների համար ներկայացված է համապարփակ տեղեկատվություն նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջաններում ակտիվապասիվային ցուցանիշների փոփոխությունների վերաբերյալ,

Միջոցների ներգրավում	31.12.15	31.12.16	31.12.17	Աճ/Նվազում/%
Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	2,681,816	4,323,431	5,778,405	1,454,974/ 34%
Հաճախորդների ընթացիկ հաշիվներ և ավանդներ	38,283,282	50,711,960	65,109,598	14,397,638/ 28%
Միջոցների տեղաբաշխում	31.12.15	31.12.2016	31.12.2017	Աճ/Նվազում/%
Հաճախորդներին տրված վարկեր	38,624,516	47,378,763	63,441,410	16,062,647/ 34%
Բանկերին և ֆինանսական կազմակերպություններին տրված վարկեր և փոխառություններ	1,565,186	355,154	407,582	52,428/ 15%
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	19,879,216	46,035,389	82,598,302	36,562,913/ 79%

3.7 *Բանկի շահույթի կանխատեսումը*

3.7.1 Բանկի 2018-2020թթ-ի հեռանկարային զարգացման ծրագրով 2018թ-ի համար կանխատեսվող չբաշխված զուտ շահույթի մեծությունը կազմում է 3,4 մլրդ ՀՀ դրամ: Ու թեև տնտեսությունում ՀՀ դրամի հետագա արժեզրկման ճնշումներն ու սպասումները, Եվրասիական տնտեսական միության հետ Հայաստանի ինտեգրման ֆինանսատնտեսական արդյունքների դեռևս առկա անորոշությունը կարող են բացասաբար ազդել Բանկի գործունեության ծավալների հետագա աճի վրա, սակայն դիվերսիֆիկացված ու առողջ վարկային պորտֆելն ու հիմնականում բաձր եկամտաբերությամբ պետական պարտատուներով ձևավորված արժեթղերի պորտֆելը հնարավորություն կտան ապահովել կանխատեսվող չբաշխված զուտ շահույթի մեծության կատարումը:

3.7.2 Բանկի կառավարման մարմինները հնարավորություն ունեն ազդելու (կառավարելու) Բանկի գործունեության և շահույթի վրա ազդող հետևյալ հիմնական գործոնների վրա.

- Բանկի ներգրավող և տեղաբաշխվող միջոցների ծավալների կառավարում,
- Բանկի ռիսկերի ընդունելի մակարդակի պահպանում և կառավարում,
- Բանկի տեխնիկատեխնոլոգիական և տեղեկատվական համակարգերի արդիականացմանն ուղղված ներդրումներ,
- Բանկի անձնակազմի վարձատրության, պատրաստման և վերապատրաստման ծախսեր,

– Բանկի գործունեության ապահովման ծախսեր:

Բանկի կառավարման մարմինները կարող են արձագանքել, սակայն հնարավորություն չունեն ազդելու Բանկի գործունեության և շահույթի վրա ազդող հետևյալ հիմնական գործոնների վրա.

– ավանդատուների վարքագիծ,

– ֆինանսական շուկայի տոկոսադրույքների վարքագիծ,

– փոխարժեքների վարքագիծ,

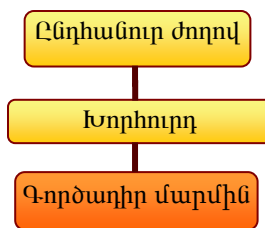
– անհաղթահարելի ուժի ազդեցության գործոններ (արտակարգ դրության հայտարարելը, հաղորդակցության միջոցների աշխատանքների դադարեցումը, բնական աղետները, պատերազմը, պետական մարմինների ակտերը և այլն, որոնք անհնարին են դարձնում Բանկի բնականոն գործունեությունը:

3.8 Բանկի կառավարման մարմինները և կառավարման մարմինների անդամները

3.8.1 Բանկի կանոնադրությամբ սահմանված են Բանկի կառավարման հետևյալ մարմինները.

- Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը (այսուհետ նաև՝ ժողով),
- Խորհուրդը,
- Գործադիր մարմին:

Կառավարման մարմինների սխեմատիկ կառուցվածքը ներկայացված է ստորև

3.8.2 Բանկի կանոնադրությամբ Բանկի կառավարման մարմիններին վերապահված են հետևյալ իրավասությունները.

3.8.2.1 Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը (Ժողով)

Ժողովը Բանկի կառավարման բարձրագույն մարմինն է: Ժողովի բացառիկ իրավասություններն են՝

ա) Բանկի Կանոնադրության հաստատումը, դրա մեջ փոփոխությունների և լրացումների կատարումը, Բանկի Կանոնադրության հաստատումը նոր խմբագրությամբ,

բ) Բանկի վերակազմակերպումը,

գ) Բանկի լուծարումը, լուծարային հանձնաժողովի նշանակումը, ամփոփ, միջանկյալ և լուծարման հաշվեկշիռների հաստատումը,

դ) Խորհրդի քանակական կազմի հաստատումը, դրա անդամների ընտրությունը և լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը: Խորհրդի քանակական կազմի հաստատման և անդամների ընտրության հարցերը քննարկվում են բացառապես տարեկան Ընդհանուր ժողովներում: Խորհրդի անդամների ընտրության հարցը Բանկի արտահերթ Ընդհանուր ժողովներում կարող է քննարկվել, եթե արտահերթ Ընդհանուր ժողովը որոշում է ընդունել Խորհրդի կամ նրա առանձին անդամների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման մասին,

ե) բաժնետոմսերի անվանական արժեքի ավելացման ճանապարհով կամ լրացուցիչ բաժնետոմսերի տեղաբաշխման միջոցով Բանկի կանոնադրական հիմնադրամի չափի մեծացումը,

- զ) Խորհրդի ներկայացմամբ Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի հաստատումը,
- է) Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների, շահույթների և վնասների բաշխման հաստատումը, տարեկան շահաբաժինների վճարման մասին որոշման ընդունումը և տարեկան շահաբաժինների չափի հաստատումը,
- ը) շահագրգռվածության առկայության դեպքում գործարքների կնքման մասին որոշումների ընդունումը՝ օրենքով սահմանված դեպքերում,
- թ) բաժնետոմսերի համախմբումը (կոնսոլիդացիան) և բաժանումը,
- ժ) օրենքով սահմանված դեպքերում Բանկի գույքի օտարման և ձեռք բերման հետ կապված խոշոր գործարքների կնքման համաձայնությունը (Բանկի ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 50%-ից ավելին),
- ժա) Բանկի կողմից տեղաբաշխված բաժնետոմսերի ձեռքբերումը և հետգնումը օրենքով նախատեսված դեպքերում,
- ժբ) Խորհրդի նախագահի և անդամների վարձատրության չափի սահմանումը,
- ժգ) օրենքով և սույն Կանոնադրությամբ սահմանված այլ լիազորություններ

3.8.2.2 Բանկի խորհուրդը

Խորհուրդն իրականացնում է Բանկի գործունեության ընդհանուր դեկլարումը, բացառությամբ այն հարցերի, որոնք օրենքով և Բանկի կանոնադրությամբ վերապահված են ժողովի բացառիկ իրավասությանը:

Խորհրդի բացառիկ իրավասություններն են՝

- ա) որոշել Բանկի գործունեության հիմնական ուղղությունները, ընդունել Բանկի զարգացման տնտեսական ծրագրեր, Բանկի ֆինանսական դրության առողջացման ծրագրեր,
- բ) գումարել Բանկի տարեկան և արտահերթ Ընդհանուր ժողով, հաստատել Ընդհանուր ժողովի օրակարգը,
- գ) սահմանել Բանկում ներքին հսկողության ստանդարտները, ձևավորել Բանկի ներքին աուդիտի ստորաբաժանումը, հաստատել նրա տարեկան աշխատանքային ծրագիրը, հաստատել ներքին աուդիտի աշխատակիցների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման և վարձատրության պայմանները,
- դ) լուծել Ընդհանուր ժողովի նախապատրաստման և գումարման հետ կապված հարցերը, այդ թվում՝ սահմանել Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակի կազմման ամսաթիվը,
- ե) նշանակել Բանկի Գործադիր տնօրենին, վաղաժամկետ դադարեցնել նրա լիազորությունները, Գործադիր տնօրենի ներկայացմամբ նշանակել Բանկի գլխավոր հաշվապահին և Գործադիր տնօրենի տեղակալներին:
- զ) հաստատել Բանկի տարեկան ծախսերի նախահաշիվը և դրա կատարողականը,
- է) հաստատել Բանկի վարչակազմակերպական կառուցվածքը և հաստիքացուցակը, հաստատել Բանկի Գործադիր տնօրենի աշխատավարձը, սահմանել Բանկի աշխատակիցների աշխատանքի վարձատրման առավելագույն և նվազագույն սահմանները,
- ը) օրենքով սահմանված կարգով որոշել Բանկի գույքի (ներառյալ թողարկվող բաժնետոմսերի) շուկայական արժեքը,
- թ) սահմանել Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության՝ հաշվապահական հաշվառում վարելու և ֆինանսական հաշվետվություններ կազմելու

նպատակով կիրառվող սկզբունքները, հիմունքները, եղանակները, կանոնները, ձևերը և կարգերը,

ժ) սահմանել Բանկի արտաքին աուդիտին իրականացնող անձի վճարի չափը,

ժա) Ընդհանուր ժողովին ներկայացնել առաջարկություններ տարեկան շահաբաժինների չափի և վճարման կարգի վերաբերյալ,

ժբ) օգտագործել Բանկի պահուստային հիմնադրամը, Ընդհանուր ժողովի լիազորությամբ հաստատել շահույթից ձևավորված այլ ֆոնդերի օգտագործման կարգը,

ժգ) սահմանել վարկավորման, դրամարկղային սպասարկման, տնտեսական գործունեության, արժեթղթերով գործառնությունների, այլ ներդրումների իրականացման քաղաքականությունը,

ժդ) օրենքով սահմանված կարգով որոշում ընդունել Բանկի գույքի օտարման և ձեռք բերման հետ կապված խոշոր գործարքների կնքման վերաբերյալ (Բանկի ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 25-50%-ի չափով),

ժե) որոշում ընդունել դուստր ընկերությունների ստեղծման, նրանց և այլ անձանց կանոնադրական հիմնադրամում մասնակցության չափի մասին,

ժզ) որոշում ընդունել շահագրգռվածության առկայությամբ գործարքի կնքման մասին,

ժէ) հաստատել Գործադիր տնօրենի կողմից Բանկի պարտապանների պարտավորությունների վրա սոկոսների հաշվարկի դադարեցման, պարտքերի զեղչման կամ ներման հարցերի վերաբերյալ որոշումներ ընդունելու կարգը,

ժը) տարեկան Ընդհանուր ժողովի գումարումից առաջ նախնական հաստատել Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները,

ժթ) որոշումներ ընդունել Բանկի տարածքային ստորաբաժանումների ստեղծման և լուծարման մասին,

ի) հաստատել Բանկի տարածքային ստորաբաժանումների կանոնադրությունները,

իա) հաստատել Բանկի գործունեությունը կանոնակարգող ներքին ակտերի ընդունման, հաստատման, դրանցում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու, դրանք ուժը կորցրած ճանաչելու կարգը,

իբ) Բանկի պարտատոմսերի և այլ արժեթղթերի թողարկման մասին որոշման ընդունումը, դրանց տեղաբաշխման և մարման կարգի և պայմանների սահմանումը

իգ) իրականացնել սույն Կանոնադրությամբ և օրենքով Խորհրդին վերապահված այլ լիազորություններ

3.8.2.3 Բանկի գործադիր մարմինը

Բանկի գործունեության ընթացիկ ղեկավարումն իրականացնում է գործադիր մարմինը:

Բանկի գործադիր մարմինը.

Բանկի ընթացիկ գործունեության ղեկավարումն իրականացնում են Տնօրինությունը և Բանկի Գործադիր տնօրենը. Գործադիր տնօրենը կարող է ունենալ տեղակալներ: Գործադիր տնօրենը նշանակվում է Խորհրդի կողմից, Գործադիր տնօրենի տեղակալները՝ Խորհրդի կողմից՝ Գործադիր տնօրենի ներկայացմամբ: Գործադիր տնօրեն, նրա տեղակալ, Տնօրինության անդամ չի կարող լինել այն անձը, որին օրենքով արգելված է լինել Բանկի ղեկավար և/կամ որը չի համապատասխանում Կենտրոնական բանկի որակավորման համապատասխանության չափանիշներին: Տնօրինության քանակական կազմը սահմանվում է Խորհրդի կողմից: Տնօրինության անդամները նշանակվում են Խորհրդի կողմից՝ Գործադիր տնօրենի ներկայացմամբ: Տնօրինության կազմում պարտադիր ընդգրկվում են բանկի Գործադիր տնօրենը, նրա տեղակալը

(տեղակալները), գլխավոր հաշվապահը: Բանկի Տնօրինության կազմում Խորհրդի որոշմամբ կարող են ընդգրկվել նաև Բանկի աշխատակից հանդիսացող այլ անձինք:

Տնօրինությունը լիազորված և իրավասու է.

- ա) քննարկել և Խորհրդի հաստատմանը ներկայացնել Բանկի հեռանկարային զարգացման ծրագիրը,
- բ) քննարկել և Խորհրդի հաստատմանը ներկայացնել Խորհրդի կողմից հաստատվող կարգերը, կանոնակարգերը, մասնաճյուղերի, ներկայացուցչությունների կանոնադրությունները, Բանկի վարչակազմակերպական կառուցվածքը, հաստիքացուցակը և այլ ներքին իրավական ակտերը,
- գ) իր իրավասությունների սահմաններում հաստատել Բանկի գործունեության հետ կապված ընթացակարգեր, հրահանգներ և այլ ներքին իրավական ակտեր,
- դ) հաստատել Բանկի կողմից մատուցվող ծառայությունների սակագները, բացառությամբ անհատական սակագների,
- ե) որոշում ընդունել Բանկի պարտապանների պարտքի վրա տույժերի հաշվարկի դադարեցման, հաշվարկված տույժերի և տուգանքների զեղչման կամ ներման մասին՝ խորհրդի կողմից սահմանված կարգով և գումարների (սահմանաչափերի) սահմաններում,
- զ) ապահովել ընդհանուր ժողովի և Խորհրդի որոշումների կատարումը,
- է) կազմավորել մշտապես գործող աշխատանքային, խորհրդակցական և այլ տիպի մարմիններ,
- ը) հաստատել ստորաբաժանումների կողմից ներկայացվող հաշվետվությունները, աշխատանքային գործունեության պլանները և դրանց կատարողականը,
- թ) տրամադրել վարկեր՝ Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված կարգով,
- ժ) քննարկել մասնաճյուղեր, ներկայացուցչություններ և հիմնարկներ ստեղծելու, դրանց գործունեությունը դադարեցնելու նպատակահարմարության հարցերը,
- ժա) քննարկել ներքին և արտաքին աուդիտորների, ինչպես նաև այլ արտաքին մարմինների կողմից իրականացվող ստուգման արդյունքները, անհրաժեշտության դեպքում դրանց վերաբերյալ որոշումներ կայացնել,
- ժբ) իրականացնել օրենսդրությամբ, Բանկի կանոնադրությամբ, ինչպես նաև Խորհրդի և Տնօրինության կողմից սահմանված իրավական ակտերի շրջանակներում նախատեսված՝ Բանկի գործունեության հետ կապված այլ իրավասություններ

3.8.3 Տեղեկություններ Բանկի կառավարման մարմինների անդամների վերաբերյալ.

Բանկի 11,670 (տասնմեկ հազար վեց հարյուր յոթանասուն) հատ սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերն է հանդիսանում «Էյչ-Վի-Էս Հոլդինգ» ՍՊԸ-ն, իսկ 2,918 (երկու հազար ինը հարյուր տասնութ) հատ սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերն է հանդիսանում «Բելեգինգսամաչեփիջ Ջոնգո» ՍՊԸ-ն:

Միևնույն ժամանակ ամբողջ 14,588 (տասնչորս հազար հինգ հարյուր ութսունութ) հատ սովորական բաժնետոմսերով Վարտան Սիրմակեսը հանդիսանում է անուղղակի նշանակալից մասնակից:

Խորհուրդ

N	Անուն, Ազգանուն	Զբաղեցրած պաշտոնը	Բնակության վայր	Իրավասություններն ու պարտականությունները	Բանկի գործունեությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի

					ծավալած գործունեությունը
1	Վարտան Սիրմակես	Բանկի խորհրդի նախագահ	Ժնն, Նան դ'Արժանի 22 քիս, 1223 Կոլոնի	<p>ա) կազմակերպում է խորհրդի աշխատանքները.</p> <p>բ) գումարում է խորհրդի նիստերն ու նախագահում է դրանք.</p> <p>գ) կազմակերպում է Ընդհանուր Ժողովի և Խորհրդի նիստերի արձանագրության վարումը.</p> <p>դ) նախագահում է Ընդհանուր ժողովում,</p> <p>ե) կազմակերպում է Խորհրդին կից հանձնաժողովների աշխատանքները,</p>	<p>«Արցախբանկ» ՓԲԸ-Բանկի բաժնետերը 43,1% բաժնետեր է, Խորհրդի անդամ,</p> <p>«ԱՀՀ Ֆանդ» ՓԲԸ-գործադիր մարմնի ղեկավարն է,</p> <p>«ԱՀՀ Թրասթ» ՓԲԸ գործադիր մարմնի ղեկավարն է,</p> <p>«Գենթոդ Գլոբալ Վելթ Մենեջմենթ» Ս.Ա. -բաժնետերն ընկերության խորհրդի նախագահ,</p> <p>«Վ.Պ.Բ.Պ.» ՓԲԸ-Գործադիր տնօրեն,</p> <p>«Թեքնոսերտ» Ս.Ա.-Նախագահ</p>
2	Պատրիկ Բիտտել	Բանկի խորհրդի անդամ	Ժնն, Ժան Սենեբիեի փողոց 20	Մասնակցում է Խորհրդի նիստերին, կարծիք/առաջարկություն է ներկայացնում քննարկվող հարցի վերաբերյալ: Խորհրդի անդամն իր պարտականություններն ու իրավասությունները իրականացնում է օրենքով, Բանկի կանոնադրությամբ և ներքին կարգերով սահմանված իրավասությունների սահմաններում՝ Խորհրդի նիստում առաջարկությունների ներկայացման և որոշումների ընդունման քվեարկության միջոցով:	Բանկի խորհրդի անդամ
3	Արդեն Սելլեֆյան	Բանկի խորհրդի անդամ	Ժնն, Բուդե փողոց 9	Մասնակցում է Խորհրդի նիստերին, կարծիք/առաջարկություն է ներկայացնում քննարկվող հարցի վերաբերյալ:	«Արցախբանկ» ՓԲԸ-Խորհրդի անդամ

				<p>Խորհրդի անդամն իր պարտականություններն ու իրավասությունները իրականացնում է օրենքով, Բանկի կանոնադրությամբ և ներքին կարգերով սահմանված իրավասությունների սահմաններում՝ Խորհրդի նիստում առաջարկությունների ներկայացման և որոշումների ընդունման քվեարկության միջոցով:</p>	
4	Չարք Չարքիչյան	Բանկի խորհրդի անդամ	ՀՀ, ք.Երևան, Գ.Նժդեհի փող., 31/36, 19	<p>Մասնակցում է Խորհրդի նիստերին, կարծիք/առաջարկություն է ներկայացնում քննարկվող հարցի վերաբերյալ: Խորհրդի անդամն իր պարտականություններն ու իրավասությունները իրականացնում է օրենքով, Բանկի կանոնադրությամբ և ներքին կարգերով սահմանված իրավասությունների սահմաններում՝ Խորհրդի նիստում առաջարկությունների ներկայացման և որոշումների ընդունման քվեարկության միջոցով:</p>	«ԼԵՔՍ ԼԱԲ»ՍՊԸ տնօրեն
5	Աշոտ Մալնազարյան	Բանկի խորհրդի անդամ	ք. Երևան, Ֆուչիկի 122., բն.16	<p>Մասնակցում է Խորհրդի նիստերին, կարծիք/առաջարկություն է ներկայացնում քննարկվող հարցի վերաբերյալ: Խորհրդի անդամն իր պարտականություններն ու իրավասությունները իրականացնում է օրենքով, Բանկի կանոնադրությամբ և ներքին կարգերով սահմանված իրավասությունների սահմաններում՝ Խորհրդի նիստում առաջարկությունների</p>	ՀՊՏՀ ֆինանսների ամբիոնի վարիչ Ֆինանսական հաշտարարի գրասենյակի Հոգաբարձուների խորհրդի անդամ

				ներկայացման և որոշումների ընդունման քվեարկության միջոցով:	
--	--	--	--	---	--

Գործադիր մարմին

Անուն, Ազգանուն	Զբաղեցրած պաշտոնը	Բնակության վայր	Իրավասություններն ու պարտականությունները	Բանկի գործունեությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը
Գևորգ Մաչանյան	Տնօրինության նախագահ, Գործադիր տնօրեն	ՀՀ, ք. Երևան, Դավիթաշեն 4-րդ թաղամաս, 13 շենք, բնակարան 18	Իրականացնում է Բանկի ընթացիկ գործունեության ղեկավարումը:	
Գրիգոր Մովսիսյան	Տնօրինության անդամ, Գործադիր տնօրենի տեղակալ-Ռիսկերի կառավարման և <u>համապատասխանության ապահովման</u> դեպարտամենտի տնօրեն	ՀՀ, ք. Վաղարշապատ, Հ. Հակոբյան փողոց, 4-րդ փակուղի, 3 ^ա տուն	Մասնակցում է Տնօրինության նիստերին, ներկայացնում է առաջարկություններ, հայտնում կարծիքներ, քվեարկում ներառված հարցի վերաբերյալ, իրականացնում է Բանկի կանոնադրությամբ, ՀՀ օրենսդրությամբ և Բանկի խորհրդի կողմից սահմանված այլ գործառույթներ:	
Գրիգոր Հովհաննիսյան	Տնօրինության անդամ, Գործադիր տնօրենի տեղակալ-Վարկավորման դեպարտամենտի տնօրեն	ք.Երևան, Վ.Համբարձումյան ն 14/4, բն.18	Մասնակցում է Տնօրինության նիստերին, ներկայացնում է առաջարկություններ, հայտնում կարծիքներ, քվեարկում ներառված հարցի վերաբերյալ, իրականացնում է Բանկի կանոնադրությամբ, ՀՀ օրենսդրությամբ և Բանկի խորհրդի կողմից սահմանված այլ գործառույթներ:	
Կարեն Տուրյան,	Տնօրինության անդամ, Գործադիր	ՀՀ, ք. Երևան, Սուե փ. 4 շենք, 31	Մասնակցում է Տնօրինության նիստերին,	

	տնօրենի տեղակալ-Ներդրումային դեպարտամենտի տնօրեն	բն,	ներկայացնում է առաջարկություններ, հայտնում կարծիքներ, քվեարկում ներառված հարցի վերաբերյալ, իրականացնում է Բանկի կանոնադրությամբ, ՀՀ օրենսդրությամբ և Բանկի խորհրդի կողմից սահմանված այլ գործառույթներ:	
Սեղրակ Բաղդասարյան	Տնօրինության անդամ, Հաշվապահական հաշվառման և հաշվետվությունների դեպարտամենտի տնօրեն-Գլխավոր հաշվապահ	ք. Երևան, Ավան-Առինջ 2/11, բն. 20	Մասնակցում է Տնօրինության նիստերին, ներկայացնում է առաջարկություններ, հայտնում կարծիքներ, քվեարկում ներառված հարցի վերաբերյալ, իրականացնում է Բանկի կանոնադրությամբ, ՀՀ օրենսդրությամբ և Բանկի խորհրդի կողմից սահմանված այլ գործառույթներ:	
Գևորգ Խաչատրյան	Տնօրինության անդամ, Գործադիր տնօրենի տեղակալ-Հաճախորդների սպասարկման դեպարտամենտի տնօրեն	ՀՀ, ք. Երևան, Օրբելի փ. 63/1, բն. 25	Մասնակցում է Տնօրինության նիստերին, ներկայացնում է առաջարկություններ, հայտնում կարծիքներ, քվեարկում ներառված հարցի վերաբերյալ, իրականացնում է Բանկի կանոնադրությամբ, ՀՀ օրենսդրությամբ և Բանկի խորհրդի կողմից սահմանված այլ գործառույթներ:	
Արկարի Փինաչյան	Տնօրինության անդամ, Գործադիր տնօրենի տեղակալ-Բիզնեսի զարգացման դեպարտամենտի տնօրեն	ՀՀ, ք. Երևան, Հ. Քոչար, 147/1, բն. 11	Մասնակցում է Տնօրինության նիստերին, ներկայացնում է առաջարկություններ, հայտնում կարծիքներ, քվեարկում ներառված հարցի վերաբերյալ, իրականացնում է Բանկի կանոնադրությամբ, ՀՀ օրենսդրությամբ և Բանկի	

			խորհրդի կողմից սահմանված այլ գործառնություններ:	
--	--	--	---	--

3.8.4 Բանկի և նրա կառավարմանը մասնակցող անձանց միջև սույն փաստաթղթի ներկայացման պահի դրությամբ շահերի բախման դեպքեր և հիմքեր չկան:

3.9 Բանկի կառավարման մարմինների գործունեությունը

3.9.1 Բանկում ներդրված կորպորատիվ կառավարման սկզբունքները համապատասխանում են «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին», «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին», «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքներով և այլ իրավական ակտերով սահմանված պահանջներին:

3.10 Հսկող անձինք

3.10.1 Բանկի հսկող անձինք են հանդիսանում՝

3.10.1 Բանկի 11670 (տասնմեկ հազար վեց հարյուր յոթանասուն) հատ (80%) սովորական բաժնետոմսերի սեփականատեր է հանդիսանում «Էյչ-Վի-Էս Հոլդինգ» ՍՊԸ-ն, իսկ 2918 (երկու հազար ինը հարյուր տասնութ) հատ (20%) սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերն է հանդիսանում <<Բելեգինգսմաչեփիջ Ջոնգո>> ՍՊԸ-ն,

3.10.2 Մինևույն ժամանակ 14588 (տասնչորս հազար հինգ հարյուր ութսունութ) հատ սովորական բաժնետոմսերով Վարտան Սիրմակեսը հանդիսանում է անուղղակի նշանակալից մասնակից:

3.11 Տեղեկատվություն Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի մասին

3.11.1 Պատմական ֆինանսական տեղեկատվություն

Բանկի 2015թ., 2016թ. և 2017թ. տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները և անկախ Աուդիտորական եզրակացությունները (պատճենները), ներկայացված են սույն ազդագրին կից:

3.11.2 Բանկի ֆինանսական վիճակի էական փոփոխությունները

Ազդագրում ներառված վերջին (ամենաթարմ) ֆինանսական հաշվետվության վերջին օրվանից մինչև ազդագիրը գրանցման ներկայացնելու օրն ընկած ժամանակահատվածում Բանկի ֆինանսական վիճակի էական փոփոխություն տեղի չի ունեցել:

3.11.3 Դատական, արբիտրաժային և վարչական վարույթների մասին տեղեկատվություն

Սույն փաստաթղթի պատրաստմանը նախորդող 12 ամսիների ընթացքում Բանկի նկատմամբ դատական, արբիտրաժային և վարչական վարույթներ չեն կիրառվել:

3.12 Էական պայմանագրեր

Ազդագրի գրանցման ներկայացմանը նախորդող վերջին մեկ տարվա ընթացքում Բանկի կողմից չի կնքվել է բնական գործունեությունից դուրս որևէ էական պայմանագիր:

3.13 Փորձագետի, գնահատողի, խորհրդատուի կամ հաշվապահի մասնագիտական կարծիքը և երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվությունը

Սույն փաստաթղթում պարտատոմսերի թողարկման հիմնական պայմանների և դրանց տնտեսական հիմնավորվածության հետ կապված որևէ խորհրդատու հանդես չի եկել:

3.14 Այլ տեղեկատվություն

Բանկի կանոնադրությունը, միջանկյալ և տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները, աուդիտորական եզրակացությունները մշտապես հասանելի են հանրությանը էլեկտրոնային տարբերակով: Նշված փաստաթղթերի էլեկտրոնային տարբերակները տեղադրված են Բանկի պաշտոնական կայքում՝ www.armswissbank.am հասցեով:

ԹՈՂԱՐԿՄԱՆ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ Տնօրինության
15 մարտի 2018 թ. Թիվ 42-Լ որոշման հավելված

ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ ՓԲԸ

Անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսեր

Թողարկողի և թողարկվող արժեթղթերի վերաբերյալ ամբողջական տեղեկատվության ձեռքբերման համար անհրաժեշտ է համատեղ դիտարկել ծրագրային ազդագիրը, դրա լրացումները և սույն թողարկման վերջնական պայմանները:

Ընդհանուր տեղեկություններ	
(Այն տեղեկությունները, որոնք կիրառելի չեն, նշվում է «ոչ կիրառելի»: Եթե միևնույն սերիայի ներքո տարբեր հիմնական պայմաններով (թողարկման արժույթ, առաջարկի գին, անվանական արժեք և այլն) արժեթղթեր են թողարկվում, ապա յուրաքանչյուր պայմանին բավարարող արժեթղթերի խմբի համար տարբերվող պայմանները ներկայացվում են տարանջատված:)	
1. Թողարկողը (թողարկողի անվանումը)	«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ
2. Երաշխավորողը	Թողարկողը չի նախատեսում ներգրավել երաշխավոր:
3. Սերիան (տվյալ ծրագրային ազդագրի հիման վրա իրականացվող հերթական թողարկման համարը և տարեթիվը,	
4. Տվյալ սերիայի թողարկման ընդհանուր ծավալը	6,000,000,000 /վեց միլիարդ / ՀՀ դրամ
5. Արժեթղթերի դասակարգման մասին տեղեկատվություն՝ թողարկողի պարտավորությունների մարման հերթականության տեսանկյունից (ստորադասությունը), ներառյալ՝ տվյալ սերիայի ներքո յուրաքանչյուր թողարկման ծավալը՝ ըստ ստորադասության	Պարտատոմսերը ստորադաս չեն: Առավել մանրամասն տեղեկատվություն ներկայացված է Ծրագրային ազդագրի 2.3.9 կետում
6. Թողարկման արժույթը	ՀՀ դրամ
7. Առաջարկի գինը	<p>Պարտատոմսերի գինը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝</p> $DP = \frac{C}{f} \sum_{i=1}^N \frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{i-1+\tau}} + \frac{100}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{N-1+\tau}}$ $\tau = \frac{DSN}{DCC}$ <p>որտեղ՝</p> <p>DP- Պարտատոմսի գինն է,</p>

	<p>DSN- գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա միջև եղած օրերի քանակն է,</p> <p>DCC-գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքի հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակն է,</p> <p>f-արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է,</p> <p>N-հաշվարկման պահին մնացած արժեկտրոնների վճարումների թիվը</p> <p>C- տարեկան արժեկտրոնը 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց</p> <p>y- մինչև մարում եկամտաբերություն.</p>
8. Անվանական արժեքը	50,000 /հիսուն հազար/ ՀՀ դրամ
9. Քանակը	120,000 /մեկ հարյուր քսան հազար/ հատ
10. Առաջարկի իրականացման սկիզբը (ներառյալ՝ ժամկետի ցանկացած հնարավոր փոփոխությունները)	
11. Առաջարկի իրականացման ավարտը (ներառյալ՝ ժամկետի ցանկացած հնարավոր փոփոխությունները)	
12. Արժեթղթի տարբերակիչ ծածկագիրը (ISIN) կամ այլ նմանատիպ տարբերակիչ ծածկագիր	<u>AMSWISB27ER4</u>
13. Թողարկման և տեղաբաշխման վերաբերյալ որոշում ընդունած իրավասու մարմինը և որոշման ամսաթիվը (լրացվում է այն դեպքում, եթե տվյալ հրապարակային առաջարկի համար առանձին որոշում է ընդունվել, հակառակ դեպքում նշվում է «ոչ կիրառելի»)	«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ Խորհրդի 20.12.2017թ. թիվ 91-2017-1-Լ որոշում, «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ Տնօրինության 15 մարտի 2018 թ. Թիվ 42-Լ որոշում
Արժեկտրոնի վերաբերյալ տեղեկություններ	
14. Արժեկտրոնի հաշվարկման առաջին օրը	Արժեկտրոնները հաշվարկվում են թողարկման օրվանից: Թողարկման օր՝ ՀՀ ԿԲ կողմից Ծրագրային ազդագրի գրանցմանը հաջորդող չորրորդ աշխատանքային օրը:
15. Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը և վճարման պարբերականությունը, եթե արժեկտրոնի տոկոսադրույքը լողացող է, ապա ներկայացնել տեղեկատվություն, թե ինչ ցուցանիշից (դրա փոփոխությունից) է կախված տոկոսադրույքի մեծությունը, և որտեղ կարելի է ստանալ այդ ցուցանիշի/դրա փոփոխության մասին տեղեկատվություն	Արժեկտրոնի տոկոսադրույք՝ 11.5%, վճարման պարբերականությունը՝ կիսամյակային:

16.	Արժեկտրոնի վճարման հստակ օրերը (օր, ամիս, տարի)	
17.	Արժեկտրոնի օրերի հաշվարկման կարգը (օրինակ 30/360, Act/Act, Act/360 և այլն)	ACT/ACT
18.	Լոդացող արժեկտրոնի հաշվարկն իրականացնողը	
19.	Արժեկտրոնի հաշվարկման այլ էական պայմաններ	Արժեկտրոնի գումար՝ ֆիքսված գումար՝ 2,875 (երկու հազար ութ հարյուր յոթանասունհինգ) ՀՀ դրամ յուրաքանչյուր վճարման ժամանակ 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց
20.	Զրոյական արժեկտրոնով (գեղջատկոսային) արժեթղթերի վերաբերյալ դրույթ (նշվում է «կիրառելի» կամ «ոչ կիրառելի»)	

Մայր գումարի մարման վերաբերյալ տեղեկություններ

21.	Մարման (մասնակի մարումների) ժամկետը	Պարտատոմսերի թողարկման օրվանից հաշվարկված 60-րդ ամսվա համապատասխան օրը
22.	Մարման (մասնակի մարումների) արժեքը, եթե հնարավոր չէ, ապա նշվում է հաշվարկման մեթոդաբանությունը	50,000 /հիսուն հազար/ ՀՀ դրամ
23.	Մարման արժեքի փոփոխությունը (լրացվում է այն բոլոր պայմանները, որոնց դեպքում հնարավոր է մարման արժեքի փոփոխություն)	Ոչ կիրառելի
24.	Վաղաժամկետ մարման հնարավորություն թողարկողի նախաձեռնությամբ/քոլ օպցիոն (նշվում է «կիրառելի» կամ «ոչ կիրառելի»)	Ոչ կիրառելի
	1) Ժամկետ(ներ)ը	
	2) Օպցիոնի իրականացման գինը, դրա հաշվարկման մեթոդը (առկայության դեպքում),	
	3) Մասնակի մարման հնարավորության դեպքում՝ նվազագույն և առավելագույն մարման արժեքը	
	4) Այլ տեղեկություններ	
25.	Վաղաժամկետ մարման հնարավորություն ներդրողի նախաձեռնությամբ/փուլ օպցիոն (նշվում է «կիրառելի» կամ «ոչ կիրառելի»)	Ոչ կիրառելի
	1) Ժամկետ(ներ)ը	
	2) Օպցիոնի իրականացման գինը, դրա հաշվարկման մեթոդը (առկայության դեպքում),	
	3) Այլ տեղեկություններ (տեղեկացման ժամանակաշրջանը)	

Տեղաբաշխման վերաբերյալ տեղեկություններ

26.	Տեղաբաշխողի անվանումը, գտնվելու վայրը	«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ, Վազգեն Սարգսյան 10.
27.	Տեղաբաշխման այլ պայմաններ (որոնք ներառված չեն ազդագրում)	Պարտատոմսերը տեղաբաշխվում են «ՆԱՄԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով, Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» (այսուհետ՝ Կանոններ) սահմանված կարգով: Աճուրդը անցկացվում է մեկ անգամ:

Այլ տեղեկություններ

28. Տվյալ դասի արժեթղթերի կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվության առկայություն (նշվում է համապատասխան կարգավորվող շուկաների անվանումները, թույլտվության ամսաթիվը)	Արժեթղթերը դեռևս թույլատրված չեն կարգավորվող շուկայում առևտրին:
29. Եթե առաջարկվող արժեթղթերի մասով հետագայում հայցվելու է կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվություն, ապա նշվում է տեղեկություններ այդ մասին (շուկայի անվանումը, նաև դրույթ, որ առևտրին թույլտվության հայցը կարող է չբավարարվել, առևտրին թույլտվության սպասվող ամսաթիվը (հնարավորության դեպքում))	Տեղաբաշխման ավարտից հետո մեկ ամսվա ընթացքում (հնարավոր սեղմ ժամկետներում) Բանկը դիմելու է Բորսա տեղաբաշխված պարտատուները կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլատրելու համար: Բորսան կարող է չբավարարել Բանկի հայտը: Այս դեպքում թողարկումը համարվում է չեղյալ և Պարտատուների սեփականատերերին հետ են վերադարձվում համապատասխան գումարները Ազդագրով սահմանված կարգով:
30. Արժեթղթի վարկանիշը	Արժեթղթերը վարկանշված չեն
31. Արժեթղթերի դիմաց վճարներ կատարելու մեթոդները (պարբերականությունը, բանկային հաշիվները և այլն) և ժամկետները, ինչպես նաև արժեթղթերը ստանալու մեթոդները և ժամկետները, արժեթղթերի սեփականության վերաբերյալ քաղվածք ստանալու ձևը	<p>Բորսայի անդամ չհանդիսացող ներդրողները կարող են աճուրդին մասնակցել (օգտվել առաջարկից) Բորսայի անդամների միջոցով/ցանկը հասանելի է «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ պաշտոնական կայքում (www.nasdaqomx.am/)՝ վերջիններիս կողմից սահմանված կարգով և պայմաններով, որոնք կարող են տարբեր լինել: Այդ իսկ պատճառով, Կազմակերպությունը չի կարող սպառնալ տեղեկություններ հրապարակել նշված հարցերի վերաբերյալ և հորդորում է Բորսայի անդամ չհանդիսացող պոտենցիալ ներդրողներին ուսումնասիրել Բորսայի անդամների կողմից առաջարկվող պայմանները իրենց համար լավագույն տարբերակ գտնելու համար:</p> <p>Ներդրողները արժեթղթերի սեփականության վերաբերյալ քաղվածք/հաշվետվություն կարող են ստանալ իրենց արժեթղթերի հաշիվը սպասարկող պահառուից կամ Հաշվի օպերատորից՝ Բանկի կամ իրեն սպասարկող Բորսայի անդամի կողմից հայտի բավարարման մասին տեղեկացվելուց հետո:</p>

ԹՈՂԱՐԿՄԱՆ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ Տնօրինության
15 մարտի 2018 թ. Թիվ 42-Լ որոշման հավելված

ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ ՓԲԸ

Անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսեր

Թողարկողի և թողարկվող արժեթղթերի վերաբերյալ ամբողջական տեղեկատվության ձեռքբերման համար անհրաժեշտ է համատեղ դիտարկել ծրագրային ազդագիրը, դրա լրացումները և սույն թողարկման վերջնական պայմանները:

Ընդհանուր տեղեկություններ	
(Այն տեղեկությունները, որոնք կիրառելի չեն, նշվում է «ոչ կիրառելի»: Եթե միևնույն սերիայի ներքո տարբեր հիմնական պայմաններով (թողարկման արժույթ, առաջարկի գին, անվանական արժեք և այլն) արժեթղթեր են թողարկվում, ապա յուրաքանչյուր պայմանին բավարարող արժեթղթերի խմբի համար տարբերվող պայմանները ներկայացվում են տարանջատված:)	
1. Թողարկողը (թողարկողի անվանումը)	«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ
2. Երաշխավորողը	Թողարկողը չի նախատեսում ներգրավել երաշխավոր:
3. Սերիան (տվյալ ծրագրային ազդագրի հիման վրա իրականացվող հերթական թողարկման համարը և տարեթիվը,	
4. Տվյալ սերիայի թողարկման ընդհանուր ծավալը	6,000,000 /վեց միլիոն/ ԱՄՆ դոլար
5. Արժեթղթերի դասակարգման մասին տեղեկատվություն՝ թողարկողի պարտավորությունների մարման հերթականության տեսանկյունից (ստորադասությունը), ներառյալ՝ տվյալ սերիայի ներքո յուրաքանչյուր թողարկման ծավալը՝ ըստ ստորադասության	Պարտատոմսերը ստորադաս չեն: Առավել մանրամասն տեղեկատվություն ներկայացված է Ծրագրային ազդագրում:
6. Թողարկման արժույթը	ՀՀ դրամ
7. Առաջարկի գինը	Պարտատոմսերի գինը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով՝ $DP = \frac{C}{f} \sum_{i=1}^N \frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{i-1+\tau}} + \frac{100}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{N-1+\tau}}$ $\tau = \frac{DSN}{DCC}$ որտեղ՝

	<p>DP- Պարտատոմսի գինն է,</p> <p>DSN- գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա միջև եղած օրերի քանակն է,</p> <p>DCC-գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքի հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակն է,</p> <p>f-արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է,</p> <p>N-հաշվարկման պահին մնացած արժեկտրոնների վճարումների թիվը</p> <p>C- տարեկան արժեկտրոնը 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց</p> <p>y- մինչև մարում եկամտաբերություն.</p>
8. Անվանական արժեքը	100.00 /մեկ հարյուր/ ԱՄՆ դոլար
9. Քանակը	60,000 /վաթսուն հազար/ հատ
10. Առաջարկի իրականացման սկիզբը (ներառյալ՝ ժամկետի ցանկացած հնարավոր փոփոխությունները)	
11. Առաջարկի իրականացման ավարտը (ներառյալ՝ ժամկետի ցանկացած հնարավոր փոփոխությունները)	
12. Արժեթղթի տարբերակիչ ծածկագիրը (ISIN) կամ այլ նմանատիպ տարբերակիչ ծածկագիր	AMSWISB28ER2
13. Թողարկման և տեղաբաշխման վերաբերյալ որոշում ընդունած իրավասու մարմինը և որոշման ամսաթիվը (լրացվում է այն դեպքում, եթե տվյալ հրապարակային առաջարկի համար առանձին որոշում է ընդունվել, հակառակ դեպքում նշվում է «ոչ կիրառելի»)	<p>«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ Խորհրդի 20.12.2017թ. թիվ 91-2017-1-Լ որոշում,</p> <p>«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ Տնօրինության 15 մարտի 2018 թ. Թիվ 42-Լ որոշում</p>
Արժեկտրոնի վերաբերյալ տեղեկություններ	
14. Արժեկտրոնի հաշվարկման առաջին օրը	<p>Արժեկտրոնները հաշվարկվում են թողարկման օրվանից:</p> <p>Թողարկման օր՝ ՀՀ ԿԲ կողմից Ծրագրային ազդագրի գրանցմանը հաջորդող չորրորդ աշխատանքային օրը:</p>
15. Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը և վճարման պարբերականությունը, եթե արժեկտրոնի տոկոսադրույքը լողացող է, ապա ներկայացնել տեղեկատվություն, թե ինչ ցուցանիշից (դրա փոփոխությունից) է կախված տոկոսադրույքի մեծությունը, և որտեղ կարելի է ստանալ	Արժեկտրոնի տոկոսադրույք՝ 6.5%, վճարման պարբերականությունը՝ կիսամյակային:

	այդ ցուցանիշի/դրա փոփոխության մասին տեղեկատվություն	
16.	Արժեկտրոնի վճարման հստակ օրերը (օր, ամիս, տարի)	
17.	Արժեկտրոնի օրերի հաշվարկման կարգը (օրինակ 30/360, Act/Act, Act/360 և այլն)	ACT/ACT
18.	Լողացող արժեկտրոնի հաշվարկն իրականացնողը	
19.	Արժեկտրոնի հաշվարկման այլ էական պայմաններ	Արժեկտրոնի գումար՝ ֆիքսված գումար՝ 3.25 (երեք) ԱՄՆ դոլար և 25 ցենտ գումար յուրաքանչյուր վճարման ժամանակ 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց
20.	Զրոյական արժեկտրոնով (գեղչատոկոսային) արժեթղթերի վերաբերյալ դրույթ (նշվում է «կիրառելի» կամ «ոչ կիրառելի»)	
Մայր գումարի մարման վերաբերյալ տեղեկություններ		
21.	Մարման (մասնակի մարումների) ժամկետը	Պարտատոմսերի թողարկման օրվանից հաշվարկված 84-րդ ամսվա համապատասխան օրը
22.	Մարման (մասնակի մարումների) արժեքը, եթե հնարավոր չէ, ապա նշվում է հաշվարկման մեթոդաբանությունը	100.00 /մեկ հարյուր/ ԱՄՆ դոլար
23.	Մարման արժեքի փոփոխությունը (լրացվում է այն բոլոր պայմանները, որոնց դեպքում հնարավոր է մարման արժեքի փոփոխություն)	Ոչ կիրառելի
24.	Վաղաժամկետ մարման հնարավորություն թողարկողի նախաձեռնությամբ/քոլ օպցիոն (նշվում է «կիրառելի» կամ «ոչ կիրառելի»)	Ոչ կիրառելի
	1) Ժամկետ(ներ)ը	
	2) Օպցիոնի իրականացման գինը, դրա հաշվարկման մեթոդը (առկայության դեպքում),	
	3) Մասնակի մարման հնարավորության դեպքում՝ նվազագույն և առավելագույն մարման արժեքը	
	4) Այլ տեղեկություններ	
25.	Վաղաժամկետ մարման հնարավորություն ներդրողի նախաձեռնությամբ/փուլ օպցիոն (նշվում է «կիրառելի» կամ «ոչ կիրառելի»)	Ոչ կիրառելի
	1) Ժամկետ(ներ)ը	
	2) Օպցիոնի իրականացման գինը, դրա հաշվարկման մեթոդը (առկայության դեպքում),	
	3) Այլ տեղեկություններ (տեղեկացման ժամանակաշրջանը)	
Տեղաբաշխման վերաբերյալ տեղեկություններ		
26.	Տեղաբաշխողի անվանումը, գտնվելու վայրը	«ԱՐՄՄՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ, Վազգեն Սարգսյան 10.
27.	Տեղաբաշխման այլ պայմաններ (որոնք ներառված չեն ազդագրում)	Բաց բաժանորդագրություն
Այլ տեղեկություններ		
28.	Տվյալ դասի արժեթղթերի կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվության առկայություն (նշվում է համապատասխան կարգավորվող շուկաների անվանումները, թույլտվության ամսաթիվը)	Արժեթղթերը դեռևս թույլատրված չեն կարգավորվող շուկայում առևտրին:

<p>29. Եթե առաջարկվող արժեթղթերի մասով հետագայում հայցվելու է կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվություն, ապա նշվում է տեղեկություններ այդ մասին (շուկայի անվանումը, նաև դրույթ, որ առևտրին թույլտվության հայցը կարող է չբավարարվել, առևտրին թույլտվության սպասվող ամսաթիվը (հնարավորության դեպքում))</p>	<p>Տեղաբաշխման ավարտից հետո մեկ ամսվա ընթացքում (հնարավոր սեղմ ժամկետներում) Բանկը դիմելու է Բորսա տեղաբաշխված պարտատոմսերը կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլատրելու համար: Բորսան կարող է չբավարարել Բանկի հայտը: Այս դեպքում թողարկումը համարվում է չեղյալ և Պարտատոմսերի սեփականատերերին հետ են վերադարձվում համապատասխան գումարները Ազդագրով սահմանված կարգով:</p>
<p>30. Արժեթղթի վարկանիշը</p>	<p>Արժեթղթերը վարկանշված չեն</p>
<p>31. Արժեթղթերի դիմաց վճարներ կատարելու մեթոդները (պարբերականությունը, բանկային հաշիվները և այլն) և ժամկետները, ինչպես նաև արժեթղթերը ստանալու մեթոդները և ժամկետները, արժեթղթերի սեփականության վերաբերյալ քաղվածք ստանալու ձևը</p>	<p>Պարտատոմսերի փաստացի ձեռքբերումն իրականացվում է Ներդրողի կողմից, Թողարկողի կողմից սահմանված Հայտում նշված ծավալով Պարտատոմսեր ձեռք բերելու համար անհրաժեշտ դրամական միջոցները Թողարկողի մոտ այդ նպատակով բացված՝ 2500039300060201 USD տարանցիկ հաշվին մուտքագրելուց հետո:</p> <p>Պարտատոմսերի ձեռքբերման համար անհրաժեշտ գումարները վերոնշյալ հաշվին մուտքագրվում են անկանխիկ, ֆիզիկական անձանց կողմից նաև կանխիկ եղանակով:</p> <p>Տեղաբաշխման ընթացքում ներդրողները պարտատոմսերով կատարված գործարքների վերաբերյալ տեղեկություններ կարող են ստանալ Բանկից կամ այն Հաշվի օպերատոր հանդիսացող կազմակերպությունից, որի հետ Ներդրողն ունի կնքած համապատասխան պայմանագրեր (որտեղ բացված է տվյալ ներդրողի արժեթղթերի հաշիվը):</p> <p>Ներդրողներն արժեթղթերի սեփականության վերաբերյալ քաղվածք կարող են ստանալ իրենց արժեթղթերի հաշիվը սպասարկող Պահառուից կամ հաշվի օպերատորից:</p>

Թողարկողը (երաշխավորողը) պատասխանատու է սույն «Թողարկման վերջնական պայմաններում» ներառված տեղեկությունների համար: Թողարկողը (երաշխավորողը) հավաստիացնում է, որ սույն փաստաթղթում ներառված տեղեկությունները համապատասխանում են այն տեղեկություններին (ներկայացված ընդհանուր մեթոդաբանությանը), որոնք ներառված են ծրագրային ազդագրում, դրա լրացումներում, ինչպես նաև ճշգրիտ են (այնքանով, որքանով հայտնի են), և որևէ փաստ բաց չի թողնվել կամ խեղաթյուրվել:

(Պատասխանատու անձանց ստորագրություն)

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ԹՈՂԱՐԿՄԱՆ
ՏԵՂԱԲԱՇԽՄԱՆ, ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱՐՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

1. Պարտատոմսերի թողարկման պայմանները

1.1 Պարտատոմսերի տեսակը՝ անվանական, ֆիքսված արժեկտրոնով.

1.2 Պարտատոմսերի ձևը՝ ոչ փաստաթղթային.

1.3 Պարտատոմսերի փոխարկելիությունը՝ ոչ փոխարկելի.

1.4 Պարտատոմսերի թողարկման ծավալը՝ 6,000,000,000 (վեց միլիարդ) ՀՀ դրամ.

1.4.1 Բանկն իրավասու է թողարկվող պարտատոմսերը /միևնույն թողարկումը/ տեղաբաշխելու ամբողջությամբ կամ մաս-մաս՝ թողարկման վերաբացման միջոցով: Յուրաքանչյուր վերաբացման ծավալը վերջնական պայմաններով հրապարակվում է դրա տեղաբաշխման օրվանից նվազագույնը երեք օր առաջ: Թողարկված հերթական վերաբացված ծավալն ամբողջությամբ չտեղաբաշխվելու դեպքում չտեղաբաշխված պարտատոմսերի ծավալը գումարվում է ազդագրով առաջարկի շրջանակներում տեղաբաշխման ենթակա պարտատոմսերի ծավալին:

1.4.2 Հերթական տեղաբաշխման ժամանակ տեղաբաշխման ենթակա պարտատոմսերի ծավալը, տեղաբաշխման/առաջարկի եղանակը/ Շուկա ստեղծողի/ստեղծողների կողմից ձեռք բերման ենթակա պարտատոմսերի նվազագույն ծավալը, գինը, անհրաժեշտության դեպքում նաև այլ պայմաններ հաստատված համարել Բանկի Գործադիր մարմնի կողմից սահմանված պայմանների համաձայն՝ Բանկի Խորհրդի 20.12.2017թ. թիվ 91-2017-1-Լ որոշմամբ սահմանված սահմանափակման ներքո:

1.5 Պարտատոմսերի քանակը՝ 120,000 (մեկ հարյուր քսան հազար) հատ.

1.6 Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը՝ 50,000 (հիսուն հազար) ՀՀ դրամ.

1.7 Պարտատոմսերի թողարկման օրը՝ ՀՀ ԿԲ կողմից պարտատոմսերի ազդագրի գրանցմանը հաջորդող չորրորդ աշխատանքային օրը:

- 1.8 Պարտատոմսերի շրջանառության ժամկետը՝ մինչև պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրը.
- 1.9 Պարտատոմսերի մարման կատարում և/կամ արժեկտրոնների վճարում՝ պարտատոմսերի մարման օրը և/կամ արժեկտրոնների վճարման օրը պարտատոմսի սեփականատիրոջ բանկային հաշվին համապատասխան վճարումների մուտքագրում.
- 1.10 Առաջարկի գինը՝ Պարտատոմսերի լրիվ գինը յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց: Պարտատոմսերի գինը հաշվարկվում է 1.16 կետում նշված բանաձևով:
- 1.11 Հերթական տեղաբաշխման առաջին օրվանից առնվազն 3 աշխատանքային օր առաջ Բանկը տեղաբաշխման գնի վերաբերյալ տեղեկատվությունը հրապարակում է իր պաշտոնական կայքում: Վերջինս նշված տեղեկությունը կարող է հրապարակել/տարածել նաև այլ միջոցներով.
- 1.12 Պարտատոմսերի մարման օրը՝ Պարտատոմսերի թողարկման օրվանից հաշվարկված 60-րդ ամսվա համապատասխան օրը: Եթե պարտատոմսերի մարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա պարտատոմսերի մարումը կատարվում է մարման օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը.
- 1.13 Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը՝ ֆիքսված՝ տարեկան 11.50%
- 1.14 Արժեկտրոնների վճարման պարբերականությունը՝ կիսամյակային (2 անգամ օրացուցային տարվա մեջ), թողարկման օրվան հաջորդող 6-րդ, 12-րդ, 18-րդ, 24-րդ, 30-րդ, 36-րդ, 42-րդ, 48-րդ, 54-րդ և 60-րդ ամիսների համապատասխան օրը: Եթե արժեկտրոնների վճարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա արժեկտրոնների վճարման օր է հանդիսանում այդ օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը.
- 1.15 Արժեկտրոնի գումար՝ ֆիքսված գումար՝ 2,875 (երկու հազար ութ հարյուր յոթանասունհինգ) ՀՀ դրամ յուրաքանչյուր վճարման ժամանակ 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց:
- 1.16 Պարտատոմսերի գինը՝ Պարտատոմսերի գինը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$DP = \frac{C}{f} \sum_{i=1}^N \frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{i-1+\tau}} + \frac{100}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{N-1+\tau}}$$

$$\tau = \frac{DSN}{DCC}$$

որտեղ՝

DP- Պարտատոմսի գինն է,

DSN- գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա միջև եղած օրերի քանակն է,

DCC-գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքի հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակն է,

f-արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է,

N-հաշվարկման պահին մնացած արժեկտրոնների վճարումների թիվը

C- տարեկան արժեկտրոնը 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց

y- մինչև մարում եկամտաբերություն.

1.17 Պարտատոմսերի շրջանառության ձևը՝ ազատ շրջանառության իրավունքով.

1.18 Պարտատոմսերի ապահովվածությունը՝ չապահովված.

1.19 Պարտատոմսերի նկատմամբ իրավունքների հաշվառման համակարգը՝ Պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրի վարումն իրականացվում է «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» բաց բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Դեպոզիտարիա) կողմից.

1.20 Արժեկտրոնները հաշվարկվում են թողարկման օրվանից և վճարումներն իրականացվում է ՀՀ դրամով, անկանխիկ եղանակով

1.21 Պարտատոմսերի մարումն իրականացվում է ՀՀ դրամով, անկանխիկ եղանակով.

1.22 Արժեկտրոնների վճարումներն և պարտատոմսերի մարումն իրականացվում է արժեկտրոնի վճարման օրվան և/կամ պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրվա վերջի (Ժամը 24:00–ի) դրությամբ Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքի հիման վրա, համաձայն որի Բանկը մարման օրը համապատասխան գումարները փոխանցում է Պարտատոմսերի սեփականատերերի՝ ՀՀ տարածաքում գործող բանկերում բացված համապատասխան բանկային հաշիվներին (ՀՀ դրամով) (այսուհետ՝ բանկային հաշիվ).

1.23 Պարտատոմսի մարման և մարման կատարման (վճարման) ամսաթվերը նույնն են.

1.24 Արժեկտրոնի մարման և արժեկտրոնների վճարման ամսաթվերը (յուրաքանչյուր ժամկետի համար) նույնն են.

- 1.25 Կազմակերպությունը չի փոխանցում վճարումները այն սեփականատերերին, որոնց բանկային հաշվի մասին տեղեկությունները բացակայում են Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքում և Կազմակերպությունը այլ կերպ չի տիրապետում այդ տեղեկությանը: Այս դեպքում Կազմակերպությունը երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում, այդ սեփականատերերի վճարումները փոխանցում է նոտարի դեպոզիտ.
- 1.26 Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից մեկ ամսվա ընթացքում (հնարավոր սեղմ ժամկետներում) Կազմակերպությունը սահմանված կարգով դիմում է Բորսա՝ պարտատոմսերի շրջանառությունը կարգավորվող շուկայում ապահովելու նպատակով.
- 1.27 Պարտատոմսերի ազատ շրջանառելիության սահմանափակում չի սահմանվում.
- 1.28 Պարտատոմսերի տեղաբաշխումն իրականացնում է Բանկը.
- 1.29 Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ձևը՝ չերաշխավորված տեղաբաշխում.

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ԹՈՂԱՐԿՄԱՆ
ՏԵՂԱԲԱՇԽՄԱՆ, ՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՄԱՐՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

1. Պարտատոմսերի թողարկման պայմանները

1.1 Պարտատոմսերի տեսակը՝ անվանական, ֆիքսված արժեկտրոնով.

1.2 Պարտատոմսերի ձևը՝ ոչ փաստաթղթային.

1.3 Պարտատոմսերի փոխարկելիությունը՝ ոչ փոխարկելի.

1.4 Պարտատոմսերի թողարկման ծավալը՝ 6,000,000 (վեց միլիոն) ԱՄՆ դոլար.

1.4.1 Բանկն իրավասու է թողարկվող պարտատոմսերը /միևնույն թողարկումը/ տեղաբաշխելու ամբողջությամբ կամ մաս-մաս՝ թողարկման վերաբացման միջոցով: Յուրաքանչյուր վերաբացման ծավալը վերջնական պայմաններով հրապարակվում է դրա տեղաբաշխման օրվանից նվազագույնը երեք օր առաջ: Թողարկված հերթական ծավալն /առաջին տեղաբաշխման կամ վերաբացված/ ամբողջությամբ չտեղաբաշխվելու դեպքում չտեղաբաշխված պարտատոմսերի ծավալը գումարվում է ազդագրով առաջարկի շրջանակներում տեղաբաշխման ենթակա պարտատոմսերի ծավալին:

1.4.2 Հերթական տեղաբաշխման ժամանակ տեղաբաշխման ենթակա պարտատոմսերի ծավալը, տեղաբաշխման/առաջարկի եղանակը, Շուկա ստեղծողի/ստեղծողների կողմից ձեռք բերման ենթակա պարտատոմսերի նվազագույն ծավալը, գինը, անհրաժեշտության դեպքում նաև այլ պայմաններ հաստատված համարել Բանկի Գործադիր մարմնի կողմից սահմանված պայմանների համաձայն՝ Բանկի Խորհրդի 20.12.2017թ. թիվ 91-2017-1-Լ որոշմամբ սահմանված սահմանափակման ներքո:

1.5 Պարտատոմսերի քանակը՝ 60,000 (վաթսույն հազար) հատ.

1.6 Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը՝ մեկ հարյուր (Մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար:

1.7 Պարտատոմսերի թողարկման օրը՝ ՀՀ ԿԲ կողմից պարտատոմսերի ազդագրի գրանցմանը հաջորդող չորրորդ աշխատանքային օրը:

- 1.8 Պարտատոմսերի շրջանառության ժամկետը՝ մինչև պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրը.
- 1.9 Պարտատոմսերի մարման կատարում և/կամ արժեկտրոնների վճարում՝ պարտատոմսերի մարման օրը և/կամ արժեկտրոնների վճարման օրը պարտատոմսի սեփականատիրոջ բանկային հաշվին համապատասխան վճարումների մուտքագրում.
- 1.10 Առաջարկի գինը՝ Պարտատոմսերի լրիվ գինը յուրաքանչյուր 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց: Պարտատոմսերի գինը հաշվարկվում է 1.16 կետում նշված բանաձևով:
- 1.11 Տեղաբաշխման առաջին օրվանից առնվազն 3 աշխատանքային օր առաջ Բանկն այդ մասին տեղեկությունը հրապարակում է իր պաշտոնական կայքում: Վերջինս նշված տեղեկությունը կարող է հրապարակել/տարածել նաև այլ միջոցներով.
- 1.12 Պարտատոմսերի մարման օրը՝ Պարտատոմսերի թողարկման օրվանից հաշվարկված 84-րդ ամսվա համապատասխան օրը: Եթե պարտատոմսերի մարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա պարտատոմսերի մարումը կատարվում է մարման օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը.
- 1.13 Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը՝ ֆիքսված՝ տարեկան 6.50%
- 1.14 Արժեկտրոնների վճարման պարբերականությունը՝ կիսամյակային (2 անգամ օրացուցային տարվա մեջ), թողարկման օրվան հաջորդող 6-րդ, 12-րդ, 18-րդ, 24-րդ, 30-րդ, 36-րդ, 42-րդ, 48-րդ, 54-րդ, 60-րդ, 66-րդ, 72-րդ, 78-րդ և 84-րդ ամիսների համապատասխան օրը: Եթե արժեկտրոնների վճարման օրը ոչ աշխատանքային է, ապա արժեկտրոնների վճարման օր է հանդիսանում այդ օրվան հաջորդող աշխատանքային օրը.
- 1.15 Արժեկտրոնի գումար՝ ֆիքսված գումար՝ 3.25 (երեք) ԱՄՆ դոլար և 25 ցենտ յուրաքանչյուր վճարման ժամանակ 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց:
- 1.16 Պարտատոմսերի գինը՝ Պարտատոմսերի գինը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով.

$$DP = \frac{C}{f} \sum_{i=1}^N \frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{i-1+\tau}} + \frac{100}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{N-1+\tau}}$$

$$\tau = \frac{DSN}{DCC}$$

որտեղ՝

DP- Պարտատոմսի գինն է,

DSN- գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա միջև եղած օրերի քանակն է,

DCC-գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքի հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակն է,

f-արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է,

N-հաշվարկման պահին մնացած արժեկտրոնների վճարումների թիվը

C- տարեկան արժեկտրոնը 100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց

y- մինչև մարում եկամտաբերություն.

1.17 Պարտատոմսերի շրջանառության ձևը՝ ազատ շրջանառության իրավունքով.

1.18 Պարտատոմսերի ապահովվածությունը՝ չապահովված.

1.19 Պարտատոմսերի նկատմամբ իրավունքների հաշվառման համակարգը՝ Պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրի վարումն իրականացվում է «Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիա» բաց բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Դեպոզիտարիա) կողմից.

1.20 Արժեկտրոնները հաշվարկվում են ԱՄՆ դոլարով, թողարկման օրվանից, իսկ վճարումներն իրականացվում է ՀՀ դրամով, հաշվարկված վճարման իրականացման օրվա համար գործող ՀՀ ԿԲ կողմից հրապարակված միջին փոխարժեքով, անկանխիկ եղանակով:

1.21 Պարտատոմսերի մարումն իրականացվում է ԱՄՆ դոլարով, անկանխիկ եղանակով.

1.22 Արժեկտրոնների վճարումներն և պարտատոմսերի մարումն իրականացվում է արժեկտրոնի վճարման օրվան և/կամ պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրվա վերջի (ժամը 24:00–ի) դրությամբ Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքի հիման վրա, համաձայն որի Բանկը մարման օրը համապատասխան գումարները փոխանցում է Պարտատոմսերի սեփականատերերի՝ ՀՀ տարածաքում գործող բանկերում բացված համապատասխան բանկային հաշիվներին (այսուհետ՝ բանկային հաշիվ).

1.23 Պարտատոմսի մարման և մարման կատարման (վճարման) ամսաթվերը նույնն են.

1.24 Արժեկտրոնի մարման և արժեկտրոնների վճարման ամսաթվերը (յուրաքանչյուր ժամկետի համար) նույնն են.

- 1.25 Կազմակերպությունը չի փոխանցում վճարումները այն սեփականատերերին, որոնց բանկային հաշվի մասին տեղեկությունները բացակայում են Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքում և Կազմակերպությունը այլ կերպ չի տիրապետում այդ տեղեկությանը: Այս դեպքում Կազմակերպությունը երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում, այդ սեփականատերերի վճարումները փոխանցում է նոտարի դեպոզիտ.
- 1.26 Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից մեկ ամսվա ընթացքում (հնարավոր սեղմ ժամկետներում) Կազմակերպությունը սահմանված կարգով դիմում է Բորսա՝ պարտատոմսերի շրջանառությունը կարգավորվող շուկայում ապահովելու նպատակով.
- 1.27 Պարտատոմսերի ազատ շրջանառելիության սահմանափակում չի սահմանվում.
- 1.28 Պարտատոմսերի տեղաբաշխումն իրականացնում է Բանկը.
- 1.29 Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ձևը՝ չերաշխավորված տեղաբաշխում.

**«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ
ՏԵՂԱԲԱՇԽՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ**

1. Պարտատոմսերի տեղաբաշխման պայմանները

- 1.1 Պարտատոմսերի տեղաբաշխմանման ծավալը՝ 3,000,000,000 (երեք միլիարդ) ՀՀ դրամ, որից 650,000,000 (վեց հարյուր հիսուն միլիոն) ՀՀ դրամ անվանական ծավալով պարտատոմսերը ենթակա են գնման Շուկա ստեղծողների կողմից աճուրդի ժամանակ ձևավորված միջին կշռված գնով:
- 1.2 Պարտատոմսերի քանակը՝ 60,000 (վաթսուն հազար) հատ:
- 1.3 Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը՝ 50,000 (հիսուն հազար) ՀՀ դրամ:
- 1.4 Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը՝ ֆիքսված՝ տարեկան 11.50%:
- 1.5 Արժեկտրոնի գումար՝ Ֆիքսված գումար. 2,875.00 (երկու հազար ութ հարյուր յոթանասունհինգ) ՀՀ դրամ /100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց յուրաքանչյուր վճարման ժամանակ/:
- 1.6 Պարտատոմսերի թողարկման օրը՝ ՀՀ ԿԲ կողմից պարտատոմսերի ազդագրի գրանցմանը հաջորդող չորրորդ աշխատանքային օրը:
- 1.7 Պարտատոմսերի տեղաբաշխման օր՝ ՀՀ ԿԲ կողմից պարտատոմսերի ազդագրի գրանցմանը հաջորդող չորրորդ աշխատանքային օրը:
- 1.8 Պարտատոմսերը տեղաբաշխվում են «ՆԱՍԴԱՔ ՕԷՄԷՔՍ ԱՐՄԵՆԻԱ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով, Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» (այսուհետ՝ Կանոններ) սահմանված կարգով: Աճուրդը անցկացվում է մեկ անգամ:
- 1.9 Բանկի կողմից սահմանվող կտրման տոկոսը, որից բարձր ներկայացված հայտերը չեն բավարարվում, սահմանվում է՝ 11.50%:

**«ԱՐՄՍՎԻՍՔԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ
ՏԵՂԱԲԱՇԽՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ**

1. Պարտատոմսերի տեղաբաշխման պայմանները

- 1.1 Տեղաբաշխման ենթակա պարտատոմսերի ծավալը՝ 6,000,000 (վեց միլիոն) ԱՄՆ դոլար, որից 700,000 (յոթ հարյուր հազար) ԱՄՆ դոլար անվանական ծավալով պարտատոմսերը ենթակա են գնման Շուկա ստեղծողների կողմից.
- 1.2 Պարտատոմսերի քանակը՝ 60,000 (վաթսուն հազար) հատ.
- 1.3 Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը՝ 100.00 (Մեկ հարյուր) ԱՄՆ դոլար.
- 1.4 Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը՝ ֆիքսված՝ տարեկան 6.50%:
- 1.5 Արժեկտրոնի գումար՝ Ֆիքսված գումար. 3.25 (երեք) ԱՄՆ դոլար և 25 ցենտ /100 միավոր անվանական արժեքի դիմաց յուրաքանչյուր վճարման ժամանակ/:
- 1.6 Պարտատոմսերի թողարկման օրը՝ ՀՀ ԿԲ կողմից պարտատոմսերի ազդագրի գրանցմանը հաջորդող չորրորդ աշխատանքային օրը:
- 1.7 Պարտատոմսերի առաջարկի սկիզբ՝ ՀՀ ԿԲ կողմից պարտատոմսերի ազդագրի գրանցմանը հաջորդող չորրորդ աշխատանքային օրը:
- 1.8 Պարտատոմսերի առաջարկի ավարտ՝ Պարտատոմսերի առաջարկի առաջին օրվան հաջորդող երեսուներորդ օրը ներառյալ: Եթե պարտատոմսերն ամբողջությամբ տեղաբաշխվում են մինչև այդ ամսաթիվը, ապա առաջարկի իրականացման ավարտի օր է համարվում այն օրը, երբ վաճառվել է վերջին պարտատոմսը:

ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ԶԵՌՔ ԲԵՐՄԱՆ ՀԱՅՏ

PURCHASE FORM

Ֆիզիկական անձանց համար

For individuals

ՆԵՐԴՐՈՂԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

INFORMATION ABOUT THE INVESTOR

Անուն, ազգանուն Name, surname	
Անձնագրային տվյալներ Passport details	
Բնակության վայրը Residence address	
Կապի միջոցներ (Հեռ, Ֆաքս, Էլ փոստ) Contact details (Tel., Fax, E-mail)	
Արժեթղթերի հաշվի համարը Securities account	
Արժեթղթերի հաշիվը վարող անձի անվանումը Name of the custodian	
Դրամական հաշվի համարը Money account	
Դրամական հաշիվը վարող բանկի անվանում Beneficiary bank	

Ձեռք բերման վերաբերյալ տեղեկատվություն

Information on investment

Տարբերակիչ ծածկագիր ISIN	
Պարտատոմսերի քանակ Quantity of bonds	
Պարտատոմսերի ընդհանուր անվանական ծավալը Total face value	
Գործարքի գումար Transaction amount	

Ես, ստորագրելով սույն փաստաթուղթը, տեղեկացնում եմ, որ.

By signing this document, I verify that:

1. Ծանոթացել եմ «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ պարտատոմսերի ազդագրին.
I have read the entire Prospectus of “ARMSWISSBANK” CJSC bonds:
2. Գիտակցում եմ սույն պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված ռիսկերը.
I realize the risks related to investment in offered bonds

Ներդրող /լիազորված անձ/

Authorised person

Ստորագրություն/կնիք

Signature/seal

Լրացվում է Բանկի լիազորված աշխատակցի կողմից

For the Bank use only

Հայտի ներկայացման ամսաթիվ

Submission date

Վճարման ամսաթիվ

Payment date

Նշում հայտի ընդունված լինելու վերաբերյալ

Accepted

Լիազորված աշխատակից

Authorised employee

Անուն, ազգանուն

ստորագրություն

ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ԶԵՌՔ ԲԵՐՄԱՆ ՀԱՅՏ

PURCHASE FORM

Իրավաբանական անձանց համար

For legal entities

ՆԵՐԴՐՈՂԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

INFORMATION ABOUT THE INVESTOR

Անվանում Name	
Գրանցման տվյալներ Registration details	
Գտնվելու վայրը Legal address	
Կապի միջոցներ (Հեռ, Ֆաքս, Էլ փոստ) Contact details (Tel., Fax, E-mail)	
Արժեթղթերի հաշվի համարը Securities account	
Արժեթղթերի հաշիվը վարող անձի անվանումը Name of the custodian	
Դրամական հաշվի համարը Money account	
Դրամական հաշիվը վարող բանկի անվանում Beneficiary bank	

Ձեռք բերման վերաբերյալ տեղեկատվություն

Information on investment

Տարբերակիչ ծածկագիր ISIN	
Պարտատոմսերի քանակ Quantity of bonds	
Պարտատոմսերի ընդհանուր անվանական ծավալը Total face value	
Գործարքի գումար Transaction amount	

Ես, ստորագրելով սույն փաստաթուղթը, տեղեկացնում եմ, որ.

By signing this document, I verify that:

1. Ծանոթացել եմ «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ պարտատոմսերի ազդագրին.
I have read the entire Prospectus of “ARMSWISSBANK” CJSC bonds:
2. Գիտակցում եմ սույն պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված ռիսկերը.
I realize the risks related to investment in offered bonds

Ներդրող /լիազորված անձ/

Authorised person

Ստորագրություն/կնիք

Signature/seal

Լրացվում է Բանկի լիազորված աշխատակցի կողմից

For the Bank use only

Հայտի ներկայացման ամսաթիվ

Submission date

Վճարման ամսաթիվ

Payment date

Նշում հայտի ընդունված լինելու վերաբերյալ

Accepted

Լիազորված աշխատակից

Authorised employee

Անուն, ազգանուն

ստորագրություն

**Հաճախորդների սպասարկման
դեպարտամենտի տնօրեն պրն՝**

Գիմում

Խնդրում եմ չեղյալ համարել իմ կողմից /--/--/----/ ներկայացված «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ կողմից թողարկված պարատատոմների ձեռք բերման Հայտը:

Գիմող՝
(ստորագրություն)

/--/--/----/

ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ
Армянский Швейцарский Банк

ՀԱՍՏԱՏՎԱԾ Է՝

Բաժնետերերի Ընդհանուր ժողովի
 27.10.2004թ. թիվ 1-2004 որոշմամբ

ՓՈՓՈԽՎԱԾ Է՝

Բաժնետերերի Ընդհանուր ժողովի
 11.02.2016թ. թիվ 01-2016 որոշմամբ

Փոփոխության հերթական համարը՝ 10

ԳՐԱՆՑՎԱԾ Է՝

ՀՀ Կենտրոնական բանկում

_____ թ. թիվ _____
 որոշմամբ

Բանկի պետական գրանցման
 համարը՝ 84

Բանկի Խորհրդի նախագահ՝

 Վարդան Սիրմակեան

ՀՀ Կենտրոնական բանկի նախագահ՝
 Digitally signed by Artur Javadyan
 Date: 2016.03.14 12:58:03 GMT+04:00
 Reason: Գրանցված է 10.03.2016թ.

 Արթուր Չավադյան

Կ Ա Ն Ո Ն Ա Գ Ի Ր ՈՒ Թ Յ ՈՒ Ն

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ»

ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

**Gevorg
 Machanyan**

Digitally signed by Gevorg
 Machanyan
 DN: c=AM, st=Yerevan, l=Yerevan,
 o=ARMSWISSBANK CJSC,
 email=info@armswissbank.am,
 cn=Gevorg Machanyan
 Date: 2016.02.22 13:24:59 +04'00'

1. Ընդհանուր դրույթներ

- 1.1. «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» փակ բաժնետիրական ընկերությունը (այսուհետ՝ Բանկ) շահույթ ստանալու նպատակ հետապնդող առևտրային կազմակերպություն է:
- 1.2. Բանկի հիմնադիր փաստաթուղթը սույն կանոնադրությունն է, որի պահանջները պարտադիր են Բանկի բաժնետերերի և կառավարման բոլոր մարմինների համար:
- 1.3. Բանկը համարվում է ստեղծված և ձեռք է բերում իրավաբանական անձի կարգավիճակ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկում (այսուհետ՝ Կենտրոնական բանկ) գրանցվելու օրվանից:
- 1.4. Բանկն իրավունք ունի իրականացնել բանկային գործունեություն և օրենսդրությամբ սահմանված ֆինանսական գործառնություններ Կենտրոնական բանկից բանկային գործունեության լիցենզիա ստանալու օրվանից:
- 1.5. Բանկը երաշխավորում է իր հաճախորդների բանկային գաղտնիք հանդիսացող տեղեկությունների պահպանումը օրենքով սահմանված կարգով:
- 1.6. Բանկը պատասխանատվություն չի կրում իրավասու մարմինների կողմից Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված կարգով հաճախորդի հաշիվների կամ գույքի արգելադրման, առգրավման, բռնագրավման կամ բռնագանձում տարածելու հետևանքով հաճախորդի կրած վնասների համար:
- 1.7. Բանկն իր պարտավորությունների համար պատասխանատվություն է կրում սեփականության իրավունքով իրեն պատկանող գույքով (միջոցներով), եթե այլ բան նախատեսված չէ Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ:
- 1.8. Բանկն ունի սեփականության իրավունքով իրեն պատկանող գույք, օրենքով սահմանված կարգով գրանցված ֆիրմային անվանում և խորհրդանիշ, իր անվամբ և խորհրդանիշով կլոր կնիքներ, որոնց հայերեն տեքստը կարող է զուգակցվել անգլերեն և/կամ ռուսերեն տեքստով, դրոշմներ, բլանկներ և համարային կնիքներ Բանկի տարածքային ստորաբաժանումների համար:
- 1.9. Բանկն իրավունք ունի իր անունից ձեռք բերել և իրականացնել գույքային և անձնական ոչ գույքային իրավունքներ, կրել պարտավորություններ, լինել հայցվոր կամ պատասխանող դատարաններում:
- 1.10. Բանկի գտնվելու վայրն է՝ ք. Երևան, Վազգեն Սարգսյան 10: Բանկի փոստային հասցեն է՝ ք. Երևան 0010, Վազգեն Սարգսյան 10:
- 1.11. Բանկի լրիվ ֆիրմային անվանումն է՝ հայերեն՝ «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ ռուսերեն՝ ЗАКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «АРМСВИСБАНК» անգլերեն՝ “ARMSWISSBANK” CLOSED JOINT STOCK COMPANY.
- 1.12. Բանկի կրճատ ֆիրմային անվանումն է՝ հայերեն՝ «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ ռուսերեն՝ ЗАО “АРМСВИСБАНК” անգլերեն՝ “ARMSWISSBANK” CJSC.

2. Բանկի տարածքային ստորաբաժանումները

- 2.1. Բանկը Հայաստանի Հանրապետությունում և արտասահմանում կարող է հիմնել իրավաբանական անձի կարգավիճակ չունեցող մասնաճյուղեր և ներկայացուցչություններ, որոնք Հայաստանի Հանրապետության տարածքում հիմնվելու դեպքում գրանցվում են Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, իսկ արտասահմանում՝ տվյալ երկրի օրենսդրությամբ սահմանված կարգով՝ պահպանելով Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության պահանջները:
- 2.2. Բանկի տարածքային ստորաբաժանումները գործում են Բանկի կողմից հաստատված կանոնադրությունների հիման վրա:
- 2.3. Բանկի տարածքային ստորաբաժանումների ստեղծումը, գրանցումը և լուծարումն իրականացվում է օրենքներով և այլ իրավական ակտերով սահմանված կարգով:
- 2.4. Մասնաճյուղը Բանկի անունից իրականացնում է բանկային գործունեություն և մասնաճյուղի կանոնադրությունում նախատեսված ֆինանսական գործառնություններ, ինչպես նաև ներկայացուցչական ֆունկցիա:
- 2.5. Ներկայացուցչությունը ներկայացնում է Բանկի շահերը և իրականացնում դրանց պաշտպանությունը, առանց բանկային գործունեություն կամ օրենսդրությամբ սահմանված ֆինանսական գործառնություններ իրականացնելու:
- 2.6. Մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների գույքը հաշվառվում է ինչպես Բանկի հաշվեկշռում, այնպես էլ դրանց առանձին հաշվեկշիռներում:
- 2.7. Բանկի տարածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները նշանակվում են Բանկի կողմից և գործում են Բանկի կողմից երեք տարուց ոչ ավելի ժամկետով տրված լիազորագրի հիման վրա:

3. Բանկի կողմից իրականացվող ֆինանսական գործառնությունները և այլ գործարքները

- 3.1. Բանկը բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիայի հիման վրա ռեզիդենտների և ոչ ռեզիդենտների հետ կարող է իրականացնել օրենքով և այլ իրավական ակտերով բանկերին թույլատրված բոլոր ֆինանսական գործառնությունները, այդ թվում՝
  - ա) ընդունել ցպահանջ և ժամկետային ավանդներ,
  - բ) տրամադրել առևտրային և սպառողական վարկեր, այդ թվում՝ հիփոթեքային վարկեր, իրականացնել պարտքի կամ առևտրային գործարքների ֆինանսավորում, ֆակտորինգ,
  - գ) տրամադրել բանկային երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ (վարկային նամակներ),
  - դ) բացել և վարել հաշիվներ, այդ թվում՝ այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ,
  - ե) մատուցել վճարահաշվարկային ծառայություններ և (կամ) այլ կերպ սպասարկել հաճախորդների հաշիվները,

- զ) թողարկել, գնել (գեղչել), վաճառել և սպասարկել արժեթղթեր, վճարային փաստաթղթեր, ճանապարհային չեկեր, քարտեր և այլ գործիքներ, կատարել նման այլ գործառնություններ,
  - է) իրականացնել ինվեստիցիոն (ներդրումային) և բաժանորդագրական գործունեություն,
  - ը) մատուցել ֆինանսական գործակալի (ներկայացուցչի) ծառայություններ, կառավարել այլ անձանց արժեթղթերն ու ներդրումները (հավատարմագրային (լիազորագրային) կառավարում),
  - թ) գնել, վաճառել և կառավարել թանկարժեք մետաղների բանկային (ստանդարտացված) ձուլակտորներ և հուշադրամ,
  - ժ) գնել և վաճառել (փոխանակել) արտարժույթ, այդ թվում՝ կնքել դրամի և արտարժույթի ֆյուչերսներ, օպցիոններ և նման այլ գործարքներ,
  - ժա) իրականացնել ֆինանսական վարձակալություն (լիզինգ),
  - ժբ) ի պահ ընդունել թանկարժեք մետաղներ, քարեր, ոսկերչական իրեր, արժեթղթեր, փաստաթղթեր և այլ արժեքներ,
  - ժգ) մատուցել ֆինանսական և ինվեստիցիոն խորհրդատվություն,
  - ժդ) ստեղծել և սպասարկել հաճախորդների վարկարժանության տեղեկատվական համակարգ, իրականացնել պարտքերի հետ ստացման գործունեություն:
- 3.2. Բանկը կարող է կնքել քաղաքացիաիրավական ցանկացած գործարք, որն անհրաժեշտ կամ նպատակահարմար է բանկային գործունեություն իրականացնելու համար:
- 3.3. Բանկը չի կարող իրականացնել արտադրական, առևտրային և ապահովագրական գործունեություն, եթե բանկերի համար դրանք թույլատրված չեն օրենքով:
- 3.4. Բանկը ֆինանսական գործառնություններն իրականացնում է Հայաստանի Հանրապետության դրամով և արտարժույթով, ինչպես կանխիկ, այնպես էլ անկանխիկ ձևով:
- 3.5. Բանկն ինքն է որոշում ներգրավվող ավանդների, իր կողմից տրամադրվող վարկերի, սեփական արժեթղթերի տոկոսադրույքները և իր ծառայությունների միջնորդավճարների չափը:
- 3.6. Բանկի և հաճախորդի միջև հարաբերությունները կարգավորվում են օրենքով և կողմերի միջև կնքված պայմանագրով:

4. Բանկի կանոնադրական հիմնադրամը, այլ հիմնադրամներ

- 4.1. Բանկի կանոնադրական հիմնադրամը կազմում է 8,752,800,000 (ութ միլիարդ յոթ հարյուր հիսուներկու միլիոն ութ հարյուր հազար) Հայաստանի Հանրապետության դրամ, որը ներառում է տեղաբաշխված 14588 (տասնչորս հազար հինգ հարյուր ութսունութ) հատ սովորական բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 600,000 (վեց հարյուր հազար) Հայաստանի Հանրապետության դրամ անվանական արժեքով:
- Բանկի 11670 (տասնմեկ հազար վեց հարյուր յոթանասուն) հատ սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերն է հանդիսանում «Էյչ-Վի-Էս Հոլդինգ»

- ՍՊԸ-ն, իսկ 2918 (երկու հազար ինը հարյուր տասնութ) հատ սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերն է հանդիսանում «Բելեգիմգամաչեփիջ Ջոնգո» ՍՊԸ-ն:
- 4.2. Բանկը կարող է ավելացնել իր կանոնադրական հիմնադրամի չափը Բանկի բաժնետոմսերի անվանական արժեքի ավելացմամբ կամ լրացուցիչ բաժնետոմսերի տեղաբաշխմամբ, եթե փաստացի տեղաբաշխված բաժնետոմսերը լրիվ վճարվել են:
  - 4.3. Բանկի կանոնադրական հիմնադրամը համալրվում է Հայաստանի Հանրապետության արժույթով:
  - 4.4. Բանկը կարող է թողարկել և տեղաբաշխել արտոնյալ բաժնետոմսեր, որոնց տեսակարար կշիռը կանոնադրական հիմնադրամում չի կարող ավելի լինել 25%-ից:
  - 4.5. Բանկը, իր գործունեության ֆինանսական արդյունքներն ամփոփելուց հետո, կարող է շահույթի մի մասը ներդնել կանոնադրական հիմնադրամում՝ բաժնետերերին տեղաբաշխելով նոր բաժնետոմսեր կամ ավելացնելով տեղաբաշխված բաժնետոմսերի անվանական արժեքը:
  - 4.6. Բանկի փաստացի համալրված կանոնադրական հիմնադրամի նվազեցումն արգելվում է՝ անկախ նվազեցման եղանակից:
  - 4.7. Բանկում ստեղծվում է պահուստային հիմնադրամ՝ փաստացի համալրված կանոնադրական հիմնադրամի 15%-ի չափով, որն օգտագործվում է Բանկի կրած կորուստները (վնասները) ծածկելու, Բանկի թողարկած պարտատոմսերը մարելու համար, եթե Բանկի շահույթը այդ նպատակին չի բավարարում:
  - 4.8. Պահուստային հիմնադրամը ձևավորվում է Բանկի շահույթից՝ տարեկան արդյունքները Ընդհանուր ժողովի կողմից հաստատելուց հետո: Պահուստային հիմնադրամին կատարվող մասհանումների չափը սահմանվում է Ընդհանուր ժողովի կողմից, ոչ պակաս տարեկան զուտ շահույթի 5%:
  - 4.9. Բանկը օրենքներով և այլ իրավական ակտերով սահմանված կարգով ստեղծում է հիմնական միջոցների, արժեթղթերի, թանկարժեք մետաղների և արտարժույթի վերագնահատման, անհուսալի վարկերի և դեբիտորական պարտքերի դուրսգրման ֆոնդեր (պահուստաֆոնդեր):

5. Բանկի բաժնետոմսերը

- 5.1. Բանկի բաժնետոմսերը բաժնետերերի միջև տեղաբաշխվում են փակ բաժանորդագրության ձևով:
- 5.2. Բանկի մեկ սովորական բաժնետոմսն իր սեփականատիրոջը տալիս է Ընդհանուր ժողովում մեկ ձայնի իրավունք:
- 5.3. Բանկի բաժնետերերի ռեեստրը վարվում է նման գործունեություն իրականացնելու թույլտվություն ունեցող անձի կողմից:
- 5.4. Ընկերության բաժնետոմսերը ոչ փաստաթղթային են:

6. Բանկի պարտատոմսերը և այլ արժեթղթերը

- 6.1. Բանկն իրավունք ունի թողարկել պարտատոմսեր և Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրությամբ նախատեսված այլ արժեթղթեր:

- 6.2. Բանկի պարտատոմսերի և այլ արժեթղթերի թողարկումը կատարվում է Խորհրդի որոշմամբ, որում սահմանվում են պարտատոմսերի մարման ձևը, ժամկետները և պայմանները:

7. Բանկի բաժնետերերը

- 7.1. Բանկի բաժնետեր կարող են լինել Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական և իրավաբանական անձինք՝ ենթարկվելով օրենքով և սույն Կանոնադրությամբ բաժնետերերի համար նախատեսված սահմանափակումներին:
- 7.2. Բանկը պատասխանատվություն չի կրում իր բաժնետերերի պարտավորությունների համար, եթե այդպիսիք չի ստանձնել որպես երրորդ անձ կամ երաշխավոր:
- 7.3. Բանկին պարտադիր ցուցում տալու իրավունք կամ Բանկի գործունեությունը օրենքով չարգելված այլ կերպ կանխորոշելու հնարավորություն ունեցող բաժնետերը (բաժնետերերը) Բանկի անվճարունակության դեպքում Բանկի պարտավորությունների դիմաց կրում է (են) լրացուցիչ (սուբսիդիար) պատասխանատվություն, եթե նշված իրավունքը կամ հնարավորությունը ունեցող բաժնետերը (բաժնետերերը) դրանք իրագործելիս նախօրոք իմացել է (են), որ դրա հետևանքով Բանկը կհայտնվի օրենքով սահմանված անվճարունակության վիճակում, այդ թվում՝ կսպառի հիմնական կապիտալի զգալի մասը:
- 7.4. Բանկի բաժնետերը պարտավոր է՝
- ա) բաժնետոմսերի թողարկման որոշմամբ սահմանված ժամկետներում լրիվ վճարել իր բաժնետոմսերի արժեքը,
  - բ) ձեռնպահ մնալ Բանկի հաճախորդների և Բանկի գործունեության վերաբերյալ գաղտնիք հանդիսացող տեղեկությունների հրապարակումից կամ այլ կերպ այլ անձանց դրանք հայտնի դարձնելուց,
  - գ) ենթարկվել օրենքների, այլ իրավական ակտերի և սույն Կանոնադրության պահանջներին:
- 7.5. Բանկի սովորական բաժնետոմսերի սեփականատեր բաժնետերն իրավունք ունի՝
- ա) անձամբ կամ ներկայացուցչի միջոցով մասնակցել Ընդհանուր ժողովին՝ վերջինիս իրավասությանը պատկանող բոլոր հարցերի նկատմամբ ձայնի իրավունքով՝ ըստ իր բաժնետոմսերի քանակի,
  - բ) օրենքներով կամ այլ իրավական ակտերով սահմանված կարգով անձամբ կամ ներկայացուցչի միջոցով մասնակցել Բանկի կառավարմանը,
  - գ) ստանալ շահաբաժիններ Բանկի գործունեությունից առաջացած շահույթից,
  - դ) ստանալ Բանկի գործունեության վերաբերյալ տեղեկատվություն՝ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով,
  - ե) ծանոթանալ Բանկի հաշվեկշռին, ֆինանսական և հարկային հաշվետվություններին,
  - զ) առաջնահերթության կարգով ձեռք բերել Բանկի կողմից թողարկվող և տեղաբաշխվող բաժնետոմսերը և այլ արժեթղթերը,

- է) Բանկի սեփական միջոցների հաշվին Բանկի կանոնադրական հիմնադրամի չափն ավելացնելիս անվճար ստանալ համապատասխան քանակությամբ սովորական բաժնետոմսեր,
- ը) Բանկի լուծարման դեպքում ստանալ Բանկի գույքի (միջոցների) իրեն հասանելիք մասը,
- թ) սույն Կանոնադրությամբ և օրենքով սահմանված կարգով օտարել կամ այլ ձևով այլ անձանց փոխանցել իր սեփականությունը հանդիսացող բաժնետոմսերը,
- ժ) իրականացնել օրենսդրությամբ իրեն վերապահված այլ լիազորություններ:

8. Բանկի շահույթի բաշխումը

- 8.1. Տարեկան գործունեության արդյունքում Բանկի ստացած համախառն եկամտի և օրենքով թույլատրված նվազեցումների դրական տարբերությունը՝ հարկվող շահույթը, ենթակա է հարկման՝ համաձայն Հայաստանի Հանրապետության հարկային օրենսդրության:
- 8.2. Բանկի զուտ շահույթը որոշվում է որպես Բանկի ստացած համախառն եկամտի, կատարված բոլոր նվազեցումների և վճարված շահութահարկի դրական տարբերություն:
- 8.3. Չուտ շահույթի բաշխումն իրականացվում է սույն Կանոնադրությամբ և Ընդհանուր ժողովի կողմից սահմանված ֆոնդերի համալրման և սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին շահաբաժինների վճարման նպատակով:
- 8.4. Շահաբաժինները վճարվում են ֆինանսական (հաշվետու) տարվա զուտ շահույթից, Հայաստանի Հանրապետության դրամով՝ տարեկան շահաբաժինների վճարման ձևով:
- 8.5. Տարեկան շահաբաժինների վճարման, շահաբաժնի չափի և ձևի մասին որոշումը ընդունում է Ընդհանուր ժողովը՝ սահմանելով նաև վճարման ամսաթիվը:
Բանկի բաժնետերերին շահաբաժիններ բաշխելն արգելվում է, եթե տվյալ պահին Բանկի կրած կորուստները (վնասները) հավասար են կամ գերազանցում են այդ պահին Բանկում առկա չբաշխված զուտ շահույթի գումարը:

9. Բանկի կառավարման մարմինները

- 9.1. Բանկի կառավարման մարմիններն են՝
- բաժնետերերի Ընդհանուր ժողովը (այսուհետ՝ Ընդհանուր ժողով),
  - Բանկի Խորհուրդը (այսուհետ՝ Խորհուրդ),
  - Բանկի գործադիր մարմինը՝ Բանկի Տնօրինությունը (այսուհետ՝ Տնօրինություն) և Բանկի Գործադիր տնօրեն - Տնօրինության նախագահը (այսուհետ՝ Գործադիր տնօրեն):

10. Կառավարման մարմիններ: Ընդհանուր ժողով: Գումարման կարգը: Խրավասություններ: Որոշումների ընդունման կարգը

- 10.1. Ընդհանուր ժողովը Բանկի կառավարման բարձրագույն մարմինն է:
- 10.2. Ընդհանուր ժողովները կարող են գումարվել հերթական կամ արտահերթ:
- 10.3. Ընդհանուր ժողովը գումարվում է բաժնետերերի համատեղ նիստի կամ հեռակա կարգով քվեարկության (հարցման) միջոցով: Հեռակա քվեարկության կարգով չեն կարող ընդունվել սույն Կանոնադրության 10.19 կետի «բ», «գ» և «է» ենթակետերով նախատեսված հարցերի վերաբերյալ որոշումները: Ընդ որում, Ընդհանուր ժողովի նիստը, որի ժամանակ Ընդհանուր ժողովի մասնակիցները կարող են հաղորդակցվել միմյանց հետ հեռախոսային, հեռուստակապի կամ այլ կապի միջոցով՝ իրական ժամային ռեժիմում, հեռակա կարգով անցկացված նիստ չի համարվում:
- 10.4. Տարեկան ժողովը գումարվում է ֆինանսական տարվա ավարտից հետո՝ ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված ժամկետում:
- 10.5. Արտահերթ ժողովները գումարվում են Խորհրդի որոշմամբ՝ սեփական նախաձեռնությամբ: Արտահերթ ժողովներ կարող են գումարվել նաև Բանկի Գործադիր տնօրենի, Բանկի արտաքին աուդիտն անցկացնող անձի կամ պահանջը ներկայացնելու դրությամբ Բանկի սովորական բաժնետոմսերի առնվազն 10%-ի սեփականատեր հանդիսացող բաժնետիրոջ (բաժնետերերի) պահանջով, եթե պահանջը ներկայացված է օրենքով սահմանված կարգով:
- 10.6. Բանկի Գործադիր տնօրենի, Բանկի արտաքին աուդիտն անցկացնող անձի կամ պահանջը ներկայացնելու դրությամբ Բանկի սովորական բաժնետոմսերի առնվազն 10%-ի սեփականատեր հանդիսացող բաժնետիրոջ (բաժնետերերի) կողմից օրենքով և սույն Կանոնադրությամբ սահմանված կարգով պահանջ ներկայացնելու դեպքում Խորհուրդը պարտավոր է 10 օրվա ընթացքում որոշում ընդունել արտահերթ Ընդհանուր ժողովի գումարման մասին և գումարել այն պահանջը ներկայացնելու պահից ոչ ուշ, քան 45 օրվա ընթացքում: Խորհրդի կողմից Ընդհանուր ժողով չգումարելու դեպքում այն կարող է գումարվել պահանջը ներկայացրած անձանց կողմից՝ սույն Կանոնադրությամբ Ընդհանուր ժողով գումարելու համար սահմանված կարգով:
- 10.7. Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակը կազմվում է բաժնետերերի ռեեստրի տվյալների հիման վրա Խորհրդի սահմանած ամսաթվի դրությամբ:

- 10.8. Բանկը պարտավոր է ցանկացած բաժնետիրոջը վերջինիս առաջին իսկ պահանջով տրամադրել տեղեկանք՝ նրան բաժնետերերի ցուցակում ընդգրկված լինելու կամ չլինելու մասին:
- 10.9. Ընդհանուր ժողովի գումարման մասին Խորհուրդը Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետիրոջը օրենքով սահմանված կարգով ծանուցում է առնվազն 15 օր առաջ:
- 10.10. Հեռակա քվեարկության կարգով Ընդհանուր ժողով գումարելու դեպքում, ի լրումն օրենքով սահմանված տեղեկությունների, պատվիրված նամակով բաժնետերերին առաքվում են նաև քվեաթերթիկները, Ընդհանուր ժողովում քննարկվող հարցերին վերաբերող տեղեկությունները և նյութերը:
- 10.11. Բանկի ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի առնվազն 10%-ի սեփականատեր բաժնետիրոջը տրամադրվում է նաև Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակը:
- 10.12. Բաժնետերն իրավունք ունի հեռակա նիստի ձևով գումարվող Ընդհանուր ժողովի քվեարկությանը մասնակցել իր կողմից լրացված քվեաթերթիկը Բանկին ուղարկելու միջոցով, եթե քվեաթերթիկը Բանկին հասել է մինչև Ընդհանուր ժողովի մասնակիցների գրանցման ավարտի պահը: Նշված ժամկետում Բանկին հասած քվեաթերթիկը գրանցվում է Ընդհանուր ժողովի մասնակիցների գրանցման ցուցակում և հաշվի է առնվում քվեարկության ժամանակ:
- 10.13. Ընդհանուր ժողովում սովորական բաժնետոմսի սեփականատեր բաժնետերերն ունեն Բանկի կանոնադրական հիմնադրամում իրենց լրիվ վճարված սովորական բաժնետոմսերին համամասնական ձայնի իրավունք, եթե բացակայում են սույն Կանոնադրությամբ սահմանված սահմանափակումները՝ կապված նշանակալից մասնակցության տիրապետման հետ:
- 10.14. Ընդհանուր ժողովի քվորումն ապահովված է համարվում, եթե Ընդհանուր ժողովի մասնակիցների գրանցման ավարտի պահին գրանցվել է Բանկի ձայնի իրավունք տվող տեղաբաշխված բաժնետոմսերի 50%-ից ավելին համատեղ տիրապետող բաժնետերերը (ներկայացուցիչները), կամ նրանց կողմից լրացված քվեաթերթիկները:
- 10.15. Քվորումի բացակայության դեպքում Խորհուրդը նշանակում է նոր Ընդհանուր ժողովի գումարման ամսաթիվը և այդ ամսաթվից առնվազն 15 օր առաջ նոր Ընդհանուր ժողով գումարելու մասին օրենքով սահմանված կարգով ծանուցում է Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերին և պատվիրված նամակներով բաժնետերերին ծանուցում է նոր Ընդհանուր ժողով գումարելու մասին՝ նույն նամակով ուղարկելով նաև քվեաթերթիկը:
- 10.16. Եթե նոր Ընդհանուր ժողովի գումարման ամսաթիվը Խորհուրդը տեղափոխում է առաջին Ընդհանուր ժողովի գումարման ամսաթվից 20 օրից պակաս ժամկետով, ապա Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի նոր ցուցակներ չեն կազմվում: Հակառակ դեպքում նոր Ընդհանուր ժողովի գումարման ամսաթվին նախորդող 20-րդ օրը Խորհրդի կողմից սահմանվում է Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակների կազմման ամսաթիվ:

- 10.17. Նոր Ընդհանուր ժողովի քվորումն ապահովված է համարվում, եթե Ընդհանուր ժողովի մասնակիցների գրանցման ավարտի պահին գրանցվել են բաժնետերերի ցուցակում ընդգրկված և Բանկի ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի 30%-ից ավելին համատեղ տիրապետող բաժնետերերը (ներկայացուցիչները), կամ նրանց կողմից լրացված քվեաթերթիկները:
- 10.18. Ընդհանուր ժողովի կողմից ընդունված որոշումների մասին տեղեկությունները բաժնետերերին հայտնվում են պատվիրված նամակներով կամ առնվազն 1000 տպաքանակ ունեցող մամուլի միջոցում տրված հայտարարությամբ՝ որոշման ընդունման օրվանից 45 օրվա ընթացքում:
- 10.19. Ընդհանուր ժողովի իրավասություններն են՝
- ա) Բանկի Կանոնադրության հաստատումը, դրա մեջ փոփոխությունների և լրացումների կատարումը, Բանկի Կանոնադրության հաստատումը նոր խմբագրությամբ,
  - բ) Բանկի վերակազմակերպումը,
  - գ) Բանկի լուծարումը, լուծարային հանձնաժողովի նշանակումը, ամփոփ, միջ-անկյալ և լուծարման հաշվեկշիռների հաստատումը,
  - դ) Խորհրդի քանակական կազմի հաստատումը, դրա անդամների ընտրությունը և լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը: Խորհրդի քանակական կազմի հաստատման և անդամների ընտրության հարցերը քննարկվում են բացառապես տարեկան Ընդհանուր ժողովներում: Խորհրդի անդամների ընտրության հարցը Բանկի արտահերթ Ընդհանուր ժողովներում կարող է քննարկվել, եթե արտահերթ Ընդհանուր ժողովը որոշում է ընդունել Խորհրդի կամ նրա առանձին անդամների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման մասին,
  - ե) բաժնետոմսերի անվանական արժեքի ավելացման ճանապարհով կամ լրացուցիչ բաժնետոմսերի տեղաբաշխման միջոցով Բանկի կանոնադրական հիմնադրամի չափի մեծացումը,
  - զ) Խորհրդի ներկայացմամբ Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի հաստատումը,
  - է) Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների, շահույթների և վնասների բաշխման հաստատումը, տարեկան շահաբաժինների վճարման մասին որոշման ընդունումը և տարեկան շահաբաժինների չափի հաստատումը,
  - ը) շահագրգռվածության առկայության դեպքում գործարքների կնքման մասին որոշումների ընդունումը՝ օրենքով սահմանված դեպքերում,
  - թ) բաժնետոմսերի համախմբումը (կոնսոլիդացիան) և բաժանումը,
  - ժ) օրենքով սահմանված դեպքերում Բանկի գույքի օտարման և ձեռք բերման հետ կապված խոշոր գործարքների կնքման համաձայնությունը (Բանկի ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 50%-ից ավելին),
  - ժա) Բանկի կողմից տեղաբաշխված բաժնետոմսերի ձեռքբերումը և հետգնումը օրենքով նախատեսված դեպքերում,
  - ժբ) Խորհրդի նախագահի և անդամների վարձատրության չափի սահմանումը,
  - ժգ) օրենքով և սույն Կանոնադրությամբ սահմանված այլ լիազորություններ:

- 10.20. Որոշումներն ընդունվում են Ընդհանուր ժողովին մասնակցող բաժնետերերի ձայների պարզ մեծամասնությամբ, բացառությամբ սույն Կանոնադրության 10.19. կետի «ա», «բ», «գ», «դ» և «ժ» ենթակետերով սահմանված հարցերի, որոնց շուրջ որոշումներն ընդունվում են Ընդհանուր ժողովին մասնակցող ձայնի իրավունք սովոր բաժնետոմսերի սեփականատերերի ձայների 3/4-ով:
- 10.21. Սույն Կանոնադրության 10.19. կետում նշված իրավասությունները հանդիսանում են Ընդհանուր ժողովի բացառիկ իրավասությունները և չեն կարող փոխանցվել Բանկի Խորհրդին, ինչպես նաև Բանկի Գործադիր տնօրենին, նրա տեղակալներին, Բանկի գլխավոր հաշվապահին կամ այլ անձի:
- 10.22. Ընդհանուր ժողովի քննարկմանը չեն կարող դրվել օրենքում կամ սույն Կանոնադրության 10.19. կետով Ընդհանուր ժողովի իրավասությանը չվերապահված հարցեր:
- 10.23. Ընդհանուր ժողովի արձանագրությունը կազմվում է 2 օրինակից, Ընդհանուր ժողովի ավարտից 5 օրվա ընթացքում, որոնք ստորագրվում են Ընդհանուր ժողովի նախագահի և քարտուղարի կողմից:

11. Կառավարման մարմիններ: Խորհուրդ

- 11.1. Խորհուրդն իրականացնում է Բանկի գործունեության ընդհանուր ղեկավարումը, բացառությամբ Ընդհանուր ժողովի բացառիկ իրավասությունը հանդիսացող հարցերի:
- 11.2. Խորհրդի անդամ կարող է լինել Հայաստանի Հանրապետության ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ այն գործունակ անձը, որը բավարարում է Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով և Կենտրոնական բանկի իրավական ակտերով սահմանված պահանջներին:
- 11.3. Յուրաքանչյուր բաժնետեր Խորհրդում կարող է զբաղեցնել մեկ տեղ: Բանկի բաժնետեր չհանդիսացող անձինք ևս կարող են ընտրվել Խորհրդի կազմում:
- 11.4. Խորհրդի անդամներն ընտրվում են Բանկի տարեկան Ընդհանուր ժողովում Բանկի ներկա բաժնետերերի, իսկ Բանկի Խորհրդի անդամի լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման դեպքում՝ արտահերթ Ընդհանուր ժողովում Բանկի ներկա բաժնետերերի ձայների 3/4-ով: Խորհրդի անդամների պաշտոնավարման ժամկետը սահմանվում է Ընդհանուր ժողովի կողմից և չի կարող մեկ տարուց պակաս լինել:
- 11.5. Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակը կազմելու ամսաթվի դրությամբ Բանկի ձայնի իրավունք սովոր բաժնետոմսերի 10%-ի սեփականատերը կամ վերջինիս բաժնետոմսերի անվանական սեփականատերը իրավունք ունի առանց ընտրության ընդգրկվելու Խորհրդի կազմում կամ դրանում նշանակել իր ներկայացուցչին՝ օրենքով սահմանված կարգով:
- 11.6. Խորհրդի կազմը սահմանվում է առնվազն 5 (հինգ) հոգի:
- 11.7. Խորհրդի անդամը պարտավոր է Խորհրդին, ներքին աուդիտին և արտաքին աուդիտն իրականացնող անձին տրամադրել օրենքով սահմանված տեղեկություններ՝ Բանկի գործարքներում իր շահագրգռվածության, Բանկի հետ գործարք իրականացնող անձանց հետ իր փոխկապակցվածության մասին:

- 11.8. Խորհրդի նիստերը գումարվում են Խորհրդի նախագահի կողմից՝ իր նախաձեռնությամբ, Խորհրդի անդամի, Բանկի Գործադիր տնօրենի, ներքին աուդիտի ստորաբաժանման ղեկավարի, Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի, Կենտրոնական բանկի խորհրդի, ինչպես նաև Բանկի քվեարկող բաժնետոմսերի 5 կամ ավելի տոկոս ունեցող մասնակցի (մասնակիցների) գրավոր պահանջով:
- 11.9. Խորհրդի նիստերը պետք է գումարվեն առնվազն 2 (երկու) ամիսը մեկ: Խորհրդի նիստերի գումարման և անցկացման կարգը սահմանվում է Ընդհանուր ժողովի կողմից հաստատված Խորհրդի Կանոնակարգով:
- 11.10. Խորհրդում քվեարկությունը կարող է անցկացվել նաև հեռակա կարգով: Ընդ որում, խորհրդի նիստը, որի ժամանակ Խորհրդի բոլոր մասնակիցները կարող են հաղորդակցվել միմյանց հետ հեռախոսային, հեռուստակապի կամ այլ կապի միջոցով՝ իրական ժամային ռեժիմում, հեռակա կարգով անցկացված նիստ չի համարվում:
- 11.11. Խորհրդի նիստն իրավագոր է, եթե նիստին մասնակցում են առնվազն Խորհրդի 3 (երեք) անդամ:
- 11.12. Խորհրդի նիստերի բոլոր հարցերի քննարկումը կարող է տեղի ունենալ միայն Գործադիր տնօրենի պարտադիր մասնակցությամբ, բացառությամբ Գործադիր տնօրենի լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման, ինչպես նաև նրա վարձատրության պայմանների հաստատման հարցերի: Բանկի Գործադիր տնօրենը մասնակցում է Խորհրդի նիստերին խորհրդակցական ձայնի իրավունքով:
- 11.13. Խորհրդի յուրաքանչյուր անդամ ունի մեկ ձայն: Չայնի և քվեարկության իրավունքի փոխանցումն այլ անձի չի թույլատրվում:
- 11.14. Խորհրդի որոշումներն ընդունվում են ձայների պարզ մեծամասնությամբ: Չայների հավասարության դեպքում Խորհրդի նախագահի ձայնը վճռորոշ է, ընդ որում Խորհրդի նախագահը պարտավոր է իր կարծիքը հայտնել վերջինը:
- 11.15. Խորհրդի նիստերն արձանագրվում են նիստի ավարտից հետո 10-օրյա ժամկետում: Խորհրդի նիստի արձանագրությունն ստորագրում են նիստին մասնակցող բոլոր անդամները, որոնք և պատասխանատվություն են կրում արձանագրությունում առկա տեղեկությունների ճշտության և հավաստիության համար:
- 11.16. Խորհուրդը լիազորված և իրավասու է՝
- ա) որոշել Բանկի գործունեության հիմնական ուղղությունները, ընդունել Բանկի զարգացման տնտեսական ծրագրեր, Բանկի ֆինանսական դրության առողջացման ծրագրեր,
  - բ) գումարել Բանկի տարեկան և արտահերթ Ընդհանուր ժողով, հաստատել Ընդհանուր ժողովի օրակարգը,
  - գ) սահմանել Բանկում ներքին հսկողության ստանդարտները, ձևավորել Բանկի ներքին աուդիտի ստորաբաժանումը, հաստատել նրա տարեկան աշխատանքային ծրագիրը, հաստատել ներքին աուդիտի աշխատակիցների լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցման և վարձատրության պայմանները,
  - դ) լուծել Ընդհանուր ժողովի նախապատրաստման և գումարման հետ կապված հարցերը, այդ թվում՝ սահմանել Ընդհանուր ժողովին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակի կազմման ամսաթիվը,

- ե) նշանակել Բանկի Գործադիր տնօրենին, վաղաժամկետ դադարեցնել նրա լիազորությունները, Գործադիր տնօրենի ներկայացմամբ նշանակել Բանկի գլխավոր հաշվապահին և Գործադիր տնօրենի տեղակալներին:
- զ) հաստատել Բանկի տարեկան ծախսերի նախահաշիվը և դրա կատարողականը,
- է) հաստատել Բանկի վարչակազմակերպական կառուցվածքը և հաստիքացուցակը, հաստատել Բանկի Գործադիր տնօրենի աշխատավարձը, սահմանել Բանկի աշխատակիցների աշխատանքի վարձատրման առավելագույն և նվազագույն սահմանները,
- ը) օրենքով սահմանված կարգով որոշել Բանկի գույքի (ներառյալ թողարկվող բաժնետոմսերի) շուկայական արժեքը,
- թ) սահմանել Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության՝ հաշվապահական հաշվառում վարելու և ֆինանսական հաշվետվություններ կազմելու նպատակով կիրառվող սկզբունքները, հիմունքները, եղանակները, կանոնները, ձևերը և կարգերը,
- ժ) սահմանել Բանկի արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի վճարի չափը,
- ժա) Ընդհանուր ժողովին ներկայացնել առաջարկություններ տարեկան շահաբաժինների չափի և վճարման կարգի վերաբերյալ,
- ժբ) օգտագործել Բանկի պահուստային հիմնադրամը, Ընդհանուր ժողովի լիազորությամբ հաստատել շահույթից ձևավորված այլ ֆոնդերի օգտագործման կարգը,
- ժգ) սահմանել վարկավորման, դրամարկղային սպասարկման, տնտեսական գործունեության, արժեթղթերով գործառնությունների, այլ ներդրումների իրականացման քաղաքականությունը,
- ժդ) օրենքով սահմանված կարգով որոշում ընդունել Բանկի գույքի օտարման և ձեռք բերման հետ կապված խոշոր գործարքների կնքման վերաբերյալ (Բանկի ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 25-50%-ի չափով),
- ժե) որոշում ընդունել դուստր ընկերությունների ստեղծման, նրանց և այլ անձանց կանոնադրական հիմնադրամում մասնակցության չափի մասին,
- ժզ) որոշում ընդունել շահագրգռվածության առկայությամբ գործարքի կնքման մասին,
- ժէ) հաստատել Գործադիր տնօրենի կողմից Բանկի պարտապանների պարտավորությունների վրա տոկոսների հաշվարկի դադարեցման, պարտքերի զեղչման կամ ներման հարցերի վերաբերյալ որոշումներ ընդունելու կարգը,
- ժը) տարեկան Ընդհանուր ժողովի գումարումից առաջ նախնական հաստատել Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները,
- ժթ) որոշումներ ընդունել Բանկի տարածքային ստորաբաժանումների ստեղծման և լուծարման մասին,
- ի) հաստատել Բանկի տարածքային ստորաբաժանումների կանոնադրությունները,
- իա) հաստատել Բանկի գործունեությունը կանոնակարգող ներքին ակտերի ընդունման, հաստատման, դրանցում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու, դրանք ուժը կորցրած ճանաչելու կարգը,

- իբ) Բանկի պարտատոմսերի և այլ արժեթղթերի թողարկման մասին որոշման ընդունումը, դրանց տեղաբաշխման և մարման կարգի և պայմանների սահմանումը,
  - իգ) իրականացնել սույն Կանոնադրությամբ և օրենքով Խորհրդին վերապահված այլ լիազորություններ:
- 11.17. Սույն Կանոնադրության 11.16. կետով սահմանված լիազորությունները Խորհրդի բացառիկ իրավասության ենթակա հարցեր են և չեն կարող փոխանցվել Բանկի կառավարման այլ մարմինների կամ այլ անձանց:
- 11.18. Խորհրդի նախագահն ընտրվում է Խորհրդի անդամների կազմից Խորհրդի անդամների կողմից՝ ձայների պարզ մեծամասնությամբ:
- 11.19. Խորհրդի նախագահը՝
- ա) կազմակերպում է Խորհրդի աշխատանքները,
  - բ) գումարում է Խորհրդի նիստերը և նախագահում դրանցում,
  - գ) կազմակերպում է Ընդհանուր ժողովի և Խորհրդի նիստերի արձանագրությունների վարումը,
  - դ) նախագահում է Ընդհանուր ժողովում,
  - ե) ստորագրում է Ընդհանուր ժողովի և Խորհրդի ընդունած որոշումները, դրանցով հաստատված փաստաթղթերը,
  - զ) Գործադիր տնօրենի հետ կնքում է աշխատանքային պայմանագիր,
  - է) կազմակերպում է Խորհրդին կից հանձնաժողովների աշխատանքը:
- 11.20. Խորհրդի նախագահի բացակայության կամ պաշտոնեական պարտականությունների կատարման անհնարինության դեպքում, նրա պարտականությունները Խորհրդի որոշմամբ կատարում է Խորհրդի անդամներից մեկը:

12. Կառավարման մարմիններ: Գործադիր մարմին

- 12.1. Բանկի ընթացիկ գործունեության ղեկավարումն իրականացնում են Տնօրինությունը և Բանկի Գործադիր տնօրենը: Գործադիր տնօրենը կարող է ունենալ տեղակալներ: Գործադիր տնօրենը նշանակվում է Խորհրդի կողմից, Գործադիր տնօրենի տեղակալները՝ Խորհրդի կողմից՝ Գործադիր տնօրենի ներկայացմամբ: Գործադիր տնօրեն, նրա տեղակալ, Տնօրինության անդամ չի կարող լինել այն անձը, որին օրենքով արգելված է լինել Բանկի ղեկավար և/կամ որը չի համապատասխանում Կենտրոնական բանկի որակավորման համապատասխանության չափանիշներին: Տնօրինության քանակական կազմը սահմանվում է Խորհրդի կողմից: Տնօրինության անդամները նշանակվում են Խորհրդի կողմից՝ Գործադիր տնօրենի ներկայացմամբ: Տնօրինության կազմում պարտադիր ընդգրկվում են բանկի Գործադիր տնօրենը, նրա տեղակալը (տեղակալները), գլխավոր հաշվապահը: Բանկի Տնօրինության կազմում Խորհրդի որոշմամբ կարող են ընդգրկվել նաև Բանկի աշխատակից հանդիսացող այլ անձինք:
- 12.2. Տնօրինությունը լիազորված և իրավասու է՝
- ա) քննարկել և Խորհրդի հաստատմանը ներկայացնել Բանկի հեռանկարային զարգացման ծրագիրը,

- բ) քննարկել և Խորհրդի հաստատմանը ներկայացնել Խորհրդի կողմից հաստատվող կարգերը, կանոնակարգերը, մասնաճյուղերի, ներկայացուցչությունների կանոնադրությունները, Բանկի վարչակազմակերպական կառուցվածքը, հաստիքացուցակը և այլ ներքին իրավական ակտերը,
  - գ) իր իրավասությունների սահմաններում հաստատել Բանկի գործունեության հետ կապված ընթացակարգեր, հրահանգներ և այլ ներքին իրավական ակտեր,
  - դ) հաստատել Բանկի կողմից մատուցվող ծառայությունների սակագները, բացառությամբ անհատական սակագների,
  - ե) որոշում ընդունել Բանկի պարտապանների պարտքի վրա տույժերի հաշվարկի դադարեցման, հաշվարկված տույժերի և տուգանքների զեղչման կամ ներման մասին՝ Խորհրդի կողմից սահմանված կարգով և գումարների (սահմանաչափերի) սահմաններում,
  - զ) ապահովել ընդհանուր ժողովի և Խորհրդի որոշումների կատարումը,
  - է) կազմավորել մշտապես գործող աշխատանքային, Խորհրդակցական և այլ տիպի մարմիններ,
  - ը) հաստատել ստորաբաժանումների կողմից ներկայացվող հաշվետվությունները, աշխատանքային գործունեության պլանները և դրանց կատարողականը,
  - թ) տրամադրել վարկեր՝ Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված կարգով,
  - ժ) քննարկել մասնաճյուղեր, ներկայացուցչություններ և հիմնարկներ ստեղծելու, դրանց գործունեությունը դադարեցնելու նպատակահարմարության հարցերը,
  - ժա) քննարկել ներքին և արտաքին աուդիտորների, ինչպես նաև այլ արտաքին մարմինների կողմից իրականացվող ստուգման արդյունքները, անհրաժեշտության դեպքում դրանց վերաբերյալ որոշումներ կայացնել,
  - ժբ) իրականացնել օրենսդրությամբ, Բանկի կանոնադրությամբ, ինչպես նաև Խորհրդի և Տնօրինության կողմից սահմանված իրավական ակտերի շրջանակներում նախատեսված՝ Բանկի գործունեության հետ կապված այլ իրավասություններ:
- 12.3. Տնօրինությունը գործում է ՀՀ օրենսդրության, սույն Կանոնադրության, ինչպես նաև Բանկի Խորհրդի կողմից հաստատված Բանկի ներքին փաստաթղթերի (կանոնակարգերի, աշխատակարգերի և այլ փաստաթղթերի) հիման վրա, որոնք սահմանում են Տնօրինության նիստերի հրավիրման, անցկացման և արձանագրման կարգը, ինչպես նաև նրա կողմից որոշումների ընդունման կարգը:
- 12.4. Գործադիր տնօրենը լիազորված և իրավասու է՝
- ա) ներկայացնել Բանկը Հայաստանի Հանրապետությունում և օտարերկրյա պետություններում, Բանկի անունից կնքել գործարքներ, գործել Բանկի անունից առանց լիազորագրի, տալ լիազորագրեր,
  - բ) տնօրինել Բանկի գույքը և ֆինանսական միջոցները, կնքել բանկային գործունեություն և ֆինանսական գործառնություններ իրականացնելու համար անհրաժեշտ գործարքներ կամ լիազորել դրանց կնքումն այլ անձի (գույքի օտարման և ձեռք բերման դեպքում՝ Բանկի ակտիվների հաշվեկշռային ար-

ժեքի 25%-ից ավելի արժեքով գործարքները կնքելով միայն Խորհրդի (մինչև 50%) կամ Ընդհանուր ժողովի (50%-ից ավելի) համաձայնության առկայության դեպքում),

- գ) ստորագրել և իրավասու մարմիններին ներկայացնել Բանկի ֆինանսական, վիճակագրական, հարկային հաշվետվությունները, հայցադիմումներ և անհրաժեշտ այլ փաստաթղթեր,
- դ) ապահովել Ժողովի, Խորհրդի և Տնօրինության որոշումների, այդ թվում՝ հեռանկարային զարգացման ծրագրի և ներքին ակտերի կատարումը,
- ե) Խորհրդի հաստատմանը ներկայացնել իր տեղակալների, Գլխավոր հաշվապահի և Տնօրինության անդամների թեկնածուներին,
- զ) իր իրավասության սահմաններում կազմավորել աշխատանքային, խորհրդակցական և այլ տիպի մարմիններ,
- է) աշխատանքի ընդունել և աշխատանքից ազատել Բանկի աշխատակիցներին, Խորհրդի կողմից հաստատված Բանկի աշխատակիցների աշխատանքի վարձատրման առավելագույն և նվազագույն սահմաններում հաստատել նրանց աշխատավարձը, խորհրդի կողմից հաստատված կարգով, Բանկի աշխատավարձի ֆոնդի սահմաններում, աշխատանքի ընդունել և աշխատանքից ազատել արտահաստիքային աշխատակիցների,
- ը) սահմանել իր տեղակալների աշխատանքային ոլորտները,
- թ) իր իրավասության սահմաններում վերահսկել ստորաբաժանումների ղեկավարների գործողությունները,
- ժ) իր իրավասության սահմաններում արձակել հրամաններ, կարգադրություններ, կատարման համար պարտադիր ցուցումներ և վերահսկել դրանց կատարումը,
- ժա) իր իրավասության սահմաններում Խորհրդի հաստատմանը ներկայացնել Խորհրդի կողմից քննարկման ենթական հարցերը,
- ժբ) հաստատել Բանկի կողմից մատուցվող ծառայությունների անհատական սակագները,
- ժգ) Բանկի աշխատակիցների նկատմամբ կիրառել խրախուսման և կարգապահական պատասխանատվության միջոցներ,
- ժդ) տրամադրել վարկեր՝ Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված կարգով,
- ժե) իրականացնել Տնօրինության նախագահի գործառույթները՝
  - կազմակերպել Տնօրինության աշխատանքները,
  - նախագահել Տնօրինության նիստերը,
  - ներկայացնել Տնօրինությունը Խորհրդի նիստերին,
  - ստորագրել Տնօրինության նիստերի որոշումները,
  - իրականացնել Տնօրինության աշխատանքները կանոնակարգող իրավական ակտերով նախատեսված այլ գործառույթներ,
- ժզ) իրականացնել օրենսդրությամբ, սույն Կանոնադրությամբ, ինչպես նաև Խորհրդի կողմից ընդունված իրավական ակտերով նախատեսված Բանկի ընթացիկ գործունեության ղեկավարման հետ կապված այլ իրավասություններ,

- ժէ) իրականացնել օրենսդրությամբ, սույն Կանոնադրությամբ կամ Բանկի ներքին ակտերով Ընդհանուր ժողովին, Խորհրդին կամ Տնօրինությանը չվերապահված այլ իրավասություններ:
- 12.5. Գործադիր տնօրենի իրավասությանը ենթակա հարցերով որոշումների ընդունումը չի կարող փոխանցվել Բանկի կառավարման այլ մարմիններին, Բանկի ներքին աուդիտի ստորաբաժանմանը, Բանկի գլխավոր հաշվապահին կամ այլ անձի, բացառությամբ՝ եթե Գործադիր տնօրենի լիազորությունների իրականացումը պատշաճ կերպով ժամանակավորապես փոխանցվել է նրան փոխարինող անձին: Գործադիր տնօրենի լիազորությունները պատշաճ կերպով ժամանակավորապես կարող են փոխանցվել նրան փոխարինող անձին, եթե վերջինս համապատասխանում է Կենտրոնական բանկի սահմանած որակավորման և մասնագիտական համապատասխանության չափանիշներին:
- 12.6. Խորհրդի կողմից Գործադիր տնօրենի լիազորությունները վաղաժամկետ դադարեցվում են իր դիմումի համաձայն կամ եթե՝
- ա) նա դատարանի օրինական ուժի մեջ մտած վճռով ճանաչվել է անգործունակ կամ սահմանափակ գործունակ,
  - բ) նրա պաշտոնավարման ընթացքում ի հայտ են եկել այնպիսի հանգամանքներ, որոնց ուժով նրան արգելվում է լինել բանկի Գործադիր տնօրեն (բանկի ղեկավար),
  - գ) նա օրենքով սահմանված կարգով որակագրկվել է կամ գրկվել է որոշակի պաշտոն վարելու իրավունքից:

13. Բանկի լուծարումը

- 13.1. Բանկը լուծարվում է՝ Կենտրոնական բանկի կողմից լիցենզիան անվավեր կամ ուժը կորցրած ճանաչելու դեպքում, Բանկի Ընդհանուր ժողովի որոշմամբ և օրենքով նախատեսված այլ հիմքերով:
- 13.2. Բանկը կարող է Ընդհանուր ժողովի որոշմամբ լուծարվել միայն օրենքով սահմանված կարգով Կենտրոնական բանկի նախնական համաձայնությունն ստանալուց հետո:
- 13.3. Նախնական համաձայնությունն ստանալուց հետո Ընդհանուր ժողովն իրավունք ունի որոշում կայացնելու Բանկի լուծարման մասին, եթե Բանկն ավանդատուների, բանկային հաշիվների տերերի, ինչպես նաև դրամական (փողային) փոխանցումների գործարքներում պարտատեր հանդիսացող անձանց նկատմամբ չունի պարտավորություններ:
- 13.4. Բանկի լուծարումն իրականացվում է Ընդհանուր ժողովում ընդունված լուծարային ծրագրին համապատասխան, օրենսդրությամբ սահմանված կարգով: Լուծարային հանձնաժողովը կազմվում է առնվազն հինգ անդամից:
- 13.5. Լուծարային հանձնաժողովի նախագահ և անդամ կարող են լինել միայն Կենտրոնական բանկի կողմից համապատասխան որակավորում ստացած անձինք:
- 13.6. Լուծարային հանձնաժողովի ստեղծման պահից նրան են անցնում Բանկի կառավարման լիազորությունները:

- 13.7. Լուծարային հանձնաժողովը պարտավոր է Կենտրոնական բանկի սահմանած կարգով, ձևով, հաճախականությամբ և ժամկետներում հաշվետվություններ ներկայացնել Կենտրոնական բանկ:
- 13.8. Բանկի լուծարային միջոցները օրենքով սահմանված հերթականությամբ ուղղվում են Բանկի պարտավորությունների մարմանը:
- 13.9. Պարտատերերի հետ հաշվարկներն ավարտելուց հետո լուծարային հանձնաժողովը կազմում է լուծարման հաշվեկշիռը, որը Բանկի Ընդհանուր ժողովի կողմից հաստատվելուց հետո՝ եռօրյա ժամկետում, լուծարային հանձնաժողովը ներկայացնում է Կենտրոնական բանկ:
- 13.10. Կենտրոնական բանկի կողմից լուծարման հաշվեկշիռը հաստատվելուց հետո՝ եռօրյա ժամկետում, լուծարային հանձնաժողովը Բանկի լուծարման վերաբերյալ Կենտրոնական բանկի կողմից սահմանված ձևով տեղեկանք է հրապարակում, որից հետո լուծարային հանձնաժողովն ազատվում է Բանկի լուծարման հետ կապված պարտավորություններից:
- 13.11. Բանկը համարվում է լուծարված, իսկ նրա գործունեությունը՝ դադարած, Կենտրոնական բանկի կողմից բանկերի գրանցումների մատյանում Բանկին գրանցումից հանելու մասին գրառում կատարելուց հետո:

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ
ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

20-ը դեկտեմբերի, 2017թ.

թիվ 91-2017-1-Լ

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ ԿՈՂՄԻՑ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ԹՈՂԱՐԿՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

Հիմք ընդունելով «Բանկերի և քանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի 21⁶ հոդվածը, «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի կանոնադրության 11.16. կետը և «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի Խորհրդի 20.12.2017թ. նիստի թիվ 91-2017 արձանագրությունը, «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի Խորհուրդը

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ է՝

1. Թողարկել «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ պարտատոմսեր հետևյալ հիմնական պայմաններով և համաձայն Հավելված 1-ի և Հավելված 2-ի (կցվում է).

Արժույթ	Թողարկման ծավալ	Ժամկետ	Արժեկտրոն /առավելագույն/
USD	6 մլն	7 տարի	6.50 %
AMD	6,000,000,000	5 տարի	12.25%

2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում 2017թ.-ի դեկտեմբերի 20-ից:

Խորհրդի նախագահ՝

Վ. Սիրմակետ

ք. Ժնև

20-ը դեկտեմբերի, 2017թ.

Ժամը՝ 15:00

ՎՃԱՐՄԱՍ ԶԱՆՁՆԱԲԱՐԱԳՐԻ ԱՆՊՈՐՐԱԳԻՐ N 004456 [464981251] PAYMENT ORDER RECEIPT ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ ՓԲԸ		
		ՊԿ\ID 50
		Ամսաթիվ\Date 16/03/18 11:35
Դեբետ\Debit	Կրեդիտ\Credit	Գումար\Amount
2500074270098	900005016119	AMD 50,000.00
ՎՃարող\Remitter «Արմսվիսբանկ» ՓԲԸ ՎՃարողի բանկ\Remitter's Bank «Արմսվիսբանկ» ՓԲԸ ՎՃարողի ԶՎԳՅ\Remitter's Tax Code 2302574955		
Ըստառու\Beneficiary Արժեթղթերի պետ. գր. համար Ըստառուի բանկ\Beneficiary's Bank Կենտրոնական գանձապետարան		
Գումարը բառերով\Amount in Words Զիսուն հազար դրամ		
Ելատույն\Details «Արմսվիսբանկ» ՓԲԸի կողմից թող. սարտատոմսերի Ազդագիրը պետ. գր. համար, համ. 16.03.18թ գեկուցագրի		
Կատարող\Maker Թամարա Ալթանյան		
		

**«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ
ՏՆՕՐԻՆՈՒԹՅՈՒՆ**

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ

15-ը մարտի, 2018թ.

թիվ 42-Լ.

**«ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՏԵՂԱԲԱՇԽՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ»-Ը
ՀԱՍՏԱՏԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ**

Հիմք ընդունելով «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի 21¹⁰ հոդվածը, «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի կանոնադրության 12.2. կետը, «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի Խորհրդի ««ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ կողմից պարտատոմսերի թողարկման մասին» 20.12.2017թ. թիվ 91-2017-1-Լ որոշումը, «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի Տնօրինության 15.03.2018թ. նիստի թիվ 10-2018 արձանագրությունը, «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի Տնօրինությունը

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ Է՝

1. Հաստատել «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ի «Պարտատոմսերի տեղաբաշխման հիմնական պայմաններ»-ը՝ համաձայն Հավելված 1-ի և Հավելված 2-ի (կցվում են):
2. Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում 2018թ. մարտի 15-ից:

Տնօրինության նախագահ՝

Գ. Մաչանյան

ք.Երևան
15-ը մարտի, 2018թ.
Ժամը՝ 10:30

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Դեկտեմբերի 31 2017թ.

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ

Ծանոթագրություն 1. Իրավական դաշտ և կորպորատիվ կառավարում

1.1. Իրավական դաշտ

1.1.1. Բանկի հիմնական գործունեությունը

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 2004 թվականին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 07 հոկտեմբերի 2004 թվականին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N84 արտոնագրային համարով: ՀՀ կենտրոնական բանկի Խորհրդի 25.02.2005թ-ի թիվ 74 Ա որոշմամբ տրվել է բանկային գործունեության լիցենզիա (թիվ 84)¹:

Բանկի հիմնական գործունեությունը կորպորատիվ, ներդրումային և մասնավոր ֆինանսների կառավարմանը բնորոշ ծառայությունների մատուցումն է՝ ֆինանսական գործիքներում ներդրումներ, ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից ավանդների ներգրավում, ֆինանսավորման (վարկավորում, ֆակտորինգ) և բանկային այլ ծառայությունների մատուցում:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևանում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, 0010, ք. Երևան, Վ.Սարգսյան 10: Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակը կազմել է 110, այդ թվում սպասարկող անձնակազմը 6:

1.1.2. Գործարար միջավայրը

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Հետևաբար Հայաստանում ծավալված գործունեությունը կապված է որոշակի ռիսկերի հետ, որոնք բնորոշ չեն զարգացած երկրների շուկաներին:

Նման ռիսկերը և դրանցից բխող հետևանքները կարող են ազդեցություն թողնել Բանկի ապագա գործունեության վրա: Ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունները չեն արտացոլում որևէ ճշգրտումներ, որոնք կարող են առաջանալ նշված անորոշությունների հետագայում որոշակի դառնալու արդյունքում: Նման ճշգրտումները, եթե այդպիսիք կլինեն, կարտացոլվեն Բանկի ֆինանսական հաշվետվություններում այն ժամանակաշրջանում, երբ այդ ճշգրտումները ի հայտ կգան և դրանք հնարավոր կլինի գնահատել:

Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում: Գնանշումները փոքր իրացվելի շուկաներում կարող են չհամընկնել ֆինանսական գործիքների իրական արժեքներին, ինչը հնարավոր կլինե՞ր ակտիվ շուկայի դեպքում, միմիանց հետ գործարքների պատրաստ մեծ թվով վաճառողների և գնորդների պայմաններում:

¹ «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ-ին բանկային գործունեություն իրականացնելու լիցենզիա տրամադրելու ՀՀ կենտրոնական բանկի Խորհրդի թիվ 74 Ա որոշման մասին պաշտոնապես ծանուցվել է 02.03.2005թ-ին:

1.1.3. Բանկը որևէ խմբի անդամ չի հանդիսանում:

1.2. Կորպորատիվ կառավարում

1.2.1. Խորհրդի կառուցվածքը, կազմը

Բանկի Խորհուրդը (ներառյալ Խորհրդի նախագահը) բաղկացած է հինգ անդամից: Խորհրդի նախագահը հանդիսանում է Վարդան Սիրմաքետը, Խորհրդի մյուս անդամներն են՝ Արդեն Սելեֆյան, Պատրիկ Բիտտեյ, Գևորգ Չաքմիշյան, Աշոտ Սալմազարյան:

1.2.2. Տնօրինության կառուցվածքը, կազմը

Բանկի Տնօրինությունը (ներառյալ Տնօրինության նախագահը) բաղկացած է վեց անդամից: Տնօրինության նախագահը հանդիսանում է Բանկի գործադիր տնօրեն Գևորգ Մաչանյանը, Տնօրինության մյուս անդամներն են Բանկի Գործադիր տնօրենի տեղակալ-Ռիսկերի կառավարման ղեկարտամենտի տնօրեն Գրիգոր Մովսիսյանը, Գործադիր տնօրենի տեղակալ-Ներդրումային ղեկարտամենտի տնօրեն Կարեն Տուրյանը, Գործադիր տնօրենի տեղակալ-Վարկավորման ղեկարտամենտի տնօրեն Գրիգոր Հովհաննիսյանը, գործադիր տնօրենի տեղակալ-Հաճախորդների սպասարկման ղեկարտամենտի տնօրեն Գևորգ Խաչատրյանը, Հաշվապահական հաշվառման և հաշվետվությունների ղեկարտամենտի տնօրեն-Գլխավոր հաշվապահ Սեդրակ Բաղդասարյանը:

1.2.3. Բանկի 14,588 հատ բաժնետոմսերից 11,670 հատ սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերը հանդիսանում է «Էյչ-ՎԻ-Էս Հոլդինգ» ՍՊԸ-ն իսկ 2,918 հատ սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերը հանդիսանում է «Բելեգինգամաչեփիջ Ջոնգո» ՍՊԸ-ն:

1.2.4. Բանկի նշանակալից մասնակիցներն են «Էյչ-ՎԻ-Էս Հոլդինգ» ՍՊԸ-ն, որը տիրապետում է ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի 80 (ութսուն) տոկոսին և «Բելեգինգամաչեփիջ Ջոնգո» ՍՊԸ-ն, որը տիրապետում է ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի 20 (քսան) տոկոսին:

1.2.5. Բանկի Խորհուրդը մեծ ուշադրություն է դարձնում Բանկում կարգապահ և բարձր որակավորում ունեցող միջին և բարձր օղակի ղեկավարների առկայության ապահովմանը: Խորհրդի կողմից պարբերաբար ուսումնասիրվում է ՀՀ-ում աշխատուժի շուկան և Բանկի ղեկավարների վարձատրության (ներառյալ խրախուսմանը ուղղված վճարների) մակարդակը պահպանում է առավելագույն մրցակցային սահմաններում:

1.2.6. Արտաքին աուդիտորների կողմից Բանկի 2016 թվականի ֆինանսական հաշվետվությունները աուդիտորական ստուգման ենթարկելու համար վճարվել է 11.1 միլիոն ՀՀ դրամ գումար:

Ծանոթագրություն 2. «Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը»

2.1. Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը և ներկայացումը

Բանկում ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում և ներկայացվում են «Հաշվապահական հաշվառման մասին» ՀՀ օրենքի, Միջազգային Հաշվապահական Հաշվառման Ստանդարտների և հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող իրավական այլ

ակտերի համաձայն: Հաշվապահական հաշվառումը վարելու և ֆինանսական հաշվետվություններ կազմելու որևէ հարցի վերաբերյալ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներում և հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող այլ իրավական ակտերում մոտեցումների բացակայության դեպքում բանկը մշակում է դրանք ինքնուրույն, ելնելով՝

- ա. մնան հարցերին առնչվող հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով և հաշվապահական հաշվառումը կարգավորող այլ իրավական ակտերով սահմանված պահանջներից և ցուցումներից.
- բ. «Հաշվապահական հաշվառման մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված՝ հաշվապահական հաշվառում վարելու և ֆինանսական հաշվետվություններ կազմելու սկզբունքներից, ֆինանսական հաշվետվությունների տարրերի սահմանումներից, ճանաչման չափանիշներից և չափման հիմունքներից.
- գ. գործնական փորձից՝ այնքանով, որքանով դա համահունչ է սույն կետի «ա» և «բ» ենթակետերով սահմանված դրույթներին:

Բանկում հաշվապահական հաշվառումը վարվում է՝

- ա. Հայաստանի Հանրապետության արժույթով՝ հայկական դրամով.
- բ. կրկնակի գրանցման եղանակով՝ ՀՀ տարածքում գործող բանկերի հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանին և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգին համապատասխան.
- գ. անընդհանու՝ բանկի պետական գրանցման պահից մինչև ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով նրա վերակազմակերպումը կամ լուծարումը:

Բանկը հաշվապահական հաշվառումը վարելիս և ֆինանսական հաշվետվությունները կազմելիս պահպանում է անընդհատության, հետևողականության, հաշվեգրման, հասկանալիության, էականության, միասնականության, արժանահավատության, համադրելիության, հաշվանցման և սահմանազատման սկզբունքները:

2.2. Համախմբման սկզբունքները

Բանկը որևէ կերպ հաշվետվություններ չի համախմբում, հետևաբար չունի համախմբման սկզբունքներ:

2.3. Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես

«տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է:

Չուտ առևտրային եկամուտ

Չուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Չուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտը կամ ծախսը:

2.4. Արտարժույթային գործառնությունների հաշվառումը

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով՝ կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հողվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հողվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հողվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հողվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալում՝ վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության գուտ առևտրային եկամուտ հողվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից գուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 դեկտեմբերի 2017	31 դեկտեմբերի 2016
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	484.1	483.94
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	580.1	512.20

2.5. Հարկեր (ընթացիկ և հետաձգված)

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուդվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

2.6. Ֆինանսական գործիքների ճանաչումը և գնահատումը

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայամանգրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

2.7. Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկի կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի :

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

2.8. Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող, երբ.

- Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:
- Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող:
- Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող:

Ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող, բացի այն դեպքերից, երբ դրանք օգտագործվում են հեջավորման նպատակով: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից շահույթը և վնասը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

2.9. Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած շահույթն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված շահույթը կամ վնասը վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին

հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսային փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ գեղջված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկումից պահուստների գումարները:

2.10. Ռեալո համաձայնագրերով գործառնություններ

Հետգնման համաձայնագրերով վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր, իսկ այդ համաձայնագրերով ստացված միջոցները գրանցվում են պարտավորություններ այլ բանկերի նկատմամբ կամ պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ հողվածներում:

Հետգնման համաձայնագրերով ձեռք բերված արժեթղթերի դիմաց տրամադրված գումարները գրանցվում են պահանջներ այլ բանկերի նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրամադրված վարկեր և փոխատվություններ հողվածներում:

2.11. Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Իրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն: Նշված գործառնություններից արդյունքները հաշվառվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից կամ արտարժույթային գործառնություններից շահույթ կամ վնաս, կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Այլ ֆինանսական գործիքների բաղադրիչ հանդիսացող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ, եթե դրանց գծով ռիսկերը և առանձնահատկությունները խիստ կապված չեն հիմնական պայմանագրի ռիսկերից և առանձնահատկություններից, և հիմնական պայմանագիրը չի հաշվառվում իրական արժեքով՝ ճշգրտվող ֆինանսական արդյունքներով: Ներառված ածանցյալ գործիքը հանդիսանում է բարդ ֆինանսական գործիքի բաղադրիչ, որը ներառում է ինչպես հիմնական

բաղադրիչը, այնպես էլ ածանցյալ բաղադրիչը, ինչի արդյունքում որոշ դրամական հոսքեր հիմնական գործիքի և ինքնուրույն ածանցյալ գործիքի փոփոխվում են նույն ձևով:

2.12. Վարկեր և փոխառություններ բանկերին, հաճախորդներին

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամանակաշրջանների համար բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

2.13. Վարկերի և այլ փոխառությունների արժեզրկման գծով կորուստների որոշման և անհուսալի վարկերի և այլ փոխառությունների դուրսգրման հիմունքը

Վարկերը և այլ փոխառությունները արժեզրկվում են և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառու կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, զուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանակացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև նարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյուաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման

Ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

2.14. Տոկոսների հաշվեգրման դադարեցումը

Տոկոսների հաշվեգրումը եկամուտների հաշիվներին դադարեցվում է, եթե ակտիվը սահմանված կարգի համաձայն դուրս է գրվում հաշվեկշռից:

2.15. Մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվների հաշվառումը

Ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մտ ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով արժեգրկումից պահուստները:

2.16. Հեջի հաշվապահական հաշվառումը

Հեջի հաշվապահական հաշվառումը զուգահեռաբար ճանաչում է հաշվանցման ազդեցությունը գուտ շահույթի կամ վնասի վրա, որն առաջանում է հեջինգային գործիքների և հեջավորվող հոդվածների իրական արժեքների փոփոխությունների հետևանքով:

2.17. Ասոցիացված և դուստր կազմակերպություններում ներդրումների հաշվառումը

Բանկը ասոցիացված և դուստր կազմակերպություններ չունի, հետևաբար այդպիսի հաշվառում չկա մշակված:

2.18. Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորը, որը համապատասխանում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին, սկզբնապես չափվում է իր սկզբնական արժեքով: Հիմնական միջոցների միավորի սկզբնական արժեքն ընդգրկում է նրա գնման գինը, ներկրման տուրքերը, հարկերը և պարտադիր այլ վճարները, որոնք համապատասխան մարմնի կողմից ենթակա չեն Բանկին ետ վերադարձման, և ակտիվը իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած ծախս: Տրամադրված ցանկացած գեղչ և արտոնություն հանվում է գնման գնից: Հետագա ծախսերը, որոնք վերաբերում են արդեն ճանաչված հիմնական միջոցների միավորին, ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային

ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի կազմակերպություն: Մյուս բոլոր հետագա ծախսերը պետք է ճանաչվեն որպես հաշվետու ժամանակաշրջանի ծախսեր:

Հիմնական միջոցների արժեքը փոխհատուցվում է դրանց մաշվածության հաշվեգրման միջոցով: Հիմնական միջոցների մաշվածության հաշվեգրման համար Բանկը սահմանում է հետևյալ նորմերը.

Շենքերի և շինությունների համար	30 տարի
Հաշվողական և համակարգչային տեխնիկայի համար	4 տարի
Փոխադրամիջոցների համար	5 տարի
Այլ հիմնական միջոցների համար	5 տարի

Հիմնական միջոցների մաշվածության գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու համար Բանկը կիրառում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը, որի համաձայն ակտիվի օգտակար ծառայության ընթացքում կատարվում են հավասարաչափ հատկացումներ:

Ձձ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձեռքբերման արժեքով: Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն ժամկետը որոշում է բանկը՝ ելնելով դրանց հնարավոր օգտագործման ժամկետներից: Վերջինների որոշման անհնարինության դեպքում ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն նվազագույն ժամկետը սահմանվում է տասը տարի: Ոչ նյութական ակտիվների մաշվածության գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու համար Բանկը կիրառում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը:

2.19. Բանկերի և հաճախորդների միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

2.20. Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր

Բանկի կողմից ապրիլ ամսվա ընթացքում թողարկվել են 10մլն ԱՄՆ դոլարի ընդհանուր անվանական արժեքով, մինչև 5 տարի մարման ժամկետով կորպորատիվ պարտատոմսեր :

2.21. Հաշվեկշռում ակտիվների և պարտավորությունների ճանաչմանը հանգեցնող

գործառնությունների տարբերակումը պայմանական դեպքեր և պայմանավորվածություններ առաջացնող գործառնություններից

Հաշվեկշռում ակտիվների և պարտավորությունների ճանաչմանը հանգեցնող գործառնությունների տարբերակումը պայմանական դեպքեր և պայմանավորվածություններ առաջացնող գործառնություններից իրականացվում է հիմք ընդունելով 37 և 39 հաշվապահական ստանդարտները:

2.22. Ընդհանուր բանկային ռիսկերի դիմաց կատարվող հատկացումների որոշման և դրանց հաշվապահական ճևակերպման հիմունքը

Ընդհանուր բանկային ռիսկերի դիմաց կատարվող հատկացումների որոշումն ընդունվում է Բանկի Խորհրդի կողմից, որն իրականացվում է Բանկի գուտ շահույթից գլխավոր պահուստին կատարվող մասհանումներով:

2.23. Կապիտալ և էմիսիոն եկամուտ

Կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Գնված սեփական բաժնետոմսեր

Երբ Բանկը գնում է Բանկի բաժնետոմսերը, սեփական կապիտալը նվազեցվում է վճարված գումարի չափով, ներառյալ գործառնությանը բնորոշ բոլոր ծախսերը՝ նվազեցված հարկերով, մինչև գործարքի չեղյալ համարվելը կամ վերաթողարկումը: Երբ գնված բաժնետոմսերը վաճառվում են երրորդ կողմին կամ վերաթողարկվում են, ստացված գումարները ներառվում են կապիտալում: Գնված բաժնետոմսերը հաշվառվում են միջին կշռված արժեքով:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Մինչև հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթիվը հայտարարված կամ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բայց մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

2.24. Փոխանակման փոխարժեքի որոշման մեթոդաբանությունը

Փոխանակման փոխարժեքը ամեն օր հաստատվում է Բանկի գործադիր տնօրենի կողմից, որի առաջարկը ներկայացվում է պատասխանատու ստորաբաժանման կողմից ֆինանսական համակարգում տիրող իրավիճակն ուսումնասիրելուց հետո:

2.25. Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների հաշվանցումը

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը հաշվեկշռում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Գործառնական վարձակալության գծով հաշվեգրված վարձավճարները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս գծային հիմունքով:

2.26. Ֆինանսական ակտիվների վերադասակարգումը

Ակտիվների վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

2.27. Տեղեկատվություն սեզմենտների վերաբերյալ

Սեզմենտների վերաբերյալ տեղեկատվության բացահայտումն իրականացվում է թիվ 14 հաշվապահական հաշվառման ստանդարտի պահանջներին համապատասխան:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները համապատասխանում են հաշվապահական հաշվառման ազգային ստանդարտներին և բանկի խորհրդի կողմից հաստատված հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությանը:

Մանրագրություն 3. «Ջուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ»

<u>Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ</u>	01.10.17	31.12.17	01.01.17	31.12.17	01.10.16	31.12.16	01.01.16	31.12.16
Տոկոսային եկամուտներ բանկի ընթացիկ հաշիվներից, բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված ավանդներից և վարկերից		10,162		26,764		11,318		92,395
Տոկոսային եկամուտ հաճախորդներին տրված վարկերից և փոխավորություններից	1,581,261		5,889,716		1,272,173		4,817,794	
Տոկոսային եկամուտ պարտքային արժեթղթերից	2,182,023		7,945,251		1,515,663		4,885,971	
Տոկոսային եկամուտ «Ռեպո» պայմանագրերից	17,977		107,164		35,750		76,625	
Այլ տոկոսային եկամուտ	15,022		103,695		4,853		21,581	
Ընդամենը	3,806,445		14,072,590		2,839,757		9,894,366	

<u>Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր</u>	01.10.17	31.12.17	01.01.17	31.12.17	01.10.16	31.12.16	01.01.16	31.12.16
Տոկոսային ծախսեր բանկի ընթացիկ հաշիվներից, բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրավված ավանդների և վարկերի դիմաց		397,180		1,317,899		268,041		921,605
Տոկոսային ծախսեր հաճախորդների ժամկետային ավանդների և ընթացիկ հաշիվների դիմաց	1,329,414		4,976,837		985,701		3,378,133	
Տոկոսային ծախսեր «Ռեպո» պայմանագրերի դիմաց	81,384		609,971		172,295		487,840	
Այլ տոկոսային ծախսեր	322,598		870,135		84,034		396,865	
Ընդամենը	2,130,576		7,774,842		1,510,071		5,184,443	

Ջուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ	1,675,869		6,297,748		1,329,686		4,709,923	
--	------------------	--	------------------	--	------------------	--	------------------	--

Մանրագրություն 4. «Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր»

<u>Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ</u>	01.10.17	31.12.17	01.01.17	31.12.17	01.10.16	31.12.16	01.01.16	31.12.16
Դրամարկղային գործառնություններից		9,110		33,514		8,095		25,180
Հաշվապահային ծառայություններից		35,874		141,339		35,404		101,572
Երաշխիքներից, հոծարագներով, ակրեդիտիվներով գործառնություններից, հավատարմագրային կառավարման գործառնություններից	2,732		8,044		391		2,816	
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	25,100		69,182		26,819		65,485	
Այլ կոմիսիոն վճարներ	5,473		20,087		5,285		19,524	
Ընդամենը	78,289		272,166		75,994		214,577	

<u>Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր</u>	01.10.17	31.12.17	01.01.17	31.12.17	01.10.16	31.12.16	01.01.16	31.12.16
Թրքակցային և այլ հաշիվների դիմաց կոմիսիոն վճարներ		8,142		28,340		6,511		21,278
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից		4,310		13,905		2,294		7,316
Բորսայական ծառայությունների գծով		115		125		5		15
Այլ կոմիսիոն վճարներ*		20,252		68,679		(8,501)		35,796
Ընդամենը	32,819		111,049		309		64,405	

Ստացված զուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ	45,470		161,117		75,685		150,172	
--	---------------	--	----------------	--	---------------	--	----------------	--

Մանրագրություն 5. «Ջուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից»

<u>Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից</u>	01.10.17	31.12.17	01.01.17	31.12.17	01.10.16	31.12.16	01.01.16	31.12.16
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների առ ու վաճառքից գուտ եկամուտ, այդ թվում՝		186,557		264,619		71,946		190,182
բաժնետոմսներից		2,010		4,287		1,801		4,248
պարտքային արժեթղթերից		184,547		260,332		70,145		185,934
Ընդամենը		186,557		264,619		71,946		190,182

<u>Արտարժույթային գործառնություններից</u>	01.10.17	31.12.17	01.01.17	31.12.17	01.10.16	31.12.16	01.01.16	31.12.16
Արտարժույթի առ ու վաճառքից ստացված գուտ եկամուտ		71,403		232,438		28,499		132,147
Արտարժույթի վերագնահատումից ստացված գուտ եկամուտ		(24,592)		(327,718)		238,470		213,304
Աժանցյալ գործիքներից գուտ վնաս		8,321		206,361		(150,839)		(88,770)
Ընդամենը		55,132		111,081		116,130		256,681

<u>Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներից և հուշարժաններից</u>	01.10.17	31.12.17	01.01.17	31.12.17	01.10.16	31.12.16	01.01.16	31.12.16
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշարժանների առ ու վաճառքից ստացված գուտ եկամուտ		7,780		21,173		22,704		20,702
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշարժանների վերագնահատումից ստացված գուտ եկամուտ		1,728		18,343		(39,532)		(42,011)
Ընդամենը		9,508		39,516		(16,828)		(21,309)

Ջուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից	251,197		415,216		171,248		425,554	
---	----------------	--	----------------	--	----------------	--	----------------	--

Տանրագրություն 6. «Այլ գործառնական եկամուտ»

<u>Այլ գործառնական եկամուտ</u>	01.10.17	31.12.17	01.01.17	31.12.17	01.10.16	31.12.16	01.01.16	31.12.16
Եկամուտներ ստացված տույժերից և տուգանքներից	70,579		221,435		39,724		258,320	
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից ստացված գուտ եկամուտներ	(109)		3,038		6,080		6,080	
Այլ եկամուտներ**	13,500		77,142		20,708		70,570	
Ընդամենը	83,970		301,615		66,512		334,970	

Տանրագրություն 7. «Ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստին կատարված գուտ մասհանումներ»

<u>Ընդամենը վարկային կորուստների արժեզրկման ծախսեր</u>	01.10.17	31.12.17	01.01.17	31.12.17	01.10.16	31.12.16	01.01.16	31.12.16
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	(260,746)		(1,035,286)		(210,666)		(161,270)	
Ընդամենը	(260,746)		(1,035,286)		(210,666)		(161,270)	

Տանրագրություն 8. «Ընդհանուր վարչական ծախսեր»

<u>Ընդհանուր վարչական ծախսեր</u>	01.10.17	31.12.17	01.01.17	31.12.17	01.10.16	31.12.16	01.01.16	31.12.16
Ծախսեր հաշվարկված աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների գծով*	384,209		927,966		334,826		913,803	
Գործուղման ծախսեր	6,484		15,516		4,997		14,351	
Ապահովագրության ծախսեր	6,200		21,229		2,916		15,662	
Բանկի սարքավորումների սպասարկման և պահպանման գծով ծախսեր	1,509		4,468		1,304		3,467	
Բանկի շենքերի տնտեսական պահպանության և ամփոփագրության գծով ծախսեր	15,090		63,656		16,556		62,144	
Առույտային և խորհրդատվական ծախսեր	2,700		11,197		2,402		11,992	
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	26,728		95,434		24,483		95,488	
Տրանսպորտային ծախսեր	1,422		5,807		1,486		5,448	
Ծախսեր հարկերի (բացառությամբ՝ շահութահարկի), տուրքերի և այլ պարտադիր վճարումների գծով	1,435		6,290		7,213		23,228	
Գրասենյակային և կազմակերպչական ծախսեր	5,585		9,036		7,068		9,848	
Վարկերի տրամադրման և վերադարձման գծով ծախսեր	2,300		12,149		5,179		12,691	
Այլ վարչական ծախսեր**	29,681		47,885		6,988		25,321	
Ընդամենը	483,343		1,220,633		415,418		1,193,443	

* Աշխատակիցների միջին քվարտալային 120 119 113 115

** Մեկ աշխատողին ընկնող միջին ամսական աշխատավարձի չափ 652 541 938 655

Տանրագրություն 9. «Այլ գործառնական ծախսեր»

<u>Այլ գործառնական ծախսեր</u>	01.10.17	31.12.17	01.01.17	31.12.17	01.10.16	31.12.16	01.01.16	31.12.16
Վճարված տուգանքներ և տույժեր	0		0		0		17	
Ինվեստացիայի համար կատարված վճարումներ	360		1,440		360		1,621	
Գովազդային և ներկայացուցչական ծախսեր	9,299		16,302		7,045		17,344	
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն ծախսեր	38,241		143,790		32,767		114,250	
Ավանդների երաշխավորման հիմնադրամին հատկացումներ	7,246		28,329		5,963		21,944	
Այլ ծախսեր***	58,042		78,424		5,728		22,553	
Ընդամենը	113,188		268,285		51,863		177,729	

11 Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20%: ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազմում նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման նպատակով հաշվեկշռային արժեքների միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով: Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը:

Չափար ԳՅ դրամ	01.01.17	31.12.17	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	01.01.16	31.12.16	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը		2,685,808			4,089,651	
Շահութահարկ 20% դրույքաչափով		537,162	20		817,930	20
Ծախսերից հանումներ						
Ծնվազեցվող ծախսեր		17,201			12,677	
Դրական/(Բացասական) փոխարժեքային տարբերություն		(102,400)			(24,836)	
Այլ		517,093				
Դրական նպատակով եկամուտների և ծախսերի ճշգրտումներ						1
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս		969,056			805,771	

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Չափար ԳՅ դրամ	31.12.17	Սեփական կապիտալում ճանաչված	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	31.12.16
Այլ պարտավորություններ	44,956	-	29,620	15,336
Արժեզրկված ակտիվներից ստացվելիք տույժեր	-	-	-	-
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի իրական արժեքի ճշգրտում	-	-	-	-
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	44,956		29,620	15,336
Դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ	5,841			5,841
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	807			807
Վաճառքի համար մատչելի ենթողումներ	866,623			866,623
Դիմնական միջոցներ	277,527			277,527
Այլ ակտիվներ	4,753		-	4,753
Այլ պահուստներ	1,185,822			9,907
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	2,341,373		-	1,165,458
Ցուռ հետաձգված հարկային պարտավորություն	2,296,417		-	1,150,122

13 Դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ԳՅ ԿԲ-ում

Չափար ԳՅ դրամ	31.12.17	31.12.16
Կանխիկ դրամական միջոցներ	1,156,019	507,179
Թղթակցային հաշիվներ ԳՅ ԿԲ-ում	9,409,572	15,597,821
Դեպոնացված միջոցներ ԳՅ ԿԲ-ում	2,500	0
Ընդամենը դրամական միջոցներ և մնացորդներ ԳՅ ԿԲ-ում	10,568,091	16,105,000

Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ

Չափար ԳՅ դրամ	31.12.17	31.12.16
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված	125,696	214,583
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված	125,696	214,583

14 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Չափար ԳՅ դրամ	31.12.17	31.12.16
Թղթակցային հաշիվներ	800,074	2,905,509
Դեպոնացված միջոցներ բանկերում	242,486	238,676
Դեպոնացված միջոցներ ֆինանսական կազմակերպություններում	632,081	84,959
Ավանդներ բանկերում	1,722,000	0
Վարկեր այլ ֆինանսական կազմակերպություններում	407,582	164,154
Ռեպր համաձայնագրեր		191,000
Այլ հաշիվներ	2,949	33,317
Չափանշված տոկոսներ	3,234	681
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	3,810,406	3,618,296

16 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.17	31.12.16
Վարկեր, այդ թվում	41,470,443	33,060,255
զրոյ	2,227,816	1,376,529
վճելի	2,917,213	3,153,252
Ֆակտորինգ	1,769,992	920,162
Օվերդրաֆտ	19,277,906	11,489,679
Ռեպր համաձայնագրեր	382,828	917,965
Արեղիտիվներ	0	437,132
Այլ գումարներ	3,120	3,120
Հաշվեզրված տոկոսներ	537,121	547,329
	63,441,410	47,375,642
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխառությունների գծով	(1,578,717)	(1,298,417)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	61,862,693	46,077,225

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունը ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.17	31.12.16
Մասնավոր ձեռնարկություններ, այդ թվում՝	53,514,450	39,859,452
խոշոր ձեռնարկություններ	27,717,929	24,951,010
վաղըր և միջին ձեռնարկություններ	25,796,521	14,908,442
Ֆիզիկական անձիք	9,133,466	6,746,167
Անհատ ձեռնարկատերեր	256,372	222,694
Այլ գումարներ	3,120	3,120
Հաշվեզրված տոկոսներ	537,122	547,329
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխառությունների գծով	(1,578,717)	(1,298,417)
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ	61,862,693	46,077,225

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.17	31.12.16
Ֆիզիոթերապիա	6,293,735	4,621,171
Սպառողական	2,447,249	1,178,777
Ավտոմեքենաների ձեռքբերման	9,654	24,796
Դեղատնային պայմանագրեր	382,828	921,423
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկեր (համախառն)	9,133,466	6,746,167

Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ վարկային պորտֆելում հաճախորդներին տրամադրված արժեզրկված (չաշխատող) վարկերի և փոխառությունների կառուցվածքը

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.17	31.12.16
Վարկեր և փոխառություններ, որից	63,441,410	47,375,642
արժեզրկված (չաշխատող) վարկեր և փոխառություններ, այդ թվում՝	3,574,490	3,517,424
ժամկետանց	488,581	677,625
Ընդամենը վարկեր	63,441,410	47,375,642
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխառությունների գծով	(1,578,717)	(1,298,417)
Ընդամենը գրտ վարկեր	61,862,693	46,077,225

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունը ըստ վարկավորման ոլորտների

Չափար ԳՅ դրամ	31.12.17	Տոկոսային հարաբերությունը	31.12.16	Տոկոսային հարաբերությունը
Արդյունաբերություն	25,184,794	40.71%	16,440,328	35.68%
Պաշտամտնետություն	6,795,482	10.98%	6,077,905	13.19%
Շինարարություն	3,922,675	6.34%	2,066,526	4.48%
Տրանսպորտ և կապ	396,030	0.64%	178,759	0.39%
Առևտուր	5,373,761	8.69%	3,785,824	8.22%
Սպառողական	2,382,540	3.85%	1,163,227	2.52%
Հիփոթեկային վարկեր	6,230,100	10.07%	4,525,638	9.82%
Սպասարկման ոլորտ	2,978,496	4.81%	2,729,632	5.92%
Այլ աղբյուր	8,598,815	13.90%	9,109,386	19.77%
Հետգնման պայմանագրեր	382,828	-	2,275	-
Հաշվեգրված տոկոսներ	537,122	-	303,335	-
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ	61,862,693	100%	46,077,225	100%

Ծանոթագրություն 16-ում բացահայտվում են 10 խոշոր վարկառուներին և նրանց հետ փոխկապակցված ամենաց տրամադրված վարկերի՝

1) ընդհանուր գումարը,	31,096,948
2) տեսակաբար կշիռը ընդհանուր վարկային պորտֆելում (վարկային պորտֆելի n %-ը),	50.27%
3) տոկոսային հարաբերակցությունը կապիտալի նկատմամբ (կապիտալի n %-ը):	84.07%

17 Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ

Չափար ԳՅ դրամ	31.12.17	31.12.16
Գնանշվող ներդրումներ		
ԳՅ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	55,360	32,382
ԳՅ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	79,818,270	59,147,958
այդ բոլոր տոկոսներ	1,989,589	1,618,708
ԳՅ ոչ պետական պարտատոմսեր	2,705,097	1,565,125
Զգնանշվող ներդրումներ		
ԳՅ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	19,575	19,575
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ներդրումներ	82,598,302	60,765,040

Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ

Չափար ԳՅ դրամ	31.12.17	31.12.16
Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ	692,835	1,158,875
Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ*	692,835	1,158,875

* Ոչ ընթացիկ ակտիվը բանկի սեփականությունն է դարձել գրավի տնօրինման արդյունքում, որը բանկը մտադրություն չունի պահել հետագայում և ենթակա է իրացման հնարավոր կարճ ժամկետում:

Բոլոր պարտքային արժեթղթերը ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Զգնանշվող վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով, օգտագործելով գնահատման տեխնիկա՝ հիմնված տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքների վրա:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերն ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

	31.12.17		31.12.16	
	%	ժամկետ	%	ժամկետ
ԳՅ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր /դրամային/	6.45-12.24	2019-2047	12.95-15.74	2017-2032
ԳՅ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր /արտարժույթային/	3.57-4.79	2020-2025		
ԳՅ ոչ պետական պարտատոմսեր/դրամային/	6.78-11.02	2019-2022	13.19-14.78	2017-2019
ԳՅ ոչ պետական պարտատոմսեր/արտարժույթային/	12.00-5.75	2018-2022		

20 Չիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

	Դոլ և շենքեր	Համակարգչային տեխնիկա և կապի միջոցներ	Փոխադրա միջոցներ	Գրասենյակային սարքավորում	Ընդամենը
ՍՎՃՐԱԿԱՆ ԱՐՓԵՔ					
Ավերակաճ արժեք 2017թ. հունվարի 01 դրությամբ	2,039,670	181,193	75,949	130,310	2,427,122
Ավելացում	2,384	42,738	4,320	4,519	53,961
Օտարում		(1,461)		(1,345)	(2,806)
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,042,054	222,470	80,269	133,484	2,478,277
ԿՈՒՏԱԿԱՑ ՄԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ					
2017թ. հունվարի 01 –ի դրությամբ	66,001	139,767	54,234	92,754	352,756
Հատկացումներ	86,993	20,973	7,313	11,222	126,501
Օտարում		(1,461)		(1,317)	(2,778)
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	152,994	159,279	61,547	102,659	476,479
ՄԱՍՈՐՈՒԹՅԱՆ ԱՐՓԵՔ					
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,889,060	63,191	18,722	30,825	2,001,798

Հազար ՀՀ դրամ	Համակարգչային ծրագրեր	այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ընդամենը
Ավերակաճ արժեք 2017թ. հունվարի 01 դրությամբ	92,501	38,785	131,286
Ավելացում	13,276	32,770	46,046
Արժեզրկում	(1,944)	(3,997)	(5,941)
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	103,833	67,558	171,391
ԱՄՈՐՏԻՉԱՅԻՆ			
2017թ. հունվարի 01 –ի դրությամբ	68,501	3,283	71,784
Սահմանումներ	10,204	6,056	16,260
Արժեզրկում	(1,944)	(3,662)	(5,606)
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	76,761	5,677	82,438
ՄԱՍՈՐՈՒԹՅԱՆ ԱՐՓԵՔ			
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	27,072	61,881	88,953

22 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.17	31.12.16
Կանխավճարներ և այլ դեբիտորներ	191,973	65,718
Ստացվելիք գումարներ		
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	389	110,921
Պահեստ	3,212	3,177
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	27,546	
Այլ ակտիվներ	2,874	432
Ընդամենը այլ ակտիվներ	225,994	180,248

23 Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.17	31.12.16
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ		
Այլ վարկեր և փոխառություններ	2,626,213	2,001,280
Ոնգիլ համաձայնագրեր	0	13,999,997
Հաշվեզրկած տոկոսներ	54,875	55,740
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների	23,094,788	14,681,720
Այլ բանկերի թրքակցային հաշիվներ	21,478	7,562
Վարկեր բանկերից	7,058,764	2,419,700
Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	1,252,415	2,224,603
Վարկեր և ավանդներ այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	14,484,161	9,308,103
Այլ պարտավորություններ	1,730	438,029
Հաշվեզրկած տոկոսներ	276,240	283,723
Ընդամենը պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	25,775,876	30,738,737

24 Պարտավորությունների հաճախորդների նկատմամբ

Չափար ԴՅ դրամ	31.12.17	31.12.16
ԴՅ կառավարություն	20,000	20,000
Այլ պարտավորություններ	20,000	20,000
- <i>ոնգիրներ</i>	20,000	20,000
Իրավաբանական անձինք	50,902,899	38,274,751
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	15,379,381	6,700,319
- <i>ոնգիրներ</i>	4,267,967	991,501
Ժամկետային ավանդներ	35,106,741	31,331,384
- <i>ոնգիրներ</i>	8,558,124	6,562,623
Չափարկված տոկոսներ	173,473	150,811
- <i>ոնգիրներ</i>	138,139	122,690
Այլ պարտավորություններ	243,304	92,237
- <i>ոնգիրներ</i>	243,304	92,237
Անհատ ընտանրկատերեր	2,561	5,114
Ընթացիկ հաշիվներ	2,561	5,114
- <i>ոնգիրներ</i>	2,561	5,114
Ֆիզիկական անձինք	14,184,138	12,400,114
Ընթացիկ հաշիվներ	3,400,536	3,736,369
- <i>ոնգիրներ</i>	585,819	687,774
Ժամկետային ավանդներ	10,527,448	8,512,895
- <i>ոնգիրներ</i>	5,007,803	4,252,833
Չափարկված տոկոսներ	167,411	132,259
- <i>ոնգիրներ</i>	115,494	105,870
Այլ պարտավորություններ	88,743	18,591
- <i>ոնգիրներ</i>	74,413	4,261
Ընդամենը պարտավորությունների հաճախորդների նկատմամբ	65,109,598	50,699,979

25 Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր

Չափար ԴՅ դրամ	31.12.17	31.12.16
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	17,600,637	4,916,406
Ընդամենը բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	17,600,637	4,916,406

27 Վճարվելիք գումարներ

Չափար ԴՅ դրամ	31.12.17	31.12.16
Ավանդների ապահովագրության գծով	6,600	5,850
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	6,600	5,850

28 Ստորադրյա փոխառություն

Չափար ԴՅ դրամ	31.12.17	31.12.16
Ստորադրյա փոխառություն	13,402,138	13,406,511
Ընդամենը ստորադրյա փոխառություն	13,402,138	13,406,511

29 Այլ պարտավորություններ

Չափար ԴՅ դրամ	31.12.17	31.12.16
Պարտավորություններ հարկերի գծով	433,753	497,622
Վճարվելիք գումարներ ֆակտորինգի գծով	159,491	62,794
Ապագա ժամանակաշրջանի եկամուտներ	4,951	
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	225,853	71,131
Կրեդիտորական պարտքեր մատակարարների նկատմամբ	15,447	12,048
Այլ	1,153	713
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	840,648	644,308

30 Սեփական կապիտալ

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.17	31.12.16
Կանոնադրական կապիտալ	10,100,041	10,100,041
Սովորական բաժնետոմսեր	8,752,800	8,752,800
Էմիսիոն եկամուտ	1,347,241	1,347,241
Պահուստներ, այդ թվում՝	12,185,669	7,076,618
- գլխավոր պահուստ	3,000,000	2,500,000
- ոչ ընթացիկ ակտիվների վերագնահատումներից օգուտներ	1,110,110	1,110,110
- վերագնահատման պահուստներ	8,075,559	3,466,508
Զբաղիված շահույթ	14,702,100	11,514,563
ընթացիկ տարվա	3,687,537	3,283,980
նախորդ տարվա	11,014,563	8,230,583
Ընդամենը կապիտալ	36,987,810	28,691,222

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 10,100,041 հազ. դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված թվով 14,588 սովորական բաժնետոմսերից, որից 11,670 հատ սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը հանդիսանում է «ԷՆՋ-ՎԻ-Էս Հոլդինգ» ՍՊԸ-ն, իսկ 2,918 հատ սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը հանդիսանում է «Բեկեգինգամաչեֆից Ջոնգո» ՍՊԸ-ն:

Բանկի նորմատիվային ընդհանուր կապիտալը 31.12.17թ. դրությամբ կազմում է 40 մլրդ ՀՀ դրամ:

Բանկի նշանակալից մասնակիցներ են «ԷՆՋ-ՎԻ-Էս Հոլդինգ» ՍՊԸ-ն, որը տիրապետում է ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի 80 (ութսուն) տոկոսին և «Բեկեգինգամաչեֆից Ջոնգո» ՍՊԸ-ն, որը տիրապետում է ձայնի իրավունք տվող բաժնետոմսերի 20 (քսան) տոկոսին:

Բանկի բաժնետիրական կապիտալի ավելացումը իրականացվել է ՀՀ դրամով և բաժնետերն իրավունք ունի ստանալ շահաբաժին և քաշիսել շահույթը ՀՀ դրամով:

Վարկային ռիսկ պարունակող հետաշվեկշռային հոդվածների գծով բանկի պայմանական պարտավորությունները

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.17	31.12.16
Չօգտագործված վարկային գծեր	5,656,693	3,709,997
Տրամադրված երաշխիքներ	1,136,722	309,668
Ընդամենը վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	6,793,415	4,019,665

Գործարքներ փոխկապակցված կողմերի հետ

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.17		31.12.16	
	Բաժնետեր և փոխկապակց ված անձինք	Ղեկավար անձնակազմ և փոխկապակց ված անձինք	Բաժնետեր և փոխկապակց ված անձինք	Ղեկավար անձնակազմ և փոխկապակց ված անձինք
Հաճախորդների տրված վարկեր և փոխավորություններ				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	1,127,999	130,819	1,341,997	130,839
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	6,851,557	723,008	2,508,810	185,916
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	1,963,469	241,478	2,722,808	185,936
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,016,087	612,349	1,127,999	130,819
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	329,950	46,972	115,381	60,335
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ				
1 Ավանդներ 1 հունվարի դրությամբ	26,905,903	666,695	21,874,156	164,420
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	116,129,226	3,201,837	144,436,095	12,509,248
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	110,811,641	3,588,597	139,404,348	12,006,873
Սնացողները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	32,223,488	279,935	26,905,903	666,695
Տոկոսային ծախսեր ավանդների գծով	2,586,297	10,583	1,496,155	18,477
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	-	165,000	-
Տոկոսային եկամուտ	-	-	39,783	-
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	12,500	-	5,218	-
Թողարկված պարտատոմսեր	10,655,768	228813	3,635,203	-
Ստորադաս փոխառություն	13,402,138	-	13,406,511	-
Տրված երաշխիքներ	-	-	-	9,866
Երաշխիքներից եկամուտ	-	-	-	217
Եկամուտներ և ծախսեր	-	-	-	-
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	6,877	1,352	12,415	1,561
Այլ եկամուտ	145	84	145	16

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները ներառում են աշխատավարձ և պարգևավճարներ:

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.17	31.12.16
Աշխատավարձ և այլ կարճաժամկետ վճարումներ	138,126	386,276
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	138,126	386,276

Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանությունը և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում: Ռիսկի կրումը ֆինանսական գործունեության անբաժանելի մասն է, և գործառնական ռիսկերը գործունեության ամբողջական շղթայի հետևանք են: Այդուհանդերձ, Բանկի նպատակն է հասնել ռիսկերի և օգուտների միջև համապատասխան հավասարակշռության և նվազագույնի հասցնել Բանկի ֆինանսական վիճակի վրա անցանկալի ազդեցությունները:

Բանկի ռիսկի կառավարման քաղաքականության նպատակն է հայտնաբերել, գնահատել և վերլուծել ռիսկերը, սահմանել ռիսկի համապատասխան սահմանաչափեր և հսկողություն, և արժանահավատ և նորացված տեղեկատվական համակարգերի միջոցով վերահսկել ռիսկերը և սահմանաչափերի պահպանումը: Բանկը պարբերաբար վերանայում է ռիսկի կառավարման քաղաքականությունը և համակարգերը՝ շուկայում, ապրանքներում փոփոխություններն արտացոլելու և լավագույն փորձին հետևելու համար:

Ռիսկերի կառավարման գործընթացը կորոզինացնում են խորհուրդը և գործադիր մարմինը, իսկ ընթացիկ կառավարումն իրականացվում է Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից ըստ Բանկի խորհրդի հաստատած քաղաքականության: Բանկի Խորհուրդը տրամադրում է սկզբունքներ ռիսկի ամբողջական կառավարման համար, ինչպես նաև քաղաքականություն՝ հատուկ բնագավառների վերաբերյալ, ինչպիսիք են արտարժույթային ռիսկը, տոկոսադրույքի ռիսկը, վարկային ռիսկը, ածանցյալ և ոչ ածանցյալ ֆինանսական գործիքների կիրառումը: Ռիսկերի կառավարման բաժնի բացահայտում, գնահատում և հեջավորում է ֆինանսական ռիսկերը Բանկի գործառնական միավորների հետ սերտ համագործակցության միջոցով: Ներքին աուդիտը պատասխանատու է ռիսկի կառավարման անկախ գնահատման և հսկողության ընդհանուր միջավայրի համար:

Հիմնական ռիսկերն են վարկային ռիսկը, իրացվելիության ռիսկը, շուկայական ռիսկը և գործառնական ռիսկը: Շուկայական ռիսկը ներառում է արտարժույթային, տոկոսադրույքների և այլ գնային ռիսկերը:

Վարկային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է վարկային ռիսկի՝ կապված գործընկերոջ վարկունակության, վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու կամ ամփոփումովության հետ, որոնք Բանկին կարող են կորուստներ պատճառել: Վարկային ռիսկը Բանկի հիմնական ռիսկերից մեկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությանը է վերահսկում: Վարկային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ՝ վարկերի և փոխառությունների տրամադրում և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտահաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Վարկային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի վարկային կոմիտեի և Մոնիտորինգի և ներքին հսկողության, իսկ խոշոր վարկերի դեպքում՝ նաև Բանկի Խորհրդի կողմից: Հաշվետվությունները սահմանված պարբերականությամբ ներկայացվում են Բանկի խորհրդին, Տնօրինությանը և Վարկային կոմիտեին:

Վարկային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի՝ վարկային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

31.12.17

Հազար ՀՀ դրամ	ԳԳ	ԱՊՊ երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Պրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	10,568,091	-	-	-	10,568,091
Թանկարժեք մետաղներ	125,696	-	-	-	125,696
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,600,971	384,559	-	824,876	3,810,406
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	60,837,888	91,009	345,292	588,504	61,862,693
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	82,598,302	-	-	-	82,598,302
Ընդամենը ակտիվներ	156,730,948	475,568	345,292	1,413,380	158,965,188
Պարտավորություններ					
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	17,072,869	99	3,358,818	5,344,090	25,775,876
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	21,479,882	318,512	31,450,727	11,860,477	65,109,598
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	6,882,282	-	7,577,413	3,140,942	17,600,637
Ստորադաս փոխառություն	-	-	10,495,549	2,906,589	13,402,138
Ընդամենը պարտավորություններ	45,435,033	318,611	52,882,507	23,252,098	121,888,249
Ցուտ դիրք	111,295,915	156,957	(62,537,215)	(21,838,718)	37,076,939

31.12.16

Հազար ՀՀ դրամ	ԳԳ	ԱՊՊ երկրներ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ	Ընդամենը
Ակտիվներ					
Պրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	16,105,000	-	-	-	16,105,000
Թանկարժեք մետաղներ	214,583	-	-	-	214,583
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,869,061	1,598,164	-	151,071	3,618,296
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	45,352,747	192,428	197,967	334,083	46,077,225
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	60,765,040	-	-	-	60,765,040
Ընդամենը ակտիվներ	124,306,431	1,790,592	197,967	485,154	126,780,144
Պարտավորություններ					
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	24,308,401	-	1,975,500	4,454,836	30,738,737
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	13,088,649	1,310,199	24,063,404	12,237,727	50,699,979
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	1,229,609	-	3,662,228	24,569	4,916,406
Ստորադաս փոխառություն	-	-	10,500,882	2,905,629	13,406,511
Ընդամենը պարտավորություններ	38,626,659	1,310,199	40,202,014	19,622,761	99,761,633
Ցուտ դիրք	85,679,772	480,393	(40,004,047)	(18,137,607)	27,018,511

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ

Վարկեր և փոխառությունների վերառնությունը ըստ տնտեսության սեգմենտների և ռիսկայնության:

31.12.17

	քանակ	Ատանդարտ/ Ոչ ռիսկային	քանակ	Հսկվող/ Ռիսկային	քանակ	Ոչ ստանդարտ/ Միջին Ռիսկային	քանակ	Կասկածելի/ Քարծր Ռիսկային	քանակ	ըրուս գրված	քանակ	Ընդամենը
Վարկեր և փոխառություններ, այդ թվում	1,372	59,268,253	17	832,169	35	1,484,400	7	277,871			1,431	61,862,693
Արդյունաբերություն	397	23,497,238	3	297,690	18	1,367,688	3	22,178	-	-	421	25,184,794
Գյուղատնտեսություն	29	6,425,594	3	369,888	-	-	-	-	-	-	32	6,795,482
Շինարարություն	35	3,922,675	-	-	-	-	-	-	-	-	35	3,922,675
Տրանսպորտ և կապ	47	362,335	-	-	5	33,695	-	-	-	-	52	396,030
Առևտուր	199	5,372,330	1	249	1	1,182	-	-	-	-	201	5,373,761
Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	10	2,978,496	-	-	-	-	-	-	-	-	10	2,978,496
Ապառուղական վարկեր, այդ թվում	180	2,291,878	5	50,564	2	8,365	2	31,733			189	2,382,540
<i>անչարժ գույքի գրավով</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
<i>ավտոմեքենայի գրավով</i>	6	8,944	-	-	-	-	1	435	-	-	8	9,379
հիփոթեքային (բնակարանային) վարկեր	411	6,135,671	1	33,835	6	33,192	1	27,402	-	-	419	6,230,100
Տնտեսության այլ ճյուղեր	64	8,282,036	4	79,943	3	40,278	1	196,558	-	-	72	8,598,815
Ռեփորտական պարտքեր	86	1,900,009	1	584	2	2,556	1	756			90	1,903,905
Հետաշվեկշռային հոդվածներ	193	6,773,774	2	10,531	-	-	-	-	1	9,110	196	6,793,415
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,651	67,942,036	20	843,284	37	1,486,956	8	278,627			1,717	70,550,903

31.12.16

	քանակ	Ատանդարտ/ Ոչ ռիսկային	քանակ	Հսկվող/ Ռիսկային	քանակ	Ոչ ստանդարտ/ Միջին Ռիսկային	քանակ	Կասկածելի/ Քարծր Ռիսկային	քանակ	ըրուս գրված	քանակ	Ընդամենը
Վարկեր և փոխառություններ, այդ թվում	1,273	43,433,243	36	2,139,527	4	134,491	13	369,964			1,326	46,077,225
Արդյունաբերություն	330	14,395,970	20	1,917,234	-	-	5	127,124	-	-	355	16,440,328
Գյուղատնտեսություն	24	5,958,355	1	39,019	2	80,531	-	-	-	-	27	6,077,905
Շինարարություն	30	2,066,526	-	-	-	-	-	-	-	-	30	2,066,526
Տրանսպորտ և կապ	11	178,759	-	-	-	-	-	-	-	-	11	178,759
Առևտուր	277	3,553,865	1	2,272	1	49,933	4	179,754	-	-	283	3,785,824
Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	7	2,729,632	-	-	-	-	-	-	-	-	7	2,729,632
Ֆինանսական հատված	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Ապառուղական վարկեր, այդ թվում	193	1,123,251	2	8,948	1	4,027	1	27,001			197	1,163,227
<i>անչարժ գույքի գրավով</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
<i>ավտոմեքենայի գրավով</i>	9	24,548	-	-	-	-	-	-	-	-	9	24,548
հիփոթեքային (բնակարանային) վարկեր	326	4,333,593	11	155,960	-	-	3	36,085	-	-	340	4,525,638
Տնտեսության այլ ճյուղեր	75	9,093,292	1	16,094	-	-	-	-	-	-	76	9,109,386
Ռեփորտական պարտքեր	87	1,858,108			2	241	5	6,342			94	1,864,691
Հետաշվեկշռային հոդվածներ	142	4,010,585			-	-	-	-	2	9,110	144	4,019,695
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,502	49,301,936	36	2,139,527	6	134,732	18	376,306			1,564	51,952,501

Վարկեր և փոխառությունների դասակարգումը՝ ըստ տնտեսական հատվածների և ռիսկայնության

31.12.17

	Ատանդարտ/ Ոչ ռիսկային	Հսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/ Միջին Ռիսկային	Կասկածելի/ Քարծր Ռիսկային	Ամուսալի	Ընդամենը
Վարկեր և փոխառություններ, այդ թվում						
ՀՀ Ռեզիդենտներին	58,243,448	832,169	1,484,400	277,871	-	60,837,888
ԱՊՀ երկրների ռեզիդենտներին	91,009	-	-	-	-	91,009
ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին	588,504	-	-	-	-	588,504
Այլ երկրների ռեզիդենտներին	345,292	-	-	-	-	345,292
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ	59,268,253	832,169	1,484,400	277,871	-	61,862,693

	Ատանդարտ/ Ոչ ռիսկային	Հսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/ Միջին Ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր Ռիսկային	Ամուսակի	Ընդամենը
Վարկեր և փոխառություններ, այդ թվում						
ՀՀ Ռեզիդենտներին	42,708,765	2,139,527	134,491	369,964	-	45,352,747
ԱՊՀ երկրների ռեզիդենտներին	192,428	-	-	-	-	192,428
ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին	334,083	-	-	-	-	334,083
Այլ երկրների ռեզիդենտներին	197,967	-	-	-	-	197,967
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ	43,433,243	2,139,527	134,491	369,964	-	46,077,225

Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Բանկը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի (գործընկերոջ) կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Վարկային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Բանկի խորհրդի կողմից:

Վարկային ռիսկի տեսանկյունից Բանկի խորհուրդը սահմանել է նաև գործընկերների ընտրության չափանիշները՝ հիմնվելով հայտնի վարկանշային գործակալությունների (S&P’s, Moody’s և Fitch Credit Rating Agencies) գնահատականի վրա: Եթե անհրաժեշտություն է առաջանում համագործակցել գործընկերոջ հետ, որը չունի համապատասխան ներդրումային վարկանիշ, ապա խորհուրդը վերջինիս համար քաջառության կարգով սահմանում է համապատասխան սահմանաչափեր:

Մեկ վարկառուի գծով վարկային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, սահմանափակվում են նաև Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված լրացուցիչ սահմանաչափերով հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար, ինչպես նաև օրական սահմանաչափերով կապված առևտրային գործարքների հետ, ինչպիսիք են արտարժույթային ֆորվարդի պայմանագրերը:

Վարկային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Բանկը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործեկակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխառությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

Գրավ

- Հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, պաշարները և այլ հիմնական միջոցներ,
- Ֆինանսական գործիքները՝ պարտքային և բաժնային արժեթղթերը:

Վարկեր և փոխառություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավներ որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը չեն ապահովվում:

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	31.12.17	31.12.16
Անշարժ գույք	36,934,345	26,280,976
Շարժական գույք	656,042	576,428
Կառավարության երաշխիքներ	13,729,814	12,342,780
Կազմակերպությունների երաշխիքներ	6,564,582	6,181,188
Այլ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	1,533,458	459,997
Դրամական միջոցներ	1,616,860	434,410
Այլ	2,406,309	1,099,863
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ	63,441,410	47,375,642

Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն վարկային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ բանկից հատուկ պայմանների դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Բանկը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների և սրբես բեստի օգնությամբ: Արտարժույթի ռիսկը կառավարվում է հեջավորման և դիվերսի կառավարման միջոցով:

Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային Ցուկնադրույթի ռիսկ

Հարկածի անվանումը	31.12.17թ.		31.12.16թ.	
	ՀՀ դրամ	Արտարժույթ	ՀՀ դրամ	Արտարժույթ
	%	%	%	%
Արժեթվեր				
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	-	-	-	-
Պաշտակալներ և այլ ֆին. կազմ. միատեսակ, այլ բյուր	14.00%	5.87%	12.55%	9.79%
- միջբանկային վարկեր				
- միջբանկային ռեպո				
- միջբանկային տոկոսային ավույ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	11.95%	9.91%	13.26%	11.13%
Ենթադրյալ միջառնակ վաճառելի և վաճառքի համար մատչելի արժեթեր	12.84%	6.70%	14.57%	6.83%
Մյուս մարման ժամկետը պահվող արժեթեր	-	-	-	-
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. միատեսակ	8.57%	4.86%	8.92%	3.76%
Պարտավորություններ հաճախորդների միատեսակ	11.12%	5.50%	11.96%	6.22%
Պարտավորություններ բանկի կողմից բազարված արժեթերի գծով	12.75%	6.53%	-	8.15%
Մտորացաս փոխառություն	14.00%	5.27%	14.00%	5.27%

Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի կամ պոլիի իրացման ժամկետների: Կապիտալի ընդհանուր զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորուստ կան գույզահեռ փոփոխություններ, մինչդեռ ըստ ժամկետների վերլուծությունը ցույց է տալիս զգայունությունը ոչ գույզահեռ փոփոխությունների նկատմամբ:

Միջոց	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսա դրույքներում	Կապիտալի զգայունություն					Ընդամենը
		Մինչև 6 ամիս	6 ամիսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	31.12.17	
ՀՀ դրամ	0.5	-	13,036	-	2,334,996	-2,348,032	
ԱՄՆ դոլար	0.5	-	32,386	-	226,424	-258,810	
ՀՅ դրամ	-0.5			13,254	2,480,108	2,493,362	
ԱՄՆ դոլար	-0.5			32,896	234,489	267,385	

Միջոց	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսա դրույքներում	Կապիտալի զգայունություն					Ընդամենը
		Մինչև 6 ամիս	6 ամիսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	31.12.16	
ՀՀ դրամ	0.5	-	2,782	-	8,656	-	-1,526,666
ԱՄՆ դոլար	0.5	-	290	-	860	-	-206,820
ՀՅ դրամ	-0.5	2,795	8,717	226,890	1,373,629	1,612,031	
ԱՄՆ դոլար	-0.5	290	860	56,856	148,820	206,826	

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Բանկը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և այն սահմանված շրջանակներում պահելու համար հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կամխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների հետ) և կապիտալի վրա (կապված արտարժույթային ակտիվների և որպես դրամական հոսքերի հեջ օգտագործված արտարժույթի ֆորվարդների պայմանագրերի իրական արժեքի փոփոխության և կապիտալի գործիքների հետ): Աղյուսակում համընդհանուր բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ գուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ գուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ

Արտարժույթ	31.12.17		31.12.16	
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցություն մինչև հարկում չափային	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցություն մինչև հարկում չափային
ԱՄՆ դոլար	5%	104,008	5%	24,908
Եվրո	3%	4,153	3%	-68,613

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ

	31.12.17			
	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	7,654,848	2,896,997	16,246	10,568,091
Թանկարժեք մետաղներ	-	121,006	4,690	125,696
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	228,410	1,678,382	1,903,614	3,810,406
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	9,339,547	54,101,862	-	63,441,409
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	70,282,118	12,316,184	-	82,598,302
Ընդամենը ակտիվներ	87,504,923	71,114,431	1,924,550	160,543,904
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	13,327,908	12,447,960	8	25,775,876
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	28,029,383	35,243,908	1,836,307	65,109,598
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	2,011,876	15,588,761	-	17,600,637
Ստորադաս փոխառություն	8,064,438	5,337,700	-	13,402,138
Ընդամենը պարտավորություններ	51,433,605	68,618,329	1,836,315	121,888,249
Ցուտ դիրք 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	36,071,318	2,496,102	88,235	38,655,655
Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	3,687,138	3,106,277	-	6,793,415

Հազար ՀՀ դրամ

	31.12.16			
	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	6,127,418	9,912,676	64,906	16,105,000
Թանկարժեք մետաղներ	-	209,085	5,498	214,583
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	450,168	3,121,397	46,731	3,618,296
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	8,336,473	37,740,752	-	46,077,225
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	52,064,987	8,700,053	-	60,765,040
Ընդամենը ակտիվներ	66,979,046	59,683,963	117,135	126,780,144
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	21,987,070	8,751,659	8	30,738,737
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	9,678,947	40,936,603	84,429	50,699,979
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	-	4,916,406	-	4,916,406
Ստորադաս փոխառություն	8,070,575	5,335,936	-	13,406,511
Ընդամենը պարտավորություններ	39,736,592	59,940,604	84,437	99,761,633
Ցուտ դիրք 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	27,242,454	(266,641)	32,696	27,018,511
Վարկային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,998,031	1,014,966	6,698	4,019,695

Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սրբեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զգալի մասնաճիճը կապված է Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով:

Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հետադարձ կապվել իրացվելի դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 2%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 12%-ի չափով պահուստավորման գումար: Իրացվելիության ռիսկը գնահատվում է կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սրբես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Հետևյալ աղյուսակով ներկայացվում են ակտիվները և պարտավորությունները ըստ ապավելիք մարման ժամկետների:

31.12.17

Չափաբան	Չափաբան		Ցլախանց և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
	ժամկետանց	ժամկետային						
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ԳԳ կենտրոնական բանկում			10,693,787					10,693,787
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	-	3,403,317	248,385	33,638	125,067	-	3,810,406
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	516,726	2,077,712	3,479,386	3,805,827	10,782,225	32,713,575	8,487,243	61,862,694
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ			-	-	478,133	5,941,533	76,178,636	82,598,302
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	516,726	2,077,712	17,576,489	4,054,212	11,293,995	38,780,175	84,665,879	158,965,189
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	-	6,382,762	2,565,070	8,415,455	4,895,528	3,517,061	25,775,876
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	-	20,652,690	1,571,796	19,371,024	20,609,488	2,904,600	65,109,598
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր	-	-	77,032	-	1,008,805	5,872,800	10,642,000	17,600,637
Ստորադաս փոխառություն	-	-	77,038	-	-	-	13,325,100	13,402,138
ԸՆԴԱՄԵՆԸ			27,189,522	4,136,865	28,795,285	31,377,816	30,388,761	121,888,248
Ջուտ դիրք	516,726	2,077,712	(9,613,032)	(82,653)	(17,501,290)	7,402,359	54,277,118	37,076,940
Կուտակված մեղքվածք			(9,613,032)	(9,695,685.73)	(27,196,975)	(19,794,615.89)	34,482,502	

31.12.16

Չափաբան	Չափաբան		Ցլախանց և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
	ժամկետանց	ժամկետային						
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և մնացորդներ ԳԳ կենտրոնական բանկում			16,105,000					16,105,000
Թանկարժեք մետաղներ			214,583					214,583
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ			3,458,024	7,853	37,772	114,647		3,618,296
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	740,470	1,904,634	1,930,172	2,001,657	7,369,739	26,880,414	5,250,138	46,077,225
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ				1,783,616	654,390	5,163,075	53,163,959	60,765,040
ԸՆԴԱՄԵՆԸ	740,470	1,904,634	21,707,779	3,793,126	8,061,901	32,158,136	58,414,097	126,780,144
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ			20,776,966	537,916	3,038,847	5,453,544	931,464	30,738,737
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ			18,216,412	1,243,031	6,175,552	25,064,984		50,699,979
Բանկի կողմից թողարկված արժեթղթեր			77,006			4,839,400		4,916,406
Ստորադաս փոխառություն			83,171				13,323,340	13,406,511
ԸՆԴԱՄԵՆԸ			39,153,555	1,780,947	9,214,399	35,357,928	14,254,804	99,761,633
Ջուտ դիրք	740,470	1,904,634	(17,445,776)	2,012,179	(1,152,498)	(3,199,792)	44,159,293	27,018,511
Կուտակված մեղքվածք			(17,445,776)	(15,433,597.65)	(16,586,095)	(19,785,886.71)	24,373,407	

Կապիտալ և կապիտալի համարժեքություն

Բացի Բանկի հաշվապահական հաշվեկշիռի կապիտալի հոդվածում հաշվառվող գործիքներից առկա չեն այնպիսի գործիքներ, որոնք վերաբերվում են կապիտալին:

Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված է Ն1¹ «Ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցություն» և Ն1² «Հիմնական կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցություն» նորմատիվների ներքին նվազագույն 20% (ԿԲ-ի կողմից սահմանված չափից ավելի խիստ) սահմանաչափի: Սահմանաչափի նպատակն է ժամանակին արձագանքել կապիտալի համարժեքությանը սպառնացող երևույթներին և համապատասխան միջոցառումներ ձեռնարկել դրանք շտկելու ուղղությամբ: Հաշվետու ժամանակաշրջանում վերը նշված նորմատիվները երբևէ չեն խախտվել:

Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարել է կապիտալի մակարդակի համար սահմանված նորմատիվային պահանջները, քանզի Բանկի կապիտալիզացման մակարդակը բարձր է:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեք

Բանկի ֆինանսական գործիքները գնանշվում են շուկայական գնանշումների հիման վրա:

Բանկը չունի այնպիսի ֆինանսական գործիքներ, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ հավաստիորեն որոշել:

Բանկը չունի իրական արժեքը գերազանցող գումարով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ:

Կանխատեսվող ապագա գործարքների հեջավորում

Բանկը կանխատեսվող արտարժուրային ապագա գործարքները որպես կանոն հեջավորում է սվոյա և ֆորվարդ տիպի ֆինանսական գործիքներով, որոնց ժամանակահատվածը հիմնականում ընկած է 3 ամսից մինչև 1 տարի միջակայքում: Հեջավորված գործիքների գծով հետաձգված կամ չճանաչված շահույթի (այլ եկամտի) կորստի գումարը ակնկալվում է, որ կհակադարձի կանխատեսվող գործարքների գծով սպասվելիք վնասները, իսկ ժամանակահատվածը համընկնում է կանխատեսվող ապագա գործարքների ժամանակահատվածի հետ:

Ապաճմանչում

Բանկը հաշվետու ժամանակահատվածում չի ունեցել այնպիսի փոխանցված ակտիվներ, որոնք ամբողջությամբ կամ դրանց մի մասը չքավարարի ապաճմանչում չափանիշներին կամ երբ առկա լինի «չարունակվող մրցակցություն»:

Գրավադրված ակտիվներ

Բանկը 31.12.17թ-ի դրությամբ գրավադրված արժեթղթեր չունի:

Միջին ակտիվներ և կապիտալ 31.12.17

Միջին ակտիվներ	153,798,924
Միջին կապիտալ	40,000,412

Ընդունված գրավ

31.12.17թ-ի դրությամբ գրավով ապահովված վարկերի գումարը կազմում է 61,824,550 հազար դրամ:

Պարտավորությունների չկատարում/խախտում

Բանկում առկա չեն պայմանագրային պարտավորությունների խախտման դեպքեր:

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
անկախ արտոնորդի եզրակացություն

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԱԿ
ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

31 դեկտեմբերի 2015թ.

Բովանդակություն

	Էջ
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	1
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	3
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	4
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	5
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	7

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրասր Թորնթոն ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երևան 0012
Վաղարշյան 8/1

Հ. + 374 10 260 964
Ֆ. + 374 10 260 961

Grant Thornton CJSC
8/1 Vagharshtyan str.
0012 Yerevan, Armenia

T + 374 10 260 964
F + 374 10 260 961

www.grantthornton.am

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ բաժնետերերին և
Խորհրդին.

Մեր կողմից իրականացվել է «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ՝ (այսուհետ՝ «Բանկ») կից ներկայացված ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը և այլ պարզաբանող ծանոթագրություններ:

Ղեկավարության պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Բանկի ղեկավարությունը պատասխանատու է ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք ազատ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից:

Աուդիտորի պատասխանատվություն

Մենք պատասխանատու ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին համապատասխան մեր կողմից իրականացված աուդիտի հիման վրա նշված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ մեր արտահայտած կարծիքի համար: Այդ ստանդարտներով պահանջվում է աուդիտը պլանավորել և անցկացնել՝ ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու վերաբերյալ ողջամիտ երաշխիքներ ձեռք բերելու նպատակով:

Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են ֆինանսական հաշվետվություններում ու համապատասխան ծանոթագրություններում արտացոլված տվյալները հիմնավորող փաստերի ձեռքբերման նպատակով մշակված ընթացակարգեր, որոնց ընտրությունը կախված է խարդախությունների և սխալների հետևանքով ֆինանսական հաշվետվություններում էական խեղաթյուրումների ռիսկերի առկայության վերաբերյալ աուդիտորական գնահատումներից: Ռիսկերի գնահատումները կատարելիս՝ աուդիտորը մշակում է համապատասխան ընթացակարգեր ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար կիրառվող ներքին վերահսկողության գնահատման, այլ ոչ թե ընկերության ողջ ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք կազմելու համար: Աուդիտորական աշխատանքները ներառում են նաև կիրառված հաշվապահական հաշվառման սկզբունքների և ղեկավարության կողմից կատարված գնահատումների, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացման գնահատումը:

Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Կարծիք

Մեր կարծիքով ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների և դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների:

Հանգամանքների լուսարանում

Մենք Ձեր ուշադրությունն ենք հրավիրում ֆինանսական հաշվետվությունների ծանոթագրություն 36-ի վրա: Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են Բանկի գործունեության անընդհատության սկզբունքից ելնելով: Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը 2014թ. որոշում է կայացրել բանկերի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափը սահմանել 2017 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ և դրանից հետո 30,000,000 հազար ՀՀ դրամ: Անընդհատության սկզբունքով Բանկի գործունեության շարունակությունը մեծապես կախված է Բանկի բաժնետերերի կողմից մինչև 2017թ. հունվարի 1-ը կանոնադրական կապիտալի համարման մտադրություններից և դրանց ուղղված միջոցառումների իրականացումից: Մեր կարծիքը չի ձևափոխվել այս հանգամանքի առնչությամբ:

Գագիկ Գյուլբուդադյան
Տնօրեն-բաժնետեր

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ
25 փետրվարի, 2016թ.
ք. Երևան

Վահագն Փայան
Աուդիտի ղեկավար

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ		2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
	Ծանոթ.		
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	8,564,225	8,042,602
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(4,925,395)	(3,801,150)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		3,638,830	4,241,452
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	136,460	134,286
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(54,729)	(39,962)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		81,731	94,324
Զուտ առևտրային եկամուտ	8	243,138	(151,522)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ օգուտ		122,759	644,708
Այլ եկամուտներ	9	124,521	330,255
Արժեզրկման ծախս	16	(708,671)	(1,449,240)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	10	(785,140)	(601,753)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	18	(57,377)	(46,683)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	19	(8,435)	(9,351)
Այլ ծախսեր	11	(394,585)	(303,602)
Շահույթ մինչև հարկում		2,256,771	2,748,588
Շահութահարկի գծով ծախս	12	(393,458)	(619,773)
Տարվա շահույթ		1,863,313	2,128,815
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
<i>Հողվածներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվում են շահույթում կամ վնասում</i>			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ վնաս		(1,517,057)	(6,916,221)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ		(173,551)	(33,064)
Վերադասակարգվող հողվածներին վերաբերող շահութահարկ		338,125	1,389,857
Տարվա այլ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո		(1,352,483)	(5,559,428)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		510,830	(3,430,613)

7-ից 65 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

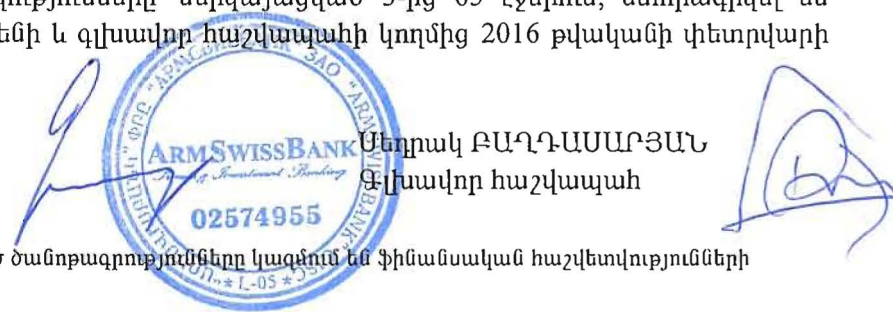
Հազար ՀՀ դրամ	Ծանոթ.	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Ղրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13	13,709,860	14,639,454
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	14	1,908,220	723,252
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	15	3,136	9,902
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	16	37,460,152	37,262,041
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	17	19,879,216	5,330,003
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	28	10,060,292	24,568,809
Հիմնական միջոցներ	18	743,939	734,867
Ոչ նյութական ակտիվներ	19	30,978	29,709
Բռնագանձված ակտիվներ	20	537,501	406,500
Կանխավճարներ շահութահարկի գծով		63,484	-
Հետաձգված հարկային ակտիվ	12	646,838	307,171
Այլ ակտիվներ	21	217,644	290,902
ԸՆԴՊԱՄԵՆՆԸ՝ ակտիվներ		85,261,260	84,302,610
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	22	11,068,370	24,292,300
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	15	-	113,715
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	23	10,155,940	7,077,929
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24	38,283,282	34,640,566
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	25	4,914,476	-
Ստորագրած փոխառություններ	26	2,419,545	-
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		-	251,221
Այլ պարտավորություններ	27	177,561	195,623
ԸՆԴՊԱՄԵՆՆԸ՝ պարտավորություններ		67,019,174	66,571,354
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	29	8,752,800	8,752,800
Էմիսիոն եկամուտ		1,347,241	1,347,241
Գլխավոր պահուստ		2,500,000	2,500,000
Այլ պահուստներ		(2,588,538)	(1,236,055)
Զբաղիված շահույթ		8,230,583	6,367,270
ԸՆԴՊԱՄԵՆՆԸ՝ սեփական կապիտալ		18,242,086	17,731,256
ԸՆԴՊԱՄԵՆՆԸ՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		85,261,260	84,302,610

Ֆինանսական հաշվետվությունները՝ ներկայացված 3-ից 65 էջերում, ստորագրվել են Բանկի գործադիր տնօրենի և գլխավոր հաշվապահի կողմից 2016 թվականի փետրվարի 25-ին:

Գևորգ ՄԱՉԱՆՅԱՆ
 Գործադիր տնօրեն

Մեդյակ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ
 Գլխավոր հաշվապահ

7-ից 65 էջերում լիերկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների զօնվ վերագնա- հատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	8,752,800	1,347,241	2,000,000	4,323,373	4,738,455	21,161,869
Հատկացում պահուստին	-	-	500,000	-	(500,000)	-
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	-	500,000	-	(500,000)	-
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	2,128,815	2,128,815
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք						
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակած զուտ վնաս	-	-	-	(6,916,221)	-	(6,916,221)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ	-	-	-	(33,064)	-	(33,064)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	-	1,389,857	-	1,389,857
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	(5,559,428)	2,128,815	(3,430,613)
Հաշվեկշիռը 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,752,800	1,347,241	2,500,000	(1,236,055)	6,367,270	17,731,256
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	1,863,313	1,863,313
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք						
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակած զուտ վնաս	-	-	-	(1,517,057)	-	(1,517,057)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ	-	-	-	(173,551)	-	(173,551)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	-	338,125	-	338,125
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	(1,352,483)	1,863,313	510,830
Հաշվեկշիռը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,752,800	1,347,241	2,500,000	(2,588,538)	8,230,583	18,242,086

7-ից 65 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2014թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Շահույթ մինչև հարկումը	2,256,771	2,748,588
<i>Ճշգրտումներ</i>		
Արժեզրկման ծախս	708,671	1,449,240
Մաշվածության և անորոշիվացիոն մասհանումներ	65,812	56,034
Հիմնական միջոցների օտարումից (օգուտ)/վնաս	(1,239)	89
Ստացվելիք տոկոսներ	(112,767)	-
Վճարվելիք տոկոսներ	96,832	11,873
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային վերագնահատումից զուտ (օգուտ)/վնաս	89,370	(240,886)
Առևտրային գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ (օգուտ)/վնաս	(106,949)	105,614
Դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	2,996,501	4,130,552
<i>(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>		
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(1,082,327)	317,934
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(675,401)	(6,392,236)
Այլ ակտիվներ	70,617	(236,319)
<i>Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Ռեպո համաձայնագրեր ՀՀ ԿԲ-ի հետ	(14,115,725)	8,449,666
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	624,287	(2,045,965)
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	3,376,459	6,593,355
Այլ պարտավորություններ	(12,077)	(164,588)
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	(8,817,666)	10,652,399
Վճարված շահութահարկ	(709,705)	(518,013)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(9,527,371)	10,134,386
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ներդրումային արժեթղթերի առք	(1,731,304)	(5,809,530)
Հիմնական միջոցների առք	(66,954)	(24,749)
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(9,704)	(5,049)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(1,807,962)	(5,839,328)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
ՀՀ ԿԲ-ից ստացված վարկերի ստացում/(մարում)	902,185	(1,780,508)
Այլ ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերի ստացում	2,377,536	2,081,260
Այլ երկարաժամկետ վարկերի մարում	(66,496)	(294,477)
Պարտքային արժեթղթերի թողարկում	4,808,666	-
Ստորադաս փոխառության ստացում	2,424,039	-
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	10,445,930	6,275
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	(889,403)	4,301,333
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	14,639,454	8,920,558
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(40,191)	1,417,563
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ժամոթ.13)	13,709,860	14,639,454
Լրացուցիչ տեղեկատվություն		
Ստացված տոկոսներ	8,451,458	8,042,602
Վճարված տոկոսներ	(5,022,227)	(3,801,150)

7-ից 65 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնադրվել է 2004 թվականին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 07 հոկտեմբերի 2004 թվականին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N84 արտոնագրային համարով:

Բանկը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետությունում ֆիզիկական անձանց ավանդների հատուցում երաշխավորող պետական համակարգի, Հայաստանի բանկերի միության անդամ:

Բանկի հիմնական գործունեությունը կորպորատիվ, ներդրումային և մասնավոր ֆինանսների կառավարմանը բնորոշ ծառայությունների մատուցումն է՝ ֆինանսական գործիքներում ներդրումներ, ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից ավանդների ներգրավում, ֆինանսավորման (վարկավորում, ֆակտորինգ) և բանկային այլ ծառայությունների մատուցում:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևանում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, 0010, ք. Երևան, Վազգեն Սարգսյան 10:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայրը և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

ՀՀ հետ համագործակցող երկրների տնտեսությունների վիճակի վատթարացումը հանգեցրել է արտերկրից ոչ առևտրային դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ: Հանքահումքային ապրանքների միջազգային գների հետագա անկումը, անորոշությունները՝ պայմանավորված ուղղակի կապիտալ ներդրումների ներգրավման հնարավորություններով, գնաճը, կարող են հանգեցնել Հայաստանի տնտեսության, ինչպես նաև Բանկի վիճակի վատթարացման: Այնուամենայնիվ, քանի դեռ այս անորոշություններում առկա դատողություններն ու ենթադրությունները շատ են, ղեկավարությունը չի կարող վստահաբար հաշվարկել, թե ինչ չափով դրանք կարող են ազդեցություն ունենալ Բանկի ակտիվների և պարտավորությունների մնացորդային արժեքի վրա:

Բանկի ղեկավարությունը գտնում է, որ ընթացիկ պայմաններում իրականացվում են համապատասխան միջոցառումներ Բանկի տնտեսական կայունությունն ապահովելու նպատակով:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՍԿ):

3.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են պատմական արժեքով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթը դա այն հինական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխություններ

2015թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար առաջին անգամ ընդունված նոր ստանդարտները կամ մեկնաբանությունները կիրառելի չեն Բանկի համար: Այդ ժամկետից կիրառվող ստանդարտներում տեղ գտած փոփոխություններից և ոչ մեկը Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական ազդեցություն չի ունեցել:

3.5 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Ղեկավարության կանխատեսամաք այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

ՖՀՄՍ 9, Ֆինանսական գործիքներ (2014)

ՀՀՄՍԽ-ն վերջերս թողարկել է *ՖՀՄՍ 9 «Ֆինանսական գործիքներ»* (2014), ներկայացնելով իր նախագծի ավարտը՝ փոխարինելու *ՀՀՄՍ 39 «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը»*: Նոր ստանդարտը ներկայացնում է ՀՀՄՍ 39-ի ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման ուղեցույցի մեծ փոփոխություններ, և ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման նոր «սպասվող վարկային կորուստ» մոդելը: ՖՀՄՍ 9-ը տրամադրում է նաև հեջի հաշվառման կիրառման նոր ուղեցույց:

Բանկի ղեկավարությունը դեռ պետք է գնահատի ՖՀՄՍ 9-ի ազդեցությունը այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Նոր ստանդարտը պետք է կիրառվի 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՍ 15, Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ

ՖՀՄՍ 15-ը ներկայացնում է հասույթի ճանաչման նոր պահանջներ՝ փոխարինելով *ՀՀՄՍ 18 «Հասույթ»*, *ՀՀՄՍ 11 «Կառուցման պայմանագրեր»*, և որոշ հասույթի հետ կապված մեկնաբանություններ: Նոր ստանդարտը սահմանում է հսկողության վրա հիմնված հասույթի ճանաչման մոդել և տրամադրում է հավելյալ ուղղորդում մանրամասնորեն չլուսաբանված տարբեր բնագավառներում գործող ՖՀՄՍ-ների ներքո, այդ թվում, թե պայմանավորվածությունների համար ինչպես հաշվառել բազմաթիվ կատարողական պարտավորությունները, փոփոխական գնագոյացումը, հաճախորդների փոխհատուցման իրավունքները, մատակարարների հետգնման տարբերակները և այլ ընդհանուր բարդություններ:

ՖՀՄՍ 15-ը ուժի մեջ է մտնում 2017թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջաններում: Բանկի ղեկավարությունը դեռ չի գնահատել ՖՀՄՍ 15-ի ազդեցությունը այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Հետևյալ նոր և փոփոխված ստանդարտները, բարեփոխումները հավանաբար նշանակալի ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- *ՖՀՄՍ 14 հաշիվների կանոնավոր հետաձգում*
- *Համատեղ գործողություններում տոկոսների ձեռքբերման հաշվառում*
- *Մաշվածության և ամորտիզացիայի ընդունելի մեթոդների պարզաբանում (ՀՀՄՍ 38 և ՀՀՄՍ 16 փոփոխություններ)*
- *Առանձին ֆինանսական հաշվետվություններում սեփական կապիտալի մեթոդը (ՀՀՄՍ 27 փոփոխություններ)*
- *Ակտիվների ներդրման վաճառք ներդրողի և դրա ասոցացված կազմակերպության կամ դրա համատեղ ձեռնարկության միջև (ՀՖՄՍ 10 և ՀՀՄՍ 28 փոփոխություններ)*
- *2012-2014թթ. ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարեփոխումներ տարբեր չափանիշներով*
- *Ներդրումային ընկերություններ. Համախմբման բացառությունների կիրառումը (ՖՀՄՍ 10, ՖՀՄՍ 12 և ՀՀՄՍ 28 փոփոխություններ)*
- *Բացահայտման նախաձեռնություն (ՀՀՄՍ 1 փոփոխություններ):*

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի և ծախսի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հիմնականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում: Նույն սկզբունքն է կիրառվում կարողությունների կառավարման, ֆինանսական պլանավորման և ակտիվների պահպանման ծառայությունների դեպքում, որոնք ենթադրում են ծառայությունների մատուցման երկար ժամկետ:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է: Շահաբաժիններից եկամուտը ՀՀ հարկային օրենսդրությամբ հարկման ենթակա չէ:

Ջուտ առևտրային եկամուտ

Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Ջուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտը կամ ծախսը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում երբ համապատասխան ծառայությունն արդեն մատուցված է:

4.2 Արտարժույթ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների վերահաշվարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների վերահաշվարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամուտում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 դեկտեմբերի 2015	31 դեկտեմբերի 2014
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	483.75	474.97
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	528.69	577.47

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են այլ

համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնվում են մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գուղվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են համապարփակ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ ծախսերում:

4.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում, այդ թվում, բարձր իրացվելի ներդրումները, որոնց մարման ժամկետը ձեռք բերման օրից 90 օր է, որոնք հեշտությամբ փոխարկելի են հայտնի կանխիկ գումարների, և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.5 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ հոդվածում՝ «Այլ եկամուտներ» հոդվածում:

4.6 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են՝ ըստ հետևյալ կատեգորիաների.

- ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող, իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ,
- վարկեր և դեբիտորական պարտքեր,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ:

Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով

ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Իրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն:

Համաձայն հեջի արդյունավետության, ածանցյալների իրական արժեքի փոփոխությունները, որոնք նախատեսված են որպես դրամական միջոցների հոսքերի հեջավորման գործիքներ, ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամուտում և ներառվում են սեփական կապիտալի դրամական միջոցների հոսքերի հեջի պահուստում: Հեջավորման փոփոխարարության ցանկացած անարդյունավետություն անմիջապես ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Այն ժամանակ երբ հեջավորված հոդվածը ազդում է շահույթի կամ վնասի վրա, ցանկացած օգուտ կամ վնաս, որը նախկինում ճանաչվել է այլ համապարփակ եկամուտում, սեփական կապիտալից դասակարգվում է շահույթում կամ վնասում և ներկայացվում որպես վերադասակարգման ճշգրտում, այլ համապարփակ եկամուտում: Այնուամենայնիվ, եթե ոչ ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունը ճանաչվում է որպես հեջավորված գործարքի արդյունք, նախկինում այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված օգուտը կամ վնասները ներառվում են հեջավորված հոդվածի նախնական չափման մեջ:

Այլ ֆինանսական գործիքների բաղադրիչ հանդիսացող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ, եթե դրանց գծով ռիսկերը և առանձնահատկությունները խիստ կապված չեն հիմնական պայմանագրի ռիսկերից և առանձնահատկություններից, և հիմնական պայմանագիրը չի հաշվառվում իրական արժեքով՝ ճշգրտվող ֆինանսական արդյունքներով: Ներառված ածանցյալ գործիքը հանդիսանում է բարդ ֆինանսական գործիքի բաղադրիչ, որը ներառում է ինչպես հիմնական բաղադրիչը, այնպես էլ ածանցյալ բաղադրիչը, ինչի արդյունքում որոշ դրամական հոսքեր հիմնական գործիքի և ինքնուրույն ածանցյալ գործիքի փոփոխվում են նույն ձևով:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, երբ.

- Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:
- Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, և
- Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող:

Ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող, բացի այն դեպքերից, երբ դրանք օգտագործվում են հեջավորման նպատակով: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից շահույթը և վնասը արտացոլվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ներդրումներ

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական

ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած շահույթն ու վնասը վերագրվում է այլ համապարփակ եկամուտում մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված շահույթը կամ վնասը վերաձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսայի փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով արժեզրկումից կորուստները:

4.8 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Բանկն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Անորոշագույն արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառու կամ վարկառուների խումբն ունեն գզալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, գուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները,

որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեզրկման ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեզրկման ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեզրկման ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա

դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստները ֆինանսական հաշվետվություններում ձևավորվել են գոյություն ունեցող տնտեսական պայմանների հիման վրա: Բանկը չի կարող կանխատեսել՝ ինչպես Հայաստանում կարող են փոխվել տնտեսական պայմանները, և ինչ ազդեցություն կարող են ունենալ այդ փոփոխությունները ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման պահուստների ճշտության վրա հետագա ժամանակաշրջաններում:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեզրկվում է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեզրկումից գումարների, այլ համապարփակ եկամուտից վերաձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի դասակարգված կապիտալ գործիքների արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի ճանաչվում, այլ հաշվառվում է կապիտալի առանձին բաժնում, որպես՝ այլ համապարփակ եկամուտ: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեզրկումից կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.9 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Բանկը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում է Բանկի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Բանկի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրսգրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.10 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվեն երրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը գրանցվում է որպես առևտրային պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

4.11 Վարձակալություն

Ֆինանսական վարձակալություն - Բանկը որպես վարձատու

Ֆինանսական վարձակալության սկզբում Բանկը ֆինանսական վարձակալությամբ տրամադրած ակտիվները հաշվառում է ներդրումների զուտ գումարով: Այս գործառնությունները ներկայացվում են որպես հաճախորդներին տրված վարկեր և

փոխատվություններ: Ֆինանսական եկամուտը ճանաչվում է վարձակալության ընթացքում այնպես, որ ապահովի անփոփոխ պարբերական դրույք վարձակալության շրջանակներում չմարված գուտ ներդրումների նկատմամբ: Սկզբնական ուղղակի ծախսերը ներառվում են ստացվելիք գումարների սկզբնական ճանաչման ժամանակ:

Երբ վարձակալման պայմանագրերի դադարեցման արդյունքում Բանկի տիրապետության տակ է անցնում գրավի առարկան, այդ ակտիվները չափվում են իրացման գուտ արժեքի և պատմական ամորտիզացված արժեքների նվազագույնով:

Գործառնական վարձակալություն - Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.12 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	30	3.3
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	4	25
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Գույք և գրասենյակային միջոցներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	2-5	33.33-20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով:

Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Բանկը հիմնական միջոցի հաշվեկշռային արժեքում ճանաչում է կապիտալ բնույթի ծախսումները, երբ այդ ծախսումները կատարվում են, և եթե բավարարվում են ճանաչման

չափանիշները: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

4.13 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.14 Բռնագանձված ակտիվներ

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով:

4.15 Ներգրաված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կառավարության և կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.16 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրողը փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքները ապահովելու նպատակով:

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար: Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երաշխավորության

արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով:

4.17 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.18 Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված ցանկացած հավելավճար: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնետոմսերի թողարկման հետ նվազեցվում է էմիսիոն եկամուտից:

Չբաշխված շահույթ

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

Բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինները վճարվում են հարկված շահույթից և ՀՀ հարկային օրենսդրության համաձայն՝ հարկման ենթակա չեն:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի վերագնահատման պահուստ

Այս պահուստը արտացոլում է վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները:

4.19 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՍ, կամ մի խումբ համանման գործարքների օգուտի և վնասի համար, ինչպիսին հանդիսանում է Բանկի առևտրային գործունեությունը:

4.20 Սեզմենտների ներկայացում

Գործառնական սեզմենտը հանդիսանում է Բանկի բիզնես գործառնությունների բաղկացուցիչ մասը, որոնցից այն կարող է վաստակել եկամուտ և կատարել ծախսեր, ներառյալ Բանկի այլ որևէ բաղկացուցիչ մասի հետ կապված գործառնություններից եկամուտներն ու ծախսերը: Գործառնական սեզմենտները որոշելիս Բանկի ղեկավարությունը տարանջատում է Բանկի այն կոմպոնենտները, որոնք ներառված են ծառայությունների մատուցման մեջ (բիզնես սեզմենտ) և որի համար առկա է ֆինանսական տեղեկատվություն: Բոլոր գործառնական սեզմենտների գործառնական արդյունքները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի գլխավոր գործադիր տնօրենի կողմից՝ սեզմենտին միջոցներ հատկացնելու որոշում կայացնելու համար և գնահատելու դրա կատարումը: Այս ֆինանսական հաշվետվությունների շրջանակներում Բանկի աշխարհագրական սեզմենտները ներկայացված են հիմնվելով գործընկերների գտնվելու վայրի վրա՝ հիմնվելով ավելի շուտ տնտեսական ռիսկի, քան իրավաբանական ռիսկի վրա:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման տեխնիկան: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Գեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է հասանելի լինել անհատական գործարքների դեպքում (տես՝ ծանոթագրություն 32):

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Բանկի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են պետական և ոչ պետական պարտատոմսերը, ոչ պետական բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը դասակարգում է արժեթղթերը որպես վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է այլ համապարփակ եկամուտում:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված նման ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Այնուամենայնիվ, այնպիսի գործոնները, ինչպիսիք են գործառնական, տեխնիկական կամ առևտրային մաշվածությունները, հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցմանը: Դեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Բանկը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոնները. ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող տեխնիկական և առևտրային մաշվածությունը:

Ածանցյալ գործիքներ

Ակտիվ շուկայում չհաշվառվող ֆինանսական ածանցյալ գործիքների իրական արժեքները սահմանվում են գնահատման մեթոդների կիրառմամբ: Ածանցյալ գործիքների գնահատումը ներառվում է մեկ արժույթային տոկոսադրույքի սվոփի, բազմարժույթային տոկոսադրույքի սվոփի գործարքներում և փոխարժեքի ֆորվարդային պայմանագրերում: Այս գործարքների իրական արժեքը սահմանվում է որպես հաստատուն դեբիտորական պարտքերի և լողացող պարտավորության ներկա արժեքների միջև տարբերություն կամ հակառակը: Լողացող պարտավորության ներկա արժեքը սահմանվում է ըստ զրոյական արժեկտրոնային կորից ստացված զեդչային գործոնների: Եթե գնահատման մեթոդները կիրառվում են իրական արժեքը սահմանելու համար, դրանք հաստատվում կամ պարբերաբար վերլուծության են ենթարկվում որակավորված մասնագետների կողմից՝ անկախ առաջացման պայմաններից: Այնքանով, որքանով գործնականում հնարավոր է, մոդելները կիրառում են միայն դիտարկելի տվյալները, այնուամենայնիվ, այնպիսի ոլորտներում, ինչպիսին պարտքային ռիսկն է (ինչպես սեփականատիրոջ, այնպես էլ պայմանագրային գործընկերոջ), փոփոխականությունները և կոռելյացիաները պահանջում են Դեկավարության գնահատականը: Այս ապագա դրամական միջոցներից ցանկացածի գերազնահատումը և թերազնահատումը կարող է պահանջել այս ածանցյալների հաշվեկշռային արժեքների էական ճշգրտում:

Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործառնություններ

Համապատասխան ՖՀՄՍ 5-ի «Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ և ընդհատված գործառնություններ», որպես վաճառքի համար պահվող դասակարգված ոչ ընթացիկ ակտիվները պետք է չափվեն հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, նվազագույնով: Բանկն օգտվել է անկախ գնահատողի ծառայություններից այդ ակտիվների արժեքի որոշման համար:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա (Տես ծանոթագրություն 31):

Վարկերի և այլ փոխառությունների արժեզրկում

Բանկը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխառությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք առկա են արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշներ: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխառությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Բանկը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թերությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Չարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես 30 ծանոթագրությունը:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Բանկը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումը էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև նվազումը՝ Բանկը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Բանկը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Վարկեր և փոխառությունների հաճախորդներին	4,298,279	3,916,146
Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթեր	3,709,998	3,626,534
Ֆակտորինգից եկամուտներ	193,980	209,182
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	138,341	131,456
Հակադարձ ռեպո գործառնություններ	25,786	102,007
Անհատապես արժեզրկված ակտիվների գծով հաշվեզրկված տոկոսներ	147,658	55,572
Ածանցյալ գործիքներ	48,793	-
Այլ տոկոսային եկամուտներ	1,390	1,705
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	8,564,225	8,042,602

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Հաճախորդների հաշիվներ	2,140,125	1,837,859
Ռեպո գործառնություններ	1,944,411	1,442,582
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	569,265	520,709
Թողարկված պարտատոմսեր	271,594	-
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	4,925,395	3,801,150

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Դրամարկղային գործառնություններ	89,514	69,384
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	18,115	50,909
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	6,644	4,749
Բրոքերային գործառնություններ	-	4,500
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	22,187	4,744
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	136,460	134,286

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	39,373	30,792
Ստացված երաշխիքներ	4,707	4,397
Բորսայի միջնորդավճար	826	953
Այլ ծախսեր	9,823	3,820
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	54,729	39,962

8 Զուտ առևտրային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Ածանցյալ գործիքներից զուտ եկամուտ/(վնաս)	127,155	(113,646)
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ/(վնաս)	115,983	(37,876)
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	243,138	(151,522)

9 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից եկամուտներ	61,792	59,698
Հիմնական միջոցների օտարումից եկամուտ	1,239	3,288
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	20,023	14,156
Շահաբաժիններից եկամուտ	2,714	276
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթի վերահաշվարկումից զուտ եկամուտ	-	240,886
Այլ եկամուտ	38,753	11,951
Ընդամենը այլ եկամուտներ	124,521	330,255

10 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Աշխատակիցների հատուցումներ ներառյալ դրանց վերաբերող հարկերը	783,699	598,924
Անձնակազմի ուսուցման ծախսեր	1,441	2,829
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	785,140	601,753

11 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Ոչ առևտրային ակտիվների արտարժութային փոխարկումներից զուտ վնաս	89,370	-
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	77,307	68,299
Հիմնական միջոցների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	42,755	44,860
Ներկայացուցչական ծախսեր	26,573	26,398
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	23,092	22,169
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	21,377	18,659
Վճարներ ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	19,192	15,902
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	17,280	17,280
Ապահովագրության գծով ծախսեր	16,841	16,057
Գործուղման ծախսեր	9,406	16,045
Անվտանգության գծով ծախսեր	8,027	7,970
Վճարումներ ֆինանսական հաշտարարին	8,435	6,973
Գրասենյակային ծախսեր	7,992	10,213
Աքրայի գծով ծախսեր	5,516	4,496
Գովազդի ծախսեր	3,004	14,140
Ինկասացիոն ծախսեր	2,707	2,947
Վճարված տուգանքներ	-	201
Այլ ծախսեր	15,711	10,993
Ընդամենը այլ ծախսեր	394,585	303,602

12 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	430,000	610,000
Հետաձգված հարկ	(1,542)	22,290
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	(35,000)	(12,517)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	393,458	619,773

2015թ. Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2014թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունավետ		Արդյունավետ	
	2015	դրույթաչափ (%)	2014	դրույթաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	2,256,771		2,748,588	
Շահութահարկ՝ 20% դրույթաչափով	451,354	20.0	549,718	20.0
Չհարկվող եկամուտներ	-	-	(55)	-
Այլ հարկվող եկամուտներ	-	-	4,142	0.2
Չնվազեցվող ծախսեր	39,163	1.7	40,603	1.5
Արտարժույթի (դրական)/բացասական փոխարժեքային տարբերություն	(57,150)	(2.5)	42,695	1.5
Այլ նվազեցումներ	(4,909)	(0.2)	(4,813)	(0.2)
Նախորդ տարվա ընթացիկ հարկին վերաբերող ճշգրտումներ	(35,000)	(1.6)	(12,517)	(0.5)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	393,458	17.4	619,773	22.5

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված		Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	
	2014			2015
Այլ պարտավորություններ	10,179	3,368	-	13,547
Արժեզրկված ակտիվներից ստացվելիք տույժեր	3,186	4,488	-	7,674
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր	309,014	-	338,125	647,139
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	322,379	7,856	338,125	668,360
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(5,004)	(1,468)	-	(6,472)
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(479)	(985)	-	(1,464)
Այլ ակտիվներ	(1,486)	(1,512)	-	(2,998)
Այլ պահուստներ	(8,239)	(2,349)	-	(10,588)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(15,208)	(6,314)	-	(21,522)
Ձուտ հետաձգված հարկային ակտիվ	307,171	1,542	338,125	646,838

Հազար ՀՀ դրամ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված		Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	
	2013			2014
Այլ պարտավորություններ	23,654	(13,475)	-	10,179
Արժեզրկված ակտիվներից ստացվելիք տույժեր	18,872	(15,686)	-	3,186
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր	-	-	309,014	309,014
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	42,526	(29,161)	309,014	322,379
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(3,045)	(1,959)	-	(5,004)
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(1,277)	798	-	(479)
Ածանցյալներ	(327)	327	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	(8,383)	8,383	-	-
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր	(1,080,843)	-	1,080,843	-
Այլ ակտիվներ	(3,676)	2,190	-	(1,486)
Այլ պահուստներ	(5,371)	(2,868)	-	(8,239)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(1,102,922)	6,871	1,080,843	(15,208)
Ձուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	(1,060,396)	(22,290)	1,389,857	307,171

13 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Կանխիկ դրամական միջոցներ	1,791,055	1,137,520
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	9,680,447	11,326,491
Թղթակցային հաշիվներ բանկերում	2,238,358	2,175,443
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13,709,860	14,639,454

Թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրաված դրամային որոշ միջոցների 2%-ի և արտարժույթով որոշ միջոցների 20 %-ի չափով: Այդ միջոցները 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 7,067,109 հազար դրամ (2014թ. դրությամբ՝ 7,570,231 հազար դրամ, 2% և 20% համապատասխանաբար): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 2,038,462 հազար դրամ գումարով (91%) այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցները կենտրոնացված են երկու բանկերում (2014թ.՝ 1,334,172 հազար դրամ (61%) կենտրոնացված երկու բանկում):

2015թ. ընթացքում Բանկի անկանխիկ գործարքները ներկայացնում են գրավների սեփականացման արդյունքում 192,561 հազար դրամի վարկերի մարումներ (2014թ.՝ 16,654 հազար դրամ):

14 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Վարկեր	1,565,186	239,266
Դեպոնացված միջոցներ բանկերում	147,880	326,665
Դեպոնացված միջոցներ այլ ֆինանսական կազմակերպություններում	194,949	157,138
Այլ պահանջներ	205	183
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,908,220	723,252

Դեպոնացված միջոցները ներկայացնում են Բանկի կողմից տրամադրված երաշխիքային գումարներ միջազգային շուկաներում առևտրային գործարքներ իրականացնելու համար:

15 Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015			2014		
	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավ. իրական արժեք	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավ. իրական արժեք
Առևտրային նպատակներով պահվող ածանցյալ գործիքներ						
Սվոփեր-արտարժույթային	620,283	3,136	-	1,164,311	9,902	113,715
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ և այլ առևտրային պարտավորություններ	620,283	3,136	-	1,164,311	9,902	113,715

16 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Վարկեր	28,450,196	26,161,023
Օվերդրաֆտներ	8,899,619	10,352,421
Ֆակտորինգ	929,545	1,156,971
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	250,556	245,219
Այլ	94,600	77,526
	38,624,516	37,993,160
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխառությունների գծով	(1,164,364)	(731,119)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	37,460,152	37,262,041

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերում և փոխառություններում ներառված հաշվեգրված տոկոսային եկամուտը կազմում է 395,936 հազար դրամ (2014թ.՝ 288,115 հազար դրամ):

2015թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում են ՀՀ դրամով վարկերի համար 14.6% (2014թ.՝ 15%) և ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթով վարկերի համար 12.7% (2014թ.՝ 12.0%):

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել հաճախորդներին տրամադրված վարկերի դիմաց ստացած գրավը, այդ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 537,501 հազար դրամ (2014թ.՝ 406,500 հազար դրամ) (Տես ծանոթագրություն 20): Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները կարճ ժամանակահատվածում:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապված անձանց տրամադրված վարկերի ընդհանուր գումարը կազմում է 19,935,231 հազար դրամ կամ համախառն վարկային պորտֆելի 51.6%-ը (2014թ՝ 18,149,356 հազար դրամ կամ 47.8%): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 355,675 հազար դրամ (2014թ.՝ 358,829 հազար դրամ):

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Արդյունաբերություն	13,146,288	13,801,940
Առևտուր	3,408,292	5,233,584
Գյուղատնտեսություն	5,353,012	4,825,978
Հիփոթեքային	4,471,327	3,577,953
Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	15,608	2,390,825
Սպառողական	1,398,006	1,477,073
Շինարարություն	1,197,319	980,543
Տրանսպորտ և կապ	94,905	84,771
Այլ	9,539,759	5,620,493
	38,624,516	37,993,160
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխառությունների գծով	(1,164,364)	(731,119)
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ	37,460,152	37,262,041

Վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստի շարժն ըստ տնտեսության ճյուղերի հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2015							
	Արդյունա- բերություն	Գյուղատնտե- սություն	Շինարար- ություն	Առևտուր	Սպառող- ական	Հիփոթե- քային	Այլ	Ընդամենը
2015թ. հունվարի 1 դրությամբ	147,398	64,982	9,805	86,729	72,300	35,780	314,125	731,119
Տարվա ծախս	269,506	8,861	28,543	87,893	2,031	12,845	298,992	708,671
Դուրսգրում	(170,499)	(44,318)	(22,414)	(99,209)	(13,910)	(37,526)	(41,957)	(429,833)
Վերադարձ	5,995	42,848	-	52,432	17,799	33,614	1,719	154,407
2015. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	252,400	72,373	15,934	127,845	78,220	44,713	572,879	1,164,364
Խմբային արժեզրկում	252,400	72,373	15,934	40,146	66,151	44,713	182,947	674,664
Անհատական արժեզրկում	-	-	-	87,699	12,069	-	389,932	489,700
	252,400	72,373	15,934	127,845	78,220	44,713	572,879	1,164,364
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	-	-	-	607,001	12,069	-	844,608	1,463,678

Հազար ՀՀ դրամ	2014							
	Արդյունա- բերություն	Գյուղատնտե- սություն	Շինարար- ություն	Առևտուր	Սպառող- ական	Հիփոթե- քային	Այլ	Ընդամենը
2014թ. հունվարի 1 դրությամբ	454,843	68,653	32,074	52,725	35,346	29,914	140,095	813,650
Տարվա ծախս/(հակադարձում)	887,757	(23,041)	(22,269)	105,030	393,050	35,160	73,553	1,449,240
Դուրսգրում	(1,216,898)	(46,686)	-	(196,426)	(374,987)	(29,294)	(37,541)	(1,901,832)
Վերադարձ	21,696	66,056	-	125,400	18,891	-	138,018	370,061
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	147,398	64,982	9,805	86,729	72,300	35,780	314,125	731,119
Խմբային արժեզրկում	147,398	64,982	9,805	86,729	69,854	35,780	279,136	693,684
Անհատական արժեզրկում	-	-	-	-	2,446	-	34,989	37,435
	147,398	64,982	9,805	86,729	72,300	35,780	314,125	731,119
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	-	-	-	-	30,449	-	383,646	414,095

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Մասնավոր ձեռնարկություններ	28,161,361	28,912,619
Ֆիզիկական անձիք	5,859,280	5,270,742
Պետական ձեռնարկություններ	4,410,023	3,657,388
Անհատ ձեռնարկատերեր	193,852	152,411
	38,624,516	37,993,160
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(1,164,364)	(731,119)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	37,460,152	37,262,041

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Առևտրային	4,461,261	3,548,452
Սպառողական	1,110,705	1,397,914
Ավտոմեքենաների ձեռքբերման	36,746	79,159
Այլ	250,568	245,217
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկեր (համախառն)	5,859,280	5,270,742

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2015		2014	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
ՀՀ Կառավարության արժեթղթեր	252,078	250,556	203,079	245,219
Ընդամենը գնված արժեթղթեր և հետգնման պայմանագրերով տրամադրված վարկեր	252,078	250,556	203,079	245,219

Ինչպես նշված է 32 ծանոթագրությունում, 2015 և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է 34 ծանոթագրությունում:

Վարկային պորտֆելին ներհատուկ այլ ռիսկերը բացահայտված են 35 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 31 ծանոթագրությունում:

17 Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Չգնանշվող ներդրումներ		
ՀՀ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	51,615	298,633
ՀՀ Կառավարության արժեթղթեր	18,978,617	4,205,134
ՀՀ ոչ պետական պարտքային արժեթղթեր	848,984	826,236
Ընդամենը ներդրումներ	19,879,216	5,330,003

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Չգնանշվող վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով, օգտագործելով գնահատման տեխնիկա՝ հիմնված տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքների վրա, որպես տվյալ ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի զեղչատոկոս:

Բոլոր չգնանշված վաճառքի համար մատչելի բաժնեմասային արժեթղթերը գրանցված են ինքնարժեքով, քանի որ իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել: Այս ներդրումների համար չկա գնանշվող շուկա և Բանկը նախատեսում է դրանք պահել երկար ժամկետով:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերը ներառյալ գրավադրված արժեթղթերը ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	2015		2014	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ ֆինանսների նախարարության կողմից թողարկված արժեթղթեր	8.14-16.9	2017-2032	9.19-14.36	2016-2032
Ոչ պետական պարտատոմսեր	7.5-11.7	2017-2030	8.71-13.46	2015-2019

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը 10,060,292 հազար դրամով իրական արժեքով (2014թ.՝ 24,568,809 հազար դրամ) վաճառվել են երրորդ անձանց ռեպո համաձայնագրերով՝ 1 ամիսը չգերազանցող ժամանակահատվածներով: Դրանք վերադասակարգվել են որպես ռեպո համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթեր հաշվապահական հաշվեկշռում՝ առանձին տողում (Ծանոթ. 28):

18 Հիմնական միջոցներ

Հազար ՀՀ դրամ

	Հող և շենքեր	Համակարգչային տեխնիկա և կապի միջոցներ	Փոխադրա-միջոցներ	Գրասենյակային սարքավորում	Կապիտալ ներդրումներ հիմնական միջոցներում	Կապիտալ ներդրումներ վարձակալված ակտիվներում	Ընդամենը
ՍՎՁԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ							
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	551,825	148,750	58,137	92,071	190,778	24,989	1,066,550
Ավելացում	-	13,395	434	10,920	-	-	24,749
Օտարում	-	(11,450)	-	(1,403)	-	-	(12,853)
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	551,825	150,695	58,571	101,588	190,778	24,989	1,078,446
Ավելացում	-	21,687	35,081	10,186	-	-	66,954
Օտարում	-	(5,931)	(17,703)	(1,498)	-	-	(25,132)
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	551,825	166,451	75,949	110,276	190,778	24,989	1,120,268
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾ ՍԱՇՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ							
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	79,708	120,348	37,518	72,005	-	-	309,579
Հատկացումներ	18,394	11,523	7,223	7,044	-	2,499	46,683
Օտարում	-	(11,359)	-	(1,324)	-	-	(12,683)
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	98,102	120,512	44,741	77,725	-	2,499	343,579
Հատկացումներ	18,394	15,558	13,188	7,738	-	2,499	57,377
Օտարում	-	(5,931)	(17,198)	(1,498)	-	-	(24,627)
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	116,496	130,139	40,731	83,965	-	4,998	376,329
ՀԱՇՎԵԿՇՈՒՅԻՆ ԱՐԺԵՔ							
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	435,329	36,312	35,218	26,311	190,778	19,991	743,939
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	453,723	30,183	13,830	23,863	190,778	22,490	734,867
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	472,117	28,402	20,619	20,066	190,778	24,989	756,971

Բանկի ղեկավարության գնահատմամբ Բանկի շենքի իրական արժեքը մոտ է դրա հաշվեկշռային արժեքին:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցներ:

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 117,125 հազար դրամ (2014թ. 105,324 հազար դրամ):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային պարտավորություններ կապիտալ շինարարության գծով (2014թ.՝ նույնպես):

19 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Համակարգչային ծրագրեր	Ընդամենը
ՍԿՋԲՆԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ		
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	80,048	80,048
Ավելացում	5,049	5,049
Օտարում	(773)	(773)
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	84,324	84,324
Ավելացում	9,704	9,704
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	94,028	94,028
ԿՈՒՏԱԿՎԱԾ ԱՍՈՐՏԻԶԱՑԻԱ		
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	46,037	46,037
Մասհանումներ	9,351	9,351
Օտարում	(773)	(773)
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	54,615	54,615
Մասհանումներ	8,435	8,435
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	63,050	63,050
ՀԱՇՎԵԿՇՈՒՄՆԵՐ ԱՐԺԵՔ		
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	30,978	30,978
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	29,709	29,709
2014թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	34,011	34,011

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվներ (2014թ.՝ նույնպես):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի որևէ պայմանագրային պարտավորություն (2014թ.՝ նույնպես):

20 Բռնագանձված ակտիվներ

Տարվա ընթացքում Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու արդյունքում ձեռք բերված ոչ ֆինանսական ակտիվների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Անշարժ գույք	260,120	128,682
Այլ ակտիվներ	277,381	277,818
Ընդամենը	537,501	406,500

Բանկի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել գրավի իրացմանը պատշաճ կերպով և կարճ ժամկետներում: Բանկը հիմնականում չի օգտագործում ոչ կանխիկ գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման համար: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքի և իրական արժեքի հանած վաճառքի ծախսումներից նվազագույնով:

21 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Դեբիտորական պարտքեր և այլ ստացվելիք գումարներ	16,561	2,907
Այլ ակտիվներ	3,120	-
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	19,681	2,907
Կանխավճարներ	131,344	216,046
Ոսկու ծուլակտորներ	50,758	64,395
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	12,370	4,717
Պահեստ	3,059	2,111
Այլ ակտիվներ	432	726
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	197,963	287,995
Ընդամենը այլ ակտիվներ	217,644	290,902

2015թ. և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կանխավճարները իրենցից ներկայացնում են Գ-ԱՀԿ-ին վճարված գումարներ՝ աճուրդներից, բռնագանձված ակտիվներ ձեռք բերելու համար:

22 Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Վարկեր ռեպո համաձայնագրերով	9,567,686	23,717,060
Այլ վարկեր և փոխառություններ	1,500,684	575,240
Ընդամենը պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	11,068,370	24,292,300

Այլ վարկերը և փոխառությունները ներառում են 1,500,684 հազար դրամ գումարով «Գերմանա-Հայկական հիմնադրամ»-ի «Վերականգնվող էներգիայի զարգացում» վարկային ծրագրի շրջանակներում ներգրավված վարկը (2014թ.՝ 575,240 հազար դրամ):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2014թ.՝ նույնպես):

23 Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	2,681,816	3,760,832
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններից	3,368,693	579,797
Ավանդներ ֆինանսական կազմակերպություններից	2,858,165	2,187,623
Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	1,135,796	471,580
Ակրեդիտիվ	93,896	76,583
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	16,814	817
Այլ պարտավորություններ	760	697
Ընդամենը պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	10,155,940	7,077,929

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը իրենցից ներկայացնում են Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկից ստացված վարկերը:

Այլ ֆինանսական կազմակերպություններից բոլոր ավանդները ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 8.79% (2014թ.՝ 7.46%):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2014թ.՝ նույնպես):

24 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Կառավարություն		
ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր	24,838	90,592
Այլ պարտավորություններ	20,000	20,000
	44,838	110,592
Իրավաբանական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	5,706,676	3,857,807
Ժամկետային ավանդներ	21,350,086	21,224,929
	27,056,762	25,082,736
Ֆիզիկական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	2,363,325	1,052,217
Ժամկետային ավանդներ	8,620,185	8,088,368
Հետզման պայմանագրեր	198,172	306,653
	11,181,682	9,447,238
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	38,283,282	34,640,566

Վարկերը և ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկերը իրենցից ներկայացնում են «Տնտեսության կայունության վարկավորման» ծրագրի շրջանակներում ստացված միջոցները:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների ընթացիկ և ժամկետային ավանդներում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված վարկերի, երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների գծով համապատասխանաբար 8,457,769 հազար դրամ գումարով (2014թ.՝ 6,749,276 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ամենամեծ երեք հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարը (ներառյալ կապակցված անձինք, տես ծանոթ. 31) կազմում է 24,256,282 հազար դրամ (2014թ. 26,601,418 հազար դրամ) կամ հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարի 63% (2014թ. 77%):

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 9.49% (2014թ.՝ 7.23%):

25 Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Ոչ ընթացիկ պարտատոմսեր	4,914,476	-
Ընդամենը թողարկված պարտքային արժեթղթեր	4,914,476	-

2015թ. ընթացքում Բանկը թողարկել է տոկոսային արտարժույթային պարտատոմսեր, որոնց ընդհանուր գումարը կազմում է 4,914,476 հազար դրամ (2014թ.՝ ոչինչ), և որոնց մարման ժամկետը սահմանված է մինչև 2020թ. ապրիլը:

Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերի տարեկան արդյունավետ տոկոսադրույքները 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 7.71%-ից 8.78%:

Տարվա ընթացքում Բանկը հետ չի գնել իր կողմից թողարկված որևէ արժեթուղթ:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ:

26 Ստորադաս փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Իրավաբանական անձանց կողմից ստացված ստորադաս փոխառություն	2,419,545	-
Ընդամենը ստորադաս փոխառություն	2,419,545	-

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ վարկային համաձայնագիր, որը Բանկի անվճարումակության դեպքում դասվում է երկրորդական Բանկի մնացած պարտավորությունների նկատմամբ՝ ներառյալ ավանդները և այլ պարտքային գործիքները:

Իրավաբանական անձանց կողմից ստացված ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է 26 օգոստոսի 2015թ. 5 միլլիոն ԱՄՆ դոլար ընդհանուր գումարով թողարկված ստորադաս փոխառություն՝ տարեկան 3% տոկոսադրույքով, որը վճարվում է ամսեկան կտրվածքով և մարման ժամկետը սահմանված է օգոստոսի 2022թ.:

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ:

27 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Վճարվելիք գումարներ	82,160	104,771
Պարտավորություններ անձնակազմի նկատմամբ	63,661	38,761
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	145,821	143,532
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	27,955	49,575
Այլ պարտավորություններ	3,785	2,516
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	31,740	52,091
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	177,561	195,623

28 Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	Ակտիվ		Պարտավորություն	
	2015	2014	2015	2014
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր (ծանոթ. 17, 22, 24)	10,060,292	24,568,809	9,765,858	24,023,713
	10,060,292	24,568,809	9,765,858	24,023,713

Գրավադրված արժեթղթերը այն ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք գրավադրված են հետգնման պայմանագրերով այլ բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում, գործընկերոջ կողմից վաճառելու և կրկին վերագրավադրելու իրավունքով:

Այս գործարքները կատարվել են ստանդարտ վարկավորման, արժեթղթերի փոխառության և վարկավորման սովորական պայմանների ներքո:

29 Սեփական կապիտալ

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 8,752,800 հազար դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 14,588 բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 600 հազ. դրամ անվանական արժեքով:

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

Յազար 33 դրամ

	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում
Վարդան Սիրմաքես	7,002,000	80%
«Բելեգինգսմաչեփիջ Ջոնգո» ՍՊԸ	1,750,800	20%
	8,752,800	100%

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

2015թ. Բանկի բաժնետերերը բաժնետիրական կապիտալը չեն ավելացրել (2014թ.՝ նույնպես):

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

30 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտավորումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե ղեկավար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացված դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն վարկային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

Դեկտեմբերի 31 դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Չօգտագործված վարկային գծեր	1,261,741	1,394,359
Տրամադրված երաշխիքներ	2,045,374	384,744
Ֆակտորինգային սահմանաչափի չօգտագործված մաս	1,072,606	-
Ընդամենը վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	4,379,721	1,779,103

Վարկային պարտավորությունների, երաշխիքների և այլ ֆինանսական միջոցների պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը լավագույնս ներկայացված է այս պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների ընդհանուր գումարում:

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով – Բանկը որպես վարձակալող

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագրեր գրասենյակային տարածքներ վարձակալելու նպատակով:

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Մինչև 1 տարի	17,280	17,280
1-5 տարի	86,400	69,120
5 տարուց ավելի	38,880	61,920
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	142,560	148,320

Պայմանագրային պարտավորություններ

Պայմանագրային պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 18, 19-ում:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Բանկը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Այնուամենայնիվ, 2015թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկին սեփականության իրավունքով պատկանող շենքը

և փոխադրամիջոցները ապահովագրված են: Բանկն ունի ապահովագրություն նաև բանկային ընդհանուր պարտավորվածությունների, էլեկտրոնային և համակարգչային հանցագործությունների և մասնագիտական պատասխանատվության համար:

31 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՍՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի վերջնական վերահսկող է համարվում շվեյցարացի գործարար Վարդան Սիրմաքեալ:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2015		2014	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	2,455,340	196,573	1,608,840	201,240
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	1,125,024	482,347	2,200,421	20,628
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(2,224,811)	(546,759)	(1,353,921)	(25,295)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	1,355,553	132,161	2,455,340	196,573
Արժեզրկումից պահուստ	(13,556)	(1,322)	(24,967)	(1,682)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,341,997	130,839	2,430,373	194,891
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ				
Ավանդներ 1 հունվարի դրությամբ	20,384,929	180,966	15,887,247	63,995
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	57,797,290	892,663	80,356,504	1,430,647
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(56,308,063)	(909,209)	(75,858,822)	(1,313,676)
Ավանդներ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	21,874,156	164,420	20,384,929	180,966
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	759,387	-	69,143	-
Տարվա ընթացքում ստացված	10,521,325	-	7,906,458	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(9,612,974)	-	(7,216,214)	-
Դեկտեմբերի 31 դրությամբ	1,667,738	-	759,387	-
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	698	-	501	-
Տարվա ընթացքում ստացված	5,773,768	-	3,465,808	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(5,774,084)	-	(3,465,611)	-
Դեկտեմբերի 31 դրությամբ	382	-	698	-
Թողարկված պարտատոմսեր				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-
Տարվա ընթացքում ստացված	4,558,774	-	-	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(180,726)	-	-	-
Դեկտեմբերի 31 դրությամբ	4,378,048	-	-	-
Ստորադաս փոխառություն				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	-	-	-	-
Տարվա ընթացքում ստացված	2,589,650	-	-	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(170,105)	-	-	-
Դեկտեմբերի 31 դրությամբ	2,419,545	-	-	-
Տրամադրված երաշխիքներ	-	10,023	-	9,909

Հազար ՀՀ դրամ	2015		2014	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ Ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն				
Հաճախորդներին տրված ակտիվների և պարտավորությունների գծով տոկոսային եկամուտ	326,915	13,693	280,035	11,092
Տոկոսային եկամուտ այլ ֆինանսական կազմակերպություններից	39,740	-	17,618	-
Միջնորդավճարների գծով եկամուտ	-	-	6,914	1,579
Այլ եկամուտ	-	-	-	102
Երաշխիքներից եկամուտ	-	25	-	150
Ավանդների գծով տոկոսային ծախս	(1,851,617)	(6,379)	(1,381,814)	(5,059)
Թողարկված պարտատոմսերի գծով ծախսեր	(249,529)	-	-	-
Վարկային կորուստների արժեզրկման (ծախս)/հակադարձում	11,411	360	(8,878)	331

Բաժնետերերին, ղեկավար անձնակազմին և կապակցված անձանց տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 2016թ-ից մինչև 2027թ. ընկած ժամանակահատվածում և դրանց միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 12.22% (2014թ.՝ 12.41%):

2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների 57% (2014թ.՝ 59%) կազմում են բաժնետիրոջից ներգրավված ավանդները, որի գծով վճարված տարեկան տոկոսային ծախսերը կազմում են ընդհանուր ծախսերի 87% (2014թ.՝ 75%):

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	298,255	451,441
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	298,255	451,441

32 Իրական արժեքի չափումը

Բանկի Խոհուրդը սահմանում է ինչպես իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ չգնանշվող առևտրային և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերը, չգնանշվող ածանցյալ ֆինանսական գործիքները, այնպես էլ ոչ-պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ վաճառքի համար պահվող ակտիվները:

Անկախ գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների, ինչպես օրինակ անշարժ գույքի և բռնագանձված ակտիվների գնահատման մեջ: Անկախ գնահատողների ընդգրկումը յուրաքանչյուր տարի որոշվում է Բանկի Խորհրդի կողմից:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին ղեկավարությունը վերլուծում է ակտիվների և պարտավորությունների արժեքների փոփոխությունները, որոնք պետք է վերագնահատվեն համաձայն Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության: Այս վերլուծությունների համար ճշտվում են հիմնական տվյալները, որոնք կիրառվել են նախորդ գնահատման ժամանակ, համադրելով գնահատման

հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերի և այլ համապատասխան փաստաթղթերի հետ: Դեկլարությունը Բանկի անկախ գնահատողների հետ միասին համեմատում է յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի յուրաքանչյուր փոփոխությունը համապատասխան արտաքին աղբյուրների հետ, որոշելու համար, թե հիմնավորված է արդյոք տվյալ փոփոխությունը:

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված)։

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

32.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	13,709,860	-	13,709,860	13,709,860
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	1,908,220	-	1,908,220	1,908,220
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	37,460,152	-	37,460,152	37,460,152
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	19,681	-	19,681	19,681
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	-	11,068,370	-	11,068,370	11,068,370
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	10,155,940	-	10,155,940	10,155,940
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	38,283,282	-	38,283,282	38,283,282
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	4,914,476	-	4,914,476	4,914,476
Ստորադաս փոխառություններ	-	2,419,545	-	2,419,545	2,419,545
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	145,821	-	145,821	145,821

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	14,639,454	-	14,639,454	14,639,454
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	723,252	-	723,252	723,252
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	37,262,041	-	37,262,041	37,262,041
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	2,907	-	2,907	2,907
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	-	24,292,300	-	24,292,300	24,292,300
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	7,077,929	-	7,077,929	7,077,929
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	34,640,566	-	34,640,566	34,640,566
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	143,532	-	143,532	143,532

Պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և գեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է նրանց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք գեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքերը կախված են վարկառուի վարկային ռիսկից և տատանվում են 7% մինչև 20% տարեկան (2014թ.՝ 7% մինչև 20% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով գեղչված դրամական հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

32.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Չգնանշվող պարտատոմսեր	-	19,827,601	-	19,827,601
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	10,060,292	-	10,060,292
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	3,136	-	3,136
ԸՆԴԱՄԵՆՆՂ	-	29,891,029	-	29,891,029
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	-	29,891,029	-	29,891,029

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Չգնանշվող պարտատոմսեր	-	5,031,370	-	5,031,370
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	24,568,809	-	24,568,809
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	9,902	-	9,902
Ընդամենը	-	29,610,081	-	29,610,081
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	113,715	-	113,715
Ընդամենը	-	113,715	-	113,715
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	-	29,496,366	-	29,496,366

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Չգնանշվող ՀՀ բաժնետոմսեր

Բանկի ներդրումների իրական արժեքը ՀՀ կազմակերպությունների չգնանշվող ներդրումներում չի կարող չափվել և հետևաբար դուրս է մնում այս բացահայտումից: Սեփական կապիտալի այս ներդրումի վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվության համար տես ծանոթագրություն 17-ը:

33 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք հաշվանցված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ, կամ ենթակա են կատարման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի, որը ներառում է նմանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ թե ոչ:

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Հաշվանցված գումարներ			Չհաշվանցված գումարներ	
	Համախառն ֆինանսական ակտիվներ/ պարտավոր- ություններ	Համախառն ֆինանսական ակտիվների/ պարտավոր- ությունների հաշվանցում	Ներկայացված զուտ արժեքներ	Ֆինանսական գործիքներ	Զուտ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր (Ծանոթ. 16)	250,556	-	250,556	(252,078)	(1,522)
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ (Ծանոթ. 22, 24)	9,765,858	-	9,765,858	(10,060,292)	(294,434)

Հազար ՀՀ դրամ	2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Հաշվանցված գումարներ			Չհաշվանցված գումարներ	
	Համախառն ֆինանսական ակտիվներ/ պարտավոր- ություններ	Համախառն ֆինանսական ակտիվների/ պարտավոր- ությունների հաշվանցում	Ներկայացված զուտ արժեքներ	Ֆինանսական գործիքներ	Զուտ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր (Ծանոթ. 16)	245,219	-	245,219	(203,079)	42,140
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ (Ծանոթ. 22, 24)	24,023,713	-	24,023,713	(24,568,809)	(545,096)

34 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է հիմնական ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 35.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

2015

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13,709,860	-	-	13,709,860	-	-	-	13,709,860
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,247,533	-	660,687	1,908,220	-	-	-	1,908,220
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	2,215	921	-	3,136	-	-	-	3,136
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	2,690,990	1,849,058	7,103,782	11,643,830	22,286,942	3,529,380	25,816,322	37,460,152
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	-	980,157	22,890	1,003,047	1,723,930	17,152,239	18,876,169	19,879,216
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	10,060,292	-	-	10,060,292	-	-	-	10,060,292
Այլ ակտիվներ	19,681	-	-	19,681	-	-	-	19,681
	<u>27,730,571</u>	<u>2,830,136</u>	<u>7,787,359</u>	<u>38,348,066</u>	<u>24,010,872</u>	<u>20,681,619</u>	<u>44,692,491</u>	<u>83,040,557</u>
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	9,643,588	6,702	140,871	9,791,161	751,959	525,250	1,277,209	11,068,370
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,269,193	554,308	2,130,324	6,953,825	2,879,529	322,586	3,202,115	10,155,940
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	8,536,788	7,954,518	10,752,695	27,244,001	10,990,602	48,679	11,039,281	38,283,282
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	76,976	-	-	76,976	4,837,500	-	4,837,500	4,914,476
Ստորադաս փոխառություններ	795	-	-	795	-	2,418,750	2,418,750	2,419,545
Այլ պարտավորություններ	145,821	-	-	145,821	-	-	-	145,821
	<u>22,673,161</u>	<u>8,515,528</u>	<u>13,023,890</u>	<u>44,212,579</u>	<u>19,459,590</u>	<u>3,315,265</u>	<u>22,774,855</u>	<u>66,987,434</u>
Ձուտ Դիրք	<u>5,057,410</u>	<u>(5,685,392)</u>	<u>(5,236,531)</u>	<u>(5,864,513)</u>	<u>4,551,282</u>	<u>17,366,354</u>	<u>21,917,636</u>	<u>16,053,123</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>5,057,410</u>	<u>(627,982)</u>	<u>(5,864,513)</u>		<u>(1,313,231)</u>	<u>16,053,123</u>		

Հազար ՀՀ դրամ

2014

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	14,639,454	-	-	14,639,454	-	-	-	14,639,454
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	487,605	5,577	25,616	518,798	167,196	37,258	204,454	723,252
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	-	9,902	-	9,902	-	-	-	9,902
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	372,584	1,544,741	6,977,558	8,894,883	16,117,872	12,249,286	28,367,158	37,262,041
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	99,304	140,238	345,163	584,705	1,524,181	3,221,117	4,745,298	5,330,003
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	24,568,809	-	-	24,568,809	-	-	-	24,568,809
Այլ ակտիվներ	-	2,907	-	2,907	-	-	-	2,907
	<u>40,167,756</u>	<u>1,703,365</u>	<u>7,348,337</u>	<u>49,219,458</u>	<u>17,809,249</u>	<u>15,507,661</u>	<u>33,316,910</u>	<u>82,536,368</u>
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	23,270,671	505,225	53,793	23,829,689	246,662	215,949	462,611	24,292,300
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	113,715	-	-	113,715	-	-	-	113,715
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,689,051	371,201	1,708,534	3,768,786	3,111,508	197,635	3,309,143	7,077,929
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	5,577,164	696,783	5,790,205	12,064,152	22,528,704	47,710	22,576,414	34,640,566
Այլ պարտավորություններ	104,771	-	38,761	143,532	-	-	-	143,532
	<u>30,755,372</u>	<u>1,573,209</u>	<u>7,591,293</u>	<u>39,919,874</u>	<u>25,886,874</u>	<u>461,294</u>	<u>26,348,168</u>	<u>66,268,042</u>
	<u>9,412,384</u>	<u>130,156</u>	<u>(242,956)</u>	<u>9,299,584</u>	<u>(8,077,625)</u>	<u>15,046,367</u>	<u>6,968,742</u>	<u>16,268,326</u>
Զուտ Դիրք								
Կուտակված ճեղքվածք	<u>9,412,384</u>	<u>9,542,540</u>	<u>9,299,584</u>		<u>1,221,959</u>	<u>16,268,326</u>		

35 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Բանկն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն իր հերթին բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Բանկը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների կամ արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Բանկի կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Բանկի Խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

Տնօրինություն

Տնօրինությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի վերահսկման համար:

Վարկային կոմիտե

Վարկային կոմիտեն իրականացնում է վարկային ռիսկի ընդհանուր կառավարումը և վերահսկողությունը, հաստատում է վարկեր իրեն հատկացված սահմանաչափերի շրջանակներում:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է հիմնականում ներդրումային ռիսկերի կառավարման սկզբունքների, քաղաքականության և Բանկի ռիսկի սահմանաչափերի մշակման և կիրառման համար:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի ստորաբաժանմանի կողմից, որը գնահատում է ընթացակարգերի ամբողջականությունը, Բանկի գործունեության համապատասխանությունը գործող ընթացակարգերին, ինչպես նաև Բանկի կողմից իրականացվող գործառնությունների արդյունավետությունը և դրանց կատարելագործման հնարավորությունները: Ներքին աուդիտի ստորաբաժանումը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է Բանկի ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկների վերաբերյալ հաշվետվություն է ներկայացնում Բանկի Տնօրինությանն ու Խորհրդին:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերը գնահատվում են այն մեթոդով, որն արտացոլում է ինչպես սպասվող կորուստը, որը հնարավոր է սովորական գործունեության ընթացքում, այնպես էլ անսպասելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են փաստացի ամենաշատ կորուստների արժեքը ըստ վիճակագրական մոդելների հիմքի: Մոդելում կիրառվում են նախորդ փորձից ստացված և շտկված հնարավորությունների նշանակությունները, հաշվի առնելով տնտեսական պայամանները: Բանկը նաև մոդելավորում է «վատագույն դեպքերը», որոնք տեղի կունենան քիչ հավանական թվացող դեպքերի առաջացման ժամանակ:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերը արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը: Բացի դրանից, Բանկը վերահսկում և գնահատում է իր ընդհանուր կարողությունը կրել ռիսկեր՝ կապված բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործառնությունների համապարփակ դիրքերի հետ:

Գործունեության բոլոր տեսակների գծով ստացվող տեղեկատվությունը ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվությունը բացատրություններով ներկայացվում է Տնօրինությանը: Հաշվետվությունը պարունակում է տեղեկություններ կրեդիտային ռիսկի համապարփակ չափի, կանխատեսումային կրեդիտային ցուցանիշների, ռիսկի սահմանված սահմանաչափերի բացառությունների վերաբերյալ, իրացվելիության ցուցանիշների, ռիսկի աստիճանի փոփոխության և այլ ցուցանիշների վերաբերյալ:

Ռիսկի նվազեցում

Բանկը ռիսկերի կառավարման շրջանակներում կիրառում է ածանցյալ և այլ գործիքներ արտարժութային դիրքերի կառավարման համար, ինչպես նաև ձեռք է բերում բանկային ռիսկերի համապարփակ, անշարժ և շարժական գույքի ապահովագրության վկայագրեր:

Բանկն ակտիվ կիրառում է ապահովումը, իր պարտքային ռիսկի նվազեցման համար (հավելյալ տեղեկությունը տե՛ս ստորև):

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

35.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտհաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի վարկային կոմիտեի և Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին:

Բանկի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները:

35.1.1 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

Յազար ԶԶ դրամ	2015			
	ԶԶ	Ոչ ՏՅԶԿ երկրներ	ՏՅԶԿ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13,142,721	494,753	72,386	13,709,860
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,565,391	183,737	159,092	1,908,220
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	3,136	-	-	3,136
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	37,267,828	114,618	77,706	37,460,152
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	19,879,216	-	-	19,879,216
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	10,060,292	-	-	10,060,292
Այլ ակտիվներ	11,170	-	8,511	19,681
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	81,929,754	793,108	317,695	83,040,557
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	46,310,816	36,152,942	72,610	82,536,368

Ակտիվները դասակարգվում են, հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս 2015 և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ տնտեսության ճյուղերի.

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական կազմակերպություններ	Արդյունաբերություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական ոլորտ	Հիփոթեք	Այլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13,709,860	-	-	-	-	-	-	-	13,709,860
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,908,220	-	-	-	-	-	-	-	1,908,220
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	3,136	-	-	-	-	-	-	-	3,136
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	12,893,888	5,280,639	1,181,385	3,280,447	1,319,786	4,426,614	9,077,393	37,460,152
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	19,879,216	-	-	-	-	-	-	-	19,879,216
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	10,060,292	-	-	-	-	-	-	-	10,060,292
Այլ ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	-	19,681	19,681
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	45,560,724	12,893,888	5,280,639	1,181,385	3,280,447	1,319,786	4,426,614	9,097,074	83,040,557
2014թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	45,271,420	13,654,542	4,760,996	970,738	5,146,855	1,404,773	3,542,173	7,784,871	82,536,368

35.1.2 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Բանկը կարգավորում է պարտքային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Ըստ ապրանքների, արդյունաբերության ճյուղերի և երկրների պարտքային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Բանկի Խորհրդի կողմից:

Պարտքային ռիսկի տեսանկյունից Բանկի խորհուրդը սահմանել է նաև գործընկերների ընտրության չափանիշներ՝ հիմնվելով հայտնի վարկանշային գործակալությունների (S&P's և Moody's Credit Rating Agencies) գնահատականի վրա: Եթե անհրաժեշտություն է առաջանում համագործակցել գործընկերոջ հետ, որը չունի համապատասխան ներդրումային վարկանիշ, ապա խորհուրդը վերջինիս համար բացառության կարգով սահմանում է համապատասխան սահմանաչափեր:

Մեկ վարկառուի գծով պարտքային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, ավելի սահմանափակված է Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված լրացուցիչ սահմանաչափերով հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար, ինչպես նաև օրական սահմանաչափերով կապված առևտրային գործարքների հետ, ինչպիսիք են արտարժույթային ֆորվարդի պայմանագրերը: Ընթացիկ ռիսկերի ենթարկվելու սահմանաչափերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Պարտքային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Բանկը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ պարտքային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխատվությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, այլ հիմնական միջոցներ, պաշարները,
- Ֆինանսական գործիքները՝ պարտքային և բաժնային արժեթղթերը,
- Դրամական միջոցներ
- Երաշխիքներ

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Անշարժ գույք	22,157,051	16,564,914
Շարժական գույք	503,620	2,129,712
Կառավարության երաշխիքներ	2,344,065	8,810,414
Այլ կազմակերպությունների երաշխիքներ	4,567,513	2,095,920
Դրամական միջոցներ	8,457,769	6,749,276
Այլ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	342,208	175,896
Այլ	252,290	1,467,028
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ (համախառն)	38,624,516	37,993,160

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն պարտքային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ Բանկից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Բանկը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր պարտքային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

35.1.3 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Բանկը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Բանկը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարումնակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկան խատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ հիպոթեքները և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Չարժեզրկված, ոչ ժամկետանց վարկեր և փոխատվություններ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է չարժեզրկված վարկերի որակը՝ հիմնված կորուստների պատմության վրա:

Հազար ՀՀ դրամ	2015	2014
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ		
Արդյունաբերություն	1.9%	1.1%
Գյուղատնտեսություն	1.4%	1.3%
Շինարարություն	1.3%	1.0%
Առևտուր	1.4%	1.7%
Հիփոթեքային	1.0%	0.3%
Սպառողական	4.7%	4.9%
Այլ	1.9%	2.0%

Պարտքային ռիսկ պարունակող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով 2015 և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը կորուստներ չի ունեցել:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը և փոխառությունները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասն արժեզրկված չեն:

Ժամկետանց, բայց անհատապես չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է հետևյալ աղյուսակում.

Հազար ՀՀ դրամ	2015				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ					
Արդյունաբերություն	241,937	1,949,911	12,973	28,125	2,232,946
Հիփոթեքային	-	2,952	50,258	20,564	73,774
Շինարարություն	38,582	-	-	-	38,582
Սպառողական	-	51,677	-	2	51,679
Առևտուր	-	12,290	-	13,079	25,369
Այլ	-	5,524	-	2,657	8,181
Ընդամենը	280,519	2,022,354	63,231	64,427	2,430,531

Հազար ՀՀ դրամ	2014				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ					
Արդյունաբերություն	215,999	383,646	-	171,957	771,602
Շինարարություն	81,138	-	-	-	81,138
Սպառողական	13,106	8,035	-	2,522	23,663
Գյուղատնտեսություն	-	-	-	24,282	24,282
Առևտուր	-	-	7,051	-	7,051
Այլ	24,221	-	48,614	32,632	105,467
Ընդամենը	334,464	391,681	55,665	231,393	1,013,203

35.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների և սրբես թեստի օգնությամբ: Արտարժույթի ռիսկը կառավարվում է հեջավորման և դիրքերի կառավարման միջոցով:

35.2.1 Շուկայական ռիսկ – Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող տատանվող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով՝ ներառյալ հեջավորման գործիքների ազդեցությունը: Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով վաճառքի համար մատչելի հաստատուն տոկոսադրույքով ակտիվները, ներառյալ հեջերի և որպես դրամական հոսքերի հեջ բնորոշված սվոփերի ազդեցությունները, 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները:

Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի կամ սվոփի իրացման ժամկետների: Կապիտալի ընդհանուր զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորում կան զուգահեռ փոփոխություններ, մինչդեռ ըստ ժամկետների վերլուծությունը ցույց է տալիս զգայունությունը ոչ զուգահեռ փոփոխությունների նկատմամբ:

Հազար ՀՀ դրամ	Կապիտալի զգայունություն							2015
	Փոփոխությունների հիմնական տոկոսադրույքներում	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը	
Արտարժույթ								
ՀՀ դրամ	0.5	-	(1,387)	(5,529)	(146,387)	(881,072)	(1,034,375)	
ԱՄՆ դոլար	0.5	-	-	-	-	-	-	
ՀՀ դրամ	(0.5)	-	1,387	5,529	146,387	881,072	1,034,375	
ԱՄՆ դոլար	(0.5)	-	-	-	-	-	-	

Հազար ՀՀ դրամ	Կապիտալի զգայունություն						2014
	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	
ՀՀ դրամ	0.5		(259)	(606)	(13,700)	(70,855)	(85,420)
ԱՄՆ դոլար	0.5		-	-	-	-	-
ՀՀ դրամ	(0.5)		258	604	13,658	70,843	85,363
ԱՄՆ դոլար	(0.5)		-	-	-	-	-

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Բանկը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և այն սահմանված շրջանակներում պահելու համար հեջավորման ռազամվարություն է օգտագործվում:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ) և կապիտալի վրա (կապված արտարժույթային սվոփերի և որպես դրամական հոսքերի հեջ օգտագործված արտարժույթի ֆորվարդների պայմանագրերի իրական արժեքի փոփոխմամբ և կապիտալի գործիքների հետ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	2015		2014	
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
ԱՄՆ դոլար	5%	105,384	5%	(13,212)
Եվրո	3%	3,090	3%	(214)

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7,732,410	5,954,069	23,381	13,709,860
Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,904,949	3,257	14	1,908,220
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	3,136	-	-	3,136
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	5,237,677	32,222,475	-	37,460,152
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	19,426,354	452,862	-	19,879,216
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	10,060,292	-	-	10,060,292
Այլ ակտիվներ	19,681	-	-	19,681
	44,384,499	38,632,663	23,395	83,040,557
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	11,068,370	-	-	11,068,370
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5,680,904	4,454,940	20,096	10,155,940
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	11,695,118	26,554,503	33,661	38,283,282
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	4,914,476	-	4,914,476
Ստորադաս փոխառություններ	-	2,419,545	-	2,419,545
Այլ պարտավորություններ	145,266	555	-	145,821
	28,589,658	38,344,019	53,757	66,987,434
	15,794,841	288,644	(30,362)	16,053,123
Ձուտ դիրք 2015 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին	2,119,328	2,179,960	80,433	4,379,721
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	46,310,816	36,152,942	72,610	82,536,368
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	28,551,481	37,678,232	38,329	66,268,042
Ձուտ դիրք 2014 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	17,759,335	(1,525,290)	34,281	16,268,326
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2014 թ. դեկտեմբերի 31-ին	364,520	1,309,011	105,572	1,779,103

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

35.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի գսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Մա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման

դեպքում: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 2%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 20%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես ծանոթագրություն 13-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.

	Աուդիտ չարված	
	2015, %	2014, %
Լ21- Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	41.59	35.9
Լ22- Ընթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	263.05	351.56

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես ծանոթագրություն 34-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական հոսքերը Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմությամբ:

Հազար ՀՀ դրամ	2015					
	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	9,644,860	15,300	218,235	1,011,580	596,890	11,486,865
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,619,939	565,669	2,332,341	3,313,171	371,107	10,831,120
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	8,831,667	8,290,459	11,774,837	11,979,920	48,612	40,925,495
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	97,509	-	283,191	5,654,181	-	6,034,881
Ստորադրաս փոխառություններ	7,144	12,698	57,143	304,763	2,539,688	2,921,436
Այլ պարտավորություններ	145,821	-	-	-	-	145,821
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	23,346,940	8,884,126	14,665,747	22,263,615	3,556,297	72,345,618
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	2,350,616	170,607	509,433	116,877	1,232,188	4,379,721
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
<i>Արտարժույթի սվոփ պայմանագրեր</i>						
Ներհոսք	620,283	-	-	-	-	620,283
Արտահոսք	624,367	-	-	-	-	624,367

Հազար ՀՀ դրամ	2014					
	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	23,448,864	509,443	68,401	329,131	266,698	24,622,537
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,717,198	380,041	1,865,685	4,050,111	220,357	8,233,392
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	5,721,293	980,448	7,118,627	25,488,505	52,988	39,361,861
Այլ պարտավորություններ	104,771	-	38,761	-	-	143,532
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	30,992,126	1,869,932	9,091,474	29,867,747	540,043	72,361,322
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	301,082	39,594	691,498	643,896	103,033	1,779,103
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
<i>Արտարժույթի սվոփ պայմանագրեր</i>						
Ներհոսք	1,164,311	-	-	-	-	1,164,311
Արտահոսք	1,268,124	-	-	-	-	1,268,124

35.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Բանկի ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Խորհուրդը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Բանկի ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքերը քննարկվում են Բանկի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

36 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով 1988թ. Բանկային Վերահսկողություն Բազեյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է երկրորդային կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2015 և 2014թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական կապիտալը, ռիսկով կշռված ակտիվները և կապիտալի համարժեքության դրույքաչափի հաշվարկը՝ համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Չազար 33 դրամ	Աուդիտ չարված	
	2015	2014
Հիմնական կապիտալ	19,304,558	18,504,278
Երկրորդային կապիտալ	(280,189)	(577,326)
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	19,024,369	17,926,952
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	99,272,046	87,749,512
Կապիտալի համարժեքության դրույքաչափ	19.16%	20.43%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

Նպատակ ունենալով խթանել բանկային համակարգի գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը, բանկային համակարգի կայունության ու տնտեսական տարբեր իրավիճակներում շոկերին դիմակայելու ունակության ամրապնդմանը, ինչպես նաև նպաստել բանկային համակարգի կողմից առավել արդյունավետ և մատչելի բանկային ծառայությունների մատուցմանը, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը 2015թ. որոշում է կայացրել 2017 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ և դրանից հետո բանկերի համար ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափը սահմանել 30,000,000 հազար Հայաստանի Հանրապետության դրամ:

Հիմք ընդունելով Բանկի հեռանկարային զարգացման ծրագիրը, Բաժնետերերը 2016թ. հուլիսին կհամալրեն կանոնադրական կապիտալը առնվազն 6 մլրդ. ՀՀ դրամով, ինչպես նաև հուլիս և հոկտեմբեր ամիսներին կներգրավվի առնվազն 6 մլրդ. ՀՀ դրամին համարժեք ԱՄՆ դոլարի ստորադաս փոխառություն՝ 3 մլրդ. ՀՀ դրամին համարժեք

մասնաբաժիններով, որը կներառվի նորմատիվային կապիտալի հաշվարկում և կապահովի Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի պահանջը ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի վերաբերյալ:

37 Սեզմենտային հաշվետվություններ

ՄՖՀՍ 8-ի առումով Բանկի գործառնությունները տարանջատված չեն գործառնական սեզմենտների և հանդիսանում են մեկ ամբողջական բիզնես միավոր: Բանկի գլխավոր գործառնական որոշումներ կայացնող մարմնի կողմից իրականացվում են որոշումներ միասնական արդյունքների հիման վրա, և բացակայում է որևէ գործառնական սեզմենտի առանձնացում ընդհանուր գործառնություններից: Բանկի ակտիվները հիմնականում տեղաբաշխված են Հայաստանի Հանրապետության տարածքում: Բանկի եկամուտները ստացվում են Հայաստանյան աղբյուրներից:

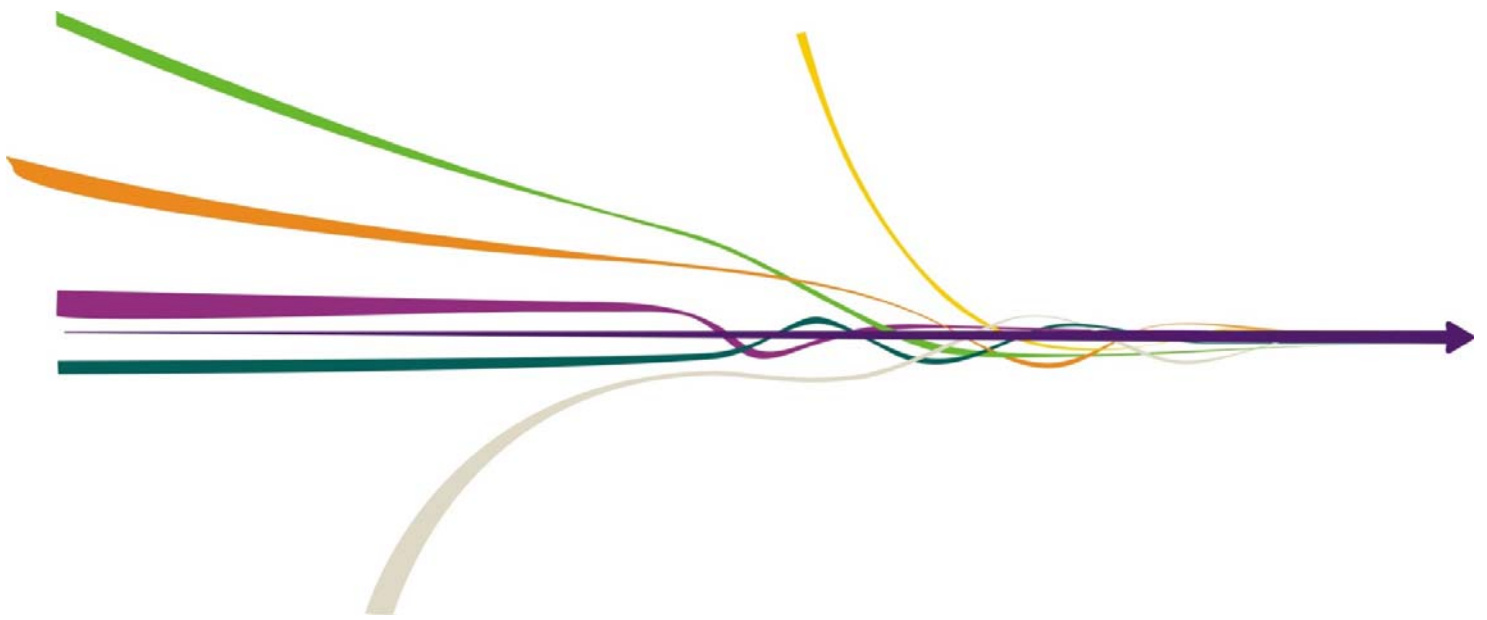
Grant Thornton

www.grantthornton.am

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԱԿ
ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

31 դեկտեմբերի 2016թ.

Բովանդակություն

	Էջ
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	1
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	4
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	5
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	6
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	7
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	8

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրասր Թորնթոն ՓԲԸ
ՀՀ, ք. Երեւան 0012
Վաղարշյան 8/1

Հ. + 374 10 260 964
Ֆ. + 374 10 260 961

Grant Thornton CJSC
8/1 Vagharshyan str.
0012 Yerevan, Armenia

T + 374 10 260 964
F + 374 10 260 961

www.grantthornton.am

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ Բաժնետերերին

Կարծիք

Մեր կողմից իրականացվել է «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ (Բանկ) ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտ, ընդ որում այդ հաշվետվությունները ներառում են 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, նույն ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի, սեփական կապիտալում փոփոխությունների և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, որոնք ներառում են հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը:

Մեր կարծիքով կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Բանկի՝ 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ):

Կարծիքի հիմքեր

Մենք աուդիտն իրականացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր եզրակացության՝ «*Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար*» բաժնում: Մենք անկախ ենք Բանկից՝ համաձայն Հաշվապահների միջազգային դաշնության պրոֆեսիոնալ հաշվապահների վարքագրի (ՀՄԴ-ի Վարքագիրք) և Հայաստանի Հանրապետությունում կիրառելի՝ ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի նկատմամբ վարքագծի պահանջների, և մենք կատարել ենք վարքագծի նկատմամբ մեր մյուս պարտականությունները՝ այդ պահանջների համաձայն: Մենք համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Բանկի ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՄ-ներին համապատասխան ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման և ճշմարիտ ներկայացման համար: Այդ նպատակով ղեկավարությունը սահմանում է անհրաժեշտ վերահսկողության համակարգ, որը թույլ է տալիս պատրաստել ֆինանսական հաշվետվություններ, որոնք ազատ են խարդախության կամ սխալի արդյունքում էական խեղաթյուրումից:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս, ղեկավարությունը պատասխանատու է Բանկի՝ անընդհատ գործելու հնարավորությունը գնահատելու, ինչպես նաև գործունեության անընդհատության ենթադրության վրա հիմնված հաշվառում վարելու համար, քանի դեռ ղեկավարությունը չի նախատեսում լուծարել Բանկը կամ դադարեցնել դրա գործունեությունը կամ չունի իրատեսական այլընտրանք, բացի նշվածները:

Կառավարման օղակներում ներգրավված անձիք պատասխանատու են Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման գործընթացը վերահսկելու համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ երաշխիքներ՝ խարդախությունների կամ սխալների հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրումներից զերծ լինելու վերաբերյալ, ինչպես նաև ներկայացնել աուդիտորի եզրակացություն, որը կներառի մեր կարծիքը: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր աստիճանի հավաստիացում է, սակայն այն երաշխիք չի հանդիսանում, որ ԱՄՄ համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումներ, երբ այդպիսիք կան: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի հետևանքով և համարվում են էական, եթե ակնկալվում է, որ դրանք առանձին-առանձին կամ միասին վերցված կարող են ազդել այս ֆինանսական հաշվետվությունների օգտագործողների՝ դրանց հիման վրա կայացրած տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համապատասխան իրականացվող աուդիտի շրջանակներում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն ամբողջ աուդիտի ընթացքում: Բացի այդ, մենք.

- Բացահայտում և գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվություններում խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք այդ ռիսկերին ուղղված աուդիտորական ընթացակարգեր, և ձեռք ենք բերում բավականաչափ ու համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար: Խարդախության արդյունք հանդիսացող էական խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկն ավելի մեծ է, քան սխալի հետևանքով առաջացած խեղաթյուրման չբացահայտման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, փաստաթղթերի կեղծում, միտումնավոր բացթողումներ, կեղծ հայտարարությունների տրամադրում կամ ներքին վերահսկողության համակարգի չարաշահում:

- Պատկերացում ենք կազմում աուդիտին առնչվող ներքին վերահսկողության վերաբերյալ, որպեսզի մշակենք համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր, բայց ոչ Բանկի ներքին վերահսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք կիրառվող հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության պատշաճությունը, ինչպես նաև դեկլարության կատարած հաշվապահական գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում դեկլարության կողմից անընդհատության սկզբունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների հիման վրա հետևություն ենք անում, թե արդյոք առկա է իրադարձությունների կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է էական կասկած առաջացնել Բանկի անընդհատ գործելու հնարավորության վերաբերյալ: Եթե մենք գալիս ենք եզրահանգման, որ գոյություն ունի էական անորոշություն, մենք պետք է մեր աուդիտորական եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրենք ֆինանսական հաշվետվություններում համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե նման բացահայտումները պատշաճ կերպով ներկայացված չեն, մենք պետք է ձևափոխենք կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր աուդիտորական եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա իրադարձությունները կամ հանգամանքները կարող են հանգեցնել նրան, որ Բանկը կորցնի իր անընդհատ գործելու կարողությունը:
- Գնահատում ենք ընդհանուր առմամբ ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները և արդյոք ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացնում են դրանց հիմքում ընկած գործարքներն ու իրադարձությունները այն ձևով, որն ապահովում է ճշմարիտ ներկայացումը:

Այլ հարցերի հետ մեկտեղ, մենք հաղորդակցում ենք կառավարման օղակներում ներգրավված անձանց հետ աուդիտի պլանավորված շրջանակների և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված էական թերացումների վերաբերյալ, որոնք ներառում են աուդիտի ընթացքում մեր կողմից բացահայտված ներքին վերահսկողության կարևոր թերությունները:

Գագիկ Գյուլբուդադյան

Տնօրեն

10 մարտի 2017թ.

Վահագն Փայան

Աուդիտոր

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	10,155,967	8,564,225
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(5,154,854)	(4,925,395)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		5,001,113	3,638,830
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	172,230	136,460
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(67,119)	(54,729)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		105,111	81,731
Զուտ առևտրային եկամուտ	8	16,129	243,138
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ օգուտ		190,182	122,759
Այլ եկամուտներ	9	330,851	124,521
Արժեզրկման ծախս	16	(161,270)	(708,671)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	10	(913,803)	(785,140)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	18	(105,391)	(57,377)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	19	(8,858)	(8,435)
Այլ ծախսեր	11	(364,413)	(394,585)
Շահույթ մինչև հարկում		4,089,651	2,256,771
Շահութահարկի գծով ծախս	12	(805,671)	(393,458)
Տարվա շահույթ		3,283,980	1,863,313
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
<i>Հողվածներ, որոնք հետագայում չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում</i>			
Հիմնական միջոցների վերագնահատում		1,387,637	-
Չվերադասակարգվող հողվածներին վերաբերող շահութահարկ		(277,527)	-
		1,110,110	-
<i>Հողվածներ, որոնք հետագայում վերադասակարգվում են շահույթում կամ վնասում</i>			
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ/(վնաս)		7,697,786	(1,517,057)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ		(128,978)	(173,551)
Վերադասակարգվող հողվածներին վերաբերող շահութահարկ		(1,513,762)	338,125
		6,055,046	(1,352,483)
Տարվա այլ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո		7,165,156	(1,352,483)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		10,449,136	510,830

8-ից 67 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
ԱԿՏԻՎՆԵՐ			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13	19,010,509	13,709,860
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	14	680,112	1,908,220
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	15	32,675	3,136
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	16	46,077,225	37,460,152
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	17	46,035,389	19,879,216
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	28	14,729,651	10,060,292
Հիմնական միջոցներ	18	2,074,366	743,939
Ոչ նյութական ակտիվներ	19	59,502	30,978
Բռնագանձված ակտիվներ	20	1,158,875	537,501
Կանխավճարներ շահութահարկի գծով		-	63,484
Հետաձգված հարկային ակտիվ	12	-	646,838
Այլ ակտիվներ	21	394,831	217,644
ԸՆԴԱՄՆՆԸ՝ ակտիվներ		130,253,135	85,261,260
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ՍԵՓԱԿԱՆ ԿԱՊԻՏԱԼ			
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	22	16,056,369	11,068,370
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	15	156,817	-
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	23	14,525,551	10,155,940
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24	50,699,979	38,283,282
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	25	4,916,406	4,914,476
Ստորադաս փոխառություններ	26	13,406,511	2,419,545
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		415,070	-
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	12	1,150,122	-
Այլ պարտավորություններ	27	235,088	177,561
ԸՆԴԱՄՆՆԸ՝ պարտավորություններ		101,561,913	67,019,174
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	29	8,752,800	8,752,800
Եմիսիոն եկամուտ		1,347,241	1,347,241
Գլխավոր պահուստ		2,500,000	2,500,000
Այլ պահուստներ		4,576,618	(2,588,538)
Զբաղիչված շահույթ		11,514,563	8,230,583
ԸՆԴԱՄՆՆԸ՝ սեփական կապիտալ		28,691,222	18,242,086
ԸՆԴԱՄՆՆԸ՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		130,253,135	85,261,260

Ֆինանսական հաշվետվությունները՝ ներկայացված 4-ից 67 էջերում, ստորագրվել են Բանկի գործադիր տնօրենի և գլխավոր հաշվապահի կողմից 2017 թվականի մարտի 10-ին:

Գևորգ ՄԱՉԱԿՅԱՆ
 Գործադիր տնօրեն

Սեդրակ ԲԱԴԴԱՍԱՐՅԱՆ
 Գլխավոր հաշվապահ

8-ից 67 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Մեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Եմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ներդրումնե- րի գծով վերագնա- հատման պահուստ	Հիմնական միջոցների վերագնա- հատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	8,752,800	1,347,241	2,500,000	(1,236,055)	-	6,367,270	17,731,256
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	1,863,313	1,863,313
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք							
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակած զուտ վնաս	-	-	-	(1,517,057)	-	-	(1,517,057)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցված զուտ օգուտ	-	-	-	(173,551)	-	-	(173,551)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	-	338,125	-	-	338,125
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	(1,352,483)	-	1,863,313	510,830
Հաշվեկշիռը 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,752,800	1,347,241	2,500,000	(2,588,538)	-	8,230,583	18,242,086
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	3,283,980	3,283,980
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք							
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	-	-	-	-	1,387,637	-	1,387,637
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակած զուտ օգուտ	-	-	-	7,697,786	-	-	7,697,786
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից ֆինանսական արդյունքին փոխանցած զուտ օգուտ	-	-	-	(128,978)	-	-	(128,978)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	-	(1,513,762)	(277,527)	-	(1,791,289)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	6,055,046	1,110,110	3,283,980	10,449,136
Հաշվեկշիռը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,752,800	1,347,241	2,500,000	3,466,508	1,110,110	11,514,563	28,691,222

8-ից 67 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար	2015թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար
Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Շահույթ մինչև հարկումը	4,089,651	2,256,771
<i>Ծշգրտումներ</i>		
Արժեզրկման ծախս	161,270	708,671
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	114,249	65,812
Հիմնական միջոցների օտարումից օգուտ	-	(1,239)
Ստացվելիք տոկոսներ	(559,159)	(112,767)
Վճարվելիք տոկոսներ	169,616	96,832
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժութային վերագնահատումից զուտ (օգուտ)/վնաս	(213,304)	89,370
Առևտրային գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ (օգուտ)/վնաս	127,278	(106,949)
Դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	3,889,601	2,996,501
<i>(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>		
Պահանջների ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,219,439	(1,082,327)
Հաճախորդների տրված վարկեր և փոխառություններ	(9,222,964)	(675,401)
Այլ ակտիվներ	(173,487)	70,617
<i>Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Ռեպո համաձայնագրեր ՀՀ ԿԲ-ի հետ	4,432,197	(14,115,725)
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,603,396	624,287
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	12,541,813	3,376,459
Այլ պարտավորություններ	70,394	(12,077)
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	15,360,389	(8,817,666)
Վճարված շահութահարկ	(321,446)	(709,705)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	15,038,943	(9,527,371)
Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր		
Ներդրումային արժեթղթերի առք	(22,734,199)	(1,731,304)
Հիմնական միջոցների առք	(48,181)	(66,954)
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(37,480)	(9,704)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	(22,819,860)	(1,807,962)
Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր		
ՀՀ ԿԲ-ից վարկերի ստացում	539,777	902,185
Ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերի ստացում	1,723,667	2,377,536
Այլ երկարաժամկետ վարկերի մարում	(24,838)	(66,496)
Պարտքային արժեթղթերի զուտ ավելացում	336	4,808,666
Ստորադաս փոխառության ստացում	10,864,492	2,424,039
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	13,103,434	10,445,930
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	5,322,517	(889,403)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ	13,709,860	14,639,454
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	(21,868)	(40,191)
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ.13)	19,010,509	13,709,860
Լրացուցիչ տեղեկատվություն		
Ստացված տոկոսներ	9,596,808	8,451,458
Վճարված տոկոսներ	(5,324,470)	(5,022,227)

8-ից 67 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից Ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնադրվել է 2004 թվականին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 07 հոկտեմբերի 2004 թվականին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N84 արտոնագրային համարով:

Բանկը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետությունում ֆիզիկական անձանց ավանդների հատուցում երաշխավորող պետական համակարգի, Հայաստանի բանկերի միության անդամ:

Բանկի հիմնական գործունեությունը կորպորատիվ, ներդրումային և մասնավոր ֆինանսների կառավարմանը բնորոշ ծառայությունների մատուցումն է՝ ֆինանսական գործիքներում ներդրումներ, ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից ավանդների ներգրավում, ֆինանսավորման (վարկավորում, ֆակտորինգ) և բանկային այլ ծառայությունների մատուցում:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևանում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, 0010, ք. Երևան, Վազգեն Սարգսյան 10:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայրը և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն ազատ շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով:

Բանկի ղեկավարությունը գտնում է, որ ընթացիկ պայմաններում իրականացվում են համապատասխան միջոցառումներ Բանկի տնտեսական կայունությունն ապահովելու նպատակով:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

3.1 Համապատասխանությունը

Մույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՍԿ):

Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին

համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՄ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով:

3.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են պատմական արժեքով, բացառությամբ շինությունների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված գումարով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթն այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք կիրառելի են 2016թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար: Բանկն ավելի վաղ չէր ընդունել որևէ այլ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որն ուժի մեջ էր մտել, բայց դեռ չէր կիրառվել: Չնայած ներքոհիշյալ ստանդարտներն ու փոփոխություններն առաջին անգամ կիրառվել են 2016թ-ին՝ դրանք որևէ էական ազդեցություն չունեն Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- *Սահմանված հաստուցումների պլաններ՝ աշխատակիցների վճարներ (ՀՀՄՄ 19 փոփոխություններ)*
- *Բացահայտման նախաձեռնություն (ՀՀՄՄ 1 փոփոխություններ)*
- *Մաշվածության և ամորտիզացիայի ընդունելի մեթոդների պարզաբանում (ՀՀՄՄ 38 և ՀՀՄՄ 16 փոփոխություններ)*
- *ՖՀՄՄ 14 հաշիվների կանոնավոր հետաձգում*
- *2012-2014թթ. ՖՀՄՄ-ների տարեկան բարեփոխումներ տարբեր չափանիշներով*

2016թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար առաջին անգամ ընդունված նոր ստանդարտները կամ մեկնաբանությունները կիրառելի չեն Բանկի համար: Այդ ժամկետից կիրառվող ստանդարտներում տեղ գտած փոփոխություններից և ոչ մեկը Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա էական ազդեցություն չի ունեցել:

- **Հիմնական միջոցների հաշվառում**

2016թ. Բանկը փոփոխություն է կատարել հաշվապահական հաշվառման իր քաղաքականությունում, համաձայն որի շենքերի հաշվառման համար կիրառվում է վերագնահատման մոդելը՝ նախկինում կիրառվող ինքնարժեքի մոդելի փոխարեն: Գնկավարությունը գտնում է, որ հաշվապահական հաշվառման նոր քաղաքականությունը թույլ է տալիս տրամադրել առավել համապատասխան տեղեկատվություն:

3.5 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Գնկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Գնկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

ՀՀՄՍ 12 (Փոփոխություններ) «Շահութահարկեր»

ՀՀՄՍԽ-ը թողարկել է «Չիրացված վնասների համար հետաձգված հարկային ակտիվների ճանաչում» պարզաբանումը, որը ՀՀՄՍ 12-ում՝ «Շահութահարկեր», կատարում է որոշակի փոփոխություններ: Փոփոխությունները պարզաբանում են, թե ինչպես պետք է հաշվառել իրական արժեքով չափվող պարտքային գործիքներին վերաբերող հետաձգված հարկային ակտիվները, հատկապես այն դեպքերում, երբ շուկայական տոկոսադրույքի փոփոխությունները նվազեցնում են պարտքային գործիքի իրական արժեքը սկզբնական արժեքից ցածր մակարդակի:

Սույն փոփոխությունները պարզաբանում են հետևյալը.

- այն պարտքային գործիքների գծով չիրացված վնասները, որոնք չափվում են իրական արժեքով, իսկ հարկային առումով՝ սկզբնական արժեքով, առաջացնում են նվազեցվող ժամանակավոր տարբերություններ՝ անկախ նրանից, թե պարտքային գործիքին տիրապետողն ակնկալում է վերականգնել դրա հաշվեկշռային արժեքը՝ այն վաճառելու, թե օգտագործելու միջոցով,
- ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի սահմանափակում հարկման ենթակա ապագա հավանական շահույթների գնահատումը,
- հարկման ենթակա ապագա շահույթների գնահատումները չեն ներառում նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձումից առաջացող հարկային նվազեցումները,
- ընկերությունը պետք է հաշվի առնի, արդյոք հարկային օրենսդրությունն արգելում է հարկվող շահույթների այն աղբյուրները, որոնց առումով այն կարող է նվազեցումներ կատարել նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների հակադարձման մասով: Եթե հարկային օրենսդրությունում չկան այդպիսի արգելքներ, ընկերությունը գնահատում է նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունը բոլոր այլ նվազեցվող ժամանակավոր տարբերությունների հետ համատեղ:

Փոփոխություններն ուժի մեջ են մտնում 2017թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար և պետք է կիրառվեն հետընթաց:
Ղեկավարության գնահատմամբ այս փոփոխություններն էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՄ 9, Ֆինանսական գործիքներ (2014)

ՀՀՄՄԽ-ն վերջերս թողարկել է *ՖՀՄՄ 9 «Ֆինանսական գործիքներ» (2014)*, ներկայացնելով իր նախագծի ավարտը՝ փոխարինելու *ՀՀՄՄ 39 «Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը»*: Նոր ստանդարտը ներկայացնում է ՀՀՄՄ 39-ի ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման ուղեցույցի մեծ փոփոխություններ, և ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման նոր «սպասվող վարկային կորուստ» մոդելը: ՖՀՄՄ 9-ը տրամադրում է նաև հեջի հաշվառման կիրառման նոր ուղեցույց:

Բանկի ղեկավարությունը դեռ պետք է գնահատի ՖՀՄՄ 9-ի ազդեցությունը այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա: Նոր ստանդարտը պետք է կիրառվի 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար:

ՖՀՄՄ 15, Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ

ՖՀՄՄ 15-ը ներկայացնում է հասույթի ճանաչման նոր պահանջներ՝ փոխարինելով *ՀՀՄՄ 18 «Հասույթ»*, *ՀՀՄՄ 11 «Կառուցման պայմանագրեր»*, և որոշ հասույթի հետ կապված մեկնաբանություններ: Նոր ստանդարտը սահմանում է հսկողության վրա հիմնված հասույթի ճանաչման մոդել և տրամադրում է հավելյալ ուղղորդում մանրամասնորեն չլուսաբանված տարբեր բնագավառներում գործող ՖՀՄՄ-ների ներքո, այդ թվում, թե պայմանավորվածությունների համար ինչպես հաշվառել բազմաթիվ կատարողական պարտավորությունները, փոփոխական գնագոյացումը, հաճախորդների փոխհատուցման իրավունքները, մատակարարների հետգնման տարբերակները և այլ ընդհանուր բարդություններ:

ՖՀՄՄ 15-ը ուժի մեջ է մտնում 2017թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջաններում: Բանկի ղեկավարությունը դեռ չի գնահատել ՖՀՄՄ 15-ի ազդեցությունը այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՄ 16, Վարձակալություն

ՖՀՄՄ 16-ը ներկայացնում է վարձակալության հաշվառման նոր պահանջներ և փոփոխություններ: ՖՀՄՄ 16-ը սահմանում է, որ վարձակալները պետք է հաշվառեն վարձակալությունները «հաշվապահական հաշվեկշռում»՝ ճանաչելով «օգտագործման իրավունքը» որպես ակտիվ և վարձակալության գծով համապատասխան պարտավորությունը:

Միևնույն ժամանակ ՖՀՄՄ 16-ը՝

- փոփոխում է վարձակալության սահմանումը,
- սահմանում է ակտիվի և պարտավորության հաշվառման պահանջներ, այդ թվում՝ այնպիսի առանձնահատկություններ, ինչպիսիք են ոչ-վարձակալական տարրերը, փոփոխվող վարձակալական վճարները և արտոնյալ (օպցիոն) ժամանակաշրջանները;
- ազատման հնարավորություն է տալիս կարճաժամկետ վարձակալությունների և ցածրարժեք ակտիվների համար,
- փոխում է «վաճառք հետադարձ վարձակալությամբ» պայմանավորվածությունների հաշվառումը,

- մեծապես պահպանում է ՀՀՄՍ 17-ի մոտեցումը՝ վարձատուների հաշվառման մասով;
- ներկայացնում է նոր բացահայտման պահանջներ:

ՖՀՄՍ 16-ը ուժի մեջ է մտնում 2019թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Թույլատրվում է ստանդարտի վաղաժամկետ կիրառումը՝ պայմանով, որ ՖՀՄՍ 15-ը «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հատույթ», նույնպես կիրառվի: Բանկի ղեկավարությունը դեռևս չի գնահատել ՖՀՄՍ 16-ի ազդեցությունը սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի և ծախսի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ մնանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում: Նույն սկզբունքն է կիրառվում կարողությունների կառավարման, ֆինանսական պլանավորման և ակտիվների պահպանման ծառայությունների դեպքում, որոնք ենթադրում են ծառայությունների մատուցման երկար ժամկետ:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է: Շահաբաժիններից եկամուտը ՀՀ հարկային օրենսդրությամբ հարկման ենթակա չէ:

Չուտ առևտրային եկամուտ

Չուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Չուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտը կամ ծախսը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում երբ համապատասխան ծառայությունն արդեն մատուցված է:

4.2 Արտարժույթ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների վերահաշվարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերությունների միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամորտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամորտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	2016թ. դեկտեմբերի 31	2015թ. դեկտեմբերի 31
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	483.94	483.75
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	512.20	528.69

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքներում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացմանը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնվում են մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գույվիլի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են համապարփակ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

4.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոզիտները և այլ բանկերում հաշիվներից, այդ թվում, բարձր իրացվելի ներդրումները, որոնց մարման ժամկետը ձեռք բերման օրից 90 օր է, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում հեշտությամբ և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.5 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա: Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված են «Այլ ակտիվներ» հոդվածում:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից «Այլ եկամուտներ» հոդվածում:

4.6 Պահանջների ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են՝ ըստ հետևյալ կատեգորիաների.

- ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող, իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ,
- վարկեր և դեբիտորական պարտքեր,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ:

Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն:

Համաձայն հեջի արդյունավետության, ածանցյալների իրական արժեքի փոփոխությունները, որոնք նախատեսված են որպես դրամական միջոցների հոսքերի հեջավորման գործիքներ, ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամուտում և ներառվում են սեփական կապիտալի դրամական միջոցների հոսքերի հեջի պահուստում: Հեջավորման փոխհարաբերության ցանկացած անարդյունավետություն անմիջապես ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Այն ժամանակ երբ հեջավորված հոդվածը ազդում է շահույթի կամ վնասի վրա, ցանկացած օգուտ կամ վնաս, որը նախկինում ճանաչվել է այլ համապարփակ եկամուտում, սեփական կապիտալից դասակարգվում է շահույթում կամ վնասում և ներկայացվում որպես վերադասակարգման ճշգրտում, այլ համապարփակ եկամուտում: Այնուամենայնիվ, եթե ոչ ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունը ճանաչվում է որպես հեջավորված գործարքի արդյունք, նախկինում այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված օգուտը կամ վնասները ներառվում են հեջավորված հոդվածի նախնական չափման մեջ:

Այլ ֆինանսական գործիքների բաղադրիչ հանդիսացող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ, եթե դրանց գծով ռիսկերը և

առանձնահատկությունները խիստ կապված չեն հիմնական պայմանագրի ռիսկերից և առանձնահատկություններից, և հիմնական պայմանագիրը չի հաշվառվում իրական արժեքով՝ ճշգրտվող ֆինանսական արդյունքներով: Ներառված ածանցյալ գործիքը հանդիսանում է բարդ ֆինանսական գործիքի բաղադրիչ, որը ներառում է ինչպես հիմնական բաղադրիչը, այնպես էլ ածանցյալ բաղադրիչը, ինչի արդյունքում որոշ դրամական հոսքեր հիմնական գործիքի և ինքնուրույն ածանցյալ գործիքի փոփոխվում են նույն ձևով:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, երբ.

- Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանալին, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:
- Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, և
- Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող:

Ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող, բացի այն դեպքերից, երբ դրանք օգտագործվում են հեջավորման նպատակով: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից շահույթը և վնասը արտացոլվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Ֆիքսված մարման ժամկետով ներդրումները դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մոտ ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապահին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական

արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած շահույթն ու վնասը վերագրվում է այլ համապարփակ եկամուտում մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված շահույթը կամ վնասը վերաձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսայի փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով արժեզրկումից կորուստները:

4.8 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Բանկն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորուստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառուն կամ վարկառուների խումբն ունեն

զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, գուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի մասնատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և մասնատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդոլոգիան և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեքը կմնա ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեքը կմնա ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեքը կմնա ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Ֆինանսական ակտիվների արժեքը կմնա պահուստները ֆինանսական հաշվետվություններում ձևավորվել են գոյություն ունեցող տնտեսական պայմանների հիման վրա: Բանկը չի կարող կանխատեսել ինչպես Հայաստանում կարող են փոխվել տնտեսական պայմանները, և ինչ ազդեցություն կարող են ունենալ այդ փոփոխությունները ֆինանսական ակտիվների արժեքը կմնա պահուստների ճշտության վրա հետագա ժամանակաշրջաններում:

Վերանայված վարկեր

Որտեղ հնարավոր է, Բանկը փորձում է վերանայել վարկերը, քան բռնագանձել գրավը: Սա կարող է հանգեցնել վճարումների երկարաձգումների և վարկի մարման նոր պայմանների մասին համաձայնության: Երբ վարկի պայմանները վերանայված են, վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց: Դեկավարությունը շարունակաբար վերանայում է վերանայված պայմաններով վարկերը, համոզվելու համար, որ բոլոր համաձայնությունները պահպանված են և որ ապագա վճարումները կկատարվեն: Վարկերը շարունակում են մնալ արժեքը կմնա անհատական կամ խմբային գնահատման առարկա՝ օգտագործելով վարկի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեքը կմնա է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարմանների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեքը կմնաից գումարների, այլ համապարփակ եկամուտից վերաձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի դասակարգված կապիտալ գործիքների արժեքը կմնաից կորուստների հակադարձումը համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի ճանաչվում, այլ հաշվառվում է կապիտալի առանձին բաժնում, որպես՝ այլ համապարփակ եկամուտ: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեքը կմնաից կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն

կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.9 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Բանկը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում է Բանկի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Բանկի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրսգրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.10 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետգնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետգնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ

գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշիռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետգնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվեն երրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը գրանցվում է որպես առևտրային պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

4.11 Վարձակալություն

Գործառնական վարձակալություն՝ Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.12 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Բանկի շենքը ներկայացված է իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	30	3.3
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	4	25
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Գույք և գրասենյակային միջոցներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	2-5	33.33-20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով:

Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի Բանկ: Այս ծախսումների մշակումները հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից: Այն դեպքում, երբ նշանակալի շեղում կա վերագնահատված ակտիվների իրական արժեքի և նրանց մնացորդային արժեքների միջև, ապա անցկացվում է հետագա վերագնահատում: Վերագնահատումը կատարվում է հիմնական միջոցների ողջ դասի համար:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Վերագնահատված արժեքով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման կամ դուրս գրման դեպքում այդ հիմնական միջոցներին վերաբերվող վերագնահատման պահուստի մնացորդն ամբողջությամբ փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.13 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից և արտոնագրերից:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան և արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում՝ 10 տարվա ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ

առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.14 Բռնագանձված ակտիվներ

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

4.15 Ներգրավված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կենտրոնական բանկի, այլ միջազգային և ՀՀ ֆինանսական կազմակերպությունների, հաճախորդների հաշիվները և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.16 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրող փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապահի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքները ապահովելու նպատակով:

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար: Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երաշխավորության արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով:

4.17 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.18 Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Մովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է

բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված ցանկացած հավելավճար: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնետոմսերի թողարկման հետ նվազեցվում է էմիսիոն եկամուտից:

Չբաշխված շահույթ

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների չբաշխված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

Հիմնական միջոցների վերազնահատման պահուստ

Հիմնական միջոցների վերազնահատման աճը օգտագործվում է գրանցելու համար հիմնական միջոցների իրական արժեքի աճը և նվազումը այն չափի, որ նման նվազումը վերաբերում է նույն ակտիվի աճին, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում:

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների վերազնահատման պահուստ

Այս պահուստը արտացոլում է վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները:

4.19 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրոթեմ հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՄ, կամ մի խումբ համանման գործարքների օգուտի և վնասի համար, ինչպիսին հանդիսանում է Բանկի առևտրային գործունեությունը:

4.20 Սեզմենտների ներկայացում

Գործառնական սեզմենտը հանդիսանում է Բանկի բիզնես գործառնությունների բաղկացուցիչ մասը, որոնցից այն կարող է վաստակել եկամուտ և կատարել ծախսեր, ներառյալ Բանկի այլ որևէ բաղկացուցիչ մասի հետ կապված գործառնություններից եկամուտներն ու ծախսերը: Գործառնական սեզմենտները որոշելիս Բանկի ղեկավարությունը տարանջատում է Բանկի այն կոմպոնենտները, որոնք ներառված են ծառայությունների մատուցման մեջ (բիզնես սեզմենտ) և որի համար առկա է ֆինանսական տեղեկատվություն: Բոլոր գործառնական սեզմենտների գործառնական արդյունքները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի գլխավոր գործադիր տնօրենի կողմից՝ սեզմենտին միջոցներ հատկացնելու որոշում կայացնելու համար և գնահատելու դրա կատարումը: Այս ֆինանսական հաշվետվությունների շրջանակներում Բանկի աշխարհագրական սեզմենտները ներկայացված են հիմնվելով գործընկերների գտնվելու վայրի վրա՝ հիմնվելով ավելի շուտ տնտեսական ռիսկի, քան իրավաբանական ռիսկի վրա:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման տեխնիկան: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Դեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է հասանելի լինել անհատական գործարքների դեպքում (տես՝ ծանոթագրություն 32):

Ներդրումային արժեքի դասակարգում

Բանկի ներդրումային արժեքիները ներառում են պետական և ոչ պետական պարտատոմսերը, ոչ պետական բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը դասակարգում է արժեքիները որպես վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված նման ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Այնուամենայնիվ, այնպիսի գործոնները, ինչպիսիք են գործառնական, տեխնիկական կամ առևտրային մաշվածությունները, հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցմանը: Դեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Բանկը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոններն. ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող տեխնիկական և առևտրային մաշվածությունը:

Ածանցյալ գործիքներ

Ակտիվ շուկայում չհաշվառվող ֆինանսական ածանցյալ գործիքների իրական արժեքները սահմանվում են գնահատման մեթոդների կիրառմամբ: Ածանցյալ գործիքների գնահատումը ներառվում է մեկ արժուքային տոկոսադրույքի սվոփի, բազմարժուքային տոկոսադրույքի սվոփի գործարքներում և փոխարժեքի ֆորվարդային պայմանագրերում: Այս գործարքների իրական արժեքը սահմանվում է որպես հաստատուն դեբիտորական պարտքերի և լողացող պարտավորության ներկա արժեքների միջև տարբերություն կամ հակառակը: Լողացող պարտավորության ներկա արժեքը սահմանվում է ըստ զրոյական արժեկտրոնային կորից ստացված զեդչային գործոնների: Եթե գնահատման մեթոդները կիրառվում են իրական արժեքը սահմանելու համար, դրանք հաստատվում կամ պարբերաբար վերլուծության են ենթարկվում որակավորված մասնագետների կողմից՝ անկախ առաջացման պայմաններից: Այնքանով, որքանով գործնականում հնարավոր է, մոդելները կիրառում են միայն դիտարկելի տվյալները, այնուամենայնիվ, այնպիսի ոլորտներում, ինչպիսին պարտքային ռիսկն է (ինչպես սեփականատիրոջ, այնպես էլ պայմանագրային գործընկերոջ), փոփոխականությունները և կոռեկցիաները պահանջում են Դեկավարության գնահատականը: Այս ապագա դրամական միջոցներից ցանկացածի գերագնահատումը և թերագնահատումը կարող է պահանջել այս ածանցյալների հաշվեկշռային արժեքների էական ճշգրտում:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ մասնատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա (Տես ծանոթագրություն 31):

Վարկերի և այլ փոխատվությունների արժեզրկում

Բանկը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը և փոխատվությունները յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք առկա են արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշներ: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Բանկը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թերությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների (Տես ծանոթագրություն 30):

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Բանկը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումը էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև նվազումը՝ Բանկը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Բանկը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	4,683,761	4,298,279
Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթեր	4,843,035	3,709,998
Ֆակտորինգից եկամուտներ	195,853	193,980
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	92,397	138,341
Հակադարձ ռեպո գործառնություններ	76,625	25,786
Անհատապես արժեզրկված ակտիվների գծով հաշվեզրկված տոկոսներ	217,386	147,658
Ածանցյալ գործիքներ	42,936	48,793
Այլ տոկոսային եկամուտներ	3,974	1,390
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	10,155,967	8,564,225

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Հաճախորդների հաշիվներ	3,377,251	2,140,125
Ռեպո գործառնություններ	460,947	1,944,411
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	924,019	569,265
Թողարկված պարտատոմսեր	392,637	271,594
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	5,154,854	4,925,395

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Դրամարկղային գործառնություններ	43,087	40,459
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	54,137	30,753
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	15,174	7,688
Բրոքերային գործառնություններ	57,822	55,647
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	2,010	1,913
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	172,230	136,460

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	23,672	39,373
Ստացված երաշխիքներ	1,423	4,707
Բրոքերային գործառնություններ	41,687	826
Այլ ծախսեր	337	9,823
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	67,119	54,729

8 Զուտ առևտրային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Ածանցյալ գործիքներից զուտ եկամուտ/(վնաս)	(116,018)	127,155
Արտարժույթի առջ ու վաճառքից զուտ եկամուտ	132,147	115,983
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	16,129	243,138

9 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ	-	61,792
Հիմնական միջոցների օտարումից եկամուտ	-	1,239
Բռնագանձված ակտիվների օտարումից եկամուտ	6,080	4,321
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	42,679	20,023
Շահաբաժիններից եկամուտ	1,474	2,714
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթի վերահաշվարկումից զուտ եկամուտ	213,304	-
Ֆինանսական միջնորդությունից եկամուտ	65,341	31,559
Այլ եկամուտ	1,973	2,873
Ընդամենը այլ եկամուտներ	330,851	124,521

10 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Աշխատակիցների հատուցումներ ներառյալ դրանց վերաբերող հարկերը	911,218	783,699
Անձնակազմի ուսուցման ծախսեր	2,585	1,441
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	913,803	785,140

11 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Ոչ ամենօրյաին ակտիվների արտարժույթային փոխարկումներից զուտ վնաս	-	89,370
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ ծախսեր	21,310	-
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	95,488	77,307
Հիմնական միջոցների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	45,980	42,755
Ներկայացուցչական ծախսեր	23,260	26,573
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	11,992	23,092
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	23,228	21,377
Վճարներ ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	21,944	19,192
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	17,280	17,280
Ապահովագրության գծով ծախսեր	15,662	16,841
Գործուղման ծախսեր	14,351	9,406
Անվտանգության գծով ծախսեր	7,799	8,027
Վճարումներ ֆինանսական հաշտարարին	8,540	8,435
Գրասենյակային ծախսեր	9,848	7,992
ԱՔՈԱ-ի գծով ծախսեր	6,057	5,516
Գովազդի ծախսեր	8,099	3,004
Ինկասացիոն ծախսեր	1,621	2,707
Այլ ծախսեր	31,954	15,711
Ընդամենը այլ ծախսեր	364,413	394,585

12 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	800,000	430,000
Հետաձգված հարկ	5,671	(1,542)
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	-	(35,000)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	805,671	393,458

2016թ. Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2015թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 20% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)		Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	
	2016	2015	2016	2015
Շահույթ մինչև հարկումը	4,089,651	2,256,771		
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով	817,930	451,354	20	20
Չնվազեցվող ծախսեր	12,577	26,804	-	1
Արտարժույթի դրական փոխարժեքային տարբերություն	(24,836)	(44,791)	-	(2)
Այլ նվազեցումներ	-	(4,909)	-	-
Նախորդ տարվա ընթացիկ հարկին վերաբերող ճշգրտումներ	-	(35,000)	-	(2)
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	805,671	393,458	20	17

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ

	2015	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	2016
Այլ պարտավորություններ	13,547	1,789	-	15,336
Արժեզրկված ակտիվներից ստացվելիք տույժեր	7,674	(7,674)	-	-
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր	647,139	-	(647,139)	-
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	668,360	(5,885)	(647,139)	15,336
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(6,472)	631	-	(5,841)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(1,464)	657	-	(807)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	-	(866,623)	(866,623)
Հիմնական միջոցներ	-	-	(277,527)	(277,527)
Այլ ակտիվներ	(2,998)	(1,755)	-	(4,753)
Այլ պահուստներ	(10,588)	681	-	(9,907)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(21,522)	214	(1,144,150)	(1,165,458)
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ / (պարտավորություն)	646,838	(5,671)	(1,791,289)	(1,150,122)

Հազար ՀՀ դրամ

	2014	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	2015
Այլ պարտավորություններ	10,179	3,368	-	13,547
Արժեզրկված ակտիվներից ստացվելիք տույժեր	3,186	4,488	-	7,674
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումային արժեթղթեր	309,014	-	338,125	647,139
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	322,379	7,856	338,125	668,360
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(5,004)	(1,468)	-	(6,472)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(479)	(985)	-	(1,464)
Այլ ակտիվներ	(1,486)	(1,512)	-	(2,998)
Այլ պահուստներ	(8,239)	(2,349)	-	(10,588)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(15,208)	(6,314)	-	(21,522)
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ	307,171	1,542	338,125	646,838

13 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ

	2016	2015
Կանխիկ դրամական միջոցներ	507,179	1,791,055
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	15,597,821	9,680,447
Թղթակցային հաշիվներ բանկերում	2,905,509	2,238,358
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	19,010,509	13,709,860

Թրթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք հաշվարկվում են Բանկի կողմից ներգրավված դրամային որոշ միջոցների 2%-ի և արտարժույթով որոշ միջոցների 18%-ի չափով: Այդ միջոցները 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 8,660,239 հազար դրամ (2015թ. դրությամբ՝ 7,067,109 հազար դրամ, 2% և 20% համապատասխանաբար): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն չափը չպահպանելը հանգեցնում է ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տոկոսներ չի ստանում:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 2,813,031 հազար դրամ գումարով (97%) այլ բանկերում տեղաբաշխված միջոցները կենտրոնացված են չորս բանկերում (2015թ.՝ 2,038,462 հազար դրամ (91%) կենտրոնացված երկու բանկում):

2016թ. ընթացքում Բանկի անկանխիկ գործարքները ներկայացնում են գրավների սեփականացման արդյունքում 681,810 հազար դրամի վարկերի մարումներ (2015թ.՝ 192,561 հազար դրամ):

14 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Վարկեր	164,718	1,565,186
Դեպոնացված միջոցներ բանկերում	238,676	147,880
Դեպոնացված միջոցներ այլ ֆինանսական կազմակերպություններում	84,959	194,949
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր վարկային կազմակերպությունների հետ	191,117	-
Այլ պահանջներ	642	205
Ընդամենը պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	680,112	1,908,220

Դեպոնացված միջոցները ներկայացնում են Բանկի կողմից տրամադրված երաշխիքային գումարներ միջազգային շուկաներում առևտրային գործարքներ իրականացնելու համար:

15 Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2016			2015		
	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավ. իրական արժեք	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավ. իրական արժեք
Առևտրային նպատակներով պահվող ածանցյալ գործիքներ						
Սվոփեր-արտարժույթային	3,906,820	32,675	156,817	620,283	3,136	-
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ և այլ առևտրային պարտավորություններ	3,906,820	32,675	156,817	620,283	3,136	-

16 Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Վարկեր	31,411,742	28,450,196
Օվերդրաֆտներ	13,683,206	8,899,619
Ֆակտորինգ	920,162	929,545
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	921,423	250,556
Այլ	439,109	94,600
	47,375,642	38,624,516
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(1,298,417)	(1,164,364)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	46,077,225	37,460,152

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է ՀՀ դրամով վարկերի համար 14.2% (2015թ.՝ 14.6%) և ԱՄՆ դոլարով, Եվրոյով և այլ ազատ փոխարկելի արտարժույթով վարկերի համար 11.8% (2015թ.՝ 12.7%):

Ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը ձեռք է բերել հաճախորդներին տրամադրված վարկերի դիմաց ստացած գրավը, այդ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 1,158,875 հազար դրամ (2015թ.՝ 537,501 հազար դրամ) (Տես ծանոթագրություն 20): Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները կարճ ժամանակահատվածում:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապված անձանց տրամադրված վարկերի ընդհանուր գումարը կազմում է 22,005,204 հազար դրամ կամ համախառն վարկային պորտֆելի 46.4%-ը (2015թ.՝ 19,935,231 հազար դրամ կամ 51.6%): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 463,249 հազար դրամ (2015թ.՝ 355,675 հազար դրամ):

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Արդյունաբերություն	17,080,162	13,146,288
Առևտուր	4,107,437	3,408,292
Գյուղատնտեսություն	6,168,555	5,353,012
Հիփոթեքային	4,644,102	4,471,327
Հանրային սնունդ և սպասարկման այլ ոլորտներ	56,927	15,608
Սպառողական	2,124,997	1,398,006
Շինարարություն	2,087,445	1,197,319
Տրանսպորտ և կապ	179,248	94,905
Այլ	10,926,769	9,539,759
	47,375,642	38,624,516
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(1,298,417)	(1,164,364)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	46,077,225	37,460,152

Վարկերի և փոխառությունների գծով արժեզրկման պահուստի շարժն ըստ տնտեսության ճյուղերի հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2016							
	Արդյունաբերություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական	Հիփոթեքային	Այլ	Ընդամենը
2016թ. հունվարի 1 դրությամբ	252,400	72,373	15,934	127,845	78,220	44,713	572,879	1,164,364
Տարվա ծախս	133,772	(15,690)	(40,640)	284,225	(204,738)	8,791	(4,450)	161,270
Դուրսգրում	(28,499)	-	(13,525)	(96,489)	(17,097)	-	(367,627)	(523,237)
Վերադարձ	154,694	50,377	62,177	3,657	187,872	35,923	1,320	496,020
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	512,367	107,060	23,946	319,238	44,257	89,427	202,122	1,298,417
Խմբային արժեզրկում	218,569	107,060	23,946	59,508	44,257	89,427	202,122	744,889
Անհատական արժեզրկում	293,798	-	-	259,730	-	-	-	553,528
	512,367	107,060	23,946	319,238	44,257	89,427	202,122	1,298,417
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	2,217,828	-	-	432,883	-	-	-	2,650,711

Հազար ՀՀ դրամ	2015							
	Արդյունաբերություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական	Հիփոթեքային	Այլ	Ընդամենը
2015թ. հունվարի 1 դրությամբ	147,398	64,982	9,805	86,729	72,300	35,780	314,125	731,119
Տարվա ծախս	269,506	8,861	28,543	87,893	2,031	12,845	298,992	708,671
Դուրսգրում	(170,499)	(44,318)	(22,414)	(99,209)	(13,910)	(37,526)	(41,957)	(429,833)
Վերադարձ	5,995	42,848	-	52,432	17,799	33,614	1,719	154,407
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	252,400	72,373	15,934	127,845	78,220	44,713	572,879	1,164,364
Խմբային արժեզրկում	252,400	72,373	15,934	40,146	66,151	44,713	182,947	674,664
Անհատական արժեզրկում	-	-	-	87,699	12,069	-	389,932	489,700
	252,400	72,373	15,934	127,845	78,220	44,713	572,879	1,164,364
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	-	-	-	607,001	12,069	-	844,608	1,463,678

Տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Մասնավոր ձեռնարկություններ	33,395,314	28,161,361
Ֆիզիկական անձիք	6,746,167	5,859,280
Պետական ձեռնարկություններ	7,011,467	4,410,023
Անհատ ձեռնարկատերեր	222,694	193,852
	47,375,642	38,624,516
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի և փոխատվությունների գծով	(1,298,417)	(1,164,364)
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ	46,077,225	37,460,152

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Առևտրային	4,621,171	4,461,261
Սպառողական	1,178,777	1,110,705
Ավտոմեքենաների ձեռքբերման	24,796	36,746
Այլ	921,423	250,568
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկեր (համախառն)	6,746,167	5,859,280

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2016		2015	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
ՀՀ պետական արժեթղթեր	958,804	921,423	252,078	250,556
Ընդամենը գնված արժեթղթեր և հետգնման պայմանագրերով տրամադրված վարկեր	958,804	921,423	252,078	250,556

Ինչպես նշված է 32 ծանոթագրությունում, 2016 և 2015թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի և փոխատվությունների գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխատվությունների ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է 34 ծանոթագրությունում:

Վարկային պորտֆելին ներհատուկ այլ ռիսկերը բացահայտված են 35 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 31 ծանոթագրությունում:

17 Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Չգնանշվող ներդրումներ		
ՀՀ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	51,957	51,615
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	44,418,307	18,978,617
ՀՀ ոչ պետական պարտքային արժեթղթեր	1,565,125	848,984
Ընդամենը ներդրումներ	46,035,389	19,879,216

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Չգնանշվող վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով՝ օգտագործելով գնահատման տեխնիկա, հիմնված տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքների վրա, որպես տվյալ ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի զեղչատոկոս:

Բոլոր չգնանշված վաճառքի համար մատչելի բաժնեմասային արժեթղթերը գրանցված են ինքնարժեքով, քանի որ իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել: Այս ներդրումների համար չկա գնանշվող շուկա, և Բանկը նախատեսում է դրանք պահել երկար ժամկետով:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերը, ներառյալ գրավադրված արժեթղթերը, ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	2016		2015	
	%	Ժամկետ	%	Ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր, դրամային	8.8-16.9	2018-2036	8.14-16.9	2017-2032
ՀՀ պետական պարտատոմսեր, արտարժութային	4.6-6.6	2020-2025	-	-
Ոչ պետական պարտատոմսեր	6.4-11.7	2017-2029	7.5-11.7	2017-2030

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը 14,729,651 հազար դրամով իրական արժեքով (2015թ.՝ 10,060,292 հազար դրամ) վաճառվել են երրորդ անձանց ռեպո համաձայնագրերով՝ 1 ամիսը չգերազանցող ժամանակահատվածներով: Դրանք վերադասակարգվել են որպես ռեպո համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթեր հաշվապահական հաշվեկշռում՝ առանձին տողում (Ծանոթ. 28):

18 Հիմնական միջոցներ

Հազար ՀՀ դրամ	Շենքեր	Համակարգ- չային տեխ- նիկա և կապի միջոցներ	Փոխադրա - միջոցներ	Գրասե- նյակային սարքա- վորում	Կապիտալ ներդրումներ հիմնական միջոցներում	Կապիտալ ներդրումներ վարձակալված ակտիվներում	Ընդամենը
Սկզբնական կամ վերագնահատված արժեք							
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	551,825	150,695	58,571	101,588	190,778	24,989	1,078,446
Ավելացում	-	21,687	35,081	10,186	-	-	66,954
Օտարում	-	(5,931)	(17,703)	(1,498)	-	-	(25,132)
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	551,825	166,451	75,949	110,276	190,778	24,989	1,120,268
Ավելացում	4,003	23,431	-	20,747	-	-	48,181
Օտարում	-	(8,689)	-	(713)	-	-	(9,402)
Վերադասակարգում	190,778	-	-	-	(190,778)	-	-
Վերագնահատման ճշգրտում	(119,562)	-	-	-	-	-	(119,562)
Վերագնահատում	1,387,637	-	-	-	-	-	1,387,637
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,014,681	181,193	75,949	130,310	-	24,989	2,427,122
Կուտակված մաշվածություն							
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	98,102	120,512	44,741	77,725	-	2,499	343,579
Հատկացումներ	18,394	15,558	13,188	7,738	-	2,499	57,377
Օտարում	-	(5,931)	(17,198)	(1,498)	-	-	(24,627)
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	116,496	130,139	40,731	83,965	-	4,998	376,329
Հատկացումներ	61,577	18,318	13,503	9,501	-	2,492	105,391
Օտարում	-	(8,689)	-	(713)	-	-	(9,402)
Վերագնահատում	(119,562)	-	-	-	-	-	(119,562)
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	58,511	139,768	54,234	92,753	-	7,490	352,756
Հաշվեկշռային արժեք							
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	435,329	36,312	35,218	26,311	190,778	19,991	743,939
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,956,170	41,425	21,715	37,557	-	17,499	2,074,366

Ակտիվների վերագնահատում

Բանկի շենքի վերագնահատումը կատարվել է 2016թ. փետրվարի 08-ին անկախ գնահատողի կողմից՝ կիրառելով համեմատական, ծախսային և եկամտային մեթոդները, որի արդյունքում առաջացել է վերագնահատում 1,387,637 հազար դրամ գումարով: Իրական արժեքով շենքի գնահատման համար Ղեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողի կողմից ներկայացված արդյունքները:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցներ:

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 146,498 հազար դրամ (2015թ. 117,125 հազար դրամ):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային պարտավորություններ կապիտալ շինարարության գծով (2015թ.՝ նույնպես):

19 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	Համակարգչային ծրագրեր	Արտոնագրեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք			
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	83,043	1,281	84,324
Ավելացում	7,514	2,190	9,704
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	90,557	3,471	94,028
Ավելացում	1,944	35,536	37,480
Օտարում	-	(222)	(222)
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	92,501	38,785	131,286
Կուտակված ամորտիզացիա			
2015թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	53,601	1,014	54,615
Մասհանումներ	7,473	962	8,435
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	61,074	1,976	63,050
Մասհանումներ	7,427	1,431	8,858
Օտարում	-	(124)	(124)
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	68,501	3,283	71,784
Հաշվեկշռային արժեք			
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	29,483	1,495	30,978
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	24,000	35,502	59,502

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվներ (2015թ.՝ նույնպես):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի որևէ պայմանագրային պարտավորություն (2015թ.՝ նույնպես):

20 Բռնագանձված ակտիվներ

Տարվա ընթացքում Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու արդյունքում ձեռք բերված ոչ ֆինանսական ակտիվների դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Անշարժ գույք	881,494	260,120
Այլ ակտիվներ	277,381	277,381
ԸՆդամենը	1,158,875	537,501

Բանկի քաղաքականությունն է հետամուտ լինել գրավի իրացմանը պատշաճ կերպով և կարճ ժամկետներում: Բանկը հիմնականում չի օգտագործում ոչ կանխիկ գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման համար: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքի և իրական արժեքի համարժեքի վաճառքի ծախսումներից նվազագույնով:

21 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Դեբիտորական պարտքեր և այլ ստացվելիք գումարներ	62,598	16,561
Այլ ակտիվներ	3,120	3,120
ԸՆդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	65,718	19,681
Կանխավճարներ	14,408	131,344
Ոսկու ձուլակտորներ	214,583	50,758
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	96,513	12,370
Պահեստ	3,177	3,059
Այլ ակտիվներ	432	432
ԸՆդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	329,113	197,963
ԸՆդամենը այլ ակտիվներ	394,831	217,644

22 Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Վարկեր ռեպո համաձայնագրերով	14,004,870	9,567,686
Այլ վարկեր և փոխառություններ	2,051,499	1,500,684
ԸՆդամենը պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	16,056,369	11,068,370

Այլ վարկերը և փոխառությունները ներառում են 2,051,499 հազար դրամ գումարով «Գերմանա-Հայկական հիմնադրամ»-ի «Վերականգնվող էներգիայի զարգացում» և «ՀՀ ՓՄՉ-ների Վարկավորում» վարկային ծրագրերի շրջանակներում ներգրավված վարկերը (2015թ.՝ 1,500,684 հազար դրամ):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2015թ.՝ նույնպես):

23 Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	4,423,067	2,681,816
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններից	3,540,757	3,368,693
Ավանդներ ֆինանսական կազմակերպություններից	3,888,579	2,858,165
Ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	2,227,558	1,135,796
Ակրեդիտիվ	436,846	93,896
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	7,562	16,814
Այլ պարտավորություններ	1,182	760
Ընդամենը պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	14,525,551	10,155,940

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը իրենցից ներկայացնում են Վերակառուցման և Ջարգացման Եվրոպական Բանկից ստացված վարկերը:

Ֆինանսական կազմակերպություններից բոլոր ավանդները ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 7.39% (2015թ.՝ 8.79%):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2015թ.՝ նույնպես):

24 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Կառավարություն		
ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկեր	-	24,838
Այլ պարտավորություններ	20,000	20,000
	20,000	44,838
Իրավաբանական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	6,792,556	5,706,676
Ժամկետային ավանդներ	31,482,195	21,350,086
	38,274,751	27,056,762
Ֆիզիկական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	3,760,074	2,363,325
Ժամկետային ավանդներ	8,645,154	8,620,185
Հետգնման պայմանագրեր	-	198,172
	12,405,228	11,181,682
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	50,699,979	38,283,282

Վարկերը և ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկերը իրենցից ներկայացնում են «Տնտեսության կայունության վարկավորման» ծրագրի շրջանակներում ստացված միջոցները:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների ընթացիկ և ժամկետային ավանդներում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված վարկերի, երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների գծով համապատասխանաբար 4,945,964 հազար դրամ գումարով (2015թ.՝ 8,457,769 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ամենամեծ երեք հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարը (ներառյալ կապակցված անձինք, տես ծանոթ. 31) կազմում է 32,322,223 հազար դրամ (2015թ. 24,256,282 հազար դրամ) կամ հաճախորդների միջոցների ընդհանուր գումարի 63.8% (2015թ.՝ 63.4%):

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 7.59% (2015թ.՝ 9.49%):

25 Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Ոչ ընթացիկ պարտատոմսեր	4,916,406	4,914,476
Ընդամենը թողարկված պարտքային արժեթղթեր	4,916,406	4,914,476

2016թ. ընթացքում Բանկը թողարկել է տոկոսային պարտատոմսեր, որոնց ընդհանուր գումարը կազմում է 425,867 հազար դրամ (2015թ.՝ 4,887,310 հազար դրամ), և որոնց մարման ժամկետը սահմանված է մինչև մարտ 2019թ. (2015թ.՝ մարտ 2020թ.): Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերի տարեկան արդյունավետ տոկոսադրույքները 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 7.71-8.78% (2015թ.՝ 7.71-8.78%):

Բանկի պարտատոմսերը ցուցակված են «ՆԱՄԴԱԲ ՕԷՍԷՔՍ Արմենիա» ֆոնդային բորսայում:

Տարվա ընթացքում Բանկը հետ չի գնել իր կողմից թողարկված որևէ պարտատոմս:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ:

26 Ստորադաս փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Իրավաբանական անձանց կողմից ստացված ստորադաս փոխառություններ	13,406,511	2,419,545
Ընդամենը ստորադաս փոխառություններ	13,406,511	2,419,545

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ վարկային համաձայնագիր, որը Բանկի անվճարունակության դեպքում դասվում է երկրորդական Բանկի մնացած պարտավորությունների նկատմամբ՝ ներառյալ ավանդները և այլ պարտքային գործիքները:

Իրավաբանական անձանց կողմից ստացված ստորադաս փոխառությունների մնացորդը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է ստորև.

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ					
Տրամադրման տարի	Արժույթ	%	Մարման ժամկետ, տարի	Գումար, հազար ՀՀ դրամ	
2015թ.	ԱՄՆ դոլար	3	7	2,430,307	
2016թ.	ԱՄՆ դոլար	8	7	2,420,893	
2016թ.	ՀՀ դրամ	14	7	8,070,575	
2016թ.	ԱՄՆ դոլար	3	7	484,736	
Ընդամենը ստորադաս փոխառություններ				13,406,511	

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների վճարումներ կամ այլ խախտումներ:

27 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Վճարվելիք գումարներ	80,692	82,160
Պարտավորություններ անձնակազմի նկատմամբ	71,156	63,661
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	151,848	145,821
Պարտավորություններ հարկերի գծով բացառությամբ շահութահարկի	82,527	27,955
Այլ պարտավորություններ	713	3,785
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	83,240	31,740
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	235,088	177,561

28 Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	Ակտիվ		Պարտավորություն	
	2016	2015	2016	2015
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր (ծանոթ. 17, 22, 24)	14,729,651	10,060,292	14,004,870	9,765,858
	14,729,651	10,060,292	14,004,870	9,765,858

Գրավադրված արժեթղթերը այն ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք գրավադրված են հետգնման պայմանագրերով այլ բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում, գործընկերոջ կողմից վաճառելու և կրկին վերագրավադրելու իրավունքով:

Այս գործարքները կատարվել են ստանդարտ վարկավորման, արժեթղթերի փոխառության և վարկավորման սովորական պայմանների ներքո:

29 Սեփական կապիտալ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 8,752,800 հազար դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 14,588 բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 600 հազ. դրամ անվանական արժեքով:

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են՝

Հազար ՀՀ դրամ

	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում, %
Էյջ-Վի-Էս Հոլդինգ Ս.ա.ր.լ.	7,002,000	79.9972580
«Բելեգինգսմաչեփիջ Ջոնզո» ՍՊԸ	1,750,800	20.0027420
	8,752,800	100

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը ունեն մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում և իրավունք ստանալու շահաբաժին:

2016թ. Բանկի բաժնետերերը բաժնետիրական կապիտալը չեն ավելացրել (2015թ.՝ նույնպես):

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

30 Պայմանական պարտավորություններ Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտադրումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկրներում: Դեկլարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե դեկլարար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Դեկլարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացված դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն վարկային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

Դեկտեմբերի 31 դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Չօգտագործված վարկային գծեր	2,526,663	1,261,741
Տրամադրված երաշխիքներ	309,668	2,045,374
Ֆակտորինգային սահմանաչափի չօգտագործված մաս	1,183,364	1,072,606
Ընդամենը վարկային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	4,019,695	4,379,721

Վարկային պարտավորությունների, երաշխիքների և այլ ֆինանսական միջոցների պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը լավագույնս ներկայացված է այս պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների ընդհանուր գումարում:

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով` Բանկը որպես վարձակալող

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագրեր գրասենյակային տարածքներ վարձակալելու նպատակով:

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Մինչև 1 տարի	4,320	4,320
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	4,320	4,320

Պայմանագրային պարտավորություններ

Պայմանագրային պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 18, 19-ում:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Բանկը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական ռեպլեի ժամանակ

առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Այնուամենայնիվ, 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկին սեփականության իրավունքով պատկանող հիմնական միջոցներն ապահովագրված են: Բանկն ունի ապահովագրություն նաև բանկային ընդհանուր պարտավորվածությունների, էլեկտրոնային և համակարգչային հանցագործությունների և մասնագիտական պատասխանատվության համար:

31 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՄ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի վերջնական վերահսկող է համարվում շվեյցարացի գործարար Վարդան Սիրմաքեար:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2016		2015	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
<i>Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	1,667,738	-	759,387	-
Տարվա ընթացքում ստացված	4,040,918	-	10,521,325	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(5,543,657)	-	(9,612,974)	-
Դեկտեմբերի 31 դրությամբ	164,999	-	1,667,738	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	1,355,553	132,161	2,455,340	196,573
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	1,856,805	185,916	1,125,024	482,347
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(2,061,339)	(184,588)	(2,224,811)	(546,759)
Դեկտեմբերի 31 դրությամբ, (համախառն)	1,151,019	133,489	1,355,553	132,161
Արժեզրկումից պահուստ	(23,020)	(2,670)	(13,556)	(1,322)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,127,999	130,819	1,341,997	130,839

Հազար ՀՀ դրամ	2016		2015	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմ և կապակցված կողմեր
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	382	-	698	-
Տարվա ընթացքում ստացված	6,727,615	10,904,338	5,773,768	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(6,722,779)	(10,569,466)	(5,774,084)	-
Դեկտեմբերի 31 դրությամբ	5,218	334,872	382	-
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	21,874,156	164,420	20,384,929	180,966
Տարվա ընթացքում ստացված ավանդներ	144,436,095	12,509,248	57,797,290	892,663
Տարվա ընթացքում վճարված ավանդներ	(139,404,348)	(12,006,973)	(56,308,063)	(909,209)
Դեկտեմբերի 31 դրությամբ	26,905,903	666,695	21,874,156	164,420
Թողարկված պարտատոմսեր				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	4,378,048	-	-	-
Տարվա ընթացքում ստացված	1,089,691	-	4,558,774	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(1,832,536)	-	(180,726)	-
Դեկտեմբերի 31 դրությամբ	3,635,203	-	4,378,048	-
Ստորադաս փոխառություն				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	2,419,545	-	-	-
Տարվա ընթացքում ստացված	13,624,595	-	2,589,650	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(2,637,629)	-	(170,105)	-
Դեկտեմբերի 31 դրությամբ	13,406,511	-	2,419,545	-
		9,867		10,023
Տրամադրված երաշխիքներ				
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն				
Հաճախորդներին տրված վարկերի գծով տոկոսային եկամուտ	115,381	20,376	326,915	13,693
Տոկոսային եկամուտ ֆինանսական կազմակերպություններից	39,783	-	39,740	-
Երաշխիքներից եկամուտ	-	210	-	25
Ավանդների գծով տոկոսային ծախս	(1,496,155)	(18,477)	(1,851,617)	(6,379)
Թողարկված պարտատոմսերի գծով ծախսեր	(321,187)	-	(249,529)	-
Վարկային կորուստների արժեզրկման (ծախս)/հակադարձում	(9,464)	(1,348)	11,411	360

Բաժնետերերին, ղեկավար անձնակազմին և կապակցված անձանց տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 2017-2031թթ. ընկած ժամանակահատվածում և դրանց միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 12.46% (2015թ.՝ 12.22%):

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների 53% (2015թ.՝ 57%) կազմում են բաժնետիրոջից (Բանկի վերջնական վերահսկող Վարտան Միրմաքեսից) և նրա հետ կապակցված անձանցից ներգրավված միջոցները, որի գծով վճարված տարեկան տոկոսային ծախսերը կազմում են ընդհանուր տոկոսային ծախսերի 44% (2015թ.՝ 87%):

Գեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	386,276	298,255
Ընդամենը դեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	386,276	298,255

32 Իրական արժեքի չափումը

Բանկի Խոհուրդը սահմանում է ինչպես իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ չգնանշվող առևտրային և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերը, չգնանշվող ածանցյալ ֆինանսական գործիքները, շենքերը, այնպես էլ ոչ-պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես, օրինակ, վաճառքի համար պահվող ակտիվները:

Անկախ գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների, ինչպես օրինակ անշարժ գույքի և բռնագանձված ակտիվների գնահատման մեջ: Անկախ գնահատողների ընդգրկումը յուրաքանչյուր տարի որոշվում է Բանկի Խորհրդի կողմից:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին դեկավարությունը վերլուծում է ակտիվների և պարտավորությունների արժեքների փոփոխությունները, որոնք պետք է վերագնահատվեն համաձայն Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության: Այս վերլուծությունների համար ճշտվում են հիմնական տվյալները, որոնք կիրառվել են նախորդ գնահատման ժամանակ, համադրելով գնահատման հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերի և այլ համապատասխան փաստաթղթերի հետ: Գեկավարությունը Բանկի անկախ գնահատողների հետ միասին համեմատում է յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի յուրաքանչյուր փոփոխությունը համապատասխան արտաքին աղբյուրների հետ, որոշելու համար, թե հիմնավորված է արդյոք տվյալ փոփոխությունը:

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1՝ նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

Մակարդակ 2՝ Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3՝ ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

32.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է

դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	19,010,509	-	19,010,509	19,010,509
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	680,112	-	680,112	680,112
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	46,077,225	-	46,077,225	46,077,225
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	65,718	-	65,718	65,718
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	-	16,056,369	-	16,056,369	16,056,369
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	14,525,551	-	14,525,551	14,525,551
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	50,699,979	-	50,699,979	50,699,979
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	4,916,406	-	4,916,406	4,916,406
Ստորադաս փոխառություններ	-	13,406,511	-	13,406,511	13,406,511
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	151,848	-	151,848	151,848
Հազար ՀՀ դրամ					
					2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	13,709,860	-	13,709,860	13,709,860
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	1,908,220	-	1,908,220	1,908,220
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	37,460,152	-	37,460,152	37,460,152
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	19,681	-	19,681	19,681
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	-	11,068,370	-	11,068,370	11,068,370
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	10,155,940	-	10,155,940	10,155,940
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	38,283,282	-	38,283,282	38,283,282
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	4,914,476	-	4,914,476	4,914,476
Ստորադաս փոխառություններ	-	2,419,545	-	2,419,545	2,419,545
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	145,821	-	145,821	145,821

Պահանջներ և պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդների տրված վարկեր և փոխատվություններ

Փոփոխվող դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը հավասար է նրանց հաշվեկշռային արժեքին: Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքերը կախված են վարկառուի վարկային ռիսկից և տատանվում են 5% մինչև 24% տարեկան (2015թ.՝ 7% մինչև 20% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

32.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ

	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Զգանշվող պարտատոմսեր	-	45,983,432	-	45,983,432
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	14,729,651	-	14,729,651
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	32,675	-	32,675
Ընդամենը	-	60,745,758	-	60,745,758
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	-	156,817	-	156,817
Ընդամենը	-	156,817	-	156,817
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	-	60,588,941	-	60,588,941

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Չզնանշվող պարտատոմսեր	-	19,827,601	-	19,827,601
Հետզնան ապամանագրերով գրավարդված արժեթղթեր	-	10,060,292	-	10,060,292
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	3,136	-	3,136
ԸՆԴԱՄԵՆՆՐ	-	29,891,029	-	29,891,029
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ	-	29,891,029	-	29,891,029

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Չզնանշվող ՀՀ բաժնետոմսեր

Բանկի ներդրումների իրական արժեքը ՀՀ կազմակերպությունների չզնանշվող ներդրումներում չի կարող չափվել և հետևաբար դուրս է մնում այս բացահայտումից: Մեփական կապիտալի այս ներդրումի վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվության համար տես ծանոթագրություն 17-ը:

32.3 Ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափումը

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ				
Հիմնական միջոցներ <i>Շենքեր</i>	-	-	2,014,681	2,014,681
ԸՆԴԱՄԵՆՆՐ	-	-	2,014,681	2,014,681

Իրական արժեքի չափումը Մակարդակ 3-րդում

3-րդ մակարդակում դասակարգված Բանկի ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատման մեխանիզմների օգտագործումը հիմնված է այն ելակետային տվյալների վրա, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայի տվյալների վրա: Այս մակարդակում ոչ ֆինանսական ակտիվները և ոչ ֆինանսական պարտավորությունները սկզբից մինչև վերջ կարելի է համաձայնեցնել հետևյալ կերպ.

Հազար ՀՀ դրամ	2016
ՈՉ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ	
<i>Հիմնական միջոցներ</i>	
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	551,825
Այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված օգուտ	1,387,637
Վերագնահատման ճշգրտում	(119,562)
Առք	4,003
Վերադասակարգում	190,778
ԶՈՒՏ ԻՐԱԿԱՆ ԱՐԺԵՔ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,014,681

Բանկի հիմնական գույքային ակտիվների իրական արժեքը հաշվարկվում է գնահատումների հիման վրա՝ իրականացված անկախ, մասնագիտորեն որակավորված

գույքի գնահատողների կողմից: Նշանակալի ելակետային տվյալները և ենթադրությունները մշակվում են համաձայն դեկավարության հետ սերտ խորհրդակցության: Գնահատման գործընթացները և իրական արժեքի փոփոխությունները վերանայվում են տնօրենների խորհրդի կողմից յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին:

33 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք հաշվանցված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ, կամ ենթակա են կատարման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի, որը ներառում է նմանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ թե ոչ:

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ					
	ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների համախառն գումար՝	ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների համախառն գումար	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների զուտ գումար՝ ներկայացված	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		
	հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում	Զուտ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՎՏԻՎՆԵՐ						
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր (Ծանոթ. 16)	921,423	-	921,423	(921,423)	-	-
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ						
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ (Ծանոթ. 22)	14,004,870	-	14,004,870	(14,729,651)	-	(724,781)

Հազար ՀՀ դրամ		2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
		Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ պարտավոր- ությունների համախառն գումար՝	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավոր- ությունների զուտ գումար՝	Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		
Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորու- թյունների համախառն գումար	հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվու- թյունում	հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվու- թյունում	Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում	Զուտ	Զուտ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿՏԻՎՆԵՐ						
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր (Ծանոթ. 16)	250,556	-	250,556	(250,556)	-	-
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ						
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ (Ծանոթ. 22, 24)	9,765,858	-	9,765,858	(10,060,292)	-	(294,434)

34 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է հիմնական ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 35.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

2016

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
ԱՎՏԻՎՆԵՐ								
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	19,010,509	-	-	19,010,509	-	-	-	19,010,509
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	519,817	7,853	37,772	565,442	114,670	-	114,670	680,112
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	32,675	-	-	32,675	-	-	-	32,675
Վարկեր և փոխատվություններ հաճախորդներին	2,836,236	2,049,592	7,612,088	12,497,916	28,138,972	5,440,337	33,579,309	46,077,225
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	1,783,613	335,291	2,118,904	5,104,374	38,812,111	43,916,485	46,035,389
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	14,729,651	-	-	14,729,651	-	-	-	14,729,651
Այլ ակտիվներ	65,718	-	-	65,718	-	-	-	65,718
	37,194,606	3,841,058	7,985,151	49,020,815	33,358,016	44,252,448	77,610,464	126,631,279
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	14,094,358	-	104,593	14,198,951	1,321,951	535,467	1,857,418	16,056,369
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	156,817	-	-	156,817	-	-	-	156,817
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,525,611	537,275	2,934,521	9,997,407	4,131,189	396,955	4,528,144	14,525,551
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	18,212,827	1,234,897	6,164,768	25,612,492	25,087,487	-	25,087,487	50,699,979
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	77,006	-	-	77,006	4,839,400	-	4,839,400	4,916,406
Ստորադաս փոխառություններ	83,171	-	-	83,171	-	13,323,340	13,323,340	13,406,511
Այլ պարտավորություններ	151,848	-	-	151,848	-	-	-	151,848
	39,301,638	1,772,172	9,203,882	50,277,692	35,380,027	14,255,762	49,635,789	99,913,481
Զուտ Պիրք	(2,107,032)	2,068,886	(1,218,731)	(1,256,877)	(2,022,011)	29,996,686	27,974,675	26,717,798
Կուտակված ճեղքվածք	(2,107,032)	(38,146)	(1,256,877)		(3,278,888)	26,717,798		

Հազար ՀՀ դրամ

2015

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 3 ամիս	3-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ								
Պրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13,709,860	-	-	13,709,860	-	-	-	13,709,860
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,247,533	-	660,687	1,908,220	-	-	-	1,908,220
Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ	2,215	921	-	3,136	-	-	-	3,136
Վարկեր և փոխառություններ հաճախորդներին	2,690,990	1,849,058	7,103,782	11,643,830	22,286,942	3,529,380	25,816,322	37,460,152
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	980,157	22,890	1,003,047	1,723,930	17,152,239	18,876,169	19,879,216
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	10,060,292	-	-	10,060,292	-	-	-	10,060,292
Այլ ակտիվներ	19,681	-	-	19,681	-	-	-	19,681
	<u>27,730,571</u>	<u>2,830,136</u>	<u>7,787,359</u>	<u>38,348,066</u>	<u>24,010,872</u>	<u>20,681,619</u>	<u>44,692,491</u>	<u>83,040,557</u>
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ								
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	9,643,588	6,702	140,871	9,791,161	751,959	525,250	1,277,209	11,068,370
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,269,193	554,308	2,130,324	6,953,825	2,879,529	322,586	3,202,115	10,155,940
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	8,536,788	7,954,518	10,752,695	27,244,001	10,990,602	48,679	11,039,281	38,283,282
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	76,976	-	-	76,976	4,837,500	-	4,837,500	4,914,476
Ստորադաս փոխառություններ	795	-	-	795	-	2,418,750	2,418,750	2,419,545
Այլ պարտավորություններ	145,821	-	-	145,821	-	-	-	145,821
	<u>22,673,161</u>	<u>8,515,528</u>	<u>13,023,890</u>	<u>44,212,579</u>	<u>19,459,590</u>	<u>3,315,265</u>	<u>22,774,855</u>	<u>66,987,434</u>
Զուտ Ռիթթ	<u>5,057,410</u>	<u>(5,685,392)</u>	<u>(5,236,531)</u>	<u>(5,864,513)</u>	<u>4,551,282</u>	<u>17,366,354</u>	<u>21,917,636</u>	<u>16,053,123</u>
Կուտակված ճեղքվածք	<u>5,057,410</u>	<u>(627,982)</u>	<u>(5,864,513)</u>		<u>(1,313,231)</u>	<u>16,053,123</u>		

35 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Բանկն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն իր հերթին բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Բանկը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների կամ արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Բանկի կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Բանկի Խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

Տնօրինություն

Տնօրինությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի վերահսկման համար:

Վարկային կոմիտե

Վարկային կոմիտեն իրականացնում է վարկային ռիսկի ընդհանուր կառավարումը և վերահսկողությունը, հաստատում է վարկեր իրեն հատկացված սահմանաչափերի շրջանակներում:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է հիմնականում ներդրումային ռիսկերի կառավարման սկզբունքների, քաղաքականության և Բանկի ռիսկի սահմանաչափերի մշակման և կիրառման համար:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի ստորաբաժանմանի կողմից, որը գնահատում է ընթացակարգերի ամբողջականությունը, Բանկի գործունեության համապատասխանությունը գործող ընթացակարգերին, ինչպես նաև Բանկի կողմից իրականացվող գործառնությունների արդյունավետությունը և դրանց կատարելագործման հնարավորությունները: Ներքին աուդիտի ստորաբաժանումը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է Բանկի ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկների վերաբերյալ հաշվետվություն է ներկայացնում Բանկի Տնօրինությանն ու Խորհրդին:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերը գնահատվում են այն մեթոդով, որն արտացոլում է ինչպես սպասվող կորուստը, որը հնարավոր է սովորական գործունեության ընթացքում, այնպես էլ անսպասելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են փաստացի ամենաշատ կորուստների արժեքը ըստ վիճակագրական մոդելների հիմքի: Մոդելում կիրառվում են մախորդ փորձից ստացված և շտկված հնարավորությունների նշանակությունները, հաշվի առնելով տնտեսական պայամանները: Բանկը նաև մոդելավորում է «վատագույն դեպքերը», որոնք տեղի կունենան քիչ հավանական թվացող դեպքերի առաջացման ժամանակ:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերը արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը: Բացի դրանից, Բանկը վերահսկում և գնահատում է իր ընդհանուր կարողությունը կրել ռիսկեր՝ կապված բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործառնությունների համապարփակ դիրքերի հետ:

Գործունեության բոլոր տեսակների գծով ստացվող տեղեկատվությունը ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվությունը բացատրություններով ներկայացվում է Տնօրինությանը: Հաշվետվությունը պարունակում է տեղեկություններ կրեդիտային ռիսկի համապարփակ չափի, կանխատեսումային կրեդիտային ցուցանիշների, ռիսկի սահմանված սահմանաչափերի բացառությունների վերաբերյալ, իրացվելիության ցուցանիշների, ռիսկի աստիճանի փոփոխության և այլ ցուցանիշների վերաբերյալ:

Ռիսկի նվազեցում

Բանկը ռիսկերի կառավարման շրջանակներում կիրառում է ածանցյալ և այլ գործիքներ արտարժույթային դիրքերի կառավարման համար, ինչպես նաև ձեռք է բերում բանկային ռիսկերի համապարփակ, անշարժ և շարժական գույքի ապահովագրության վկայագրեր:

Բանկն ակտիվ կիրառում է ապահովումը, իր պարտքային ռիսկի նվազեցման համար (հավելյալ տեղեկությունը տե՛ս ստորև):

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

35.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտհաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի վարկային կոմիտեի և Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին:

Բանկի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները:

35.1.1 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեզմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեզմենտների:

	2016			
	ՀՀ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	16,261,274	1,598,164	1,151,071	19,010,509
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	356,476	37,234	286,402	680,112
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	-	32,675	32,675
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	45,362,034	381,108	334,083	46,077,225
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	46,035,389	-	-	46,035,389
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	14,729,651	-	-	14,729,651
Այլ ակտիվներ	17,324	-	48,394	65,718
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	122,762,148	2,016,506	1,852,625	126,631,279
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	81,929,754	793,108	317,695	83,040,557

Ակտիվները դասակարգվում են, հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս 2016 և 2015թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ տնտեսության ճյուղերի.

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական կազմակերպություններ	Արդյունաբերություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական ոլորտ	Հիփոթեք	Այլ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	19,010,509	-	-	-	-	-	-	-	19,010,509
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	680,112	-	-	-	-	-	-	-	680,112
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	32,675	-	-	-	-	-	-	-	32,675
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	-	16,612,049	5,999,494	2,030,235	3,994,865	2,066,758	4,516,822	10,857,002	46,077,225
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	868,805	-	-	-	-	-	-	45,166,584	46,035,389
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	-	-	-	-	-	-	-	14,729,651	14,729,651
Այլ ակտիվներ	-	-	-	-	48,394	-	-	17,324	65,718
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	20,592,101	16,612,049	5,999,494	2,030,235	4,043,259	2,066,758	4,516,822	70,770,561	126,631,279
2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	45,560,724	12,893,888	5,280,639	1,181,385	3,280,447	1,319,786	4,426,614	9,097,074	83,040,557

35.1.2 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Բանկը կարգավորում է պարտքային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Ըստ ապրանքների, արդյունաբերության ճյուղերի և երկրների պարտքային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Բանկի Խորհրդի կողմից:

Պարտքային ռիսկի տեսանկյունից Բանկի խորհուրդը սահմանել է նաև գործընկերների ընտրության չափանիշներ՝ հիմնվելով հայտնի վարկանշային գործակալությունների (S&P's և Moody's Credit Rating Agencies) գնահատականի վրա: Եթե անհրաժեշտություն է առաջանում համագործակցել գործընկերոջ հետ, որը չունի համապատասխան ներդրումային վարկանիշ, ապա խորհուրդը վերջինիս համար բացառության կարգով սահմանում է համապատասխան սահմանաչափեր:

Մեկ վարկառուի գծով պարտքային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, ավելի սահմանափակված է Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված լրացուցիչ սահմանաչափերով հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար, ինչպես նաև օրական սահմանաչափերով կապված առևտրային գործարքների

հետ, ինչպիսիք են արտարժույթային ֆորվարդի պայմանագրերը: Ընթացիկ ռիսկերի ենթարկվելու սահմանաչափերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Պարտքային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Բանկը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ պարտքային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի և փոխատվությունների համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, այլ հիմնական միջոցներ, պաշարները,
- Ֆինանսական գործիքները՝ պարտքային և բաժնային արժեթղթերը,
- Դրամական միջոցներ
- Երաշխիքներ

Վարկեր և փոխատվություններից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Անշարժ գույք	26,280,976	22,157,051
Շարժական գույք	576,428	503,620
Կառավարության երաշխիքներ	12,342,780	2,344,065
Այլ կազմակերպությունների երաշխիքներ	6,181,188	4,567,513
Դրամական միջոցներ	459,997	8,457,769
Այլ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	434,410	342,208
Այլ	1,099,863	252,290
Ընդամենը վարկեր և փոխատվություններ (համախառն)	47,375,642	38,624,516

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չզննատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն պարտքային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի

գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ Բանկից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և հետևաբար դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Բանկը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր պարտքային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

35.1.3 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված դժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Բանկը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Բանկը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի կամ փոխատվության համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ հիպոթեքները և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի և փոխատվությունների գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Հարժեզրկված, ոչ ժամկետանց վարկեր և փոխառվություններ

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է չարժեզրկված վարկերի որակը՝ հիմնված կորուստների պատմության վրա:

Հազար ՀՀ դրամ	2016	2015
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվություններ		
Արդյունաբերություն	2.0%	1.9%
Գյուղատնտեսություն	2.0%	1.4%
Շինարարություն	2.0%	1.3%
Առևտուր	2.0%	1.4%
Սպառողական	3.2%	4.7%
Հիփոթեքային	2.0%	1.0%
Այլ	2.0%	1.9%

Պարտքային ռիսկ պարունակող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով 2016 և 2015թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը կորուստներ չի ունեցել:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը և փոխառվությունները, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասն արժեզրկված չեն:

Ժամկետանց, բայց անհատապես չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է հետևյալ աղյուսակում.

Հազար ՀՀ դրամ	2016				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվություններ					
Արդյունաբերություն	32,886	263,312	-	-	296,198
Գյուղատնտեսություն	-	-	44,339	105,675	150,014
Առևտուր	2,582	-	-	16,502	19,084
Սպառողական	8,019	-	52,642	59,035	119,696
Հիփոթեքային	106,546	15,791	-	89,508	211,845
Ընդամենը	150,033	279,103	96,981	270,720	796,837

Հազար ՀՀ դրամ	2015				
	Մինչև 30 օր	31 –ից 60 օր	61 –ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառվություններ					
Արդյունաբերություն	241,937	1,949,911	12,973	28,125	2,232,946
Շինարարություն	38,582	-	-	-	38,582
Առևտուր	-	12,290	-	13,079	25,369
Սպառողական	-	51,677	-	2	51,679
Հիփոթեքային	-	2,952	50,258	20,564	73,774
Այլ	-	5,524	-	2,657	8,181
Ընդամենը	280,519	2,022,354	63,231	64,427	2,430,531

35.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների և սթրես թեստի օգնությամբ: Արտարժույթի ռիսկը կառավարվում է հեջավորման և դիրքերի կառավարման միջոցով:

35.2.1 Շուկայական ռիսկ՝ Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող տատանվող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով՝ ներառյալ հեջավորման գործիքների ազդեցությունը: Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով վաճառքի համար մատչելի հաստատուն տոկոսադրույքով ակտիվները, ներառյալ հեջերի և որպես դրամական հոսքերի հեջ բնորոշված սվոփերի ազդեցությունները, 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները:

Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի կամ սվոփի իրացման ժամկետների: Կապիտալի ընդհանուր զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորում կան զուգահեռ փոփոխություններ, մինչդեռ ըստ ժամկետների վերլուծությունը ցույց է տալիս զգայունությունը ոչ զուգահեռ փոփոխությունների նկատմամբ:

Զագար ԳԳ դրամ	Կապիտալի զգայունություն							2016
	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Զուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը	
Արտարժույթ								
ԳԳ դրամ	0.5	-	(2,782)	(8,656)	(222,693)	(1,292,535)	(1,526,666)	
ԱՄՆ դոլար	0.5	-	(290)	(860)	(56,856)	(148,820)	(206,826)	
ԳԳ դրամ	(0.5)	-	2,795	8,717	226,890	1,373,629	1,612,031	
ԱՄՆ դոլար	(0.5)	-	290	860	56,856	148,820	206,826	

Հազար ՀՀ դրամ	Կապիտալի զգայունություն						2015
	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	
ՀՀ դրամ	0.5	-	(1,387)	(5,529)	(146,387)	(881,072)	(1,034,375)
ԱՄՆ դոլար	0.5	-	-	-	-	-	-
ՀՀ դրամ	(0.5)	-	1,387	5,529	146,387	881,072	1,034,375
ԱՄՆ դոլար	(0.5)	-	-	-	-	-	-

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Բանկը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և այն սահմանված շրջանակներում պահելու համար հեջավորման ռազամավարություն է օգտագործվում:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ) և կապիտալի վրա (կապված արտարժույթային սվոփերի և որպես դրամական հոսքերի հեջ օգտագործված արտարժույթի ֆորվարդների պայմանագրերի իրական արժեքի փոփոխմամբ և կապիտալի գործիքների հետ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	2016				2015
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	
ԱՄՆ դոլար	5%	24,908	5%	105,384	
Եվրո	3%	58,613	3%	3,090	

Բանկի արտաբժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
ԱԿՏԻՎՆԵՐ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	6,281,243	12,654,862	74,404	19,010,509
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	263,668	379,211	37,233	680,112
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	32,675	-	-	32,675
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	8,337,338	37,739,887	-	46,077,225
Վաճառքի համար նատչելի ներդրումներ	37,335,336	8,700,053	-	46,035,389
Հետզման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	14,729,651	-	-	14,729,651
Այլ ակտիվներ	17,324	48,394	-	65,718
	66,997,235	59,522,407	111,637	126,631,279
ՊԱՐՏԱՎՈՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ				
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	16,056,369	-	-	16,056,369
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	156,817	-	-	156,817
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	5,773,889	8,751,654	8	14,525,551
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	9,678,947	40,936,603	84,429	50,699,979
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	4,916,406	-	4,916,406
Ստորադաս փոխառություններ	8,070,575	5,335,936	-	13,406,511
Այլ պարտավորություններ	134,699	17,149	-	151,848
	39,871,296	59,957,748	84,437	99,913,481
Զուտ դիրք 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	27,125,939	(435,341)	27,200	26,717,798
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին	2,998,031	1,014,966	6,698	4,019,695
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	44,384,499	38,632,663	23,395	83,040,557
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	28,589,658	38,344,019	53,757	66,987,434
Զուտ դիրք 2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	15,794,841	288,644	(30,362)	16,053,123
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ 2015թ. դեկտեմբերի 31-ին	2,119,328	2,179,960	80,433	4,379,721

Ազատ փոխարկելի արտաբժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

35.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 2%-ի (2015թ.՝ 2%) և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 18%-ի (2015թ.՝ 20%) չափով պահուստավորման գումար (տես ծանոթագրություն 13-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.

	Սուդիտ չարված	
	2016, %	2015, %
Ն21 - Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	53.35	41.59
Ն22 - Ընթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ցպահանջ պարտավորություններ)	494.25	263.05

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես ծանոթագրություն 34-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական հոսքերը Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմությամբ:

Հազար ՀՀ դրամ

2016

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	14,113,848	-	104,593	1,401,300	1,033,776	16,653,517
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	163,652	-	-	-	-	163,652
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,528,675	1,310,950	3,107,421	4,599,067	960,597	16,506,710
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	18,225,539	1,451,040	6,298,553	25,305,238	-	51,280,370
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	77,006	-	-	5,882,609	-	5,959,615
Ստորադաս փոխառություններ	83,171	-	-	-	22,092,896	22,176,067
Այլ պարտավորություններ	151,848	-	-	-	-	151,848
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	39,343,739	2,761,990	9,510,567	37,188,214	24,087,269	112,891,779
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	3,770,006	40,406	139,980	69,303	-	4,019,695
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
<i>Արտարժույթի սվոփ պայմանագրեր</i>						
Ներհոսք	7,236,602	-	-	-	-	7,236,602
Արտահոսք	(7,356,028)	-	-	-	-	(7,356,028)

Հազար ՀՀ դրամ

2015

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 3 ամիս	3 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	9,644,860	15,300	218,235	1,011,580	596,890	11,486,865
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	4,619,939	565,669	2,332,341	3,313,171	371,107	11,202,227
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	8,831,667	8,290,459	11,774,837	11,979,920	48,612	40,925,495
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	97,509	-	283,191	5,654,181	-	6,034,881
Ստորադաս փոխառություններ	7,144	12,698	57,143	304,763	2,539,688	2,921,436
Այլ պարտավորություններ	145,821	-	-	-	-	145,821
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	23,346,940	8,884,126	14,665,747	22,263,615	3,556,297	72,716,725
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	2,350,616	170,607	509,433	116,877	1,232,188	4,379,721
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
<i>Արտարժույթի սվոփ պայմանագրեր</i>						
Ներհոսք	620,283	-	-	-	-	620,283
Արտահոսք	624,367	-	-	-	-	624,367

35.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Բանկի ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Խորհուրդը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Բանկի ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքները քննարկվում են Բանկի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

36 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության

ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, էմիսիոն եկամուտը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է երկրորդային կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2016 և 2015թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական կապիտալը, ռիսկով կշռված ակտիվները և կապիտալի համարժեքության դրույքաչափի հաշվարկը՝ համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Սուդիտ չարված	
	2016	2015
Հիմնական կապիտալ	23,365,073	19,304,558
Երկրորդային կապիտալ	11,682,536	(280,189)
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	35,047,609	19,024,369
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	154,414,731	99,272,046
Կապիտալի համարժեքության դրույքաչափ	22.70%	19.16%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

Նպատակ ունենալով խթանել բանկային համակարգի գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը, բանկային համակարգի կայունության ու տնտեսական տարբեր իրավիճակներում շուկերին դիմակայելու ունակության ամրապնդմանը, ինչպես նաև նպաստել բանկային համակարգի կողմից առավել արդյունավետ և մատչելի բանկային ծառայությունների մատուցմանը, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը 2015թ. որոշում է կայացրել 2017 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ և դրանից հետո բանկերի համար ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափը սահմանել 30,000,000 հազար Հայաստանի Հանրապետության դրամ:

37 Սեզմենտային հաշվետվություններ

ՄՖՀՄ 8-ի առումով Բանկի գործառնությունները տարանջատված չեն գործառնական սեզմենտների և հանդիսանում են մեկ ամբողջական բիզնես միավոր: Բանկի գլխավոր գործառնական որոշումներ կայացնող մարմնի կողմից իրականացվում են որոշումներ միասնական արդյունքների հիման վրա, և բացակայում է որևէ գործառնական սեզմենտի առանձնացում ընդհանուր գործառնություններից: Բանկի ակտիվները հիմնականում տեղաբաշխված են Հայաստանի Հանրապետության տարածքում: Բանկի եկամուտները ստացվում են Հայաստանյան աղբյուրներից:

ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ

Դրամական միջոցների հոսքերի վերաբերյալ (ձև թիվ 9)
 «Յ1» դեկտեմբերի 2017թ.
 ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ ՓԲԸ, ՀՀ, 0010 ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 10
 (բանկի անվանումը և գտնվելու վայրը)

(հազար դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Ծանոթագրություն	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
1. Դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից		x	x
<i>Դրամական միջոցների գուտ հոսքեր՝ մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը</i>		5,384,378	4,053,115
Ստացված տոկոսներ		13,797,753	9,564,221
Վճարված տոկոսներ		(7,573,828)	(5,008,732)
Ստացված կոմիսիոն գումարներ		330,840	280,478
Վճարված կոմիսիոն գումարներ		(116,424)	(67,103)
Առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվներից օգուտ/(վնաս)		264,620	190,182
Արտարժույթի առք ու վաճառքի գործառնականություններից օգուտ/(վնաս)		232,438	132,147
Նախկինում դուրս գրված ակտիվների վերադարձ		855,149	
Վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված այլ վճարումներ		(771,661)	(903,618)
Գործառնական գործունեությունից ստացված այլ եկամուտներ և վճարված այլ ծախսեր		(1,634,509)	(134,460)
Դրամական հոսքեր գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություններից		(15,489,446)	(4,584,534)
Գործառնական ակտիվներում նվազում/ (ավելացում)		(31,744,226)	(31,634,537)
այդ թվում՝			
վարկերի և փոխառությունների նվազում/ (ավելացում)		(14,668,613)	(7,711,106)
առևտրային նպատակով պահվող և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի նվազում (ավելացում)		(16,911,537)	(24,936,510)
ֆինանսական վարձակալության գծով ստացվելիք գումարների նվազում/ (ավելացում)			
այլ գործառնական ակտիվների նվազում/(ավելացում)		(164,076)	1,013,079
Գործառնական պարտավորությունների ավելացում (նվազում)		16,254,780	27,050,003
այդ թվում՝			
հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների ավելացում/(նվազում)		14,771,234	26,007,297
այլ գործառնական պարտավորությունների նվազում (ավելացում)		1,483,546	1,042,706
Ջուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկի վճարումը		(10,105,068)	(531,419)
Վճարված շահութահարկ		(1,020,497)	(310,893)
Ջուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից		(11,125,565)	(842,312)
2. Դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		x	x
Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումների նվազում (ավելացում)			
Այլ անձանց կանոնադրական կապիտալում ներդրումների նվազում (ավելացում)			
Այլ բանկերում տեղաբաշխված ավանդների նվազում (ավելացում)			
Հիմնական միջոցներում և ոչ նյութական ակտիվներում կապիտալ ներդրումների նվազում (ավելացում)			
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում		87,840	(706,938)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարում		3,038	6,080
Դրամական միջոցների գուտ հոսքեր այլ ներդրումային գործունեությունից			
Ջուտ դրամական հոսքեր ներդրումային գործունեությունից		90,878	(700,858)
3. Դրամական հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից		x	x
Վճարված շահաբաժիններ			
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկից ստացված փոխառությունների ավելացում (նվազում)		(13,375,064)	4,976,940
Բանկերից ստացված փոխառությունների ավելացում (նվազում)		4,137,598	265,431
Ստացված այլ փոխառությունների ավելացում (նվազում)		1,452,923	1,623,286
Բանկի կողմից բողոքակված արժեթղթերի ավելացում (նվազում)		12,242,293	30
Բաժնետերերի ներդրումները կանոնադրական կապիտալում			
Ֆինանսական վարձակալության գծով վճարվելիք գումարների ավելացում (նվազում)			
Դրամական միջոցների գուտ հոսքեր այլ ֆինանսական գործունեությունից			
Ջուտ դրամական հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից		4,457,750	6,865,687
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա		647,177	(21,868)
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների գուտ աճ/(նվազում)		(5,929,760)	5,300,649
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբում		19,262,411	13,709,860
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջում		13,332,651	19,010,509

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը

Բանկի տնօրենի նախագահի
 (վերջին ստորագրություն)

(Handwritten signature)

Գ. Մաչանյան

Փոխավոր հաշվապահ

Ս. Բաղդասարյան

ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
 Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին (մե բիվ 8)
 «31» դեկտեմբերի 2017թ.
 ԱՐՄՄԱՍԲԱՆԿ ՓԲԸ, ՀՀ 0010 ք. Երևան, Վ. Մարգարյան 10
 (բանկի անվանումը և գտնվելու վայրը)

(հազար դրամ)

Սեփական կապիտալի տարրերի անվանումը	Կանոնադրական կապիտալ			Ելքային կվանտ/կուս	Գլխավոր պատուտ	Փոխարկային տարբերություններ գործառնությունների վերահսկողությունից	Կանոնորդի համար մնալիքի ֆինանսական ակտիվներ վերագնահատումներ	Դրամական հոսքերի հեջավորում	Ոչ բերօգիկ ակտիվների վերագնահատումներից օգուտներ	Չդաշխված շահույթ/վնաս	Միջանկյալ շահույթ/արժեքներ	Ընթացումներ	Չվերահսկվող բաժնեկատու	Ընթացմանը կապիտալ
	Կանոնադրական կապիտալ	Հետ գնված կապիտալ	Զուտ գումարը											
Հոդվածներ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Նախորդ ֆինանսական տարվա համադրելի միջանկյալ ժամանակաշրջան (տարվա սկզբից աճողական) (I աղյուսակ)														
1. Մնացորդը նախորդ ֆինանսական տարվա սկզբում առ 01 հունվարի 2016թ.	8,752,800			1,347,241	2,500,000		(2,588,538)			8,230,583				18,242,086
1.1. Հաշվապահական հաշվառման բաղադրականորեն փոփոխությունների ընդհանուր աղյուսներ և Լական սխալների ճշգրտումը														
2. Վերահաշվարկված մնացորդը	8,752,800			1,347,241	2,500,000		(2,588,538)			8,230,583				18,242,086
3. Բաժնետերերի (սեփականատերերի) հետ գործարքներ բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի) գծով, այդ թվում՝														
3.1. Ներդրումներ կանոնադրական կապիտալում և կանոնադրական կապիտալի այլ աճ														
3.2. Կանոնադրական կապիտալի նվազում, այդ թվում՝ հետ գնված և շրջանառությունից հանված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փախերի) հաշվին														
4. Համապարփակ եկամուտ							6,055,046		1,110,110	3,283,980				10,449,136
5. Շահութաբաժիններ														
6. Սեփական կապիտալի տարրերի այլ ավելացում (նվազեցում), այդ թվում՝														
6.1. Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքների աճ/նվազում														
7. Ներքին շարժեր, այդ թվում՝														
7.1. Մասնաձեռններ գլխավոր պատուտահան														
7.2. Գլխավոր պատուտի հաշվին կուտակված վնասի ծածկում														
7.3. Լնխաժող վնասի ծածկում														
7.4. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի նվազում														
7.5. Սեփական կապիտալի այլ տարրերի ներքին շարժեր														
10. Մնացորդը միջանկյալ հաշվառու ժամանակաշրջանի վերջում՝ 31 դեկտեմբերի 2016թ.	8,752,800			1,347,241	2,500,000		3,466,508		1,110,110	11,514,563				28,691,222
Ընթացիկ տարվա միջանկյալ ժամանակաշրջան (տարվա սկզբից աճողական) (II աղյուսակ)														
9. Մնացորդը ֆինանսական տարվա սկզբում առ 01 հունվարի 2017թ.	8,752,800			1,347,241	2,500,000		3,466,508		1,110,110	11,514,563				28,691,222
9.1. Հաշվապահական հաշվառման բաղադրականորեն փոփոխությունների ընդհանուր աղյուսներ և Լական սխալների ճշգրտումը														
10. Վերահաշվարկված մնացորդը	8,752,800			1,347,241	2,500,000		3,466,508		1,110,110	11,514,563				27,581,112
11. Բաժնետերերի (սեփականատերերի) հետ գործարքներ բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի) գծով, այդ թվում՝														
11.1. Ներդրումներ կանոնադրական կապիտալում և կանոնադրական կապիտալի այլ աճ														
11.2. Կանոնադրական կապիտալի նվազում, այդ թվում՝ հետ գնված և շրջանառությունից հանված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փախերի) հաշվին														
12. Համապարփակ եկամուտ							4,609,051			3,687,537				8,296,588
13. Շահութաբաժիններ														
14. Սեփական կապիտալի տարրերի այլ ավելացում (նվազեցում), այդ թվում՝														
14.1. Որպես սեփական կապիտալի գործիքներ դասակարգված ածանցյալ գործիքների աճ/նվազում														
15. Ներքին շարժեր, այդ թվում՝														
15.1. Մասնաձեռններ գլխավոր պատուտահան						500,000				(500,000)				
15.2. Գլխավոր պատուտի հաշվին կուտակված վնասի ծածկում														
15.3. Լնխաժող վնասի ծածկում														
15.4. Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից արժեքի աճի նվազում														
15.5. Սեփական կապիտալի այլ տարրերի ներքին շարժեր														
16. Մնացորդը միջանկյալ հաշվառու ժամանակաշրջանի վերջում՝ 31 դեկտեմբերի 2017թ.	8,752,800			1,347,241	3,000,000		8,075,559		1,110,110	14,702,100				36,987,810

Հաշվապետական վավերացման ամսաթիվը՝ 15.01.2018թ.

Սեփական կապիտալի նախագահ (գործառնության տնօրեն)

Գլխավոր հաշվապահ

(Handwritten signatures in blue ink)

Գ. Մալանյան

Ս. Բաղդասարյան

ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
 Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին (ձև թիվ 6)
 «31» դեկտեմբերի 2017թ.
 ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ ՓԲԸ, ՀՀ, 0010 ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 10
 (բանկի անվանումը և գտնվելու վայրը)

(հազար դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Ծանոթագրություններ	Ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջան	Ընթացիկ ֆինանսական տարվա սկզբից մինչև հաշվետու ամսաթիվը ընկած ժամանակաշրջան (աճողական)	Նախորդող ֆինանսական տարվա համադրելի ընթացիկ միջանկյալ ժամանակաշրջան	Նախորդ ֆինանսական տարվա սկզբից մինչև համադրելի հաշվետու ամսաթիվը ընկած ժամանակաշրջան (աճողական)
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	3	3,806,445	14,072,590	2,839,757	9,894,366
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	3	(2,130,576)	(7,774,842)	(1,510,071)	(5,184,443)
Զուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ		1,675,869	6,297,748	1,329,686	4,709,923
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	4	78,289	272,166	75,994	214,577
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	4	(32,919)	(111,049)	(309)	(64,405)
Մտացված գուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		45,370	161,117	75,685	150,172
Եկամուտ շահարժիհներից		4,159	5,100		1,474
Զուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից	5	251,197	415,216	171,248	425,554
Այլ գործառնական եկամուտներ	6	83,970	301,616	66,512	334,970
Գործառնական եկամուտներ		2,060,565	7,180,797	1,643,131	5,622,093
Զուտ մասհանումներ ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստներին	7	(260,846)	(1,035,286)	(210,666)	(161,270)
Ընդհանուր վարչական ծախսեր	8	(483,343)	(1,220,633)	(415,418)	(1,193,443)
Այլ գործառնական ծախսեր	9	(113,188)	(268,285)	(51,863)	(177,729)
Վերահսկվող միավորներում ներդրումներից գուտ շահույթ/վնաս	10			-	
Շահույթ/ (վնաս) մինչև հարկումը		1,203,188	4,656,593	965,184	4,089,651
Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)	11	(289,056)	(969,056)	(185,671)	(805,671)
Շահույթ (վնաս) հարկումից հետո		914,132	3,687,537	779,513	3,283,980
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	12				
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող նուրագված շահույթ	12				
Ժամանակաշրջանի գուտ շահույթ		914,132	3,687,537	779,513	3,283,980
Վաճառքի հասար ստույգեր ֆինանսական ակտիվներ վերագնահատումներ		3,546,003	5,761,314	1,577,521	7,568,808
Ոչ ընթացիկ ակտիվների վերագնահատումներից օգուտներ					1,387,637
Այլ համապարփակ եկամտի գծով շահութահարկ		(709,201)	(1,152,263)	(593,032)	(1,791,289)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո		2,836,802	4,609,051	984,489	7,165,156
Համապարփակ ֆինանսական արդյունք		3,750,934	8,296,588	1,764,002	10,449,136

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը

15.01.2018թ.

Բանկի վարչության նախագահ
(գործադիր տնօրեն)

Գլխավոր հաշվապահ

(Handwritten signature)

(Handwritten signature)

Գ. Մաչանյան

Ս. Բաղդասարյան

Ֆինանսական վիճակի մասին (ձև թիվ 7)
 «31» դեկտեմբերի 2017թ.
 ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ ՓԲԸ, ՀՀ 0010 ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 10
 (բանկի անվանումը և գտնվելու վայրը)

(հազար դրամ)

ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ	Ծանոթագրություններ	Ընթացիկ տարվա վերջի դրությամբ	Նախորդող ֆինանսական տարվա վերջի դրությամբ
Ակտիվներ			
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	13	10,568,091	16,105,000
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ		125,696	214,583
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	14	3,810,406	3,618,296
Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխառություններ	16	61,862,693	46,077,225
Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ	17	82,598,302	60,765,040
Վաճառքի համար պահվող ոչ ընթացիկ ակտիվներ		692,835	1,158,875
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	20	2,090,751	2,133,868
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	21.3	44,956	
Այլ ակտիվներ	22	225,994	180,248
Ընդամենը՝ ակտիվներ		162,019,724	130,253,135
Պարտավորություններ			
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	23	25,775,876	30,738,737
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24	65,109,598	50,699,979
Բանկի կողմից բողոքարկված արժեթղթեր	25	17,600,637	4,916,406
Վճարվելիք գումարներ	27	6,600	5,850
Ստորադաս փոխառություն	28	13,402,138	13,406,511
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ	21.3	2,296,417	1,150,122
Այլ պարտավորություններ	29	840,648	644,308
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		125,031,914	101,561,913
Կապիտալ			
Կանոնադրական կապիտալ	30	8,752,800	8,752,800
Էմիսիոն եկամուտ		1,347,241	1,347,241
Պահուստներ՝			
Գլխավոր պահուստ		12,185,669	7,076,618
Վերագնահատման պահուստներ		3,000,000	2,500,000
Չբաշխված շահույր (վնաս)		9,185,669	4,576,618
Կապիտալի այլ տարրեր		14,702,100	11,514,563
Մայր կազմակերպության պատկանող կապիտալ			
Փոքրամասնության բաժնեմաս			
Ընդամենը՝ կապիտալ*		36,987,810	28,691,222
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և կապիտալ		162,019,724	130,253,135

*Բանկի նորմատիվային ընդհանուր կապիտալը 31.12.17թ. դրությամբ կազմում է 40 մլրդ ՀՀ դրամ

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը

15.01.2018թ.

Բանկի վարչության նախագահ (գործադիր տնօրեն)

Գ. Մաչանյան

Գլխավոր հաշվապահ

Ս. Բաղդասարյան

ՀՐԱՊԱՐԱԿՎՈՂ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆ
 Հիմնական տնտեսական նորմատիվների վերաբերյալ
 ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ ՓԲԸ, ՀՀ, 0010 ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 10
 01.10.17-31.12.17թթ.

(հազար դրամ)

Նորմատիվներ	Նորմատիվի փաստացի մեծությունը հաշվարկված բանկի համար	ՀՀ կենտրոնական բանկի սահմանած նորմատիվի թույլատրելի մեծությունը	Հաշվետու եռամսյակում խախտումների թիվը
1	2	3	4
Բանկի կանոնադրական հիմնադրամի նվազագույն չափը	10,100,041	50,000	խախտում առկա չէ
Ընդհանուր (սեփական) կապիտալի նվազագույն չափը	40,496,501	30,000,000	խախտում առկա չէ
Ն1 Ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	20.32%	12.0%	խախտում առկա չէ
Ն ₂ ¹ Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և ընդհանուր ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	58.64%	15.0%	խախտում առկա չէ
Ն ₂ ² Բանկի բարձր իրացվելի ակտիվների և ցպահանջ աարտավորությունների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	462.71%	60.0%	խախտում առկա չէ
Ն ₃ ¹ Մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափը	12.81%	20.0%	խախտում առկա չէ
Ն ₃ ² Խոշոր փոխառուների գծով ռիսկի առավելագույն չափը	37.90%	500.0%	խախտում առկա չէ
Ն ₄ ¹ Բանկի հետ կապված մեկ անձի գծով ռիսկի առավելագույն չափը	4.52%	5.0%	խախտում առկա չէ
Ն ₄ ² Բանկի հետ կապված բոլոր անձանց գծով ռիսկի առավելագույն չափը	13.43%	20.0%	խախտում առկա չէ
Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստների նվազագույն չափը		2%, 18%	խախտում առկա չէ
Ըստ առանձին արտարժույթների յուրաքանչյուր արտարարժույթի դիրքի և բանկի ընդհանուր կապիտալի միջև առավելագույն հարաբերակցությունը			խախտում առկա չէ
ԱՄՆ դոլարով	2.24%	7.00%	խախտում առկա չէ
Եվրոյով	0.34%	7.00%	խախտում առկա չէ
Ռուսական ռուբլով	0.20%	7.00%	խախտում առկա չէ
Այլ	X	X	խախտում առկա չէ

Հաշվետվության վավերացման ամսաթիվը 15.01.2018թ.

Բանկի վարչության նախագահ
(գործադիր տնօրեն)

Գ. Մաչանյան

Գլխավոր հաշվապահ

Ա. Բաղդասարյան

**Ֆինանսական հաշվետվություններ և
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն**

**«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ
ԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ**

31 դեկտեմբերի 2017թ.

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն	8
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	10
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	12
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	13
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	15

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ

ՀՀ, ք.Երևան 0012

Վաղարշյան 8/1

Հ. + 374 10 260 964

Ֆ. + 374 10 260 961

Grant Thornton CJSC

8/1 Vagharshyan Str.

0012 Yerevan, Armenia

T + 374 10 260 964

F + 374 10 260 961

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ Բաժնետերերին.

Կարծիք

Ամփոփ ֆինանսական հաշվետվությունները ներառում են «ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ (Բանկ) բաժնետերերին ֆինանսական վիճակի մասին ամփոփ հաշվետվությունը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, այդ տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին և դրամական միջոցների հոսքերի մասին ամփոփ հաշվետվությունները՝ քաղված Բանկի 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ավարտված տարվա աուդիտ անցած ֆինանսական հաշվետվություններից:

Մեր կարծիքով 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ավարտված տարվա Բանկի աուդիտ անցած ֆինանսական հաշվետվություններից քաղված կից ամփոփ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով համահունչ են աուդիտ անցած ֆինանսական հաշվետվություններին՝ համաձայն Ծանոթագրություն 1-ում ներկայացված հիմունքների:

Ամփոփ ֆինանսական հաշվետվություններ

Ամփոփ ֆինանսական հաշվետվությունները չեն պարունակում բոլոր բացահայտումները, որոնք պահանջվում են ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտներում (ՖՀՄՍ): Հետևաբար, ամփոփ ֆինանսական հաշվետվությունների ընթերցումը չի փոխարինում Բանկի աուդիտ անցած ֆինանսական հաշվետվությունների և դրանց վերաբերյալ աուդիտորական եզրակացության ընթերցմանը:

Աուդիտ անցած ֆինանսական հաշվետվություններ և դրանց վերաբերյալ մեր եզրակացությունը

Մենք արտահայտել ենք չձևափոխված աուդիտորական կարծիք աուդիտ անցած ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ 2018թ. ապրիլի 25-ի մեր եզրակացությունում:

Եզրակացությունը պարունակում է նաև Աուդիտի առանցքային հարցեր, որոնք, մեր մասնագիտական դատողության համաձայն, առավել նշանակալի էին ընթացիկ ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի ընթացքում: Այդ հարցերը դիտարկվել են ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համատեքստում՝

որպես մեկ ամբողջություն, և ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ կարծիք ձևավորելու նպատակով: Մենք չենք տրամադրում առանձին կարծիք այդ հարցերի վերաբերյալ:

Ամփոփ ֆինանսական հաշվետվությունների նկատմամբ ղեկավարության պատասխանատվությունը

Ղեկավարությունը պատասխանատու է աուդիտ անցած ամփոփ ֆինանսական հաշվետվությունների՝ Ծանոթագրություն 1-ում նկարագրված հիմունքների համաձայն պատրաստման համար:

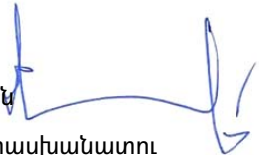
Աուդիտորի պատասխանատվությունը

Մեր պատասխանատվությունն է, հիմնվելով 810 “Ամփոփ ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ աուդիտորական եզրակացության նկատմամբ կիրառվող առաջադրանքներ” ստանդարտին համապատասխան մեր կողմից իրականացրած ընթացակարգերի վրա՝ արտահայտել կարծիք այն մասին, թե արդյոք ամփոփ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով համահունչ են աուդիտ անցած ֆինանսական հաշվետվություններին:

Գագիկ Գյուլբուդադյան
Տնօրեն

Արմեն Հովհաննիսյան
Առաջադրանքի պատասխանատու

25 ապրիլի 2018թ.

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

		2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	6	14,347,812	10,155,967
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	6	(7,754,391)	(5,154,854)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		6,593,421	5,001,113
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	7	208,122	172,230
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	7	(110,054)	(67,119)
Զուտ կոմիսիոն և այլ եկամուտներ		98,068	105,111
Զուտ առևտրային եկամուտ	8	434,952	16,129
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից զուտ օգուտ		264,619	190,182
Այլ եկամուտներ	9	124,860	330,851
Արժեզրկման ծախս	16	(1,051,372)	(161,270)
Անձնակազմի գծով ծախսեր	10	(927,965)	(913,803)
Հիմնական միջոցների մաշվածություն	18	(126,520)	(105,391)
Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիա	19	(17,271)	(8,858)
Այլ ծախսեր	11	(752,288)	(364,413)
Շահույթ մինչև հարկումը		4,640,504	4,089,651
Շահութահարկի գծով ծախս	12	(972,374)	(805,671)
Տարվա շահույթ		3,668,130	3,283,980
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք			
<i>Հոդվածներ, որոնք հետագայում չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում</i>			
Հիմնական միջոցների վերագնահատում		-	1,387,637
Չվերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ		-	(277,527)
Զուտ օգուտ հոդվածներից, որոնք հետագայում չեն վերադասակարգվում շահույթում կամ վնասում		-	1,110,110

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

2017թ. 2016թ.
դեկտեմբերի 31-ին դեկտեմբերի 31-ին
Շանթթ. ավարտված տարի ավարտված տարի

Հոդվածներ, որոնք հետագայում

վերադասակարգվելու են շահույթում կամ վնասում

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	5,969,759	7,697,786
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից շահույթին կամ վնասին փոխանցված զուտ օգուտ	(208,445)	(128,978)
Վերադասակարգվող հոդվածներին վերաբերող շահութահարկ	(1,152,263)	(1,513,762)
Զուտ օգուտ հոդվածներից, որոնք հետագայում վերադասակարգվելու են շահույթում կամ վնասում	<u>4,609,051</u>	<u>6,055,046</u>
Ընդամենը տարվա այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք հարկումից հետո	<u>4,609,051</u>	<u>7,165,156</u>
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	<u><u>8,277,181</u></u>	<u><u>10,449,136</u></u>

15-ից 84 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

		2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Ակտիվներ</i>			
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13	13,088,527	19,010,509
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	14	1,289,016	680,112
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	15	645	32,675
Հաճախորդներին տրված վարկեր	16	61,863,425	46,077,225
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	17	82,598,302	46,035,389
Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	28	-	14,729,651
Հիմնական միջոցներ	18	2,001,799	2,074,366
Ոչ նյութական ակտիվներ	19	88,952	59,502
Բռնագանձված ակտիվներ	20	692,835	1,158,875
Այլ ակտիվներ	21	355,158	394,831
		<u>161,978,659</u>	<u>130,253,135</u>
<i>Ընդամենը՝ ակտիվներ</i>			
<i>Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ</i>			
<i>Պարտավորություններ</i>			
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	22	2,681,088	16,056,369
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	15	392	156,817
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	23	23,094,375	14,525,551
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	24	65,106,750	50,699,979
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	25	17,600,637	4,916,406
Ստորադաս փոխառություններ	26	13,402,138	13,406,511
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն		326,500	415,070
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	12	2,274,759	1,150,122
Այլ պարտավորություններ	27	523,617	235,088
		<u>125,010,256</u>	<u>101,561,913</u>
<i>Ընդամենը՝ պարտավորություններ</i>			

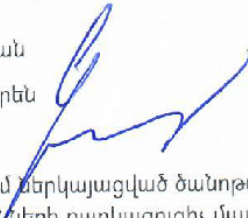
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

		2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	29	8,752,800	8,752,800
Էմիսիոն եկամուտ		1,347,241	1,347,241
Գլխավոր պահուստ		3,000,000	2,500,000
Այլ պահուստներ		9,185,669	4,576,618
Զբաղիված շահույթ		14,682,693	11,514,563
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		<u>36,968,403</u>	<u>28,691,222</u>
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		<u>161,978,659</u>	<u>130,253,135</u>

Ֆինանսական հաշվետվությունները՝ ներկայացված 8-ից 84 էջերում, ստորագրվել են Բանկի գործադիր տնօրենի և գլխավոր հաշվապահի կողմից 2018թ. ապրիլի 25-ին:

Գևորգ Մաչանյան
Գործադիր տնօրեն

Արտակ Բաղդասարյան
Գլխավոր հաշվապահ

15-ից 84 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Էմիսիոն եկամուտ	Գլխավոր պահուստ	Վաճառքի համար մատչելի ներդրում- ների գծով վերագնա- հատման պահուստ	Հիմնական միջոցների գծով վերագնա- հատման պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2016թ. հունվար 1-ի դրությամբ	8,752,800	1,347,241	2,500,000	(2,588,538)	-	8,230,583	18,242,086
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	3,283,980	3,283,980
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>							
Հիմնական միջոցների վերագնահատում	-	-	-	-	1,387,637	-	1,387,637
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	-	7,697,786	-	-	7,697,786
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից շահույթին կամ վնասին փոխանցված զուտ օգուտ	-	-	-	(128,978)	-	-	(128,978)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	-	(1,513,762)	(277,527)	-	(1,791,289)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	6,055,046	1,110,110	3,283,980	10,449,136
Հաշվեկշիռը 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,752,800	1,347,241	2,500,000	3,466,508	1,110,110	11,514,563	28,691,222
Հատկացում պահուստին	-	-	500,000	-	-	(500,000)	-
Սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	-	500,000	-	-	(500,000)	-
Տարվա շահույթ	-	-	-	-	-	3,668,130	3,668,130
<i>Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունք</i>							
Իրական արժեքի փոփոխությունից չվաստակված զուտ օգուտ	-	-	-	5,969,759	-	-	5,969,759
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրացումից շահույթին կամ վնասին փոխանցված զուտ օգուտ	-	-	-	(208,445)	-	-	(208,445)
Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքին վերաբերող բաղկացուցիչ մասի շահութահարկ	-	-	-	(1,152,263)	-	-	(1,152,263)
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	4,609,051	-	3,668,130	8,277,181
Հաշվեկշիռը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,752,800	1,347,241	3,000,000	8,075,559	1,110,110	14,682,693	36,968,403

15-ից 84 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
<i>Գործառնական գործունեությունից դրամական հոսքեր</i>		
Շահույթ մինչև հարկումը	4,640,504	4,089,651
<i>Ճշգրտումներ</i>		
Արժեզրկման ծախս	1,051,372	161,270
Մաշվածության և ամորտիզացիոն մասհանումներ	143,791	114,249
Ստացվելիք տոկոսներ	(389,593)	(559,159)
Վճարվելիք տոկոսներ	242,650	169,616
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային վերագնահատումից զուտ (օգուտ)/վնաս	327,718	(213,304)
Առևտրային գործիքների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ (օգուտ)/վնաս	(124,395)	127,278
Դրամական հոսքեր նախքան գործառնական ակտիվներում և պարտավորություններում փոփոխությունները	<u>5,892,047</u>	<u>3,889,601</u>
<i>(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>		
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(471,636)	1,219,439
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(15,043,506)	(9,222,964)
Այլ ակտիվներ	47,003	(173,487)
<i>Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Ռեպո համաձայնագրեր ՀՀ ԿԲ-ի հետ	(13,999,997)	4,432,197
Պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,634,158	2,603,396
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	12,648,183	12,541,813
Այլ պարտավորություններ	277,457	70,394
Զուտ դրամական հոսքեր գործառնական գործունեությունից մինչև շահութահարկը	<u>(4,016,291)</u>	<u>15,360,389</u>
Վճարված շահութահարկ	(1,088,570)	(321,446)
Գործառնական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	<u>(5,104,861)</u>	<u>15,038,943</u>

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	2017թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի	2016թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարի
<i>Ներդրումային գործունեությունից դրամական հոսքեր</i>		
Ներդրումային արժեթղթերի առք	(15,642,566)	(22,734,199)
Հիմնական միջոցների առք	(53,961)	(48,181)
Ոչ նյութական ակտիվների առք	(45,743)	(37,480)
Ներդրումային գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	<u>(15,742,270)</u>	<u>(22,819,860)</u>
<i>Ֆինանսական գործունեությունից դրամական հոսքեր</i>		
ՀՀ ԿԲ-ից վարկերի ստացում	624,933	539,777
Ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերի ստացում	1,454,683	1,723,667
Այլ երկարաժամկետ վարկեր	-	(24,838)
Թողարկված պարտքային արժեթղթերի զուտ ավելացում	12,198,550	336
Ստորադաս փոխառության ստացում	(193)	10,864,492
Ֆինանսական գործունեությունից զուտ դրամական հոսքեր	<u>14,277,973</u>	<u>13,103,434</u>
Դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների զուտ աճ/(նվազում)	<u>(6,569,158)</u>	<u>5,322,517</u>
<i>Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբի դրությամբ</i>		
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	19,010,509	13,709,860
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ. 13)	<u>647,176</u>	<u>(21,868)</u>
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ (ծանոթ. 13)	<u>13,088,527</u>	<u>19,010,509</u>
<i>Լրացուցիչ տեղեկատվություն</i>		
Ստացված տոկոսներ	13,958,219	9,596,808
Վճարված տոկոսներ	(7,997,041)	(5,324,470)

15-ից 84 էջերում ներկայացված ծանոթագրությունները կազմում են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«ԱՐՄՍՎԻՍԲԱՆԿ» ՓԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնադրվել է 2004 թվականին և հանդիսանում է փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է 07 հոկտեմբերի 2004 թվականին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N84 արտոնագրային համարով:

Բանկը հանդիսանում է Հայաստանի Հանրապետությունում ֆիզիկական անձանց ավանդների հատուցում երաշխավորող պետական համակարգի, Հայաստանի բանկերի միության և ArCa քարտային վճարահաշվարկային համակարգի անդամ:

Բանկի հիմնական գործունեությունը կորպորատիվ, ներդրումային և մասնավոր ֆինանսների կառավարմանը բնորոշ ծառայությունների մատուցումն է՝ ֆինանսական գործիքներում ներդրումներ, ֆիզիկական և իրավաբանական անձանցից ավանդների ներգրավում, ֆինանսավորման (վարկավորում, ֆակտորինգ) և բանկային այլ ծառայությունների մատուցում:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը գտնվում է Երևանում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, 0010, ք. Երևան, Վազգեն Սարգսյան 10:

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական բարեփոխումները: Հայաստանի տնտեսության կայունությունը և զարգացումը մեծապես կախված է այս բարեփոխումներից, ինչպես նաև Եվրասիական Տնտեսական Միությունում զարգացումներից, որի հետ շարունակվում է ՀՀ տնտեսության ինտեգրումը:

Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ ընթացիկ պայմաններում իրականացվում են համապատասխան միջոցառումներ Բանկի տնտեսական կայունությունն ապահովելու նպատակով:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

Բանկը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի

հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով:

3.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են պատմական արժեքով, բացառությամբ շինությունների, որոնք ներկայացվել են վերագնահատված գումարով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Բանկի գործառնական արժույթն այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Բանկը: Բանկի գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Բանկի գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության և ներկայացման փոփոխություններ

Ընթացիկ տարում Բանկն առաջին անգամ կիրառել է որոշ ստանդարտներ և փոփոխություններ, որոնք կիրառելի են 2017թ. հունվարի 1-ից կամ դրանից հետո սկսվող ժամանակաշրջանների համար: Բանկն ավելի վաղ չէր ընդունել որևէ այլ ստանդարտ, մեկնաբանություն կամ փոփոխություն, որն ուժի մեջ էր մտել, բայց դեռ չէր կիրառվել: Չնայած ներքոհիշյալ ստանդարտներն ու փոփոխություններն առաջին անգամ կիրառվել են 2017թ-ին՝ դրանք որևէ էական ազդեցություն չունեն Բանկի տարեկան համախմբված ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- *Բացահայտման նախաձեռնություն (ՀՀՄՍ 7 փոփոխություններ)*
- *Հետաձգված հարկային ակտիվների ճանաչում չիրացված կորուստների համար (ՀՀՄՍ 12 փոփոխություններ)*
- *2014-2016թթ. ՖՀՄՍ-ների տարեկան բարեփոխումներ տարբեր չափանիշներով (ՖՀՄՍ 12 փոփոխություններ)*

3.5 Բանկի կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Բանկը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Բանկի կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

ՖՀՄՍ 9, Ֆինանսական գործիքներ (2014)

2014թ. հուլիսին Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհուրդը (ՀՀՄՍԽ) թողարկել է ՖՀՄՍ 9-ի («Ֆինանսական գործիքներ») վերջնական տարբերակը: ՖՀՄՍ 9-ը ուժի մեջ է մտնում 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ նախապես կիրառելու թույլտվությամբ: Այն փոխարինում է ՀՀՄՍ 39-ին («Ֆինանսական գործիքներ՝ ճանաչումը և չափումը»):

2017թ. հոկտեմբերին ՀՀՄՍԽ-ն թողարկել է Բացասական փոխհատուցմամբ կանխավճարի առանձնահատկությունները (ՖՀՄՍ 9 փոփոխություններ): Փոփոխությունները ուժի մեջ են մտնում 2019թ. հունվարի 1-ից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ նախապես կիրառելու թույլտվությամբ:

Բանկը կկիրառի 2014թ. հուլիսին թողարկված ՖՀՄՍ 9-ը սկզբնապես 2018թ. հունվարի 1-ին և նույն ամսաթվին կընդունի նաև 2017թ. հոկտեմբերին ՀՀՄՍԽ-ի թողարկած ՖՀՄՍ 9 փոփոխությունները:

Նոր ստանդարտի կիրառումը կարող է էական ազդեցություն ունենալ Բանկի սեփական կապիտալի սկզբնական մնացորդի վրա 2018թ. հունվարի 1-ի դրությամբ:

Բանկի գնահատումը դեռ նախնական է, քանի որ ոչ բոլոր անցումային աշխատանքներն են ավարտված: Մասնավորապես՝ Բանկը դեռ չի ավարտվել ՖՀՄՍ 9-ի պահանջներին համապատասխան հաշվապահական գործընթացների վերանայման և ներքին վերահսկողության փոփոխությունների աշխատանքները, ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկման մոդելների մշակումը և ամփոփումը, ինչպես նաև կարող են փոփոխվել նոր հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունը, կիրառված ենթադրությունները, դատողությունները և գնահատման մեթոդները մինչև Բանկը կամփոփի իր առաջին ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք կներառեն սկզբնական կիրառման ամսաթիվը:

Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների դասակարգում

ՖՀՄՍ 9-ը ներառում է ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման նոր մոտեցում, որը արտացոլում է այդ ակտիվների կառավարման համար օգտագործվող թիզնես մոդելը և դրանց հետ կապված դրամական միջոցների հոսքերի առանձնահատկությունները:

ՖՀՄՍ 9-ը ֆինանսական ակտիվների համար ներառում է երեք հիմնական դասակարգում՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ եկամտի միջոցով չափվող (FVOCI) և իրական արժեքով՝ շահույթի և վնասի միջոցով չափվող (FVTPL):

Բանկը, բաժնային գործիքների համար, որոնք չեն պահվում առևտրային նպատակներով, սկզբնական ճանաչման պահին կարող է կատարել իրականան արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով (FVOCI) չափելու անհակադարձելի ընտրություն: Այս ընտրությունը յուրաքանչյուր ներդրման համար կատարվում է առանձին:

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են վերը նշված դասերից մեկում: ՖՀՄՍ 9-ի կիրառմամբ դադարեցվում են ՀՀՄՍ 39-ով սահմանվող՝ մինչև մարման ժամկետը պահվող, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր,

վաճառքի համար մատչելի և իրական արժեքով՝ շահույթ կամ վնասի միջոցով չափվող ֆինանսական ակտիվների դասակարգումները:

ՖՀՄՍ 9-ը կանդրադառնա 01 հունվարի 2018թ-ի դրությամբ պահվող ֆինանսական ակտիվների դասակարգման և չափման վրա հետևյալ կերպ.

- Առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և առևտրային նպատակով պահվող ածանցյալ գործիքները, որոնք պահվում են ռիսկի կառավարման նպատակով և որոնք ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն չափվում են իրական արժեքով՝ շահույթի և վնասի միջոցով, համաձայն ՖՀՄՍ 9-ի նույնպես կչափվեն իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով,
- Բանկերին և հաճախորդներին տրված վարկերը, որոնք ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն դասակարգված են որպես վարկեր և դեբիտորական պարտքեր և չափվում են ամորտիզացված արժեքով, համաձայն ՖՀՄՍ 9-ի ընդհանուր առմամբ նույնպես կչափվեն ամորտիզացված արժեքով,
- ՀՀՄՍ 39-ի համաձայն վաճառքի համար մատչելի դասակարգված պարտքային գործիքները, համաձայն ՖՀՄՍ 9-ի կչափվեն ամորտիզացված արժեքով, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով (FVOCI) կամ իրական արժեքով՝ շահույթի և վնասի միջոցով (FVTPL)՝ կախված կոնկրետ հանգամանքներից:

2017թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ դասակարգման և չափման գնահատումը պարտադիր չէ, որ կներկայացնի ազդեցությունը Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա այնպես, ինչպես կլինի 2018թ-ի հունվարի 1-ին, քանի որ ՖՀՄՍ 9-ը պահանջում է, որ բիզնես մոդելի գնահատումը կատարվի սկզբնական կիրառման օրվա դրությամբ գոյություն ունեցող փաստերի և հանգամանքների հիման վրա, որը Բանկի համար հանդիսանալու է 2018թ-ի հունվարի 1-ը:

ՖՀՄՍ 9-ը հիմնականում պահպանում է ֆինանսական պարտավորությունների դասակարգման համար ՀՀՄՍ 39-ի ներկա պահանջները:

Այնուամենայնիվ, համաձայն ՀՀՄՍ 39-ի ֆինանսական պարտավորությունների իրական արժեքի բոլոր փոփոխությունները սահմանված իրական արժեքով՝ շահույթի և վնասի միջոցով (FVTPL-ով)՝ ճանաչվում են շահույթ և վնասում, մինչդեռ ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն իրական արժեքի այդ փոփոխությունները հիմնականում կներկայացվեն հետևյալ կերպ.

- Պարտավորության սեփական վարկային ռիսկին վերագրելի իրական արժեքի փոփոխության գումարը կներկայացվի այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում (OCI), և
- իրական արժեքի փոփոխության մնացած գումարը կներկայացվի շահույթ և վնասում:

Ֆինանսական ակտիվների, վարկերի տրամադրման պարտավորվածությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի արժեքը

ՖՀՄՍ 9-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 39-ի «կրած կորուստների» մոդելը ապագայի վրա հիմնված «ակնկալվող պարտքային կորուստների» մոդելով: Նոր արժեքը կման մոդելի կիրառումը Բանկից կպահանջի զգալի մասնագիտական դատողություններ, թե ինչպես են տնտեսական գործոնների փոփոխություններն ազդում հավանականությամբ կշռված ակնկալվող պարտքային կորուստների վրա:

Բանկը ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ կճանաչի ստորև նշված այն ֆինանսական գործիքների գծով, որոնք չեն հանդիսանում իրական արժեքով շահույթի և վնասի միջոցով հաշվառվող.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ,
- այլ համապարփակ եկամտի միջոցով իրական արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ,

- վարձակալության գծով դեբիտորական պարտքեր,
- պայմանագրային ակտիվներ,
- վարկերի տրամադրման պարտավորվածություններ,
- ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրեր:

ՖՀՄՍ 9-ի համաձայն բաժնային ֆինանսական գործիքների համար արժեզրկում չի հաշվարկվում:

ՖՀՄՍ 9-ի արժեզրկման պահանջները բարդ են և կպահանջեն ղեկավարության դատողություններ, գնահատումներ և ենթադրություններ, հատկապես հետևյալ ոլորտներում.

- գնահատել՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի վարկային ռիսկը սկզբնական ճանաչումից հետո էական է աճել,
- ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման մեջ կանխատեսվող մակրոտնտեսական տեղեկատվության ընդգրկում,
- դեֆոլտի սահմանում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման հիմնական մուտքային տարրերն են հանդիսանալու հետևյալ փոփոխականները.

- դեֆոլտի հավանականություն (PD),
- դեֆոլտի դեպքում վնասի գործակից (LGD),
- դեֆոլտի դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար (EAD):

Բանկը այս ցուցանիշները կստանա ներքին վիճակագրական մոդելներից և այլ պատմական տվյալներից, որոնք օգտագործվում են կարգավորող մոդելներում: Կանխատեսվող տեղեկատվությունը արտացոլելու համար՝ դրանք կճշգրտվեն:

ՖՀՄՍ 9-ի ուժի մեջ մտնելու հետ կապված Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ամենաէական ազդեցությունն ակնկալվում է, որ կլինի արժեզրկման նոր պահանջների հետևանքով: ՖՀՄՍ 9-ի նոր արժեզրկման մոդելի կիրառումը կհանգեցնի ֆինանսական գործիքների համար արժեզրկումից կորուստների ավելացմանը և փոփոխականությանը: Արժեզրկման նոր պահանջները առավել մեծ ազդեցություն կունենան երկարաժամկետ չափահովված վարկային պրոդուկտների, ինչպիսիք են օվերդրաֆտներն ու վարկային քարտերը, կորուստների պահուստի վրա:

Անցումային դրույթներ

ՖՀՄՍ 9-ի կիրառման արդյունքում հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության փոփոխությունները հիմնականում կկիրառվեն հետադարձ, բացառությամբ ստորև նշված դեպքերի.

- Բանկը օգտվում է ընտրության առավելությունից, որը թույլ է տալիս չվերահաշվարկել նախորդ ժամանակաշրջանների համեմատական տվյալները ֆինանսական գործիքների դասակարգման և գնահատման (ներառյալ արժեզրկման) փոփոխությունների առումով: ՖՀՄՍ 9-ի ընդունման արդյունքում առաջացող ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունները հիմնականում ճանաչվելու են չբաշխված շահույթում և պահուստներում 2018թ-ի հունվարի 1-ի դրությամբ:
- Հետևյալ գնահատումները պետք է կատարվեն այն փաստերի և հանգամանքների հիման վրա, որոնք առկա են սկզբնական կիրառման օրվանից.
- այն բիզնես մոդելի որոշումը, որի շրջանակում պահվում է ֆինանսական ակտիվը,
- իրական արժեքով՝ շահույթի և վնասի միջոցով չափվող (FVTPL) ֆինանսական պարտավորությունների վերաբերյալ որոշման կայացում, թե արդյոք ֆինանսական

պարտավորության վարկային ռիսկի փոփոխությունների ազդեցության ներկայացումը այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, կարող է ստեղծել կամ ընդլայնել հաշվապահական անհամապատասխանությունը շահույթում կամ վնասում:

Եթե պարտքային գործիքները 2018թ-ի հունվարի 1-ի դրությամբ ունեն ցածր վարկային ռիսկ, ապա Բանկը որոշելու է, որ վարկային ռիսկը էական չի աճել սկզբնական ճանաչումից հետո:

ՖՀՄՍ 15, Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ

ՖՀՄՍ 15-ը ներկայացնում է հասույթի ճանաչման նոր պահանջներ՝ փոխարինելով ՀՀՄՍ 18 «Հասույթ», ՀՀՄՍ 11 «Կառուցման պայմանագրեր», և որոշ հասույթի հետ կապված մեկնաբանություններ: Նոր ստանդարտը սահմանում է հսկողության վրա հիմնված հասույթի ճանաչման մոդել և տրամադրում է հավելյալ ուղղորդում մանրամասնորեն չլուսաբանված տարբեր բնագավառներում գործող ՖՀՄՍ-ների ներքո, այդ թվում, թե պայմանավորվածությունների համար ինչպես հաշվառել բազմաթիվ կատարողական պարտավորությունները, փոփոխական գնագոյացումը, հաճախորդների փոխհատուցման իրավունքները, մատակարարների հետգնման տարբերակները և այլ ընդհանուր բարդություններ:

ՖՀՄՍ 15-ը ուժի մեջ է մտնում 2018թ. հունվարի 1-ին կամ այդ ամսաթվից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջաններում: Բանկի ղեկավարությունը դեռ չի գնահատել ՖՀՄՍ 15-ի ազդեցությունը այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

ՖՀՄՍ 16, Վարձակալություն

ՖՀՄՍ 16-ը ներկայացնում է վարձակալության հաշվառման նոր պահանջներ և փոփոխություններ: ՖՀՄՍ 16-ը սահմանում է, որ վարձակալները պետք է հաշվառեն վարձակալությունները «հաշվապահական հաշվեկշռում»՝ ճանաչելով «օգտագործման իրավունքը» որպես ակտիվ և վարձակալության գծով համապատասխան պարտավորությունը:

Միևնույն ժամանակ ՖՀՄՍ 16-ը՝

- փոփոխում է վարձակալության սահմանումը,
- սահմանում է ակտիվի և պարտավորության հաշվառման պահանջներ, այդ թվում՝ այնպիսի առանձնահատկություններ, ինչպիսիք են ոչ-վարձակալական տարրերը, փոփոխվող վարձակալական վճարները և արտոնյալ (օպցիոն) ժամանակաշրջանները;
- ազատման հնարավորություն է տալիս կարճաժամկետ վարձակալությունների և ցածրարժեք ակտիվների համար,
- փոխում է «վաճառք հետադարձ վարձակալությամբ» պայմանավորվածությունների հաշվառումը,
- մեծապես պահպանում է ՀՀՄՍ 17-ի մոտեցումը՝ վարձատուների հաշվառման մասով;
- ներկայացնում է նոր բացահայտման պահանջներ:

ՖՀՄՍ 16-ը ուժի մեջ է մտնում 2019թ. հունվարի 1-ին և դրանից հետո սկսվող տարեկան ժամանակաշրջանների համար: Թույլատրվում է ստանդարտի վաղաժամկետ կիրառումը՝ պայմանով, որ ՖՀՄՍ 15-ը «Հաճախորդների հետ պայմանագրերից հասույթ», նույնպես կիրառվի: Բանկի ղեկավարությունը դեռևս չի գնահատել ՖՀՄՍ 16-ի ազդեցությունը սույն ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Այլ ստանդարտներ

Հետևյալ փոփոխված ստանդարտները և մեկնաբանությունները զգալի ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- 2014-2016թթ. ՖՀՄՄ-ների տարեկան բարեփոխումներ-ՖՀՄՄ 1 և ՀՀՄՄ 28 փոփոխություններ (ուժի մեջ է մտնում 2018թ. հունվարի 1-ին)
- ՖՀՄՄԿ 22 «Արտարժույթով գործարքներ և կանխավճարներ» (ուժի մեջ է մտնում 2018թ. հունվարի 1-ին)
- ՖՀՄՄԿ 23 «Անորոշություն շահութահարկի մոտեցումների շուրջ» (ուժի մեջ է մտնում 2019թ. հունվարի 1-ին)

4 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Բանկ և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Բանկից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Տոկոսային եկամուտներ և ծախսեր

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ առևտրային նպատակներով պահվող կամ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեզրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Կոմիսիոն և այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Ներդրումային պորտֆելի, այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան: Ակտիվների կառավարման գծով վճարները ճանաչվում են ծառայությունների մատուցման ժամանակաշրջանում: Նույն սկզբունքն է կիրառվում կարողությունների կառավարման, ֆինանսական պլանավորման և ակտիվների պահպանման ծառայությունների դեպքում, որոնք ենթադրում են ծառայությունների մատուցման երկար ժամկետ:

Շահաբաժիններից եկամուտ

Եկամուտը ճանաչվում է, երբ Բանկի՝ վճարը ստանալու իրավունքը հաստատված է: Շահաբաժիններից եկամուտը ՀՀ հարկային օրենսդրությամբ հարկման ենթակա չէ:

Զուտ առևտրային եկամուտ

Զուտ առևտրային եկամուտը ներառում է առևտրային նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխությունից իրացված և չիրացված եկամուտը և ծախսը, տոկոսներից, շահաբաժիններից և արտարժույթային տարբերություններից գոյացող բոլոր եկամուտները և ծախսերը: Զուտ առևտրային եկամուտը ներառում է նաև արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտը կամ ծախսը և ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում երբ համապատասխան ծառայությունն արդեն մատուցված է:

4.2 Արտարժույթ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածում, մինչդեռ ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության այլ եկամուտ կամ այլ ծախս հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Արտարժույթով արտահայտված վաճառքի համար մատչելի դրամային արժեթղթերի իրական արժեքում փոփոխությունները վերլուծվում են փոխարժեքային տարբերություններ միջև, որոնք առաջանում են արժեթղթերի ամրոտիզացված գումարների փոփոխության և արժեթղթերի հաշվեկշռային արժեքի այլ փոփոխությունների արդյունքում: Ամրոտիզացված գումարում փոփոխությունների հետ կապված փոխարժեքային տարբերությունները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում, իսկ հաշվեկշռային արժեքում այլ փոփոխությունները ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով: Իրական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են իրական արժեքի որոշման օրվա փոխարժեքով: Ոչ դրամային հոդվածների, ինչպիսին են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով պահվող բաժնետոմսերը, փոխարժեքային տարբերությունները, ներկայացվում են որպես իրական արժեքի փոփոխությունից շահույթի կամ վնասի մաս: Ոչ դրամային հոդվածների փոխարժեքային տարբերությունները, ինչպես օրինակ՝ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված բաժնետոմսերը, ընդգրկվում են կապիտալի վաճառքի համար մատչելի ներդրումների գծով վերագնահատման պահուստում:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զուտ առևտրային եկամուտ հոդվածի արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ տողում:

Բանկի կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	2017թ. դեկտեմբերի 31	2016թ. դեկտեմբերի 31
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	484.10	483.94
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	580.10	512.20

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գույքի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում բանկերն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

4.4 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ ԿԲ-ում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոնացված գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, այդ թվում, բարձր իրացվելի ներդրումները, որոնց մարման ժամկետը ձեռք բերման օրից 90 օր է, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում հեշտությամբ և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.5 Թանկարժեք մետաղներ

Ոսկին և այլ թանկարժեք մետաղները հաշվառվում են ՀՀ ԿԲ կողմից սահմանվող գներով, ինչը մոտավորապես դրանց իրական արժեքն է և հիմնված է Լոնդոնի Թանկարժեք Մետաղների բորսայի գնանշումների վրա: Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացված են «Այլ ակտիվներ» հոդվածում:

Գների տատանումներն արտացոլվում են թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ հոդվածում՝ այլ եկամուտներում կամ ծախսերում:

4.6 Պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Բանկն օգտագործում է այլ բանկերում տարբեր ժամկետայնության բացված ընթացիկ և ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով վարկերն ու կանխավճարները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Բանկի ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է միայն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ: Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների սովորական բնույթ կրող առք ու վաճառքների դեպքում դրանք ձևակերպվում են գործարքի օրվա ամսաթվով: Սովորական բնույթ կրող ձեռք բերումների դեպքում, երբ ֆինանսական գործիքը հետագայում պետք է չափվի իրական արժեքով, պայմանագրի օրվա և գործարքի օրվա միջև ընկած ժամանակամիջոցում այն հաշվառվում է նույն սկզբունքով, ինչ որ ձեռք բերված գործիքների դեպքում:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, գումարած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների:

Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացի ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների (ներառված նաև առևտրային նպատակներով պահվող գործիքները), հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝

իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են՝ ըստ հետևյալ կատեգորիաների.

- ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող, իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ,
- մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ,
- վարկեր և դեբիտորական պարտքեր,
- վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ:

Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա հաշվի առնելով ձեռքբերման նպատակները: Ակտիվների հետագա վերադասակարգումը կատարվում է անհրաժեշտության և հնարավորության դեպքում՝ յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա ավարտից հետո:

Ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ

Այս կատեգորիայում հաշվառվում են առևտրական նպատակներով պահվող ֆինանսական ակտիվները և ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները: Ֆինանսական ակտիվը հաշվառվում է այս կատեգորիայում, եթե այն ձեռք է բերվում կարճ ժամկետում վաճառքի նպատակով կամ եթե այդպես է որոշվում ղեկավարության կողմից նշված ակտիվի ձեռք բերման պահին:

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, Բանկը հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Դրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն:

Համաձայն հեջի արդյունավետության, ածանցյալների իրական արժեքի փոփոխությունները, որոնք նախատեսված են որպես դրամական միջոցների հոսքերի հեջավորման գործիքներ, ճանաչվում են այլ համապարփակ եկամուտում և ներառվում են սեփական կապիտալի դրամական միջոցների հոսքերի հեջի պահուստում: Հեջավորման փոխհարաբերության ցանկացած անարդյունավետություն անմիջապես ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

Այն ժամանակ երբ հեջավորված հոդվածը ազդում է շահույթի կամ վնասի վրա, ցանկացած օգուտ կամ վնաս, որը նախկինում ճանաչվել է այլ համապարփակ եկամուտում, սեփական կապիտալից դասակարգվում է շահույթում կամ վնասում և ներկայացվում է, որպես վերադասակարգման ճշգրտում, այլ համապարփակ եկամուտում: Այնուամենայնիվ, եթե ոչ ֆինանսական ակտիվը կամ պարտավորությունը ճանաչվում է որպես հեջավորված գործարքի արդյունք, նախկինում այլ համապարփակ եկամուտում

ճանաչված օգուտը կամ վնասները ներառվում են հեջավորված հոդվածի նախնական չափման մեջ:

Այլ ֆինանսական գործիքների բաղադրիչ հանդիսացող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես առանձին ածանցյալ գործիքներ, եթե դրանց գծով ռիսկերը և առանձնահատկությունները խիստ կապված չեն հիմնական պայմանագրի ռիսկերից և առանձնահատկություններից, և հիմնական պայմանագիրը չի հաշվառվում իրական արժեքով՝ ճշգրտվող ֆինանսական արդյունքներով: Ներառված ածանցյալ գործիքը հանդիսանում է բարդ ֆինանսական գործիքի բաղադրիչ, որը ներառում է ինչպես հիմնական բաղադրիչը, այնպես էլ ածանցյալ բաղադրիչը, ինչի արդյունքում որոշ դրամական հոսքեր հիմնական գործիքի և ինքնուրույն ածանցյալ գործիքի փոփոխվում են նույն ձևով:

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները դասակարգվում են որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, երբ

- Այդպես վարվելը զգալիորեն կնվազեցնի չափման անհամապատասխանությունները, որոնք կառաջանային, եթե կապված ածանցյալ գործիքները համարվեին առևտրական նպատակներով պահվող, իսկ հիմք հանդիսացող ֆինանսական գործիքները հաշվառվեին ամորտիզացված գումարով, ինչպես վարկերը կամ հաճախորդներին և բանկերին տրվող կանխավճարները, կամ պարտքային արժեթղթերի տեսքով թողարկված արժեթղթերը:
- Որոշ ներդրումներ, ինչպես օրինակ կապիտալի գործիքներում կատարված ներդրումները, որոնք փաստաթղթավորված ռիսկերի կառավարման կամ ներդրումային քաղաքականության համաձայն հաշվառվում են իրական արժեքով և կառավարչական անձնակազմին հաղորդվում են այդ արժեքով, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող, և
- Ֆինանսական գործիքները, ինչպես պարտքային արժեթղթերը, որոնք պարունակում են մեկ կամ ավելի բաղադրիչ ածանցյալ գործիքներ, որոնք էականորեն ազդում են դրամական հոսքերի վրա, համարվում են ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող:

Ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող, բացի այն դեպքերից, երբ դրանք օգտագործվում են հեջավորման նպատակով: Առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից շահույթը և վնասը արտացոլվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ

Ֆիքսված մարման ժամկետով ներդրումները դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մարման ժամկետին ոչ մտո ակտիվների էական գումարի վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով արժեզրկումից պահուստները:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր

Վարկերը և դեբիտորական պարտքերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն

պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերը հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Վաճառքի համար մատչելի ակտիվները պարտքային, ինչպես նաև կապիտալի գործիքներում կատարված այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով, և որոնք կարող են վաճառվել իրացվելիության կարիքների բավարարման համար, ինչպես նաև տոկոսադրույքներում, փոխարժեքներում կամ բաժնետոմսերի գներում փոփոխությունների դեպքում: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվները նախնական ճանաչումից հետո հաշվառվում են իրական արժեքով: Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած օգուտն ու վնասը վերագրվում է սեփական կապիտալին մինչև ֆինանսական ակտիվի օտարումը կամ արժեզրկումը, որի դեպքում կապիտալում ճանաչված օգուտը կամ վնասը վերաձևակերպվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Վաճառքի համար մատչելի կապիտալի գործիքների գծով շահաբաժինները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ակտիվ ֆինանսական շուկաներում գործող Ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին բորսայի փակման պահին այդ ակտիվի գծով գնանշվող գինն է: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքը որոշվում է գնային մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով: Հակառակ դեպքում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով արժեզրկումից կորուստները:

4.8 Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով Բանկն իրականացնում է արժեզրկման գնահատում ֆինանսական ակտիվների կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի համար:

Ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական ակտիվների խումբը արժեզրկվում է և արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է միայն այն դեպքում, եթե կա օբյեկտիվ վկայություն արժեզրկման մասին՝ որպես ակտիվի նախնական ճանաչումից հետո կատարված մեկ կամ մի քանի իրադարձությունների («ծախսային իրադարձություն») արդյունք, և երբ այդ

իրադարձությունը կամ իրադարձություններն ազդեցություն ունեն ֆինանսական ակտիվի կամ ակտիվների խմբի ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի վրա, որոնք կարելի է արժանահավատորեն չափել:

Արժեզրկումից կորստի օբյեկտիվ վկայության գոյությունը որոշվում է որոշ չափանիշներով, որոնք վկայում են, որ վարկառուն կամ վարկառուների խումբն ունեն զգալի ֆինանսական դժվարություններ (օրինակ՝ կապիտալի նորմատիվ, զուտ եկամտի և վաճառքների հարաբերակցություն), առկա են տոկոսագումարների և մայր գումարների վճարման պարտավորությունների, վարկային համաձայնության կամ պայմանների խախտումներ, գրավի արժեքի նվազում, հավանականություն, որ կլինի սնանկացում կամ այլ ֆինանսական վերակազմակերպում և կա տեղեկատվություն ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի չափելի նվազման վերաբերյալ՝ կապված տնտեսական պայմանների փոփոխություններով, որոնք ազդում են վարկառուի և չվճարումների վրա:

Բանկը սկզբից գնահատում է արժեզրկման օբյեկտիվ պայմանների գոյությունը անհատական գնահատման արդյունքում այն ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական են և հետո անհատական կամ խմբային գնահատումների արդյունքում այն ֆինանսական ակտիվների համար, որոնք անհատապես էական չեն: Անհատական գնահատման արդյունքում արժեզրկման օբյեկտիվ գոյությունը հաստատելուց կամ ժխտելուց հետո ակտիվները դասակարգվում են վարկային ռիսկի նմանատիպ բնույթ ունեցող խմբերում՝ խմբային գնահատում իրականացնելու նպատակով: Այն ակտիվները, որոնց գծով անհատական գնահատման արդյունքում ձևավորվել են արժեզրկումից պահուստներ, չեն ներառվում վերոհիշյալ խմբերում:

Երբ առկա է վկայություն ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվի արժեզրկման վերաբերյալ, արժեզրկման պահուստի գումարը որոշվում է որպես ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի և այդ ֆինանսական գործիքի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով զեղչված դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի (բացառությամբ վարկի հետ կապված ապագա ծախսերի) ներկա արժեքի միջև տարբերություն: Ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը նվազեցվում է արժեզրկման պահուստի միջոցով, արժեզրկումից ծախսը արտացոլվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Եթե վարկը կամ մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումն ունի փոփոխական տոկոսադրույք, ցանկացած արժեզրկումից ծախս չափելու համար զեղչման դրույքը պայմանագրով որոշված ընթացիկ արդյունավետ տոկոսադրույքն է: Բանկը կարող է արժեզրկումը չափել գործիքի իրական արժեքի հիման վրա՝ օգտագործելով տեսանելի շուկայական գինը:

Ապահովված ֆինանսական ակտիվների դրամական միջոցների ակնկալվող ապագա հոսքերի ներկա արժեքը ներառում է գրավների իրացումից փոխհատուցվող գումարները, հանած գրավի ձեռքբերման և իրացման ծախսերը, անկախ նրանից, թե գրավը կփոխանցվի Բանկին, թե ոչ:

Արժեզրկման խմբային գնահատման նպատակով, ֆինանսական ակտիվները խմբավորվում են Բանկի ներքին վարկային դասակարգման հիման վրա, որը հաշվի է առնում վարկային ռիսկի բնութագրիչները, ինչպես՝ ակտիվի տեսակը, արդյունաբերական ոլորտը, աշխարհագրական դիրքը, գրավի տեսակը, ժամկետանց կարգավիճակը և այլ կապակցված գործոններ:

Ֆինանսական ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը, որոնց արժեզրկումը խմբային է գնահատված, որոշվում են խմբում գտնվող ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի և նմանատիպ ակտիվների պատմական ծախսերի պրակտիկայի հիման վրա: Վերջինս ճշգրտվում է ընթացիկ տեսանելի տեղեկատվությամբ, որպեսզի արտացոլվեն ներկա պայմանները, որոնք չեն ազդել այն ժամանակահատվածում, որի վրա հիմնված է

պատմական ծախսերի պրակտիկան, և պատմական ժամանակաշրջանում ներկայում գոյություն չունեցող պայմանների հետևանքները չեզոքացնելու նպատակով:

Ակտիվների խմբերի ապագա դրամական հոսքերում փոփոխությունների գնահատականը պետք է արտացոլի և համապատասխան լինի դրանց հետ կապված տեսանելի տվյալների ժամանակաշրջանից ժամանակաշրջան փոփոխությունների հետ (օրինակ՝ փոփոխություններ գործազրկության դրույքներում, գույքի գնի, վճարումների կարգավիճակի կամ խմբում կորուստների հավանականությունը մատնանշող այլ գործոնների և կորուստների ծավալների մեջ): Ապագա դրամական հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող մեթոդաբանությունը և վարկածները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի կողմից՝ կորուստների իրական և գնահատված արժեքների միջև տարբերությունները նվազեցնելու համար:

Վարկերը համապատասխան պահուստների հետ միասին դուրս են գրվում, եթե ապագայում չկա վարկը հավաքագրելու իրատեսական հեռանկար, և երբ բոլոր գրավներն օգտագործվել են կամ փոխանցվել Բանկին: Եթե հաջորդող տարում, գնահատված արժեքի մասն ծախսը ավելանում կամ նվազում է արժեքի մասն ճանաչումից հետո կատարված իրադարձությունների պատճառով, նախկինում ճանաչված արժեքի մասն ծախսը ավելացվում կամ նվազեցվում է պահուստի գումարը ճշտելով: Եթե ապագա դուրսգրումը հետագայում վերականգնվում է, ապա վերականգնված գումարը կրեդիտագրվում է պահուստի հաշվին:

Ֆինանսական ակտիվների արժեքի մասն պահուստները ֆինանսական հաշվետվություններում ձևավորվել են գոյություն ունեցող տնտեսական պայմանների հիման վրա: Բանկը չի կարող կանխատեսել՝ ինչպես Հայաստանում կարող են փոխվել տնտեսական պայմանները, և ինչ ազդեցություն կարող են ունենալ այդ փոփոխությունները ֆինանսական ակտիվների արժեքի մասն պահուստների ճշտության վրա հետագա ժամանակաշրջաններում:

Վերանայված վարկեր

Որտեղ հնարավոր է, Բանկը փորձում է վերանայել վարկերը, քան բռնագանձել գրավը: Սա կարող է հանգեցնել վճարումների երկարաձգումների և վարկի մարման նոր պայմանների մասին համաձայնության: Երբ վարկի պայմանները վերանայված են, վարկն այլևս չի համարվում ժամկետանց: Ղեկավարությունը շարունակաբար վերանայում է վերանայված պայմաններով վարկերը, համոզվելու համար, որ բոլոր համաձայնությունները պահպանված են և որ ապագա վճարումները կկատարվեն: Վարկերը շարունակում են մնալ արժեքի մասն անհատական կամ խմբային գնահատման առարկա՝ օգտագործելով վարկի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ

Երբ վաճառքի համար մատչելի ակտիվն արժեքի վրա է, ապա նրա արժեքի (նվազեցված մարումների և ամորտիզացիայի գումարներով) և ընթացիկ իրական արժեքի տարբերությունը, բացառությամբ նախկինում համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչված արժեքի մասն գումարների, այլ համապարփակ եկամուտներից վերաձևակերպվում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

Վաճառքի համար մատչելի դասակարգված կապիտալ գործիքների արժեքի մասն կորուստների հակադարձումը ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի ճանաչվում, այլ հաշվառվում է կապիտալի առանձին բաժնում, որպես՝ այլ համապարփակ եկամուտ: Վաճառքի համար մատչելի պարտքային գործիք հանդիսացող ներդրումների գծով արժեքի մասն կորուստների հակադարձումը ճանաչվում է շահույթի կամ վնասի և

այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, եթե ակտիվի իրական արժեքի բարձրացումը օբյեկտիվորեն կարելի է համարել հետագա իրադարձությունների արդյունք, որոնք կատարվել են կորուստը ֆինանսական արդյունքներով ճանաչելուց հետո:

4.9 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ֆինանսական ակտիվը (կամ ֆինանսական ակտիվի մի մասը, կամ ֆինանսական ակտիվների խմբի մի մասը) ապաճանաչվում է, երբ.

- վերանում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը,
- Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը, կամ պահպանում է այդ իրավունքը, բայց պարտավորվում է ստացված գումարներն ամողջությամբ և ժամանակին փոխանցել երրորդ կողմին՝ փոխանցման համաձայնագրի համաձայն,
- և Բանկը կամ (ա) փոխանցում է ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, կամ (բ) չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, այլ փոխանցում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը:

Եթե Բանկը փոխանցում է ակտիվից դրամական հոսքեր ստանալու պահանջի իրավունքը և չի փոխանցում, և չի պահպանում ակտիվի գծով բոլոր ռիսկերի և օգուտների զգալի մասը, և չի փոխանցում ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, ապա ակտիվը հաշվառվում է Բանկի շարունակվող մասնակցության համապատասխան ֆինանսական ակտիվում: Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի երաշխիքային ապահովման ձև, ապա այդպիսի մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ ակտիվի հաշվեկշռային արժեք կամ Բանկի կողմից փոխհատուցվելիք առավելագույն գումար:

Երբ շարունակվող մասնակցությունը ձեռք է բերում փոխանցվող ակտիվի դուրս գրված վաճառքի և/կամ գնման օպցիոնի ձև (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), մասնակցության չափը որոշվում է այն գումարի չափով, որով Բանկը կարող է հետ գնել փոխանցվող ակտիվը, բացառությամբ իրական արժեքով գնահատված դուրսգրված վաճառքի օպցիոնի (ներառյալ դրամային և նման պայմաններով օպցիոնները), երբ շարունակվող մասնակցության չափը համարվում է հետևյալ երկու մեծություններից նվազագույնը՝ փոխանցվող ակտիվի իրական արժեքը կամ օպցիոնի կատարման գինը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ֆինանսական պարտավորությունն ապաճանաչվում է, երբ այն մարվում է, չեղյալ է համարվում կամ լրացել է դրա ուժի մեջ մնալու ժամկետը:

Փոխառուի և փոխատուի միջև պարտքային գործիքների փոխանակումը, որոնց պայմաններն էականորեն տարբերվում են միմյանցից, կամ կատարվում է գործող պարտքային գործիքի պայմանների էական փոփոխություն, իրենից ներկայացնում է հին պարտքի մարում, որը պետք է հանգեցնի այդ պարտքի ապաճանաչմանը և նոր պարտքային գործիքի ճանաչմանը, իսկ տարբերությունը համապատասխան հաշվեկշռային հաշվի հետ ձևակերպվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.10 Ռեպո և հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր

Հետզնման պայմանով արժեթղթերի վաճառքի գործառնությունները («ռեպո») դիտարկվում են որպես ապահովված ֆինանսական գործարքներ: Հետզնման պայմանով վաճառված արժեթղթերը շարունակվում են հաշվառվել ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, և այն դեպքում, երբ գնորդն ունի նշված արժեթղթերի վաճառքի կամ գրավադրման պայմանագրային իրավունք կամ համաձայնություն, դրանք վերադասակարգվում են որպես «Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր» և ներկայացվում են որպես առանձին հաշվեկշիռային հոդված: Համապատասխան պարտավորությունն արտացոլվում է ֆինանսական կազմակերպությունների կամ հաճախորդների նկատմամբ հաշիվներում:

Հետվաճառքի պայմանով գնված արժեթղթերը («հակադարձ ռեպո») չեն ճանաչվում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում, իսկ տրամադրված գումարները հաշվառվում են որպես պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրված վարկեր:

Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են հետզնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Եթե հակադարձ ռեպո պայմանագրով գնված ակտիվները վաճառվեն երրորդ կողմին, արժեթղթերի վերադարձի պարտավորությունը գրանցվում է որպես առևտրային պարտավորություն և չափվում է իրական արժեքով:

4.11 Վարձակալություն

Գործառնական վարձակալություն՝ Բանկը որպես վարձակալ

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

4.12 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Բանկի շենքը ներկայացված է իրական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Շենքեր	30	3.3
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	4	25
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20
Գույք և գրասենյակային միջոցներ	5	20
Այլ հիմնական միջոցներ	2-5	50-20

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները հաշվառվում են փաստացի ծախսերի և արժեզրկումից կորուստների տարբերությամբ: Շինարարական աշխատանքների ավարտից հետո ակտիվները փոխանցվում են հիմնական միջոցներին և հաշվառվում են իրենց մնացորդային արժեքով: Անավարտ շինարարությանը պատկանող ակտիվները չեն ամորտիզացվում քանի դեռ պատրաստ չեն օգտագործման համար:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի Բանկ: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

Վերագնահատման հաճախականությունը կախված է ակտիվների իրական արժեքի փոփոխություններից: Այն դեպքում, երբ նշանակալի շեղում կա վերագնահատված ակտիվների իրական արժեքի և նրանց մնացորդային արժեքների միջև, ապա անցկացվում է հետագա վերագնահատում: Վերագնահատումը կատարվում է հիմնական միջոցների ողջ դասի համար:

Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի աճը արտացոլվում է կապիտալում՝ հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է ֆինանսական արդյունքներում տվյալ ակտիվի գծով նախկինում ճանաչված վերագնահատումից վնասը. այս դեպքում վերագնահատումից աճը նույնպես ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում: Վերագնահատման արդյունքում ակտիվի արժեքի նվազումը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքներում, բացի այն դեպքերից, երբ այն փոխհատուցում է նախկինում տվյալ ակտիվի գծով կապիտալում ճանաչված վերագնահատումից աճը:

Վերագնահատված արժեքով հաշվառվող հիմնական միջոցների իրացման կամ դուրս գրման դեպքում այդ հիմնական միջոցներին վերաբերվող վերագնահատման պահուստի մնացորդն ամբողջությամբ փոխանցվում է չբաշխված շահույթին:

4.13 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից և արտոնագրերից:

Առանձին ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 10 տարվա ընթացում, և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.14 Բռնագանձված ակտիվներ

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով:

4.15 Ներգրաված միջոցներ

Ներգրաված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կենտրոնական բանկի, այլ միջազգային և ՀՀ ֆինանսական կազմակերպությունների, հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրաված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

Երբ Բանկը գնում է իրեն պատկանող արժեթղթերը, դրանք դուրս են գրվում հաշվեկշռից, և հաշվեկշռային արժեքի ու վճարված գումարի տարբերությունն արտացոլվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում:

4.16 Ֆինանսական երաշխիքներ

Ֆինանսական երաշխիքների պայմանագրերը այն պայմանագրերն են, որոնք պահանջում են, որ երաշխիքը տրամադրող փոխհատուցի երաշխիքը ստացողին կոնկրետ պարտապանի կողմից պարտքային գործիքի ժամկետներին համաձայն վճարումները ժամանակին չկատարելու պատճառով վերջինիս կողմից կրած վնասների դիմաց: Նման ֆինանսական երաշխիքներ տրամադրվում են բանկերին, ֆինանսական և այլ կազմակերպություններին հաճախորդների վարկերը, օվերդրաֆտները և այլ բանկային գործիքները ապահովելու նպատակով:

Ֆինանսական երաշխիքները ֆինանսական հաշվետվություններում սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով «Այլ պարտավորություններ»-ում՝ որպես կոմիսիոն վճար: Սկզբնական ճանաչումից հետո Բանկը յուրաքանչյուր երաշխավորության տակ պարտավորությունը չափում է ամորտիզացված վճարից և երաշխավորության արդյունքում առաջացած ցանկացած ֆինանսական պարտավորություն լուծելու համար անհրաժեշտ ելքերի լավագույն գնահատումից առավելագույնով:

4.17 Պահուստներ

Պահուստը ճանաչվում է, երբ Բանկը ունի ներկա իրավական կամ կառուցողական պարտականություն՝ որպես անցյալ դեպքերի արդյունք, և հավանական է, որ այդ պարտականությունը մարելու նպատակով կպահանջվի տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսք, և պարտականության գումարը հնարավոր է արժանահավատորեն գնահատել:

4.18 Սեփական կապիտալ

Բաժնեդիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Էմիսիոն եկամուտ

Էմիսիոն եկամուտը ներառում է բաժնետոմսերի թողարկումից ստացված ցանկացած հավելավճար: Գործարքի գծով ցանկացած ծախսում, որը կապված է բաժնետոմսերի թողարկման հետ նվազեցվում է էմիսիոն եկամտից:

Չբաշխված շահույթ

Չբաշխված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների կուտակված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

Հիմնական միջոցների վերագնահատման պահուստ

Հիմնական միջոցների վերագնահատման աճը օգտագործվում է գրանցելու համար հիմնական միջոցների իրական արժեքի աճը և նվազումը այն չափի, որ նման նվազումը վերաբերում է նույն ակտիվի աճին, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական կապիտալում:

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների վերագնահատման պահուստ

Այս պահուստը արտացոլում է վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունները:

4.19 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում ներկայացվում են հաշվանցված, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՄ, կամ մի խումբ համանման գործարքների օգուտի և վնասի համար, ինչպիսին հանդիսանում է Բանկի առևտրային գործունեությունը:

4.20 Սեզմենտների ներկայացում

Գործառնական սեզմենտը հանդիսանում է Բանկի բիզնես գործառնությունների բաղկացուցիչ մասը, որոնցից այն կարող է վաստակել եկամուտ և կատարել ծախսեր, ներառյալ Բանկի այլ որևէ բաղկացուցիչ մասի հետ կապված գործառնություններից եկամուտներն ու ծախսերը: Գործառնական սեզմենտները որոշելիս Բանկի ղեկավարությունը տարանջատում է Բանկի այն կոմպոնենտները, որոնք ներառված են ծառայությունների մատուցման մեջ (բիզնես սեզմենտ) և որի համար առկա է ֆինանսական տեղեկատվություն: Բոլոր գործառնական սեզմենտների գործառնական արդյունքները պարբերաբար վերանայվում են Բանկի գլխավոր գործադիր տնօրենի կողմից՝ սեզմենտին միջոցներ հատկացնելու որոշում կայացնելու համար և գնահատելու դրա կատարումը: Այս ֆինանսական հաշվետվությունների շրջանակներում Բանկի աշխարհագրական սեզմենտները ներկայացված են հիմնվելով գործընկերների գտնվելու վայրի վրա՝ հիմնվելով ավելի շուտ տնտեսական ռիսկի, քան իրավաբանական ռիսկի վրա:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՄ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Բանկի ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Ներկայացվող ֆինանսական հաշվետվությունների առումով նշանակալից դատողությունները և գնահատումները ներկայացվում են ստորև:

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման տեխնիկան: Սա ներառում է զարգացող գնահատումները և

ենթադրությունները համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է հասանելի լինել անհատական գործարքների դեպքում (տես՝ ծանոթագրություն 32):

Ներդրումային արժեթղթերի դասակարգում

Բանկի ներդրումային արժեթղթերը ներառում են ՀՀ ԿԲ, պետական և ոչ պետական պարտատոմսերը, ոչ պետական բաժնետոմսերը: Սկզբնական ճանաչման ժամանակ Բանկը դասակարգում է արժեթղթերը որպես ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող ֆինանսական ակտիվներ, մինչև մարման ժամկետը պահվող ֆինանսական ակտիվներ և վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, որոնց իրական արժեքի ճշգրտումն իրականացվում է կապիտալում:

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը դատողության արդյունք է՝ հիմնված նման ակտիվի հետ կապված փորձի վրա: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Այնուամենայնիվ, այնպիսի գործոնները, ինչպիսիք են գործառնական, տեխնիկական կամ առևտրային մաշվածությունները, հաճախ հանգեցնում են ակտիվի տնտեսական օգուտների նվազեցմանը: Ղեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Բանկը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոններն. ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող տեխնիկական և առևտրային մաշվածությունը:

Ածանցյալ գործիքներ

Ակտիվ շուկայում չհաշվառվող ֆինանսական ածանցյալ գործիքների իրական արժեքները սահմանվում են գնահատման մեթոդների կիրառմամբ: Ածանցյալ գործիքների գնահատումը ներառվում է մեկ արժույթային տոկոսադրույքի սվոպի, բազմարժույթային տոկոսադրույքի սվոպի գործարքներում և փոխարժեքի ֆորվարդային պայմանագրերում: Այս գործարքների իրական արժեքը սահմանվում է որպես հաստատուն դեբիտորական պարտքերի և լողացող պարտավորության ներկա արժեքների միջև տարբերություն կամ հակառակը: Լողացող պարտավորության ներկա արժեքը սահմանվում է ըստ գրոյական արժեկտրոնային կորից ստացված զեղչային գործոնների: Եթե գնահատման մեթոդները կիրառվում են իրական արժեքը սահմանելու համար, դրանք հաստատվում կամ պարբերաբար վերլուծության են ենթարկվում որակավորված մասնագետների կողմից՝ անկախ առաջացման պայմաններից: Այնքանով, որքանով գործնականում հնարավոր է, մոդելները կիրառում են միայն դիտարկելի տվյալները, այնուամենայնիվ, այնպիսի ոլորտներում, ինչպիսին պարտքային ռիսկն է (ինչպես սեփականատիրոջ, այնպես էլ պայմանագրային գործընկերոջ), փոփոխականությունները և կոռելյացիաները պահանջում են Ղեկավարության գնահատականը: Այս ապագա դրամական միջոցներից ցանկացածի գերազնահատումը և թերազնահատումը կարող է պահանջել այս ածանցյալների հաշվեկշռային արժեքների էական ճշգրտում:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Բանկն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Բանկը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա (ծանոթագրություն 31):

Վարկերի արժեզրկում

Բանկը գնահատում է խնդրահարույց վարկերը յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի համար՝ պարզելու համար, թե արդյոք առկա են արժեզրկման օբյեկտիվ հայտանիշներ: Մասնավորապես, ղեկավարության դատողությունն անհրաժեշտ է ապագա դրամական հոսքերի գումարը և պարբերականությունը գնահատելու համար, երբ անհրաժեշտ է պահանջվող պահուստի չափը որոշել: Նման գնահատումները հիմնված են որոշ գործոնների շուրջ ենթադրությունների վրա և ներկա արդյունքները կարող են տարբեր լինել՝ հանգեցնելով պահուստում հետագա փոփոխությունների:

Նշանակալի վարկերի համար անհատական ստեղծված հատուկ պահուստներից բացի, Բանկը նաև ստեղծում է արժեզրկման խմբային պահուստներ, այն ռիսկերի գծով, որոնք չնայած որ անհատապես չեն գնահատվել, սակայն պարունակում են չվճարման ավելի մեծ ռիսկ, քան սկզբնապես որոշվել էր: Սա հաշվի է առնում այնպիսի գործոնների ազդեցությունը, ինչպիսիք են վատթարացումը երկրի ռիսկում, արդյունաբերության մեջ և տեխնոլոգիական հնացումը, ինչպես նաև բացահայտված կառուցվածքային թերությունները կամ դրամական հոսքերի նվազումները:

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես՝ 30 ծանոթագրությունը:

Կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումների արժեզրկում

Բանկը համարում է կապիտալի գործիք հանդիսացող վաճառքի համար մատչելի ներդրումն արժեզրկված, երբ դրա իրական արժեքի նվազումը էական է կամ կրում է երկարատև բնույթ: Որոշելու համար էական է կամ երկարատև նվազումը՝ Բանկը կատարում է որոշակի դատողություններ: Այդ դատողությունները կատարելիս, այլ գործոնների հետ մեկտեղ, Բանկը հաշվի է առնում նաև բաժնետոմսերի գնի փոփոխականությունը: Բացի դրանից, արժեզրկումը հնարավոր է, երբ առկա են ապացույցներ, որ վատացել է ֆինանսական վիճակը տվյալ կազմակերպության, արդյունաբերության կամ ճյուղի, որտեղ կատարվել է ներդրումը, կատարվել են փոփոխություններ տեխնոլոգիաներում և գործառնական կամ ֆինանսական դրամական հոսքերում:

6 Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2017	2016
Վարկեր հաճախորդներին	5,893,624	4,683,761
Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթեր	7,945,251	4,843,035
Ֆակտորինգից եկամուտներ	265,385	195,853
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	26,764	92,397
Հակադարձ ռեպո գործառնություններ	107,164	76,625
Անհատապես արժեզրկված ակտիվների գծով հաշվեգրված տոկոսներ	94,707	217,386
Այլ տոկոսային եկամուտներ	14,917	46,910
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	14,347,812	10,155,967
Հաճախորդների հաշիվներ	4,976,838	3,377,251
Ռեպո գործառնություններ	609,971	460,947
Ֆինանսական կազմակերպությունների հաշիվներ	1,319,106	924,019
Թողարկված պարատոմսեր	848,476	392,637
Ընդամենը տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	7,754,391	5,154,854

7 Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2017	2016
Դրամարկղային գործառնություններ	33,309	43,087
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	69,765	54,137
Երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	29,697	15,174
Բրոքերային գործառնություններ	72,840	57,822
Այլ վճարներ և կոմիսիոն եկամուտներ	2,511	2,010
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	208,122	172,230
Հաշվարկային գործառնություններ/փոխանցումներ	30,249	23,672
Ստացված երաշխիքներ և ակրեդիտիվներ	2,733	1,423
Բրոքերային գործառնություններ	58,753	41,687
Միջնորդական ծառայությունների գծով ծախսեր	17,847	-
Այլ ծախսեր	472	337
Ընդամենը կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	110,054	67,119

8 Չուտ առևտրային եկամուտ

Հազար ՀՀ դրամ	2017	2016
Ածանցյալ գործիքներից զուտ եկամուտ/(վնաս)	202,513	(116,018)
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ	232,439	132,147
Ընդամենը զուտ առևտրային եկամուտ	434,952	16,129

9 Այլ եկամուտներ

Հազար ՀՀ դրամ	2017	2016
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ եկամուտ	39,515	-
Բռնագանձված ակտիվների օտարումից եկամուտ	3,038	6,080
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	9,870	42,679
Շահաբաժիններից եկամուտ	5,100	1,474
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթի վերագնահատումից զուտ եկամուտ	-	213,304
Ֆինանսական միջնորդությունից եկամուտ	58,471	65,341
Ապահովագրական հատուցում	4,341	-
Այլ եկամուտ	4,525	1,973
Ընդամենը այլ եկամուտներ	124,860	330,851

10 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2017	2016
Աշխատակիցների հատուցումներ ներառյալ դրանց վերաբերող հարկերը	926,518	911,218
Անձնակազմի ուսուցման ծախսեր	1,447	2,585
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	927,965	913,803

11 Այլ ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2017	2016
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթի վերագնահատումից զուտ վնաս	327,718	-
Թանկարժեք մետաղներով գործառնություններից զուտ ծախսեր	-	21,310
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	95,434	95,488
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	72,036	45,980
Ներկայացուցչական ծախսեր	26,936	23,260
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	11,197	11,992
Հարկեր, (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	6,290	23,228
Վճարներ ավանդների հատուցումը երաշխավորող հիմնադրամին	28,329	21,944
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	17,280	17,280
Վարչական ծախսեր	24,803	25,320
Ապահովագրության գծով ծախսեր	21,229	15,662
Գործուղման ծախսեր	15,516	14,351
Անվտանգության գծով ծախսեր	7,694	7,799
Վճարներ ֆինանսական հաշտարարին	13,026	8,540
Գրասենյակային ծախսեր	9,036	9,848
ԱՔՌ-ի գծով ծախսեր	5,542	6,057
ԱՐՔԱ-ի գծով ծախսեր	7,407	-
Գովազդի ծախսեր	4,026	8,099
Ինկասացիոն ծախսեր	1,440	1,621
Այլ ծախսեր	57,349	6,634
Ընդամենը այլ ծախսեր	752,288	364,413

12 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2017	2016
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	1,000,000	800,000
Հետաձգված հարկ	(27,626)	5,671
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	972,374	805,671

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 20% (2016թ.՝ 20%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի

շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է՝ կիրառելով 20% հիմնական դրույքաչափը:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ

	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)		Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	
	2017		2016	
Շահույթ մինչև հարկումը	4,640,504		4,089,651	
Շահութահարկ՝ 20% դրույքաչափով	928,101	20	817,930	20
Չնվազեցվող ծախսեր	23,793	1	12,577	-
Արտարժույթի դրական փոխարժեքային տարբերություն	20,480	-	(24,836)	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	<u>972,374</u>	<u>21</u>	<u>805,671</u>	<u>20</u>

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ

	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Այլ պարտավորություններ	15,336	30,944	-	46,280
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	<u>15,336</u>	<u>30,944</u>	<u>-</u>	<u>46,280</u>
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(5,841)	4,237	-	(1,604)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(807)	(3,944)	-	(4,751)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	(866,623)	-	(1,152,263)	(2,018,886)
Հիմնական միջոցներ	(277,527)	-	-	(277,527)
Այլ ակտիվներ	(4,753)	2,084	-	(2,669)
Այլ պահուստներ	(9,907)	(5,695)	-	(15,602)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	<u>(1,165,458)</u>	<u>(3,318)</u>	<u>(1,152,263)</u>	<u>(2,321,039)</u>
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	<u>(1,150,122)</u>	<u>27,626</u>	<u>(1,152,263)</u>	<u>(2,274,759)</u>

Հազար ՀՀ դրամ	2015թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Այլ համապար- փակ ֆինանսա- կան արդյունքում ճանաչված	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Այլ պարտավորություններ	13,547	1,789	-	15,336
Արժեզրկված ակտիվներից ստացված տույժեր	7,674	(7,674)	-	-
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	647,139	-	(647,139)	-
Ընդամենը հետաձգված հարկային ակտիվ	668,360	(5,885)	(647,139)	15,336
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	(6,472)	631	-	(5,841)
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(1,464)	657	-	(807)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	-	(866,623)	(866,623)
Հիմնական միջոցներ	-	-	(277,527)	(277,527)
Այլ ակտիվներ	(2,998)	(1,755)	-	(4,753)
Այլ պահուստներ	(10,588)	681	-	(9,907)
Ընդամենը հետաձգված հարկային պարտավորություն	(21,522)	214	(1,144,150)	(1,165,458)
Զուտ հետաձգված հարկային պարտավորություն	646,838	(5,671)	(1,791,289)	(1,150,122)

13 Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Կանխիկ դրամական միջոցներ	1,156,019	507,179
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	9,409,572	15,597,821
Թղթակցային հաշիվներ բանկերում	800,074	2,905,509
Մինչև 90 օր տևողությամբ ավանդային հաշիվներ բանկերում	1,722,862	-
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13,088,527	19,010,509

Թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են նաև ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն ՀՀ ԿԲ-ում տեղաբաշխված պարտադիր պահուստները, որոնք դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվարկվել են Բանկի կողմից ներգրավված դրամային որոշ միջոցների 2%-ի (2016թ.՝ 2%) և արտարժույթով որոշ միջոցների 18%-ի (2016թ.՝ 18%) չափով՝ ամբողջությամբ ՀՀ դրամով: Այդ միջոցները 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմում են 268,051,174 հազար դրամ (2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 8,660,239 հազար դրամ): Այդ միջոցների ելքագրումն արգելված չէ, սակայն պահուստավորման նվազագույն

չափը չպահպանելը հանգեցնում է ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից տույժերի կիրառման: Պարտադիր պահուստավորման միջոցների դիմաց Բանկը տուկոսներ չի ստանում:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 1,767,876 հազար դրամ գումարով (70%) հաշիվները կենտրոնացված են մեկ բանկում, ինչն իրենից ներկայացնում է էական կենտրոնացում (2016թ.՝ 2,813,031 հազար դրամ (97%) չորս բանկերում):

2017թ. ընթացքում իրականացվել են հետևյալ անկանխիկ գործառնությունները.

- վարկի մարում գրավների տրամադրման միջոցով 81,168 հազար դրամ գումարով (2016թ.՝ 681,810 հազար դրամ):

14 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկեր	409,954	164,718
Դեպոնացված միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում	2,500	-
Դեպոնացված միջոցներ այլ բանկերում	242,486	238,676
Դեպոնացված միջոցներ ֆինանսական կազմակերպություններում	632,081	84,959
Այլ ֆինանսական կազմակերպությունների հետ կնքած ռեպո համաձայնագրեր	-	191,117
Այլ հաշիվներ	1,995	642
Ընդամենը պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	<u>1,289,016</u>	<u>680,112</u>

Դեպոնացված գումարը ՀՀ ԿԲ-ում իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների երաշխիքային ավանդ:

Դեպոնացված միջոցները ֆինանսական կազմակերպություններում 392,050 հազար դրամ գումարի չափով իրենցից ներկայացնում են Հայաստանի Կենտրոնական Դեպոզիտարիայում մարքետ մեյքերության պայմանագրերով ստանձնված պարտավորությունների կատարման միջոցներ:

15 Ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		
	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավ. իրական արժեք	Պայմանական գումար	Ակտիվների իրական արժեք	Պարտավ. իրական արժեք
Առևտրային նպատակներով պահվող ածանցյալներ						
Սվոփեր՝ արտարժույթային	436,304	645	392	3,906,820	32,675	156,817
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ և այլ առևտրային պարտավորություններ	<u>436,304</u>	<u>645</u>	<u>392</u>	<u>3,906,820</u>	<u>32,675</u>	<u>156,817</u>

16 Հաճախորդներին տրված վարկեր

Հազար ՀՀ դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
	Վարկեր	39,565,596
Օվերդրաֆտներ և վարկային գծեր	21,716,281	13,683,206
Ֆակտորինգ	1,769,992	920,162
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր	385,920	921,423
Այլ	463	439,109
	<u>63,438,252</u>	<u>47,375,642</u>
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի գծով	(1,574,827)	(1,298,417)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	<u>61,863,425</u>	<u>46,077,225</u>

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ավարտված տարվա ընթացքում Բանկը բռնագանձել է հաճախորդներին տրամադրված վարկերի դիմաց ստացած գրավը: Այդ ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 81,168 հազար դրամ (2016թ.՝ 1,158,875 հազար դրամ): Բանկը մտադիր է վաճառել այս ակտիվները կարճ ժամանակահատվածում:

2017թ.-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է ՀՀ դրամով վարկերի համար 13.0% (2016թ.՝ 14.2 %) և ԱՄՆ դոլարով ու Եվրոյով վարկերի համար 10.5 % (2016թ.՝ 11.8 %):

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից թվով 10 վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց տրամադրված վարկերի ընդհանուր գումարը կազմում է 32,637,209 հազար դրամ կամ համախառն վարկային պորտֆելի 51.4%-ը (2016թ.՝ 22,005,204 հազար դրամ կամ 46.4%): Նշված վարկերի գծով արժեզրկումից պահուստները կազմում են 756,811 հազար դրամ (2016թ.՝ 463,249 հազար դրամ):

Տրամադրված վարկերի վերլուծությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի ներկայացված է ստորև.

2017

Հազար ՀՀ դրամ

	Արդյունա- բերություն	Գյուղա- տնտե- սություն	Շինարա- րություն	Առևտուր	Սպառո- ղական ուղորտ	Հիփոթեք	Այլ	Ընդամենը
Վարկեր	25,940,370	6,910,826	3,962,343	5,428,432	2,831,051	6,348,274	12,016,956	63,438,252
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի գծով	(543,393)	(138,217)	(79,246)	(192,314)	(223,610)	(131,442)	(266,605)	(1,574,827)
Զուտ վարկեր	<u>25,396,977</u>	<u>6,772,609</u>	<u>3,883,097</u>	<u>5,236,118</u>	<u>2,607,441</u>	<u>6,216,832</u>	<u>11,750,351</u>	<u>61,863,425</u>

2016

Հազար ՀՀ դրամ

	Արդյունա- բերություն	Գյուղա- տնտե- սություն	Շինարա- րություն	Առևտուր	Սպառո- ղական ուղորտ	Հիփո- թեք	Այլ	Ընդամենը
Վարկեր	17,080,162	6,168,555	2,087,445	4,107,437	2,124,997	4,644,102	11,162,944	47,375,642
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի գծով	(512,367)	(107,060)	(23,946)	(319,238)	(44,257)	(89,427)	(202,122)	(1,298,417)
Զուտ վարկեր	<u>16,567,795</u>	<u>6,061,495</u>	<u>2,063,499</u>	<u>3,788,199</u>	<u>2,080,740</u>	<u>4,554,675</u>	<u>10,960,822</u>	<u>46,077,225</u>

Վարկերի գծով արժեզրկման պահուստի շարժն ըստ դասերի հետևյալն է.

2017

Հազար ՀՀ դրամ

	Արդյունա- բերություն	Գյուղա- տնտե- սություն	Շինարա- րություն	Առևտուր	Սպառո- ղական ուղորտ	Հիփոթեք	Այլ	Ընդամենը
2017թ. հունվարի 1 դրությամբ	512,367	107,060	23,946	319,238	44,257	89,427	202,122	1,298,417
Տարվա ծախս	357,731	31,157	55,300	356,745	174,178	63,195	13,066	1,051,372
Դուրսգրում	(331,005)	-	-	(484,978)	-	(39,230)	-	(855,213)
Վերադարձ	4,300	-	-	1,309	5,175	18,050	51,417	80,251
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>543,393</u>	<u>138,217</u>	<u>79,246</u>	<u>192,314</u>	<u>223,610</u>	<u>131,442</u>	<u>266,605</u>	<u>1,574,827</u>
Խմբային արժեզրկում	543,393	138,217	79,246	191,374	66,559	126,197	261,239	1,406,225
Անհատական արժեզրկում	-	-	-	940	157,051	5,245	5,366	168,602
	<u>543,393</u>	<u>138,217</u>	<u>79,246</u>	<u>192,314</u>	<u>223,610</u>	<u>131,442</u>	<u>266,605</u>	<u>1,574,827</u>
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	-	-	-	209,793	741,857	38,449	44,335	1,034,434

	Արդյունա- բերություն	Գյուղա- տնտե- սություն	Շինարա- րություն	Առևտուր	Սպառո- ղական ուղորտ	Հիփոթեք	Այլ	Ընդամենը
2016թ. հունվարի 1 դրությամբ	252,400	72,373	15,934	127,845	78,220	44,713	572,879	1,164,364
Տարվա ծախս/ (հակադարձում)	133,772	(15,690)	(40,640)	284,225	(204,738)	8,791	(4,450)	161,270
Դուրսգրում	(28,499)	-	(13,525)	(96,489)	(17,097)	-	(367,627)	(523,237)
Վերադարձ	154,694	50,377	62,177	3,657	187,872	35,923	1,320	496,020
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	512,367	107,060	23,946	319,238	44,257	89,427	202,122	1,298,417
Խմբային արժեզրկում	218,569	107,060	23,946	59,508	44,257	89,427	202,122	744,889
Անհատական արժեզրկում	293,798	-	-	259,730	-	-	-	553,528
	512,367	107,060	23,946	319,238	44,257	89,427	202,122	1,298,417
Անհատապես արժեզրկված վարկերի համախառն գումար (մինչև անհատապես գնահատված արժեզրկման պահուստներով զտելը)	2,217,828	-	-	432,883	-	-	-	2,650,711

Տրամադրված վարկերի վերլուծությունն ըստ հաճախորդների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մասնավոր ձեռնարկություններ	46,671,215	33,395,314
Ֆիզիկական անձիք	9,223,143	6,746,167
Պետական ձեռնարկություններ	7,253,179	7,011,467
Անհատ ձեռնարկատերեր	290,715	222,694
	63,438,252	47,375,642
Արժեզրկումից պահուստներ վարկերի գծով	(1,574,827)	(1,298,417)
Ընդամենը վարկեր	61,863,425	46,077,225

Ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկերը ներկայացվում են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2017թ.	2016թ.
	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Առևտրային	6,336,947	4,621,171
Սպառողական	2,435,226	1,178,777
Ավտոմեքենաների ձեռքբերման	9,905	24,796
Այլ	441,065	921,423
Ընդամենը ֆիզիկական անձանց տրամադրված վարկեր (համախառն)	9,223,143	6,746,167

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հակադարձ ռեպո համաձայնագրերով գնված արժեթղթերի իրական արժեքը և տրամադրված վարկերի հաշվեկշռային արժեքը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը	Գրավի իրական արժեքը	Վարկի գումարը
ՀՀ պետական պարտատոմսեր	382,621	385,920	958,804	921,423
Ընդամենը գնված արժեթղթեր և հետգնման պայմանագրերով տրամադրված վարկեր	382,621	385,920	958,804	921,423

Ինչպես նշված է 32 ծանոթագրությունում, 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարկերի գնահատված իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

Հաճախորդներին տրված վարկերի ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է 34 ծանոթագրությունում:

Վարկային պորտֆելին ներհատուկ այլ ռիսկերը բացահայտված են 35 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց վերաբերյալ բացահայտված է 31 ծանոթագրությունում:

17 Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ

Հազար ՀՀ դրամ	2017թ.	2016թ.
	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
<i>Չգնանշվող ներդրումներ</i>		
ՀՀ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	74,935	51,957
Պետական պարտատոմսեր	79,818,270	44,418,307
Ոչ պետական պարտատոմսեր	2,705,097	1,565,125
Ընդամենը ներդրումներ	82,598,302	46,035,389

Բոլոր պարտքային արժեթղթերն ունեն հաստատուն տոկոսներ:

Զգնանշվող վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը չափվում են իրական արժեքով՝ օգտագործելով գնահատման տեխնիկա, հիմնված տվյալ պահին գործող շուկայական տոկոսադրույքների վրա, որպես տվյալ ֆինանսական գործիքի ապագա դրամական հոսքերի զեղչատոկոս:

Բոլոր չզնանշվող վաճառքի համար մատչելի բաժնեմասային արժեթղթերը գրանցված են ինքնարժեքով, քանի որ իրական արժեքը չի կարող արժանահավատորեն գնահատվել: Այս ներդրումների համար չկա զնանշվող շուկա, և Բանկը նախատեսում է դրանք պահել երկար ժամկետով:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերն ըստ արդյունավետ տոկոսադրույքների և մարմանը մնացած ժամկետների ներառում են.

Հազար ՀՀ դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	(%)	Ժամկետ	(%)	Ժամկետ
ՀՀ պետական պարտատոմսեր, դրամային	7.5-16.9	2019-2036	8.8-16.9	2018-2036
ՀՀ պետական պարտատոմսեր, արժույթային	4.6-6.6	2020-2026	4.6-6.6	2020-2025
Ոչ պետական պարտատոմսեր	6.3-11.7	2018-2029	6.4-11.7	2017-2029

Վաճառքի համար մատչելի պարտքային արժեթղթերը 14,729,651 հազար դրամ իրական արժեքով վաճառվել են երրորդ անձանց ռեպո համաձայնագրերով՝ 1 ամիսը չգերազանցող ժամանակահատվածներով: Դրանք վերադասակարգվել են որպես ռեպո համաձայնագրերով գրավադրված արժեթղթեր հաշվապահական հաշվեկշռում՝ առանձին տողում (Ծանոթ. 28):

18 Հիմնական միջոցներ

	Համակարգչային տեխնիկա և կապի Շենքեր		Փոխադրվող միջոցներ		Կապիտալ ներդրումներ և կապիտալ հիմնական միջոցներ		Կապիտալ ներդրումներ և կապիտալ վարձակալված ակտիվներում Ընդամենը	
	Շենքեր	միջոցներ	միջոցներ	Ֆրասենյակային սարքավորումներ	հիմնական միջոցներ	հիմնական միջոցներ	վարձակալված ակտիվներում	Ընդամենը
<i>Սկզբնական կամ վերագնահատված արժեք</i>								
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	551,825	166,451	75,949	110,276	190,778	-	24,989	1,120,268
Ավելացում	4,003	23,431	-	20,747	-	-	-	48,181
Օտարում	-	(8,689)	-	(713)	-	-	-	(9,402)
Վերադասակարգում	190,778	-	-	-	(190,778)	-	-	-
Վերագնահատման ճշգրտում	(119,562)	-	-	-	-	-	-	(119,562)
Վերագնահատում	1,387,637	-	-	-	-	-	-	1,387,637
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,014,681	181,193	75,949	130,310	-	-	24,989	2,427,122
Ավելացում	2,041	42,738	4,320	4,518	-	-	344	53,961
Օտարում	-	(1,461)	-	(1,344)	-	-	-	(2,805)
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,016,722	222,470	80,269	133,484	-	-	25,333	2,478,278

	Շենքեր	Համա- կարգա- յին տեխնիկա և կապի միջոցներ	Փոխա- դրա- միջոցներ	Գրասե- նյակային սարքա- վորում- ներ	Կապիտալ ներդրում- ներ հիմնական միջոց- ներում	Կապիտալ ներդրումներ վարձակալված ակտիվներում	Ընդամենը
<i>Կուրսաված մաշվածություն</i>							
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	116,496	130,139	40,731	83,965	-	4,998	376,329
Տարվա ծախս	61,577	18,318	13,503	9,501	-	2,492	105,391
Օտարում	-	(8,689)	-	(713)	-	-	(9,402)
Վերագնահատում	(119,562)	-	-	-	-	-	(119,562)
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	58,511	139,768	54,234	92,753	-	7,490	352,756
Տարվա ծախս	84,459	20,972	7,313	11,241	-	2,535	126,520
Օտարում	-	(1,460)	-	(1,337)	-	-	(2,797)
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	142,970	159,280	61,547	102,657	-	10,025	476,479
<i>Հաշվեկշիռային արժեք</i>							
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,956,170	41,425	21,715	37,557	-	17,499	2,074,366
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,873,752	63,190	18,722	30,827	-	15,308	2,001,799

Ակտիվների վերագնահատում

Բանկի շենքի վերագնահատումը կատարվել է 2016թ. փետրվարի 08-ին անկախ գնահատողի կողմից՝ կիրառելով համեմատական, ծախսային և եկամտային մեթոդները, որի արդյունքում առաջացել է վերագնահատում 1,387,637 հազար դրամ գումարով: Իրական արժեքով շենքի գնահատման համար Ղեկավարությունը հիմք է ընդունում անկախ գնահատողի կողմից ներկայացված արդյունքները:

Հիմնական միջոցների իրական արժեքի հիերարխիայի համար տես ծանոթագրություն 32.3-ը:

Բանկի ղեկավարության գնահատմամբ 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ շենքերի վերագնահատված արժեքն էականորեն չի տարբերվում դրանց շուկայական արժեքից:

Եթե վերագնահատված հիմնական միջոցները ներկայացվեին սկզբնական արժեքի մոդելի կիրառմամբ, ապա հաշվեկշռային արժեքները կունենան հետևյալ տեսքը՝

Հազար ՀՀ դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Սկզբնական արժեք	748,647	746,606
Կուտակված մաշվածություն	(25,684)	(25,608)
Հաշվեկշռային արժեք	722,963	720,998

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 169,460 հազար դրամ (2016թ. 146,498 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների:

Պայմանագրային պարտավորություններ

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի պայմանագրային պարտավորություններ կապիտալ շինարարության գծով (2016թ.՝ նույնպես):

19 Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ

	Համակարգ- չային ծրագրեր	Արտոնագրեր	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք			
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	90,557	3,471	94,028
Ավելացում	1,944	35,536	37,480
Օտարում	-	(222)	(222)
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	92,501	38,785	131,286
Ավելացում	14,451	32,301	46,752
Օտարում	(1,944)	(3,693)	(5,637)
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	105,008	67,393	172,401
Կուտակված ամորտիզացիա			
2016թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	61,074	1,976	63,050
Մասհանումներ	7,427	1,431	8,858
Օտարում	-	(124)	(124)
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	68,501	3,283	71,784
Մասհանումներ	9,665	7,606	17,271
Օտարում	(1,944)	(3,662)	(5,606)
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	76,222	7,227	83,449
Մնացորդային արժեք			
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	24,000	35,502	59,502
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	28,786	60,166	88,952

2017թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա ոչ նյութական ակտիվներ (2016թ.՝ նույնպես):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը չունի որևէ պայմանագրային պարտավորություն (2016թ.՝ նույնպես):

20 Բռնագանձված ակտիվներ

Տարվա ընթացքում Բանկի կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու արդյունքում ձեռք բերված ոչ ֆինանսական ակտիվների մանրամասները դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անշարժ գույք	415,454	881,494
Այլ ակտիվներ	277,381	277,381
Ընդամենը բռնագանձված ակտիվներ	692,835	1,158,875

21 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Դեբիտորական պարտքեր և այլ ստացվելիք գումարներ	41,736	62,598
Այլ ակտիվներ	147,120	3,120
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	188,856	65,718
Կանխավճարներ	6,973	14,408
Ոսկու ձուլակտորներ	125,696	214,583
Կանխավճարներ այլ հարկերի գծով	27,546	96,513
Պահեստ	3,212	3,177
Այլ ակտիվներ	2,875	432
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	166,302	329,113
Ընդամենը այլ ակտիվներ	355,158	394,831

22 Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր ռեպո համաձայնագրերով	-	14,004,870
Այլ վարկեր	2,681,088	2,051,499
Ընդամենը պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ	2,681,088	16,056,369

Այլ վարկերը ներառում են 2,681,088 հազար դրամ գումարով «Գերմանա-Հայկական հիմնադրամ»-ի «Վերականգնվող էներգիայի զարգացում» և «ՀՀ ՓՄՁ-ների Վարկավորում» վարկային ծրագրերի շրջանակներում ներգրավված վարկերը (2016թ.՝ 2,051,499 հազար դրամ):

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2016թ.՝ նույնպես):

23 Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	5,888,000	4,423,067
Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններից	8,623,308	3,540,757
Ավանդներ ֆինանսական կազմակերպություններից	7,306,773	3,888,579
Ֆինանսական կազմակերպությունների ընթացիկ հաշիվներ	1,253,109	2,227,558
Ակրեդիտիվ	-	436,846
Այլ բանկերի թղթակցային հաշիվներ	21,478	7,562
Այլ պարտավորություններ	1,707	1,182
Ընդամենը պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	23,094,375	14,525,551

Միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից վարկերը ներառում են Վերակառուցման և Զարգացման Եվրոպական Բանկից ստացված վարկերը:

Ֆինանսական կազմակերպություններից բոլոր ավանդներն ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2017թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 6.79% (2016թ.՝ 7.39 %):

Հաշվետու ժամանակաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ (2016թ.՝ նույնպես):

24 Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
ՀՀ կառավարություն		
Այլ պարտավորություններ	20,000	20,000
	<u>20,000</u>	<u>20,000</u>
Իրավաբանական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	15,622,402	6,792,556
Ժամկետային ավանդներ	35,280,212	31,482,195
	<u>50,902,614</u>	<u>38,274,751</u>
Ֆիզիկական անձինք		
Ընթացիկ/հաշվարկային հաշիվներ	3,489,277	3,760,074
Ժամկետային ավանդներ	10,694,859	8,645,154
	<u>14,184,136</u>	<u>12,405,228</u>
Ընդամենը պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	<u>65,106,750</u>	<u>50,699,979</u>

Վարկերը և ավանդները ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

ՀՀ կառավարությունից ստացված վարկերը իրենցից ներկայացնում են «Տնտեսության կայունության վարկավորման» ծրագրի շրջանակներում ստացված միջոցները:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների ընթացիկ և ժամկետային ավանդներում ներառված են ավանդներ, որոնք հանդիսանում են ապահովածություն տրամադրված վարկերի, երաշխիքների և այլ պայմանական պարտավորությունների գծով համապատասխանաբար 8,747,236 հազար դրամ գումարով (2016թ.՝ 4,945,964 հազար դրամ): Այդ ավանդների իրական արժեքը մոտ է դրանց հաշվեկշռային արժեքին:

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ամենամեծ երեք հաճախորդների ավանդների ընդհանուր գումարը (ներառյալ կապակցված անձինք, տես ծանոթ. 31) կազմում է 35,767,099 հազար դրամ (2016թ. 32,322,223 հազար դրամ) կամ հաճախորդների միջոցների ընդհանուր գումարի 55.0% (2016թ.՝ 63.8%):

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների գծով միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 9.10% (2016թ.՝ 7.59%):

25 Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Ոչ ընթացիկ պարտատոմսեր	17,600,637	4,916,406
Ընդամենը թողարկված պարտքային արժեթղթեր	<u>17,600,637</u>	<u>4,916,406</u>

2017թ. ընթացքում Բանկը թողարկել է տոկոսային պարտատոմսեր, որոնց ընդհանուր գումարը կազմում է 12,682,605 հազար դրամ (2016թ.՝ 425,867 հազար դրամ), և որոնց մարման ժամկետը սահմանված է մինչև հունիս 2024թ. (2016թ.՝ մարտ 2019թ.): Բանկի կողմից թողարկված պարտատոմսերի տարեկան արդյունավետ տոկոսադրույքները 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմել է 5.06-13.17% (2016թ.՝ 7.71-8.78%):

Բանկի պարտատոմսերը ցուցակված են «ՆԱՍԴԱԲ ՕԷՄԷՔՍ Արմենիա» ֆոնդային բորսայում:

Տարվա ընթացքում Բանկը հետ չի գնել իր կողմից թողարկված որևէ պարտատոմս:

Հաշվետու ժամականաշրջանում Բանկը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ այլ խախտումներ:

26 Ստորադաս փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ

	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Իրավաբանական անձանց կողմից ստացված ստորադաս փոխառություններ	13,402,138	13,406,511
Ընդամենը ստորադաս փոխառություններ	<u>13,402,138</u>	<u>13,406,511</u>

Ստորադաս փոխառությունն իրենից ներկայացնում է երկարաժամկետ վարկային համաձայնագիր, որը Բանկի անվճարունակության դեպքում դասվում է երկրորդական Բանկի մնացած պարտավորությունների նկատմամբ՝ ներառյալ ավանդները և այլ պարտքային գործիքները:

Իրավաբանական անձանց կողմից տրամադրված ստորադաս փոխառությունների մնացորդը 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներկայացված է ստորև.

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
Տրամադրման տարի	Արժույթ	%	Մարման ժամկետ, տարի	Գումար, հազար ՀՀ դրամ
2015թ.	ԱՄՆ դոլար	3	9	2,421,694
2016թ.	ԱՄՆ դոլար	8	7	2,431,110
2016թ.	ՀՀ դրամ	14	7	8,064,438
2016թ.	ԱՄՆ դոլար	3	7	484,896
Ընդամենը ստորադաս փոխառություններ				<u>13,402,138</u>

27 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ

	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վճարվելիք գումարներ	181,538	80,692
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	227,006	71,156
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	408,544	151,848
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահույթահարկի	107,253	82,527
Այլ պարտավորություններ	7,820	713
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	115,073	83,240
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	523,617	235,088

28 Հետզնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր

Հազար ՀՀ դրամ

	Ակտիվ		Պարտավորություն	
	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր (ծանոթ. 17, 22)	-	14,729,651	-	14,004,870
	-	14,729,651	-	14,004,870

Գրավադրված արժեթղթերը այն ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք գրավադրված են հետզնման պայմանագրերով այլ բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում, գործընկերոջ կողմից վաճառելու և կրկին վերագրավադրելու իրավունքով:

Այս գործարքները կատարվել են ստանդարտ վարկավորման, արժեթղթերի փոխառության և վարկավորման սովորական պայմանների ներքո:

29 Սեփական կապիտալ

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 8,752,800 հազ. դրամ: Համաձայն Բանկի կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 14,588 բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 600 հազար դրամ անվանական արժեքով:

2017թ. և 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի բաժնետերերն են.

	Վճարված բաժնետիրական կապիտալ	Բաժնեմասը վճարված կապիտալում, %
Էջ-Վի-Էս Հոլդինգ Ս.ա.ր.լ.	7,002,000	79.9972580
«Բելեգինգսմաչեփիջ Ջոնգո» ՍՊԸ	1,750,800	20.0027420
	8,752,800	100

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը ունեն մեկ ձայնի իրավունք Բանկի տարեկան և ընդհանուր ժողովներում և իրավունք ստանալու շահաբաժին:

2017թ. Բանկի բաժնետերերը բաժնետիրական կապիտալը չեն ավելացրել (2016թ.՝ նույնպես):

Բաշխման ենթակա Բանկի պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Բանկի կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

30 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտավորումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են, քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները՝ հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե ղեկավար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Բանկն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Բանկին ներկայացվող դատական հայցերի առումով Բանկի ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Բանկի ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ, երաշխիքներ և այլ ֆինանսական պայմանագրեր

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը տրամադրում է իր հաճախորդներին հետհաշվեկշռային ռիսկ պարունակող ֆինանսական գործիքներ: Նշված ֆինանսական գործիքները, որոնք ունեն վարկային ռիսկի տարբեր մակարդակներ, չեն արտացոլում ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ անվանական կամ պայմանագրային գումարները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Վարկային գծերի չօգտագործված մաս	4,083,691	2,526,663
Տրամադրված երաշխիքներ	1,136,259	309,668
Ֆակտորինգային սահմանաչափի չօգտագործված մաս	1,573,002	1,183,364
Ընդամենը պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	6,792,952	4,019,695

Վարկային պարտավորությունների, երաշխիքների և այլ ֆինանսական միջոցների պարտքային ռիսկի առավելագույն չափը լավագույնս ներկայացված է այս պարտավորությունների և պայմանական պարտավորությունների ընդհանուր գումարով:

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով՝ Բանկը որպես վարձակալ

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կնքում է առևտրային վարձակալության պայմանագիր տարածք վարձակալելու նպատակով:

Չեղյալ չհայտարարվող գործառնական վարձակալության գծով վճարվելիք ապագա ընդհանուր նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը հետևյալն է.

Հազար ՀՀ դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Մինչև 1 տարի	4,320	4,320
Ընդամենը պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով	4,320	4,320

Պայմանագրային պարտավորություններ

Պայմանագրային պարտավորությունների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է 18, 19 ծանոթագրություններում:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Բանկը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Այնուամենայնիվ, 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկին սեփականության իրավունքով պատկանող հիմնական միջոցներն ապահովագրված են: Բանկն ունի ապահովագրություն նաև բանկային ընդհանուր պարտավորվածությունների, էլեկտրոնային և համակարգչային հանցագործությունների և մասնագիտական պատասխանատվության համար:

31 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Բանկի կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Բանկի վերջնական վերահսկող է համարվում շվեյցարացի գործարար Վարդան Սիրմաքետը:

Բանկն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, ավանդները և այլն: Նշված գործարքները իրականացվել են՝ շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ

	2017		2016	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	164,999	-	1,667,738	-
Տարվա ընթացքում տրամադրված	1,750,709	-	4,040,918	-
Տարվա ընթացքում մարված	(1,915,708)	-	(5,543,657)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	164,999	-

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	1,189,739	467,797	1,355,553	505,189
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	6,335,423	262,475	1,824,515	218,206
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(1,508,962)	(286,260)	(1,990,329)	(255,598)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	6,016,200	444,012	1,189,739	467,797
Արժեզրկումից պահուստ	(120,324)	(8,880)	(23,795)	(9,356)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,895,876	435,132	1,165,944	458,441

Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հունվարի 1-ի դրությամբ	5,218	-	382	-
Տարվա ընթացքում ստացված	6,738,368	-	6,727,615	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(6,731,086)	-	(6,722,779)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	12,500	-	5,218	-

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ

Հունվարի 1-ի դրությամբ	26,949,849	287,877	22,230,533	154,492
Տարվա ընթացքում ստացված	98,880,532	2,682,686	144,490,476	2,113,927
Տարվա ընթացքում վճարված	(95,209,066)	(2,795,102)	(139,771,160)	(1,980,542)
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	30,621,315	175,461	26,949,849	287,877

Թողարկված պարտատուներ

Հունվարի 1-ի դրությամբ	3,578,252	-	4,309,245	-
Տարվա ընթացքում ստացված	7,700,392	212,513	451,962	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(702,480)	(5,061)	(1,182,955)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,576,164	207,452	3,578,252	-

Ստորադաս փոխառություն

Հունվարի 1-ի դրությամբ	13,323,340	-	2,418,750	-
Տարվա ընթացքում ստացված	1,738,299	-	12,465,976	-
Տարվա ընթացքում վճարված	(1,736,539)	-	(1,561,386)	-
Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	13,325,100	-	13,323,340	-

Տրված երաշխիքներ

-	10,510	-	9,867
---	--------	---	-------

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվություն

Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	324,587	36,674	85,713	50,044
Տոկոսային եկամուտ ֆինանսական կազմակերպություններից երաշխիքներից եկամուտ	-	-	39,783	-
		256	-	210
Տոկոսային ծախսեր ավանդների գծով	(2,582,806)	(8,997)	(1,498,373)	(6,622)
Թողարկված պարտատուների գծով ծախսեր	(534,851)	(7,466)	(321,187)	-
Ստորադաս փոխառություն	1,406,875	-	1,158,619	-
Վարկային կորուստների արժեզրկման (ծախս)/հակադարձում	(96,529)	476	(9,464)	(1,348)

Բաժնետերերին, ղեկավար անձնակազմին և կապակցված անձանց տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 2018-2032թթ. ընկած ժամանակահատվածում և դրանց միջին կշռված արդյունավետ տոկոսադրույքը կազմում է 10.61% (2016թ.՝ 12.46%):

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդների նկատմամբ պարտավորությունների 47% (2016թ.՝ 53%) կազմում են բաժնետիրոջից (Բանկի վերջնական վերահսկող Վարդան

Սիրմաքեսից) և նրա հետ կապակցված անձանցից ներգրավված միջոցները, որի գծով վճարված տարեկան տոկոսային ծախսերը կազմում են ընդհանուր տոկոսային ծախսերի 52% (2016թ.՝ 44%):

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2017	2016
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	305,963	386,276
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	305,963	386,276

32 Իրական արժեքի չափումը

Բանկի Խորհուրդը սահմանում է ինչպես իրական արժեքի պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ չգնանշվող առևտրային և վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերը, չգնանշվող աճանցյալ ֆինանսական գործիքները, շենքերը, այնպես էլ ոչ-պարբերաբար չափման քաղաքականությունն ու ընթացակարգերը, ինչպես օրինակ վաճառքի համար պահվող ակտիվները:

Անկախ գնահատողները ներգրավվում են նշանակալի ակտիվների, ինչպես օրինակ անշարժ գույքի և բռնագանձված ակտիվների գնահատման մեջ: Անկախ գնահատողների ընդգրկումը յուրաքանչյուր տարի որոշվում է Բանկի Խորհրդի կողմից:

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին ղեկավարությունը վերլուծում է ակտիվների և պարտավորությունների արժեքների փոփոխությունները, որոնք պետք է վերագնահատվեն համաձայն Բանկի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության: Այս վերլուծությունների համար ճշտվում են հիմնական տվյալները, որոնք կիրառվել են նախորդ գնահատման ժամանակ՝ համադրելով գնահատման հաշվարկի տեղեկատվությունը պայմանագրերի և այլ համապատասխան փաստաթղթերի հետ: Ղեկավարությունը Բանկի անկախ գնահատողների հետ միասին համեմատում է յուրաքանչյուր ակտիվի և պարտավորության իրական արժեքի յուրաքանչյուր փոփոխությունը համապատասխան արտաքին աղբյուրների հետ, որոշելու համար, թե հիմնավորված է արդյոք տվյալ փոփոխությունը:

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1՝ նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

Մակարդակ 2՝ Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՞ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3՝ ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

32.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	13,088,527	-	13,088,527	13,088,527
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	1,289,016	-	1,289,016	1,289,016
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	61,863,425	-	61,863,425	61,863,425
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	188,856	-	188,856	188,856
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	-	2,681,088	-	2,681,088	2,681,088
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	23,094,375	-	23,094,375	23,094,375
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	65,106,750	-	65,106,750	65,106,750
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	17,600,637	-	17,600,637	17,600,637
Ստորադաս փոխառություն	-	13,402,138	-	13,402,138	13,402,138
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	408,544	-	408,544	408,544

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>					
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	-	19,010,509	-	19,010,509	19,010,509
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	680,112	-	680,112	680,112
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	46,077,225	-	46,077,225	46,077,225
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	-	65,718	-	65,718	65,718

	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	-	16,056,369	-	16,056,369	16,056,369
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	14,525,551	-	14,525,551	14,525,551
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	-	50,699,979	-	50,699,979	50,699,979
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	4,916,406	-	4,916,406	4,916,406
Ստորադաս փոխառություն	-	13,406,511	-	13,406,511	13,406,511
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	151,848	-	151,848	151,848

Պահանջներ և պարտավորություններ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Ֆիքսված դրույքաչափերով գործիքների իրական արժեքը սահմանվում է՝ ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքերը կախված են վարկառուի վարկային ռիսկից և տատանվում են 4.5% մինչև 22% տարեկան (2016թ.՝ 5% մինչև 24% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների նկատմամբ

Ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների ավանդների իրական արժեքը գնահատվում է՝ օգտագործելով զեղչված դրամական հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող ավանդների համար առաջարկվող դրույքաչափերը: Ցպահանջ վճարվելիք ավանդների իրական արժեքը հաշվետու ամսաթվին վճարվելիք գումարն է:

32.2 Իրական արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքներ

Հազար ՀՀ դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Չցուցակված արժեթղթեր և պարտատոմսեր	-	82,523,367	-	82,523,367
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	645	-	645
Ընդամենը	-	82,524,012	-	82,524,012
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	-	392	-	392
Ընդամենը	-	392	-	392
Զուտ իրական արժեք	-	82,523,620	-	82,523,620

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Չցուցակված արժեթղթեր և պարտատոմսեր	-	45,983,432	-	45,983,432
Հետզնման պայմանագրորել գրավադրված արժեթղթեր	-	14,729,651	-	14,729,651
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	-	32,675	-	32,675
Ընդամենը	-	60,745,758	-	60,745,758
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>				
Առևտրային ֆինանսական պարտավորություններ	-	156,817	-	156,817
Ընդամենը	-	156,817	-	156,817
Զուտ իրական արժեք	-	60,588,941	-	60,588,941

Իրական արժեքի չափման մեթոդները և գնահատման մեխանիզմը չեն փոփոխվել նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի համեմատությամբ:

Չցուցակված սեփական կապիտալի ներդրումներ

Բանկի ներդրումների իրական արժեքը ՀՀ կազմակերպությունների չցուցակված սեփական կապիտալի ներդրումներում չի կարող չափվել և հետևաբար դուրս է մնում այս բացահայտումից: Սեփական կապիտալի այս ներդրումի վերաբերյալ լրացուցիչ տեղեկատվության համար տես Ծան. 17-ը:

Ածանցյալներ

Երբ ածանցյալները շրջանառվում են կա՛մ բորսայում, կա՛մ բորսայից դուրս, Բանկը օգտագործում է հաշվետու ամսաթվի դրությամբ փակման գինը:

Ընդհանրապես, Բանկի կողմից իրականացվող ածանցյալները չեն շրջանառվում գործող շուկաներում: Այս պայմանագրերի իրական արժեքները գնահատվում են՝ օգտագործելով այն գնահատման մեխանիզմը, որը առավելագույնս մեծացնում է դիտարկելի շուկայի գործիքների օգտագործումը, օր.՝ շուկայի արժույթի փոխանակման դրույքը (մակարդակ 2): Բանկի կողմից ներդրվող ածանցյալների մեծամասնությունը ներառված է 2-րդ մակարդակում և բաղկացած է արտարժույթային ֆորվարդային պայմանագրերից:

32.3 Ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի չափումը

Հազար ՀՀ դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ				
Հիմնական միջոցներ				
<i>Շենքեր</i>	-	-	2,016,722	2,016,722
Ընդամենը	-	-	2,016,722	2,016,722

Հազար ՀՀ դրամ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
	Մակարդակ 1	Մակարդակ 2	Մակարդակ 3	Ընդամենը
Ոչ ֆինանսական ակտիվներ				
Հիմնական միջոցներ				
<i>Շենքեր</i>	-	-	2,014,681	2,014,681
Ընդամենը	-	-	2,014,681	2,014,681

Իրական արժեքի չափումը Մակարդակ 3-ում

3-րդ մակարդակում դասակարգված Բանկի ոչ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գնահատման մեխանիզմների օգտագործումը հիմնված է այն ելակետային տվյալների վրա, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայի տվյալների վրա:

Այս մակարդակում ոչ ֆինանսական ակտիվների տարեկան շարժը հետևյալն է՝

Հազար ՀՀ դրամ	2017	2016
Հունվարի 1-ի դրությամբ	2,014,681	551,825
Այլ համապարփակ եկամուտում ճանաչված օգուտ կամ վնաս	-	1,387,637
Վերագնահատման ճշգրտում	-	(119,562)
Առք	2,041	4,003
Վերադասակարգում	-	190,778
Զուտ իրական արժեք դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,016,722	2,014,681

Բանկի հիմնական գույքային ակտիվների իրական արժեքը հաշվարկվում է գնահատումների հիման վրա՝ իրականացված անկախ, մասնագիտորեն որակավորված գույքի գնահատողների կողմից: Նշանակալի ելակետային տվյալները և ենթադրությունները մշակվում են համաձայն ղեկավարության հետ սերտ խորհրդակցության: Գնահատման գործընթացները և իրական արժեքի փոփոխությունները վերանայվում են տնօրենների խորհրդի կողմից յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվին:

33 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

Իր գործունեության ընթացքում Բանկը ֆինանսական գործիքների հետ իրականացնում է տարբեր գործառնություններ, որոնք կարող են ներկայացվել զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն իրականացնելու հաշվանցում կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվներն ու ֆինանսական պարտավորությունները, որոնք հաշվանցված են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ, կամ ենթակա են կատարման համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի, որը ներառում է նմանատիպ ֆինանսական գործիքները, անկախ այն բանից, դրանք հաշվանցվել են ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ, թե ոչ:

Հազար ՀՀ դրամ

	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների համախառն գումար՝ հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին	Ֆինանսական ակտիվների/ պարտավորությունների զուտ գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
			Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել		Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>						
Հակադարձ ռեպր համաձայնագրեր (Ծանոթ.16)	385,920	-	385,920	(385,920)	-	-

Հազար ՀՀ դրամ

	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորությունների ամախառն գումար՝ հաշվանցված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	Ճանաչված ֆինանսական ակտիվների/ Պարտավորությունների գույք գումար՝ ներկայացված ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ			
			Կապակցված գումարներ, որոնց գծով ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում հաշվանցում չի իրականացվել	Ֆինանսական գործիքներ	Ստացված դրամական ապահովում	Զուտ
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>						
Հակադարձ ռեպո համաձայնագրեր (Ծանոթ.16)	921,423	-	921,423	(921,423)	-	-
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Հետգնման պայմանագրերի գծով վճարվելիք գումարներ (Ծանոթ. 22)	14,004,870	-	14,004,870	(14,729,651)	-	(724,781)

34 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Բանկի չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 35.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ						
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13,088,527	-	13,088,527	-	-	-	13,088,527
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	881,882	282,028	1,163,910	125,106	-	125,106	1,289,016
Աձանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	609	36	645	-	-	-	645
Հաճախորդներին տրված վարկեր	4,197,032	13,181,729	17,378,761	34,018,541	10,466,123	44,484,664	61,863,425
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	9,621	670,350	679,971	5,872,138	76,046,193	81,918,331	82,598,302
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	475	144,000	144,475	44,381	-	44,381	188,856
	18,178,146	14,278,143	32,456,289	40,060,166	86,512,316	126,572,482	159,028,771

Հազար ՀՀ դրամ

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս		Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	5 տարուց ավելի		12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
	1-ից մինչև 12 ամիս	1-ից 5 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	5 տարուց ավելի		
<i>Պարտավորություններ</i>							
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	203,988	270,337	474,325	1,443,644	763,119	2,206,763	2,681,088
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	392	-	392	-	-	-	392
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,408,569	11,837,249	18,245,818	4,280,843	567,714	4,848,557	23,094,375
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	20,698,334	20,877,009	41,575,343	20,625,375	2,906,032	23,531,407	65,106,750
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	983,519	983,519	5,946,390	10,670,728	16,617,118	17,600,637
Ստորադրաս փոխառություն	-	-	-	-	13,402,138	13,402,138	13,402,138
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	16,541	392,003	408,544	-	-	-	408,544
	27,327,824	34,360,117	61,687,941	32,296,252	28,309,731	60,605,983	122,293,924
	(9,149,678)	(20,081,974)	(29,231,652)	7,763,914	58,202,585	65,966,499	36,734,847
Զուտ Դիրք							
Կուտակված ճեղքվածք	(9,149,678)	(29,231,652)		(21,467,738)	36,734,847		

Հազար ՀՀ դրամ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս		Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	5 տարուց ավելի		12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
	1-ից 12 ամիս	1-ից 5 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	5 տարուց ավելի		
<i>Ակտիվներ</i>							
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	19,010,509	-	19,010,509	-	-	-	19,010,509
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	519,817	45,625	565,442	114,670	-	114,670	680,112
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	32,675	-	32,675	-	-	-	32,675
Հաճախորդներին տրված վարկեր	2,836,236	9,661,680	12,497,916	28,138,972	5,440,337	33,579,309	46,077,225
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	-	2,118,904	2,118,904	5,104,374	38,812,111	43,916,485	46,035,389
Հետզնման պայմանագրերով ազդրավարված արժեթղթեր	14,729,651	-	14,729,651	-	-	-	14,729,651
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	65,718	-	65,718	-	-	-	65,718
	37,194,606	11,826,209	49,020,815	33,358,016	44,252,448	77,610,464	126,631,279

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
<i>Պարտավորություններ</i>							
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	14,094,358	104,593	14,198,951	1,321,951	535,467	1,857,418	16,056,369
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	156,817	-	156,817	-	-	-	156,817
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,525,611	3,471,796	9,997,407	4,131,189	396,955	4,528,144	14,525,551
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	18,212,827	7,399,665	25,612,492	25,087,487	-	25,087,487	50,699,979
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	77,006	-	77,006	4,839,400	-	4,839,400	4,916,406
Ստորադաս փոխառություն	83,171	-	83,171	-	13,323,340	13,323,340	13,406,511
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	151,848	-	151,848	-	-	-	151,848
	39,301,638	10,976,054	50,277,692	35,380,027	14,255,762	49,635,789	99,913,481
Զուտ Դիրք	(2,107,032)	850,155	(1,256,877)	(2,022,011)	29,996,686	27,974,675	26,717,798
Կուտակված ճեղքվածք	(2,107,032)	(1,256,877)		(3,278,888)	26,717,798		

35 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն, և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Բանկն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Բանկի շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Բանկի յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն, իր հերթին, բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Բանկը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների կամ արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Բանկի կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Բանկի Խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Բանկի Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

Տնօրինություն

Տնօրինությունը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի վերահսկման համար:

Վարկային կոմիտե

Վարկային կոմիտեն իրականացնում է վարկային ռիսկի ընդհանուր կառավարումը և վերահսկողությունը, հաստատում է վարկեր իրեն հատկացված սահմանաչափերի շրջանակներում:

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանում

Ռիսկերի կառավարման ստորաբաժանումը պատասխանատու է հիմնականում ներդրումային ռիսկերի կառավարման սկզբունքների, քաղաքականության և Բանկի ռիսկի սահմանաչափերի մշակման և կիրառման համար:

Ներքին աուդիտ

Բանկի կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը յուրաքանչյուր տարի աուդիտի է ենթարկվում ներքին աուդիտի ստորաբաժանմանի կողմից, որը գնահատում է ընթացակարգերի ամբողջականությունը, Բանկի գործունեության համապատասխանությունը գործող ընթացակարգերին, ինչպես նաև Բանկի կողմից իրականացվող գործառնությունների արդյունավետությունը և դրանց կատարելագործման հնարավորությունները: Ներքին աուդիտի ստորաբաժանումը անցկացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է Բանկի ղեկավարության հետ և իր եզրակացություններն ու առաջարկների վերաբերյալ հաշվետվություն է ներկայացնում Բանկի Տնօրինությանն ու Խորհրդին:

Ռիսկի գնահատման և ռիսկերի ներկայացման համակարգեր

Բանկի ռիսկերը գնահատվում են այն մեթոդով, որն արտացոլում է ինչպես սպասվող կորուստը, որը հնարավոր է սովորական գործունեության ընթացքում, այնպես էլ անսպասելի կորուստները, որոնք իրենցից ներկայացնում են փաստացի ամենաշատ կորուստների արժեքը ըստ վիճակագրական մոդելների հիմքի: Մոդելում կիրառվում են նախորդ փորձից ստացված և շտկված հնարավորությունների նշանակությունները, հաշվի առնելով տնտեսական պայմանները: Բանկը նաև մոդելավորում է «վատագույն դեպքերը», որոնք տեղ կունենան քիչ հավանական թվացող դեպքերի առաջացման ժամանակ:

Ռիսկերի մոնիթորինգը և կառավարումը հիմնականում հիմնված է Բանկի կողմից սահմանված ռիսկերի սահմանաչափերի վրա: Այս սահմանաչափերը արտացոլում են Բանկի գործարար ռազմավարությունը և շուկայական պայմանները, որոնցում գործում է Բանկը, ինչպես նաև Բանկի համար ընդունելի ռիսկի մակարդակը, որը Բանկը պատրաստ է ընդունել, ընդ որում հատուկ ուշադրություն է դարձվում առանձին բնագավառների վրա: Բացի դրանից, Բանկը վերահսկում և գնահատում է իր ընդհանուր

կարողությունը կրել ռիսկեր՝ կապված բոլոր տեսակի ռիսկերի և գործառնությունների համապարփակ դիրքերի հետ:

Գործունեության բոլոր տեսակների գծով ստացվող տեղեկատվությունը ուսումնասիրվում և մշակվում է ռիսկերի վերլուծության, վերահսկողության և գնահատման նպատակով: Տվյալ տեղեկատվությունը բացատրություններով ներկայացվում է էս, ռիսկերի կոմիտեին և բոլոր բաժինների ղեկավարներին: Հաշվետվությունը պարունակում է տեղեկություններ կրեդիտային ռիսկի համապարփակ չափի, կանխատեսումային կրեդիտային ցուցանիշների, ռիսկի սահմանված սահմանաչափերի բացառությունների վերաբերյալ, արժեքը ներառյալ ռիսկը (VaR), իրացվելիության ցուցանիշների և ռիսկի աստիճանի փոփոխության վերաբերյալ:

Ռիսկի նվազեցում

Բանկը ռիսկերի կառավարման շրջանակներում կիրառում է ածանցյալ և այլ գործիքներ արտարժույթային դիրքերի կառավարման համար, ինչպես նաև ձեռք է բերում բանկային ռիսկերի համապարփակ, անշարժ և շարժական գույքի ապահովագրության վկայագրեր:

Բանկն ակտիվ կիրառում է ապահովումը, իր պարտքային ռիսկի նվազեցման համար (հավելյալ տեղեկությունը տե՛ս ստորև):

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Բանկի գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Բանկի քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

35.1 Պարտքային ռիսկ

Բանկի գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Բանկին կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Բանկի կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Բանկն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի և փոխատվությունների տրամադրմանը և ներդրումային գործունեության հետ, որոնք Բանկի ակտիվների պորտֆելի մեջ ավելացնում են պարտքային արժեթղթեր և այլ պարտքային գործիքներ: Ռիսկն առկա է նաև արտհաշվեկշռային ֆինանսական գործիքներում, ինչպիսիք են վարկային պարտավորությունները: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Բանկի վարկային կոմիտեի և Ռիսկերի կառավարման բաժնի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Բանկի Խորհրդին:

Բանկի ֆինանսական ակտիվների հաշվեկշռային արժեքը լավագույնս ներկայացնում է նրանց պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ առանց հաշվի առնելու պահվող գրավը կամ պարտքի որակի բարելավման այլ միջոցները:

35.1.1 Պարտքային ռիսկի առավելագույն չափի կենտրոնացումներ

Աշխարհագրական սեգմենտներ

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ աշխարհագրական սեգմենտների:

Հազար ՀՀ դրամ	2017			
	ՀՀ	Ոչ ՏՀԶԿ երկրներ	ՏՀԶԿ	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	10,568,189	1,833,621	686,717	13,088,527
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	877,056	-	411,960	1,289,016
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	645	-	-	645
Հաճախորդներին տրված վարկեր	60,827,935	446,986	588,504	61,863,425
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	82,598,302	-	-	82,598,302
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	188,856	-	-	188,856
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>155,060,983</u>	<u>2,280,607</u>	<u>1,687,181</u>	<u>159,028,771</u>
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>122,762,148</u>	<u>2,016,506</u>	<u>1,852,625</u>	<u>126,631,279</u>

Ակտիվները դասակարգվում են, հիմք ընդունելով այն երկիրը, որտեղ գործընկեր կողմը գրանցված է:

Արդյունաբերության ճյուղեր

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի՝ պարտքային ռիսկերի կենտրոնացումները հաշվեկշռային արժեքներով՝ դասակարգված ըստ տնտեսության ճյուղերի.

Հազար ՀՀ դրամ	Ֆինանսական կազմակերպություններ	Արդյունաբերություն	Գյուղատնտեսություն	Շինարարություն	Առևտուր	Սպառողական ոլորտ	Հիփոթեք	Այլ		Ընդամենը
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	13,088,527	-	-	-	-	-	-	-	-	13,088,527
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,289,016	-	-	-	-	-	-	-	-	1,289,016
Ածանցյալ ֆինանսական ակտիվներ	645	-	-	-	-	-	-	-	-	645
Հաճախորդներին տրված վարկեր	-	25,396,977	6,772,609	3,883,097	5,236,118	2,607,441	6,216,832	11,750,351	61,863,425	61,863,425
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	1,770,931	-	-	-	-	-	-	80,827,371	82,598,302	82,598,302
Այլ ակտիվներ	-	-	-	-	-	-	-	188,856	188,856	188,856
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>16,149,119</u>	<u>25,396,977</u>	<u>6,772,609</u>	<u>3,883,097</u>	<u>5,236,118</u>	<u>2,607,441</u>	<u>6,216,832</u>	<u>92,766,578</u>	<u>159,028,771</u>	<u>159,028,771</u>
2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	<u>20,592,101</u>	<u>16,612,049</u>	<u>5,999,494</u>	<u>2,030,235</u>	<u>4,043,259</u>	<u>2,066,758</u>	<u>4,516,822</u>	<u>70,770,561</u>	<u>126,631,279</u>	<u>126,631,279</u>

35.1.2 Ռիսկի սահմանաչափերի վերահսկողություն և զսպողական քաղաքականություն

Բանկը կարգավորում է վարկային ռիսկի մակարդակները՝ մեկ փոխառուի կամ փոխառուների խմբի, ինչպես նաև վարկավորման ճյուղային կամ աշխարհագրական սեգմենտների գծով ընդունելի ռիսկի գումարների սահմանաչափեր սահմանելով:

Նման ռիսկերը պարբերաբար վերահսկվում են և դրանց կառավարումը ենթակա է վերանայման տարեկան կամ ավելի հաճախակի կտրվածքով: Ըստ ապրանքների, արդյունաբերության ճյուղերի և երկրների պարտքային ռիսկի սահմանաչափերը հաստատվում են Բանկի Խորհրդի կողմից:

Պարտքային ռիսկի տեսանկյունից Բանկի Խորհուրդը սահմանել է նաև գործընկերների ընտրության չափանիշներ՝ հիմնվելով հայտնի վարկանշային գործակալությունների (S&P's և Moody's Credit Rating Agencies) գնահատականի վրա: Եթե անհրաժեշտություն է առաջանում համագործակցել գործընկերոջ հետ, որը չունի համապատասխան ներդրումային վարկանիշ, ապա Խորհուրդը վերջինիս համար բացառության կարգով սահմանում է համապատասխան սահմանաչափեր:

Մեկ վարկառուի գծով պարտքային ռիսկի չափը, ներառյալ բանկերը և ֆինանսական կազմակերպությունները, ավելի սահմանափակված է Բանկի Խորհրդի կողմից սահմանված լրացուցիչ սահմանաչափերով հաշվեկշռային և հետհաշվեկշռային ռիսկերի համար, ինչպես նաև օրական սահմանաչափերով կապված առևտրային գործարքների հետ, ինչպիսիք են արտարժույթային ֆորվարդի պայմանագրերը: Ընթացիկ ռիսկերի ենթարկվելու սահմանաչափերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով:

Պարտքային ռիսկը նաև կառավարվում է վարկառուների և պոտենցիալ վարկառուների՝ մայր գումարի և տոկոսների վճարման կարողությունը պարբերաբար վերլուծելով և անհրաժեշտության դեպքում վարկի տրամադրման սահմանաչափերը փոխելով:

Ստորև ներկայացված են հատուկ հսկողության և զսպողական մի քանի այլ միջոցներ:

Գրավ

Բանկը կիրառում է բազմաթիվ միջոցներ վարկային ռիսկը զսպելու համար: Համընդհանուր գործելակերպ է հանդիսանում և հիմնական միջոցներից մեկն է համարվում տրամադրված դրամական միջոցների դիմաց գրավ վերցնելը: Բանկը կանոններ է սահմանում գրավի հատուկ տեսակների ընդունելի լինելու կամ ռիսկերի զսպման վերաբերյալ: Վարկերի համար գրավի հիմնական տեսակներն են.

- Հիպոթեքային պայմանագրերով գրավադրվող անշարժ գույքը,
- Կազմակերպությունների գործառնական ակտիվները՝ շենքերը, այլ հիմնական միջոցները, պաշարները,
- Ֆինանսական գործիքները՝ պարտքային և բաժնային արժեղթերը,
- Դրամական միջոցները,
- Երաշխիքները:

Վարկերից տարբեր ֆինանսական ակտիվներ ապահովող գրավները որոշվում են ֆինանսական գործիքի բնույթով: Հիմնականում ֆինանսական հաստատությունների, հատկապես բանկերին, վարկեր և կանխավճարներ տրամադրելու համար գրավներ չեն պահանջվում: Բացառություն են կազմում այն գրավները, որոնք ձեռք են բերվել ըստ հետզնման պայմանագրերի և արժեթղթերի փոխառության գործարքներից:

Պարտատոմսերը և այլ պարտքային արժեթղթերը հիմնականում չեն ապահովվում:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ

	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Անշարժ գույք	36,931,187	26,280,976
Շարժական գույք	656,042	576,428
Կառավարության երաշխիքներ	13,729,814	12,342,780
Այլ կազմակերպությունների երաշխիքներ	6,564,582	6,181,188
Դրամական միջոցներ	1,533,458	459,997
Այլ կազմակերպությունների բաժնետոմսեր	1,616,860	434,410
Այլ	2,406,309	1,099,863
Ընդամենը վարկեր (համախառն)	63,438,252	47,375,642

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

Պարտքային ռիսկ պարունակող պայմանական պարտավորություններ

Այս գործիքների հիմնական նպատակը անհրաժեշտության դեպքում հաճախորդներին միջոցներ տրամադրելն է: Երաշխիքները և ակրեդիտիվները ենթակա են նույն պարտքային ռիսկին, ինչ վարկերը: Ապրանքային և թղթային ակրեդիտիվները՝ Բանկի գրավոր հավաստումներն են հաճախորդների անունից, որոնք թույլ են տալիս երրորդ անձանց գումարներ ստանալ Բանկից հատուկ պայմանների կատարման դեպքում, ապահովված են դրանց հետ կապված ապրանքների առաքմամբ և, հետևաբար, դրանք ավելի ապահով են, քան ուղղակի տրամադրվող վարկերը:

Վարկի տրամադրման պայմանական պարտավորություններն իրենցից ներկայացնում են վարկային գծերի չօգտագործած մասերը:

Այս դեպքում, հնարավոր կորուստների գումարը, որ Բանկը կարող է կրել, հավասար է չօգտագործված վարկային գծերի գումարին:

Սակայն հնարավոր վնասի իրական գումարն ավելի փոքր է, քան չօգտագործված վարկային գծերի ընդհանուր գումարը, քանի որ վարկային պարտավորությունները տրամադրվում են վարկառուների կողմից վարկերի տրամադրման որոշակի ստանդարտների պահպանման դեպքում: Բանկը հետևում է պարտավորությունների մարման ժամկետներին, քանի որ երկարաժամկետ պարտավորությունները պարունակում են ավելի բարձր վարկային ռիսկ, քան կարճաժամկետ պարտավորությունները:

35.1.3 Արժեզրկում և պահուստավորման քաղաքականություն

Վարկերի արժեզրկման գնահատման հիմնական հատկանիշներն են մայր գումարի կամ տոկոսների վճարումների 90 օրից ավել ուշացումները, վարկառուների դրամական հոսքերի հետ կապված ռժվարությունները, վարկային ռեյտինգների նվազումները, պայմանագրերի նախնական պայմանների խախտումները: Բանկը արժեզրկման գնահատումը կատարում է անհատապես և խմբային եղանակով:

Արժեզրկման անհատական գնահատում

Բանկը որոշում է յուրաքանչյուր անհատապես նշանակալի վարկի համապատասխան պահուստի չափը անհատական հիմքով: Պահուստի գումարի որոշման ժամանակ հաշվի առնվող գործոններից են վարկառուի բիզնես ծրագրի վստահելիությունը, ֆինանսական դժվարությունները հաղթահարելու կարողությունը, ծրագրված հասույթները և սպասվող շահաբաժինների վճարումները անվճարունակության դեպքում, այլ ֆինանսական օգնության հնարավորությունը, գրավի իրացվելի արժեքը, սպասվող դրամական հոսքերի ժամկետները: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ, եթե չկանխատեսված հանգամանքները չեն պահանջում հատուկ ուշադրություն:

Արժեզրկման խմբային գնահատում

Խմբային գնահատումը կատարվում է ոչ նշանակալի վարկերի գծով (ներառյալ հիպոթեքները և չապահովված սպառողական վարկերը), ինչպես նաև անհատապես նշանակալի վարկերի գծով, որոնց համար դեռ չկան արժեզրկման ակնհայտ հատկանիշներ: Արժեզրկումից կորուստները գնահատվում են յուրաքանչյուր հաշվետու ամսվա դրությամբ՝ դասակարգված յուրաքանչյուր խմբի համար առանձին:

Խմբային գնահատումը հաշվի է առնում այն արժեզրկման գումարը, որը հնարավոր է առաջանա պորտֆելում, նույնիսկ եթե անհատական գնահատման մեջ արժեզրկման օբյեկտիվ վկայություն չկա: Արժեզրկման կորուստները գնահատվում են հաշվի առնելով հետևյալ տեղեկատվությունը՝ պորտֆելում կորուստների պատմությունը, ընթացիկ տնտեսական իրավիճակը, կորուստն առաջանալու և անհատապես բացահայտվելու մոտավոր ժամկետը, արժեզրկման դեպքում սպասվող վճարումները:

Ֆինանսական երաշխիքների և ակրեդիտիվների արժեզրկման գնահատումը և պահուստավորումն իրականացվում է նույն կերպ՝ ինչ վարկերինը:

Չարժեզրկված, ոչ ժամկետանց վարկեր

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է չարժեզրկված և ոչ ժամկետանց վարկերի որակը՝ հիմնված կորուստների պատմության վրա:

Հազար ՀՀ դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հաճախորդներին տրված վարկեր		
Արդյունաբերություն	2.1%	2.0%
Գյուղատնտեսություն	2.0%	2.0%
Շինարարություն	2.0%	2.0%
Առևտուր	3.7%	2.0%
Սպառողական	3.2%	3.2%
Հիփոթեքային	2.0%	2.0%
Այլ	2.0%	2.0%

Պարտքային ռիսկ պարունակող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով 2017 և 2016թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկը կորուստներ չի ունեցել:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկեր

Ժամկետանց են համարվում այն վարկերը, որոնց գծով առկա են մի քանի օրյա չվճարումներ: Ժամկետանց վարկերի հիմնական մասն արժեզրկված չեն:

Ժամկետանց, բայց չարժեզրկված վարկերի ժամկետանց օրերի վերլուծությունն ըստ դասերի ներկայացվում է հետևյալ աղյուսակում.

	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մինչև 30 օր	31-ից 60 օր	61-ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Արդյունաբերություն	-	82,644	820	1,505,252	1,588,716
Գյուղատնտեսություն	-	420,327	-	-	420,327
Առևտուր	-	-	276	1,556	1,832
Սպառողական	4,951	2,129	12,014	73,921	93,015
Հիփոթեքային	-	-	-	94,518	94,518
Այլ	-	-	-	534,560	534,560
Ընդամենը	4,951	505,100	13,110	2,209,807	2,732,968

Հազար ՀՀ դրամ

	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Մինչև 30 օր	31-ից 60 օր	61-ից 90 օր	91 օրից ավել	Ընդամենը
Արդյունաբերություն	32,886	263,312	-	-	296,198
Գյուղատնտեսություն	-	-	44,339	105,675	150,014
Առևտուր	2,582	-	-	16,502	19,084
Սպառողական	8,019	-	52,642	59,035	119,696
Հիփոթեքային	106,546	15,791	-	89,508	211,845
Ընդամենը	150,033	279,103	96,981	270,720	796,837

35.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները: Շուկայական ռիսկը կառավարվում և վերահսկվում է զգայունության վերլուծությունների և սթրես թեստի օգնությամբ: Արտարժույթի ռիսկը կառավարվում է հեջավորման և դիրքերի կառավարման միջոցով:

35.2.1 Շուկայական ռիսկ՝ Ոչ առևտրային

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Բանկի ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: Բանկի հտորհուրդը սահմանել է որոշված ժամկետների համար տոկոսադրույքների

ճեղքվածքների չափ: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դրանք սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս Բանկի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության զգայունությունը տոկոսադրույքների հնարավոր փոփոխությունների նկատմամբ՝ այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով:

Ֆինանսական արդյունքների զգայունությունը տոկոսադրույքներում ենթադրվող փոփոխությունների ազդեցությունն է մեկ տարվա զուտ տոկոսային եկամտի վրա՝ 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաշվեկշռում հաշվառվող տատանվող տոկոսադրույքով ոչ առևտրային ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների գծով՝ ներառյալ հեջավորման գործիքների ազդեցությունը: Կապիտալի զգայունությունը հաշվարկվում է վերագնահատելով վաճառքի համար մատչելի հաստատուն տոկոսադրույքով ակտիվները, ներառյալ հեջերի և որպես դրամական հոսքերի հեջ բնորոշված սվոպերի ազդեցությունները, 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ հիմք ընդունելով տոկոսադրույքների ենթադրվող փոփոխությունները:

Կապիտալի զգայունությունը վերլուծվում է ըստ ակտիվի կամ սվոպի իրացման ժամկետների: Կապիտալ ընդհանուր զգայունությունը հիմնված է այն ենթադրության վրա, որ եկամտաբերության կորում կան զուգահեռ փոփոխություններ, մինչդեռ ըստ ժամկետների վերլուծությունը ցույց է տալիս զգայունությունը ոչ զուգահեռ փոփոխությունների նկատմամբ:

Հազար ՀՀ դրամ

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

Արտարժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն				
			Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
ՀՀ դրամ	0.5	-	-	-	(13,036)	(2,334,996)	(2,348,032)
ԱՄՆ դոլար	0.5	-	-	-	(32,386)	(226,424)	(258,810)
ՀՀ դրամ	(0.5)	-	-	-	13,254	2,480,108	2,493,362
ԱՄՆ դոլար	(0.5)	-	-	-	32,896	234,489	267,385

Հազար ՀՀ դրամ

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

Արժույթ	Փոփոխություններ հիմնական տոկոսադրույքներում	Չուտ տոկոսային եկամտի զգայունություն	Կապիտալի զգայունություն				
			Մինչև 6 ամիս	6 ամսից 1 տարի	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը
ՀՀ դրամ	0.5	-	(2,782)	(8,656)	(222,693)	(1,292,535)	(1,526,666)
ԱՄՆ դոլար	0.5	-	(290)	(860)	(56,856)	(148,820)	(206,826)
ՀՀ դրամ	(0.5)	-	2,795	8,717	226,890	1,373,629	1,612,031
ԱՄՆ դոլար	(0.5)	-	290	860	56,856	148,820	206,826

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կսատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Բանկը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և այն սահմանված շրջանակներում պահելու համար հեջավորման ռազամավարություն է օգտագործվում:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ) և կապիտալի վրա (կապված արտարժույթային սվոփերի և որպես դրամական հոսքերի հեջ օգտագործված արտարժույթի ֆորվարդների պայմանագրերի իրական արժեքի փոփոխմամբ և կապիտալի գործիքների հետ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում կամ կապիտալում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ		2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
ԱՄՆ դոլար	5	104,009	5	24,908
Եվրո	3	4,153	3	58,613

Բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ	2017			
	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ / թանկարժեք մետաղներ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	7,654,649	3,550,054	1,883,824	13,088,527
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	227,655	1,004,195	57,166	1,289,016
Հաճախորդներին տրված վարկեր	9,204,081	52,659,344	-	61,863,425
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ	70,282,118	12,316,184	-	82,598,302
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	188,856	-	-	188,856
	<u>87,557,359</u>	<u>69,529,777</u>	<u>1,940,990</u>	<u>159,028,126</u>

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ / թանկարժեք մետաղներ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	2,681,088	-	-	2,681,088
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	10,646,407	12,446,955	1,013	23,094,375
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	28,189,574	34,833,260	2,083,916	65,106,750
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	2,011,877	15,588,760	-	17,600,637
Ստորադաս փոխառություն	8,064,438	5,337,700	-	13,402,138
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	344,054	64,490	-	408,544
Ընդամենը	51,937,438	68,271,165	2,084,929	122,293,532
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքների ազդեցությունը	436,557	(436,304)	-	253
Զուտ դիրք 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	36,056,478	822,308	(143,939)	36,734,847
Պարտքային դիսկ պարունակող պարտավորություններ 2017թ. դեկտեմբերի 31-ին	2,418,387	4,374,565	-	6,792,952
2016				
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	66,964,560	59,522,407	111,637	126,598,604
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	(39,714,479)	(59,957,747)	(84,438)	(99,756,664)
Ընդամենը ածանցյալ ֆինանսական գործիքների ազդեցությունը	7,236,021	(7,360,163)	-	(124,142)
Զուտ դիրք 2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	34,486,102	(7,795,503)	27,199	26,717,798
Պարտքային դիսկ պարունակող պարտավորություններ 2016թ. դեկտեմբերի 31-ին	2,998,031	1,014,966	6,698	4,019,695

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը և Եվրոն: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

35.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Բանկի ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Բանկը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները՝ հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը, և վերլուծում է ապագա դրամական հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն, անհրաժեշտության դեպքում, կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Բանկը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Բանկն ունի նաև ապահով վարկային գծեր, որ նա կարող է օգտագործել իրացվելիության կարիքները բավարարելու համար: Բացի այդ Բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկում պահում է իր որոշ դրամով պարտավորությունների 2%-ի և որոշ արտարժույթով պարտավորությունների 18%-ի չափով պահուստավորման գումար (տես ծանոթագրություն 13-ը): Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Բանկի հետ մասնավորապես:

Բանկի իրացվելիության կառավարումը պահանջում է հաշվի առնել իրացվելի ակտիվների այն մակարդակը, որն անհրաժեշտ է պարտավորությունները մարելու համար ըստ ժամկետների, ապահովել ֆինանսավորման տարբեր աղբյուրների հնարավորությունը, ֆինանսավորման արտակարգ պլանի առկայությունը և վերահսկել հաշվեկշռային իրացվելիության նորմատիվները կանոնակարգային պահանջներին համապատասխան: Բանկը հաշվարկում է իրացվելիության ցուցանիշները ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջներին համապատասխան:

Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ցուցանիշները հետևյալն են.

	Աուդիտ չարված	
	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, %	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ, %
Ն21՝ Ընդհանուր իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ընդհանուր ակտիվներ)	58.64	53.35
Ն22՝ Ընթացիկ իրացվելիություն (Բարձր իրացվելի ակտիվներ/ Ցպահանջ պարտավորություններ)	462.71	494.25

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Բանկի ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տես ծանոթագրություն 34-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի

անմիջապես: Սակայն Բանկի ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական հոսքերը Բանկի կողմից ավանդների պահպանման պատմությամբ:

Հազար ՀՀ դրամ

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ				
	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ 1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը	
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	206,888	352,266	1,834,685	835,471	3,229,310
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,452,693	12,435,821	4,892,990	644,591	24,426,095
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	20,716,637	21,403,284	22,167,550	3,065,507	67,352,978
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	-	992,297	6,323,355	11,188,012	18,503,664
Ստորադաս փոխառություն	-	-	-	14,439,507	14,439,507
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	16,541	392,003	-	-	408,544
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	27,392,759	35,575,671	35,218,580	30,173,088	128,360,098
Պարտքային ռիսկ պարունակող պարտավորություններ	5,822,623	424,173	546,156	-	6,792,952
<i>Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>					
Արտարժույթի սվոպ պայմանագրեր					
Ներհոսք	431,701	4,856	-	-	436,557
Արտահոսք	(431,484)	(4,820)	-	-	(436,304)

2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Տպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ		5 տարուց ավելի		Ընդամենը
	1-12 ամիս	1-5 տարի			
Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ					
Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	14,113,848	104,593	1,401,300	1,033,776	16,653,517
Պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	6,528,675	4,418,371	4,599,067	960,597	16,506,710
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	18,225,539	7,749,593	25,305,238	-	51,280,370
Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	77,006	-	5,882,609	-	5,959,615
Ստորադաս փոխառություն	-	83,171	-	-22,092,896	22,176,067
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	151,848	-	-	-	151,848
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	39,096,916	12,355,728	37,188,214	24,087,269	112,728,127
Պարտքային դիսկ պարունակող պարտավորություններ	3,770,006	180,386	69,303	-	4,019,695
Ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ					
Արտարժույթի սկոպ պայմանագրեր					
Ներհոսք	7,231,886	-	-	-	7,231,886
Արտահոսք	(7,356,028)	-	-	-	(7,356,028)

35.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Բանկի ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Բանկի նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Խորհուրդը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,

- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Բանկի ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է ներքին աուդիտի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Ներքին աուդիտի դիտարկումների արդյունքերը քննարկվում են Բանկի ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են հստակորդին:

36 Ֆինանսական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի համադրում

Բանկի պարտավորություններում ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող փոփոխությունները կարող են դասակարգվել հետևյալ կերպ.

Հազար ՀՀ դրամ

2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ

	Պարտավորություններ ՀՀ ԿԲ նկատմամբ	Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	Թողարկված պարտքային արժեթղթեր	Ստորադաս փոխառություններ	Ընդամենը
2017թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	2,051,499	4,423,067	4,916,406	13,406,511	24,797,483
Դրամային հոսքերից	629,589	1,709,298	13,104,596	(2,420)	15,441,063
Վճարումներ	(1,011,157)	(3,061,279)	(849,265)	(1,406,277)	(6,327,978)
Ստացված գումար	1,640,746	4,770,577	13,953,861	1,403,857	21,769,041
Ոչ դրամային հոսքերից	-	(244,365)	(420,365)	(1,953)	(666,683)
Փոխարժեքային տարբերությունից օգուտ	-	(244,365)	(420,365)	(1,953)	(666,683)
2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,681,088	5,888,000	17,600,637	13,402,138	39,571,863

37 Կապիտալի համարժեքություն

Բանկը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Բանկի կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև՝ օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազեյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Բանկի կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Բանկի կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Բանկը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Բանկը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Բանկը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 12%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, էմիսիոն եկամուտը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթը, գլխավոր պահուստը: Կապիտալի մեկ այլ բաղադրիչ է լրացուցիչ կապիտալը, որը ընդգրկում է վերագնահատման պահուստները:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2017 և 2016թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Աուդիտ չարված	
	2017թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2016թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ
Հիմնական կապիտալ	26,997,668	23,365,073
Լրացուցիչ կապիտալ	9,435,706	11,682,536
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	36,433,374	35,047,609
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	268,926,951	154,414,731
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	13.55%	22.70%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Բանկը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

Նպատակ ունենալով խթանել բանկային համակարգի գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը, բանկային համակարգի կայունության ու տնտեսական տարբեր իրավիճակներում շուկերին դիմակայելու ունակության ամրապնդմանը, ինչպես նաև նպաստել բանկային համակարգի կողմից առավել արդյունավետ և մատչելի բանկային ծառայությունների մատուցմանը, Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի խորհուրդը 2016թ. որոշում է կայացրել 2017 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ և դրանից հետո բանկերի համար ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափը սահմանել 30.000.000 հազար Հայաստանի Հանրապետության դրամ:

38 Սեզմենտային հաշվետվություններ

ՄՖՀՍ 8-ի առումով Բանկի գործառնությունները տարանջատված չեն գործառնական սեզմենտների և հանդիսանում են մեկ ամբողջական բիզնես միավոր: Բանկի գլխավոր գործառնական որոշումներ կայացնող մարմնի կողմից իրականացվում են որոշումներ միասնական արդյունքների հիման վրա, և բացակայում է որևէ գործառնական սեզմենտի առանձնացում ընդհանուր գործառնություններից: Բանկի ակտիվները հիմնականում տեղաբաշխված են Հայաստանի Հանրապետության տարածքում: Բանկի եկամուտները ստացվում են Հայաստանյան աղբյուրներից: